

**Εμπειρογνωμοσύνη για την καταγραφή
οικοτουριστικών διαδρομών των Δήμων Πατρέων και Αιγιαλείας και
σύνδεση τους με λοιπούς τουριστικούς πόρους της ΟΤΔ ΑΧΑΪΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. ΟΤΑ.**

Δεκέμβριος 2024

Με τη χρηματοδότηση Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ
ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΠΑΤΡΕΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΛΟΙΠΟΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥΣ
ΠΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΟΤΔ ΑΧΑΪΑ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΓΕΝΙΚΑ

- A.1 Ιστορικό ανάθεσης
- A.2 Περιοχή μελέτης

B. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΔΙΟΥ

B-A Δήμος Πατρέων

B-A.1 Φυσικό Περιβάλλον - Γεωμορφολογία

- Γενικό Πλαίσιο
- Γεωλογία
- Ανάγλυφο
- Υδρολογία
- Κλίμα
- Βλάστηση
- Χλωρίδα
- Πανίδα

B-A.2 Περιοχές προστασίας

B-A.3 Υφιστάμενες υποδομές

- Οδικό δίκτυο
- Δίκτυα ύδρευσης
- Αιολικό Πάρκο – Υ/Η Σταθμός

B-A.4 Ιστορικά στοιχεία - Σημεία ενδιαφέροντος

- Αρχαιολογικοί - Ιστορικοί – Θρησκευτικοί χώροι

B-B Δήμος Αιγιαλείας

B-B.1 Φυσικό Περιβάλλον - Γεωμορφολογία

- Γενικό Πλαίσιο
- Γεωλογία
- Ανάγλυφο
- Υδρολογία
- Κλίμα
- Βλάστηση
- Χλωρίδα
- Πανίδα

B-B.2 Περιοχές προστασίας

B-B.3 Υφιστάμενες υποδομές

- Οδικό δίκτυο
- Σιδηροδρομικό δίκτυο
- Λιμάνια

B-B.4 Ιστορικά στοιχεία - Σημεία ενδιαφέροντος

- Αρχαιολογικοί χώροι
- Θρησκευτικά μνημεία
- Μουσεία
- Ιστορικά κτίρια
- Φυσικά τοπία
- Οδοντωτός σιδηρόδρομος

Γ. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ & ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ

- Βασικές έννοιες της πεζοπορίας και της ορειβασίας
- Επεξήγηση της μεθόδου καταγραφής των διαδρομών

Γ-A Δήμος Πατρέων

- Αναγνώριση πεδίου – Η πεζοπορία και η ορειβασία στο Παναχαϊκό όρος

Γ-A ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Πεζοπορικές διαδρομές

- Γ-A A.1 Υφιστάμενες διαδρομές
- Γ-A A.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών
- Γ-A A.3 Γενικός πίνακας διαδρομών
- Γ-A A.4 Πίνακας κατάστασης εδάφους διαδρομών
- Γ-A A.5 Πίνακας ποιοτικών χαρακτηριστικών διαδρομών
- Γ-A A.6 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών
 - Γ-A A.6.1 Υφιστάμενες διαδρομές
 - Γ-A A.6.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

Γ-A ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Ορειβατικές διαδρομές

- Γ-A B.1 Υφιστάμενες διαδρομές
- Γ-A B.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών
- Γ-A B.3 Γενικός πίνακας διαδρομών
- Γ-A B.4 Πίνακας κατάστασης εδάφους διαδρομών
- Γ-A B.5 Πίνακας ποιοτικών χαρακτηριστικών διαδρομών
- Γ-A B.6 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών
 - Γ-A B.6.1 Υφιστάμενες διαδρομές
 - Γ-A B.6.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

Γ-A ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Οικοτουριστικές διαδρομές

- Οργάνωση δικτύου πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών στο Παναχαϊκό όρος.
- Γ-A Γ.1 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών
- Γ-A Γ.2 Γεωγραφική περιοχή που καλύπτουν οι διαδρομές
- Γ-A Γ.3 Πίνακες Καθαρισμένων ή μη και σηματοδοτημένων ή μη διαδρομών
- Γ-A Γ.4 Οικοτουριστικές διαδρομές και οι διαδρομές από τις οποίες αποτελούνται
 - Εθνικό μονοπάτι 31 (E31)
 - Μονοπάτι «Παλαιών Πατρών Γερμανός»
 - Διάσχιση φαραγγίων
 - Διαδρομή: Παραλία Ροδινής – Ροδινή
- Γ-A Γ.5 Τουριστικοί πόροι που συνδέονται με τις οικοτουριστικές διαδρομές

Γ-B Δήμος Αιγιαλείας

- Αναγνώριση πεδίου – Η πεζοπορία και η ορειβασία στην Αιγιαλεία

Γ-B ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Πεζοπορικές διαδρομές

- Γ-B A.1 Υφιστάμενες διαδρομές
- Γ-B A.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών
- Γ-B A.3 Γενικός πίνακας διαδρομών
- Γ-B A.4 Πίνακας ποιοτικών χαρακτηριστικών διαδρομών
- Γ-B A.5 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών
 - Γ-B A.5.1 Υφιστάμενες διαδρομές
 - Γ-B A.5.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

Γ-B ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Ορειβατικές διαδρομές

- Γ-B B.1 Υφιστάμενες διαδρομές
- Γ-B B.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών
- Γ-B B.3 Γενικός πίνακας διαδρομών
- Γ-B B.4 Πίνακας ποιοτικών χαρακτηριστικών διαδρομών
- Γ-B B.5 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών
 - Γ-B B.5.1 Υφιστάμενες διαδρομές
 - Γ-B B.5.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

Γ-B ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Οικοτουριστικές διαδρομές

- Οργάνωση δικτύου πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών στο Δήμο Αιγιαλείας.
- Γ-B Γ.1 Οικοτουριστικές διαδρομές, γεωγραφική περιοχή που καλύπτουν και οι διαδρομές από τις οποίες αποτελούνται
- Γ-B Γ.2 Πίνακες Καθαρισμένων ή μη και σηματοδοτημένων ή μη διαδρομών
- Γ-B Γ.3 Τουριστικοί πόροι που συνδέονται με τις διαδρομές

Δ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

- Δ.1 Τάσεις τουριστικής ανάπτυξης
- Δ.2 Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και προοπτικές ανάπτυξής τους
- Δ.3 Προτάσεις αξιοποίησης, συμπλήρωσης και δημιουργίας υποδομών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΗΣΗ

1. ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ
2. ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ
3. ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
4. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ
5. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
6. ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

A. ΓΕΝΙΚΑ

A.1 Ιστορικό ανάθεσης

Η παρούσα εμπειρογνωμοσύνη εκπονήθηκε στο πλαίσιο της δράσης Α1: «Εμπειρογνωμοσύνη για την καταγραφή οικοτουριστικών διαδρομών και σύνδεσή τους με λοιπούς τουριστικούς πόρους», του σχεδίου διατοπικής συνεργασίας «Περιήγηση στον Κορινθιακό», του Προγράμματος "Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014 -2020" (ΠΑΑ), Μέτρο 19, Υπομέτρο 19.3 - Διατοπική και Διακρατική Συνεργασία, από την ανάδοχο εταιρεία ΑΤΡΑΠΟΣ ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.

Η ανάθεση της εμπειρογνωμοσύνης έγινε με την από 10/09/2024 σύμβαση, σε συνέχεια της υπ' αριθμ. 358/25-07-2024 Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος της Αιτωλικής Αναπτυξιακής Α.Ε. ΟΤΑ και αφορά το παραδοτέο «μία (1) εμπειρογνωμοσύνη για την καταγραφή οικοτουριστικών διαδρομών των Δήμων Πατρέων και Αιγιαλείας και σύνδεση τους με λοιπούς τουριστικούς πόρους της ΟΤΔ ΑΧΑΪΑ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.».

Στόχος της εμπειρογνωμοσύνης αποτελεί η ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, της περιοχής παρέμβασης της ΑΧΑΪΑ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε., μέσω της καταγραφής διαδρομών και μονοπατιών ώστε να προκύψουν ευρύτερες ελκυστικές διαδρομές για τους επισκέπτες της περιοχής, αλλά και για την αξιοποίηση της ευρύτερα, στο πλαίσιο αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.

A.2 Περιοχή μελέτης

Η περιοχή μελέτης, της παρούσας εμπειρογνωμοσύνης με τίτλο: «Εμπειρογνωμοσύνη για την καταγραφή οικοτουριστικών διαδρομών των Δήμων Πατρέων και Αιγιαλείας και σύνδεση τους με λοιπούς τουριστικούς πόρους της ΟΤΔ ΑΧΑΪΑ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.» είναι η περιοχή των Δήμων Πατρέων και Αιγιαλείας, όπως δημιουργήθηκε με τον Ν.3852/2010 του προγράμματος «Καλλικράτης».

B. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΔΙΟΥ

B-A Δήμος Πατρέων

B-A.1 Φυσικό Περιβάλλον - Γεωμορφολογία

- **Γενικό πλαίσιο**

Στο ημιορεινή και ορεινή περιοχή του Δήμου Πατρέων δεσπόζει το Παναχαϊκό όρος, το οποίο βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της Πελοποννήσου και νοτιοανατολικά της πόλης των Πατρών. Το μέγιστο ύψος του φτάνει τα 1.926 μ., εκτείνεται σε μήκος περί τα 20 χλμ. στον άξονα βορρά – νότου, και κατατάσσεται ως το 34^ο ψηλότερο βουνό της Ελλάδας.

Βρίσκεται στο κέντρο του Νομού Αχαΐας (εξ ου και Παν – Αχαϊκό) και τμήματά του ανήκουν στους Δήμους Πατρέων (δυτικά και βορειοδυτικά), Αιγίου (βορειοανατολικά και ανατολικά), Καλαβρύτων (νοτιοανατολικά) και Ερυμάνθου (νότια και νοτιοανατολικά).

Το μεγαλύτερο μέρος του όρους (περίπου 120.000 στρ.), είναι ενταγμένο στο Ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000 (Οδηγία 92/43 ΕΟΚ), η οποία οριοθετείται βόρεια από τους οικισμούς Άνω Καστρίτσι, Αργυρά, Σελλά, Πιτίτσα, ανατολικά από τους οικισμούς Άνω Σαλμενίκο, Γκρέκο και Κρήνη και τις δυτικές πλαγιές του όρους Μπαρμπάς, νότια από το όρος Ζουμπάτα και τους οικισμούς Λεόντιο, Θωμαϊκά, Αγία Παρασκευή και δυτικά από τους οικισμούς Νέο Σούλι, Ελίκιστρα και Ρωμανό. Όλη αυτή η περιοχή χαρακτηρίζεται ως προστατευόμενη με τους όρους που ισχύουν όλες οι περιοχές που ανήκουν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000.

Οι βοσκότοποι, οι δασικές εκτάσεις, η γεωργική γη, οι οικισμοί και οι εκτάσεις που καλύπτονται από νερά είναι οι κυριότερες απαντώμενες χρήσεις.

Τα ημιορεινά και ορεινά τμήματα όρους καλύπτονται κύρια από δάση και βοσκότοπους, ενώ στις περιοχές γύρω από τους οικισμούς υπάρχουν καλλιεργούμενες εκτάσεις. Στις λεκάνες του Γλαύκου, του Σελινούντα και του Φοίνικα, υπάρχουν σχετικά εκτεταμένες καλλιεργούμενες εκτάσεις, οι οποίες υποστηρίζονται από αρδευτικά έργα που έχουν ήδη υλοποιηθεί. Στις υπόλοιπες περιοχές η γεωργική δραστηριότητα αναπτύσσεται σε θύλακες γύρω ή εντός των οικισμών. Οι καλλιέργειες είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους αροτριαίες (σιτηρά, κριθάρι, βρώμη), δενδρώδεις (καρυδιές, μηλιές, κερασιές), καλλιέργειες αμπελοειδών και κηπευτικών.

Στην ίδια περιοχή αναπτύσσεται η ποιμενική (κυρίως) κτηνοτροφία, με κυρίαρχη την αιγοπροβατοτροφία, η οποία φαίνεται να αποτελεί κύρια οικονομική δραστηριότητα.

Οι ασχολίες των κατοίκων ασκούνται στη περιοχή με παραδοσιακό τρόπο και χαρακτηρίζουν σε σημαντικό βαθμό τον χαρακτήρα της περιοχής αφού υπάρχει έντονη παρουσία αγροτικών κτισμάτων κτίσματα π.χ. γραϊκία, αγροικίες, μαντριά κ.λ.π.

Παλιότερα όταν το βουνό είχε και πλούσια βλάστηση και δάση, λεγόταν Βοδιάς. Σήμερα έχει καταστραφεί μεγαλύτερο μέρος του φυσικού πλούτου του λόγω της ανεξέλεγκτης υλοτομίας και της υπερβόσκησης. Ως αποτέλεσμα επήλθε σταδιακά διάβρωση και μακροπρόθεσμα κατολισθήσεις στα ασταθή εδάφη του. Αντίστοιχα με τη χλωρίδα έχει πληγεί και η πανίδα του απ' το ανεξέλεγκτο κυνήγι.

Παρ' όλα αυτά έχουν διασωθεί περιοχές με όμορφα δάση και σημαντικά στοιχεία της χλωρίδας και πανίδας του βουνού. Η Ρακίτα, το Μικρόνι, το Πρασούδι είναι μερικές απ' περισσότερο γνωστές για την ομορφιά τους τοποθεσίες του βουνού.

- **Γεωλογία**

Το Παναχαϊκό έχει κατεύθυνση από βορρά προς νότο και αποτελεί αντιπροσωπευτικό τμήμα της γεωτεκτονικής ζώνης Ωλονού - Πίνδου. Χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία γεωλογικών

υποστρωμάτων και τύπων εδαφών, όπως μεγάλου πάχους αλπικά ιζήματα, ασβεστόλιθους, αργιλικούς σχιστόλιθους και φλύσχεις, που είναι έντονα συμπιεσμένα. Επιπλέον, η περιοχή χαρακτηρίζεται από αποθέσεις της Πλειοκαίνου - Τεταρτογενούς Περιόδου, που αποτελούνται κυρίως από αργιλικά στοιχεία, κροκαλοπαγή, χαλίκια, κλπ. Έτσι, στο ανώτερο τμήμα του όρους μπορούν να διακριθούν οι παρακάτω σχηματισμοί πετρωμάτων: ασβεστόλιθοι με ή χωρίς πυριτόλιθους, ασβεστόλιθοι με στρώματα κερατόλιθων και αργιλικών σχιστόλιθων και στρώματα με φλύσχεις.

Οι σχηματισμοί αυτοί διακόπτονται από πολλά φαράγγια και ρεματιές με χειμάρρους.

• **Ανάγλυφο**

Το κύριο χαρακτηριστικό της μορφολογίας του Παναχαϊκού είναι οι βαθιές χαράδρες και κοιλάδες που τροφοδοτούν αξιόλογους μικρούς ποταμούς της περιοχής, όπως ο Γλαύκος και ο Σελινούντας, που αποτελούν και φυσικά του όρια.

Ο κύριος όγκος του βουνού απλώνεται ανάμεσα στους ποταμούς Γλαύκο και Σελινούντα, ενώ η ημιορεινή περιοχή του ανάμεσα στους Πείρο το Γλαύκο αποτελεί φυσική γέφυρα ανάμεσα στον Ερύμανθο και το Παναχαϊκό.

Το κυρίαρχο στοιχείο του είναι η σύντομη κορυφογραμμή από τον Βοδιά μέχρι την Ρακίτα όπου φαίνονται οι κορυφές Βοδιάς ή Σκαντζοχέρια (1.837 μ.), Παλαβού Πύργος ή Πρασούδι (1.924 μ.), και Παπαρίτσα (1.490 μ.). Ως παρακλάδια αυτής της κορυφογραμμής ξεχωρίζουν μερικές ασβεστολιθικές εξάρσεις στα ανατολικά - Μπάλιζα (1.709 μ.) Ρωμαϊκό (1.301 μ.), Μπότσικας (1.199 μ.) και Κοκκινόβραχος (.1518 μ.) γύρω από το μικρό φαράγγι του Τσετσεβίτικου ρέματος.

Οι γνωστότερες κορυφές του Παναχαϊκού είναι:

Παλαβός, με υψόμετρο 1.926 μ.: Γνωστή και ως “Πύργος του Παλαβού” εξαιτίας του παράτολμου εγχειρήματος κάποιου να χτίσει εκεί ένα σπίτι.

Βοδιάς, με υψόμετρο 1.836 μ.: Είναι αυτός που έχει πολύ νερό. Η πιο γνωστή κορυφή του Παναχαϊκού, είναι ορατή απ’ την Πάτρα και πλέον εύκολα προσβάσιμη. Το χειμώνα καλύπτεται από χιόνι. Τα δημοτικά τραγούδια την έχουν τιμήσει με το παραπάνω, και το υψόμετρο της είναι 1.836 μ.

Βουνό Γιώργη: Η τρίτη ως προς το υψόμετρο κορυφή του Παναχαϊκού, είναι γνωστή με το μικρό της όνομα. Βρίσκεται στα 1.804 μέτρα και προσεγγίζεται από το χωριό Άνω Καστρίτσι.

Μπαρμπάς: Βρίσκεται στην Κοινότητα Λεοντίου στην περιοχή της Ρακίτας και σε υψόμετρο 1.613 μ. Εδώ βόσκουν τα κοπάδια της Δυτικής Αχαΐας.

Κρανιά: Στα 1.304 μέτρα υψόμετρο ανατολικά του Σελινούντα, βρίσκεται ο ορεινός όγκος της Κρανιάς που είναι ορατός από τον επαρχιακό δρόμο Πατρών-Καλαβρύτων. Εδώ βρίσκονται δύο ξεχασμένοι οικισμοί, ο Μεγάλος και ο Μικρός Ποντιάς, ενώ κυριαρχούν τα δάση της βελανιδιάς.

• **Υδρολογία**

Η περιοχή μελέτης αποστραγγίζεται από έναν αριθμό χειμάρρων οι οποίοι σχηματίζουν τις παρακάτω τέσσερις υπολεκάνες απορροής, που όλες μαζί απαρτίζουν το υδρογραφικό της δίκτυο της περιοχής μελέτης:

- υπολεκάνη ποταμού Γλαύκου
- υπολεκάνη ποταμού Χάραδρου
- υπολεκάνη ποταμού Σέλεμνου
- υπολεκάνη ποταμού Ξυλοκέρα
- υπολεκάνη ποταμού Βολιναίου

Σε ολόκληρη την περιοχή μελέτης εντοπίστηκαν διάφορες πηγές, εκ των οποίων πολλές παρουσιάζουν σημειακή ανάβλυση, ενώ η ανάβλυση άλλων πηγών εκδηλώνεται σε μέτωπο. Οι

κύριες χρήσεις των πηγών αυτών είναι για την ύδρευση και την άρδευση των Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων της περιοχής μελέτης, ενώ ένα σημαντικό μέρος των πηγαίων νερών απολήγει στη θάλασσα μέσω των ποταμών και χειμάρρων της περιοχής.

- **Κλίμα**

Για την περιοχή μελέτης δεν λειτουργεί μετεωρολογικός σταθμός για τον ακριβή υπολογισμό των στοιχείων που καθορίζουν το κλίμα που επικρατεί στο Παναχαϊκό.

Στην περιοχή μελέτης επικρατεί ασθενές μεσο - μεσογειακό βιοκλίμα (Meso Mediterranean attenué) με αριθμό βιολογικά ξηρών ημερών κατά την θερινή περίοδο 40 - 75 ημέρες. Στα ψηλότερα επίπεδα επικρατεί υπό - μεσογειακό (Sub mediterranean) βιοκλίμα με χειμώνα ψυχρό μέχρι και δριμύ και μέση θερμοκρασία ψυχρότερου μήνα μέχρι 3 °C.

Οι πλησιέστεροι μετεωρολογικοί σταθμοί είναι αυτοί της Πάτρας και του Αράξου που διαθέτουν στοιχεία παρατήρησης από το 1955.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των μετεωρολογικών σταθμών της ευρύτερης περιοχής, η περίοδος ξηρασίας ξεκινάει από μέσα Μαΐου και διαρκεί μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου (127 ημέρες) και οι πιο υγροί μήνες είναι ο Δεκέμβριος και στη συνέχεια ο Νοέμβριος.

- **Χλωρίδα**

Η βλάστηση σε αρκετά μέρη στα κατώτερα υψόμετρα επηρεάζεται έντονα από τις ανθρώπινες δραστηριότητες (καλλιεργήσιμοι αγροί και βοσκοτόπια). Η παρουσία της μακκίας βλάστησης στις άκρες των δρόμων και στα όρια των αγρών φανερώνει ότι σε παλαιότερα χρόνια επικρατούσε αυτός ο τύπος βλάστησης. Στα μέρη όπου η θαμνώδης βλάστηση είναι αραιότερη φύονται φρυγανικά είδη όπως *Phlo'is fruticosa*, *Coridothy'us capitatus*, *Cistus salvifolius*, *'icro'eria juliana*, *Sarcopoteriu' sspinosu'*, κλπ., ενώ στις υπόλοιπες εκχερσωμένες επιφάνειες επικρατούν φρύγανα με κυρίαρχο είδος την ασφάκα (*Phlo'is fruticosa*).

Τα δάση κωνοφόρων με το ενδημικό είδος ελάτης *Abies cephalonica* καλύπτουν κυρίως το μεγαλύτερο τμήμα της κατώτερης ανατολικής περιοχής, πάνω από τα χωριά Πιτίτσα και Βουνόπυργος, καθώς επίσης και το κατώτερο νότιο μέρος πάνω από τα χωριά Μοίρα, Βετέικα και Κουναβέικα. Επίσης, στις δυτικές πλαγιές πάνω από τα χωριά Σούλι, Πουρναρόκαστρο και άνω Καστρίτσι παρουσιάζονται μικρότερες περιοχές με αραιή κάλυψη κεφαλληνιακής ελάτης (*Abies cephalonica*). Το δάσος της *Abies cephalonica* έχει καλή δομή, κυρίως στο νοτιοανατολικό τμήμα της περιοχής πάνω από το χωριό Κρήνη και δυτικά της κορυφής Μπαρμπάς, όπου είναι αξιοσημείωτα πυκνό. Σε άλλες περιοχές είναι αραιότερο. Η υποβάθμιση του δάσους ελάτης είναι αποτέλεσμα της έντονης διάβρωσης και βόσκησης. Επάνω από τη δασική ζώνη κυριαρχεί ακανθώδης βλάστηση (*Astragalus angustifolius*, *Astragalus creticus*, *Acantholi'on echinus*, κλπ.). Στις ζώνες αυτές η διάβρωση των ασβεστόλιθων έχει συμβάλει στο σχηματισμό ενός έντονου ανάγλυφου με απότομες ασβεστολιθικές πλαγιές και σάρρες. Πυκνά χορτολίβαδα που ανήκουν στον ορεινό και ορομεσογειακό όροφο βλάστησης, συμμετέχουν στο σχηματισμό ενός συμπλέγματος βλάστησης που διαφοροποιείται σαφώς σε τέσσερις κύριους τύπους: ανοιχτά στεπόμορφα λιβάδια, ασβεστόλιθοι, απόκρημνοι βραχώδεις σχηματισμοί, ασβεστολιθικές σάρρες και πυκνά κλειστά χορτολίβαδα. Η υποβαθμισμένη βλάστηση, συνοδευόμενη από γυμνό έδαφος, περιγράφει την κυριότερη εικόνα του τοπίου στα υψηλότερα τμήματα του όρους. Αυτό το γυμνό έδαφος προσφέρει καταφύγιο σε μεγάλο ποσοστό της ενδημικής χλωρίδας του όρους και κατά συνέπεια είναι, από χλωριδικής άποψης, η πιο σημαντική περιοχή του όρους.

Στο Παναχαϊκό εντοπίζονται πολλά ενδημικά φυτά. Αν και δεν υπάρχει ολοκληρωμένη χλωριδική μελέτη του όρους, ωστόσο έχει καταγραφεί η παρουσία 43 ενδημικών ειδών, επτά απ' τα οποία είναι Πελοποννησιακά. Πολλά από αυτά επίσης έχουν περιορισμένη εξάπλωση στην Πελοπόννησο,

τη Στερεά Ελλάδα και στα Ιόνια νησιά. Η ύπαρξη πολλών οικοτόπων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον, όπως απότομα ασβεστολιθικά βράχια και σάρρες, στεπόμορφα λιβάδια, δάση με το ενδημικό είδος *Abies cerhalonica*, κ.ά. δίνουν το χαρακτήρα αυτού του βουνού. Η πανίδα των σπονδυλωτών (με εξαίρεση τα πουλιά) που έχει καταγραφεί στην περιοχή παρουσιάζει μεγάλη ποικιλότητα.

• Πανίδα

Η πανίδα του Παναχαϊκού όρους εμφανίζει σημαντική ποικιλότητα. Ειδικότερα, είναι βεβαιωμένη η παρουσία 155 ειδών σπονδυλωτών και συγκεκριμένα:

- 9 ειδών αμφιβίων (σαλαμάνδρες, τρίτωνες, φρύνοι, βάτραχοι),
- 26 ειδών ερπετών (χελώνες του νερού και της ξηράς, σαύρες, φίδια),
- 96 ειδών διαφόρων ομάδων πτηνών, και
- 24 ειδών θηλαστικών (εντομοφάγα, νυχτερίδες, λαγοί, τρωκτικά, μικρά και μεγάλα σαρκοφάγα).

Είναι όμως πιθανόν να υπάρχουν και άλλα είδη σπονδυλωτών – ιδιαίτερα πτηνών – των οποίων η παρουσία δεν έγινε δυνατόν να τεκμηριωθεί.

Ο αριθμός των ειδών των ασπονδύλων είναι κατά πολύ μεγαλύτερος, εκτιμάται ότι υπερβαίνει τα 2.000 είδη.

Επισημαίνεται ότι αυτοί οι αριθμοί ειδών της πανίδας σε σχέση με το μέγεθος της περιοχής μελέτης είναι μεγάλοι, γεγονός που τεκμηριώνει και από αυτή την άποψη τη μεγάλη αξία του φυσικού περιβάλλοντος του Παναχαϊκού.

Εκτός όμως από την αξιοσημείωτη ποικιλότητα, η πανίδα της περιοχής μελέτης χαρακτηρίζεται από οικολογική ισορροπία, αφού τα είδη με βεβαιωμένη παρουσία ανήκουν σε τρία τουλάχιστον επίπεδα της τροφικής πυραμίδας και, όπως μαρτυρούν τα γενικώς περιορισμένα διαθέσιμα στοιχεία για την πληθυσμιακή κατάστασή τους, φαίνεται ότι αποτελούν μέλη σταθερών τροφικών δικτύων. Το στοιχείο αυτό υποδηλώνει ότι η πανίδα του Παναχαϊκού, παρά τα εμφανή φυσικά και ανθρωπογενή περιβαλλοντικά προβλήματα, διατηρεί προς το παρόν θετικά χαρακτηριστικά.

B-A.2 Περιοχές προστασίας

Το μεγαλύτερο μέρος του όρους (περίπου 120.000 στρ.), είναι ενταγμένο στο Ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000 (Οδηγία 92/43 ΕΟΚ), η οποία οριοθετείται βόρεια από τους οικισμούς Άνω Καστρίτσι, Αργυρά, Σελλά, Πιτίτσα, ανατολικά από τους οικισμούς Άνω Σαλμενίκο, Γκρέκο και Κρήνη και τις δυτικές πλαγιές του όρους Μπαρμπάς, νότια από το όρος Ζουμπάτα και τους οικισμούς Λεόντιο, Θωμαίικα, Αγία Παρασκευή και δυτικά από τους οικισμούς Νέο Σούλι, Ελεκίστρα και Ρωμανό. Όλη αυτή η περιοχή χαρακτηρίζεται ως προστατευόμενη με τους όρους που ισχύουν όλες οι περιοχές που ανήκουν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000.

Εντός της περιοχής μελέτης βρίσκονται οι προστατευόμενες περιοχές (N. 1650/85) "Αισθητικό Δάσος Χαράδρου - Σελέμνου και "Καταφύγιο Άγριας Ζωής Α. Καστριτσίου - Σουλίου), ενώ βρίσκεται στη φάση της έγκρισης στο Υπουργείο Περιβάλλοντος & Κλιματικών Αλλαγών (ΥΠΕΚΑ) η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό του Δήμου Πατρέων με βάση την οποία προτείνεται να χαρακτηριστεί η περιοχή ως Εθνικό Πάρκο.

Η περιοχή Natura 2000 βρίσκεται κάτω από την αρμοδιότητα της ΜΟΝΑΔΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΧΕΛΜΟΥ - ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ & ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (έδρα Καλάβρυτα) – Ο.ΦΥ.ΠΕ.ΚΑ.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ενώ από την κείμενη νομοθεσία απαγορεύεται η βόσκησις αιγών στα ελατοδάση, παρατηρούνται τέτοια φαινόμενα, όπως επίσης και φαινόμενα υπερβόσκησης τοπικού χαρακτήρα στην αλπική κυρίως ζώνη.

Η περιοχή του Παναχαϊκού που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Αγρονομικού Συμβουλίου έχει χαρακτηριστεί κτηνοτροφική ζώνη σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3030/54. Η σχετική απόφαση ελήφθη το 1982 (αριθμ. 14 / 12 – 10 – 82, έγκριση 11/32- 11 – 82 Ε.Σ.Α.).

B-A.3. Υφιστάμενες υποδομές

• Οδικό δίκτυο

Η πρόσβαση στους οικισμούς της περιοχής μελέτης πραγματοποιείται σχετικά ικανοποιητικά μέσω του υφιστάμενου οδικού δικτύου της περιοχής, το οποίο συνδέεται με το εθνικό και το πρωτεύον επαρχιακό δίκτυο του νομού. Οι οικισμοί του Δήμου Πατρέων εξυπηρετούνται όλοι ικανοποιητικά, από το οδικό δίκτυο της ευρύτερης αστικής περιοχής. Οι πλέον απομακρυσμένες περιοχές εξυπηρετούνται στοιχειωδώς με προσβάσεις που απαιτούν βελτίωση για την εξυπηρέτηση και των κατοίκων και των επισκεπτών. Τέλος βελτίωση απαιτείται για την απευθείας οδική σύνδεση του Λεοντίου με τους οικισμούς του Δήμου Πατρέων.

Η πρόσβαση στις ορεινές δασικές εκτάσεις της περιοχής μελέτης, από τους οικισμούς της περιοχής περιορίζεται σε μερικούς δασικούς δρόμους, οι οποίοι συντηρούνται από τη Δασική Υπηρεσία και είναι μέτριας έως καλής βατότητας. Οι κυριότερες προσβάσεις του όρους είναι από:

- Ρωμανός – Ελικίστρα - Ζάστοβα - Κοκκινόβρυση - Ψάρθι – Πρασούδι
- Μιντζέικα - Μοίρα – Άνω Σούλι – Πρασούδι
- Άνω Καστρίτσι – Ραντάρ – Βουνό Γιώργη - Αιολικό Πάρκο – Πρασούδι
- Σελλά – Πιτίτσα – Αιολικό Πάρκο – Πρασούδι
- Λεόντιο – Οβρυόκαμπος – Πρασούδι
- Κεοντιο – Ρακίτα
- Άνω Σαλμενίκο - Πρασούδι

Σημειώνεται ότι στον ορεινό όγκο του Παναχαϊκού Όρους εμφανίζονται αρκετά προβλήματα επικοινωνίας, καθώς το υφιστάμενο δίκτυο δασικών οδών αποτελείται από οδούς Γ' κατηγορίας, οι οποίοι βρίσκονται σε σχετικά κακή κατάσταση και απαιτούνται σημαντικές βελτιώσεις. Οι περισσότεροι δρόμοι δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και ειδικότερα κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Αν και το οδικό δασικό δίκτυο είναι αρκετά εκτεταμένο, η πρόσβαση σε αρκετές περιοχές είναι σχετικά δύσκολη, εξαιτίας τόσο της έλλειψης τεχνικών έργων αλλά και των έντονων κατολισθητικών φαινομένων που εκδηλώνονται στην περιοχή.

• Δίκτυα ύδρευσης

Το Δ.Δ. Αργυρών υδρεύεται από φυσική πηγή στη θέση Αϊ Λιάς.

Το Δ.Δ. Άνω Καστριτσιού από πηγή ανάντη του οικισμού μέσω δεξαμενής – υδραγωγείου.

Το Δ.Δ. Πιτίτσας από φυσική πηγή προερχόμενη από τη θέση Αγία Ελεούσα του Δ.Δ. Σαλμενίκου.

Το Δ.Δ. Σελλών από φυσική πηγή προερχόμενη από την Αγία Μαρίνα.

Το Δ.Δ. Σουλίου υδρεύεται από τρεις πηγές του ποταμού Γλαύκου. Η συνολική παροχή και των τριών πηγών είναι 120,0 μ3.

Το Δ.Δ. Μοίρα υδρεύεται από πηγή με παροχή 50,0 μ3.

Το Δ.Δ. Ελικίστρας υδροδοτείται από γεώτρηση παροχής 140,0 μ3.

• Αιολικό Πάρκο – Υ/Η Σταθμός

Το καλοκαίρι του 2006 εγκαινιάστηκε η λειτουργία του Αιολικού Πάρκου στο Παναχαϊκό Όρος, το οποίο διαχειρίζεται η “Αιολική Παναχαϊκού Α.Ε.”. Αρχικά εγκαταστάθηκαν 41 ανεμογεννήτριες (Παναχαϊκό 1), που σε ετήσια βάση παρέχουν ενέργεια περίπου 80.000 MW (είναι δυναμικότητας

34,85 MW με μέση ετήσια ταχύτητα ανέμου: 8-3m/s), ποσότητα ικανή να τροφοδοτήσει 25.000 νοικοκυριά της Πάτρας, καλύπτοντας το 5- 7% των αναγκών της πόλης σε ηλεκτρικό ρεύμα. Σήμερα, έχουν προστεθεί άλλες 16 ανεμογεννήτριες (Παναχαϊκό 2), συνολικής ισχύος 13.6MW, με αποτέλεσμα το αιολικό πάρκο του Παναχαϊκού να είναι ένα απ' τα μεγαλύτερα της χώρας μας, με εγκατεστημένη ισχύ περί τα 50 MW.

Επίσης τα τελευταία χρόνια στη περιοχή του Σουλίου (επί του Γλαύκου ποταμού), λειτουργεί ο Υ/Η Σταθμός Γλαύκου ισχύος 5,5 MW.

B-A.4 Ιστορικά στοιχεία - Σημεία ενδιαφέροντος

Στην παρακάτω καταγραφή αναφέρονται μόνο εκείνα που έχουν άμεση επαφή με τις πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές που καταγράφονται στην παρούσα εμπειρογνωμοσύνη.

- **Αρχαιολογικοί - Ιστορικοί - Θρησκευτικοί χώροι**

- Ιστορικά μνημεία

Σε πολλά σημεία του Παναχαϊκού όρους έχουν εντοπιστεί ενδείξεις κατοίκησης κατά την αρχαιότητα και ως εκ τούτου προστατεύονται από την αρμόδια υπηρεσία βάσει του αρχαιολογικού Νόμου (ΚΝ 5351 / 32 «περί Αρχαιοτήτων»).

- Στην περιοχή του οικισμού Μπάλα έχει εντοπιστεί οικισμός και νεκροταφείο μυκηναϊκών χρόνων όπου έχει δημιουργηθεί επισκέψιμος αρχαιολογικός χώρος γνωστός ως Αρχαιολογικός χώρος Βούντενης.
- Το μυκηναϊκό νεκροταφείο του Κλάους Πατρών βρίσκεται στα νοτιοανατολικά όρια της σημερινής πόλης της Πάτρας κοντά στην οινοποιία της ACHAIA CLAUSS
- Στην περιοχή του οικισμού Πουρναρόκαστρο, στο λόφο του Προφήτη Ηλία, υπάρχουν ερείπια Φράγκικου Κάστρου.
- Στη θέση “Αγία Βαρβάρα” και στα υψώματα Ισώματα, Καψάλωνα και Σκιερό υπάρχουν μεμονωμένοι τάφοι. Στις θέσεις “Παλιοχώρι”, “Κάτω Παναγιά”, “Τσιπίρα”, “Ψαραγορά” και στη βόρεια όχθη του ποταμού Χάραδρου (πρώην Βελβιτσιάνικο ποτάμι) βρίσκονται τα ερείπια ρωμαϊκής έπαυλης, λουτρού και αρχαίου οικισμού.
- Στη θέση “Βαρκός” του οικισμού Χάραδρου υπάρχει αρχαίος οικισμός.
- Στη θέση “Ριγανόκαμπος” του Ρωμανού και στις όχθες του ποταμού Διακονιάρη υπάρχει αρχαίος οικισμός. Στη θέση “Νερομάννα” υπάρχουν οι εγκαταστάσεις του αρχαίου υδραγωγείου. Ίδιες εγκαταστάσεις υπάρχουν παρά τη βίλα Ρούφου στη θέση “Καμάρες”.
- Στους συνοικισμούς Κεφαλόβρυσο και Μιντζέικα, στις θέσεις “Γκούρα”, “Παναγιά” και “Προφήτης Ηλίας” υπάρχουν σποραδικά κινητά ευρήματα.
- Σε απόσταση 1.500 μ. από τη διασταύρωση Μοίραλι – Ρακίτας και στο δρόμο Βεταϊκών – Οβρυόκαμπου υπάρχει αρχαίος οικισμός.

Στην ευρύτερη περιοχή του Παναχαϊκού όρους εντοπίζονται:

- Το Μεσαιωνικό κάστρο του Σαλμενίκου (Ωριάς) που βρίσκεται στις βόρειες πλαγιές του Παναχαϊκού. Κτίστηκε κατά τη διάρκεια της Φραγκοκρατίας, (περί στα 1300), σε υψόμετρο 200 μ. περίπου.
- Στην περιοχή “Άγιος Ανδρέας” της Κοινότητας Λεοντίου υπάρχει αρχαίο Νεκροταφείο.
- Στο βορειότατο άκρο του οροπεδίου της Ρακίτας ανασκάπτεται από το 1979 υστερογεωμετρικός περίπτερος αψιδωτός ναός και ο αποθέτης του. Ο ναός, με εξωτερικές διαστάσεις 34,40 x 11,00 μ., σώζει 41 λίθινες βάσεις. Νέο στοιχείο για την Ιστορία της Ναϊκής Αρχιτεκτονικής αποτελεί η είσοδος του ναού, όπου διαμορφώνεται ημικυκλικό προστώο με πέντε βάσεις κίωνων ή πεσσών. Το ιερό βρίσκεται δίπλα στον αρχαίο δρόμο που οδηγεί από το Αίγιο προς την Αρκαδία μέσω Λεοντίου, Καλαβρύτων (Κύναιθας) και Λουσών.

Θρησκευτικά μνημεία

Στην περιοχή του Παναχαϊκού όρους υπάρχουν:

- Το Μοναστήρι Αγίου Νικολάου Μπάλα.
- Η Ιερά Μονή Παναγίας Ελεούσης, στην Πιτίτσα Πατρών κτισμένο στον αυχένα ενός λοφίσκου, μέσα στο δάσος. Στους πρόποδες του λοφίσκου, βρίσκεται ένας μικρός παλαιότατος συνοικισμός (πρω του 1821).
- Στο Λεόντιο υπάρχει καθαρό αποτύπωμα πέλματος που αποδίδεται στον Άγιο Ανδρέα και εκεί έχει κτισθεί μικρό εκκλησάκι.

Achaia Clauss

Η ΑΧΑΙΑ CLAUSS ιδρύθηκε το 1861. Η ιστορία της ουσιαστικά ξεκινάει από το 1859. όταν ο Βαυαρός Γουσταύος Κλάους ήρθε στην Πάτρα ως εκπρόσωπος του Γερμανικού οίκου εξαγωγής ξηρής Κορινθιακής σταφίδας FELS & CO. Μαγεύτηκε από την περιοχή και ίδρυσε εδώ το πρώτο οργανωμένο οινοποιείο και την πρώτη οινική κοινότητα στην Ελλάδα. Κτίζει ένα ολόκληρο οικιστικό συγκρότημα με καθεδρικούς πύργους σε σχήμα κωδωνοστασίου, που δίνει τη δυνατότητα σε ένα ολόκληρο χωριό να ζει, να εργάζεται και να αναπτύσσεται, γύρω από τον κεντρικό πυρήνα του οινοποιείου.

Η εταιρεία του Κλάους ασχολήθηκε κατά κύριο λόγο με την παραγωγή οίνων, κονιάκ, βερμούτ και Μαυροδάφνης η οποία παραμένει το εμβληματικό προϊόν του Οινοποιείου. Στην πορεία του χρόνου, το πάθος και η σοφία του Γουσταύου μεταμόρφωσαν το μικρό οινοποιείο σε ένα ολόκληρο οινικό συγκρότημα, που γίνεται το λίκνο κρασιών-θρύλων.

Τα κτίρια καθώς και τα βαρέλια της ΑΧΑΙΑ CLAUSS έχουν κυρηχθεί διατηρητέα κτίρια και μνημεία.

B-B.1 Φυσικό Περιβάλλον - Γεωμορφολογία

• **Γενικό πλαίσιο**

Η γεωμορφολογική εικόνα μιας περιοχής είναι αποτέλεσμα της λιθολογικής της σύστασης, της τεκτονικής και της συνδυασμένης δράσης της διάβρωσης και της αποσάθρωσης. Ο ρόλος της γεωμορφολογίας επηρεάζει σημαντικά τη διαμόρφωση των υδρογεωλογικών συνθηκών μιας περιοχής, με το σημερινό ανάγλυφο της περιοχής μελέτης να είναι αποτέλεσμα των μεταλλικών τεκτονικών κινήσεων, καθώς και της εξέλιξης των διαφόρων μορφολογικών κύκλων που συνεχίζονται μέχρι σήμερα.

Κύριο γεωμορφολογικό χαρακτηριστικό στοιχείο του νομού Αχαΐας αποτελούν οι ΒΒΔ-ΝΝΑ διεύθυνσης ορεινοί όγκοι, οι οποίοι είναι συνέχεια της οροσειράς της Πίνδου, από την οποία χωρίστηκαν με τους κόλπους Πατραϊκό και Κορινθιακό. Τα υψηλότερα βουνά στην περιοχή είναι ο Χελμός (2.355 μ.), η Ντουρτουβάνα (2.109 μ.), ο Ερύμανθος (2.224 μ.), το Καλλιφώνι (1.998 μ.), το Παναχαϊκό (1.928 μ.) ο Κλωκός (1.777 μ.), και άλλα μικρότερα. Οι ορεινοί αυτοί όγκοι διατέμνονται από βαθιές κοιλάδες πολλών χειμαρροπόταμων, του Βουραϊκού, του Σελινούντα, του Κερυνίτη, του Λαδοπόταμου, του Κράθι, οι οποίοι βρίσκονται στα όρια του Δήμου Αιγιαλείας, του Λάδωνα, του Αροάνιου και άλλων, προσδίδοντας στο τοπίο έντονο ανάγλυφο.

• **Γεωλογία**

Στον Δήμο Αιγίου απαντώνται οι γεωτεκτονικές Ζώνες Ωλονού – Πίνδου και Γαβρόβου – Τριπόλεως. Η ζώνη Ωλονού – Πίνδου συνήθως αναφέρεται σαν το “Ελληνικό ευγεωσύγκλινο” του Μεσοζωικού. Αντιπροσωπεύει μαζί με την Υποπελαγονική τον κατεστραμμένο ωκεανό της Νεοτηθούς. Τα στρώματα της ζώνης αναδύθηκαν μεταξύ Ηωκαίνου -Κάτω Ολιγοκαίνου με μία φάση πτυχώσεων που είχε σαν αποτέλεσμα την έντονη λεπίωση και την επώθηση των στρωμάτων της ζώνης επί των δυτικότερων ζωνών ως τεκτονικά καλύμματα.

Η ζώνη Γαβρόβου – Τριπόλεως θεωρείται “σχετικά αυτόχθονη” ή “παρα-αυτόχθονη” πάνω στην οποία έχει επωθηθεί σε μεγάλη κλίμακα το αλλόχθονο τεκτονικό κάλυμμα της Πίνδου. Αποτέλεσμα της γεωτεκτονικής τοποθέτησης των δύο ζωνών είναι τα πετρώματα της Γαβρόβου να αποκαλύπτονται σε πολλές θέσεις υπό μορφή τεκτονικών παραθύρων (παράθυρο Τρίπολης, Δημητσάνας, Λαγκαδίων, Βιτίνας, Χέλμου, Στυμφαλίας, Δερβενακίων και Κυλλήνης). Τα στρώματα της ζώνης εμφανίζονται πτυχωμένα σε ανοικτές πτυχές με άξονες Β-Ν που δημιουργήθηκαν κατά την τελική φάση του Ολιγοκαίνου-Κάτω Μειοκαίνου.

Οι πεζοπορικές διαδρομές της εμπειρογνωμοσύνης διέρχονται από τις ακόλουθες γεωλογικές μονάδες:

- **jc** (Ιουρασικό και Κρητιδικό): Ο "πρώτος φλύσχος" καθώς και η σειρά πηλιτών και ραδιολαριτών με ψαμμίτες και ενίοτε λεπτοπλακώδεις ασβεστόλιθους. Στη Κρήτη και ασβεστόλιθοι Ανώτ. Κρητιδικού καθώς και το κάλυμμα Άρβης.
- **fo** (-): Φλύσχος.
- **al** (Ολόκαινο (Αλλούβιο)): Σύγχρονες προσχώσεις κοιλάδων, πεδιάδων και παράκτιες αποθέσεις.
- **pq** (Πλειο-πλειστόκαινο (αδιαίρετο)): Οι προηγούμενοι σχηματισμοί (άμμοι, κροκαλοπαγή, άργιλοι κ.α.) μη διαχωριζόμενοι.
- **c2** (Ανώτερο Κρητιδικό): Πελαγικοί ασβεστόλιθοι (κυρίως βιομικρίτες).
- **pqc** (Πλειο-πλειστόκαινο (αδιαίρετο)): Οι προηγούμενοι σχηματισμοί (άμμοι, κροκαλοπαγή, άργιλοι κ.α.) μη διαχωριζόμενοι. Κροκαλοπαγή Βόρειας Πελοποννήσου.

- **mq1** (Πλειστόκαινο): Θαλάσσιες αποθέσεις: μάργες, άργιλοι, άμμοι κροκαλοπαγή, παράκτιες αναβαθμίδες και "πώρος" Κυκλάδων.

- **Ανάγλυφο**

Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει ένα τοπίο με ιδιαίτερα, ποικιλόμορφο φυσικό ανάγλυφο, που χαρακτηρίζεται από ορεινούς όγκους, έντονη βλάστηση, ανοικτές αγροτικές περιοχές, ρεματιές και δάση. Οι οικισμοί είναι διάσπαρτοι σε ολόκληρη τη περιοχή, τόσο σε χαμηλά όσο και σε μεγαλύτερα υψόμετρα, εκτός από τις περιοχές όπου το έντονο ανάγλυφο δεν επέτρεψε την κατοίκηση της περιοχής. Λόγω της ποικιλίας του ανάγλυφου και της αλληλουχίας των διαφόρων οικοτόπων, δίδεται συνεχώς η δυνατότητα στον επισκέπτη να θαυμάζει ένα συνεχώς εναλλασσόμενο τοπίο. Δεν υπάρχουν οι οπτικοί περιορισμοί ενός αστικού τοπίου. Η απρόσκοπτη θέα κυριαρχεί σε πολλά σημεία της περιοχής εμπειρογνωμοσύνης. Σε άλλες επικρατεί η ενδοδασικό περιβάλλον με δάση μεγάλης ηλικίας.

Το τοπίο της περιοχής χαρακτηρίζεται από μεγάλη οικολογική και αισθητική αξία αποτελώντας έναν αυτοτελή τουριστικό πόρο, με υψηλές δυνατότητες μελλοντικής αξιοποίησης.

Παρόλα αυτά, κάθε τμήμα του δικτύου μονοπατιών παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον όσον αφορά το τοπίο και τις εναλλαγές του, καθώς και τα ιδιαίτερα τοπικά στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος και πολιτισμού των περιοχών που προσεγγίζονται με τις πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές.

Η Αιγιαλεια παρουσιάζει αρκετές γεωμορφολογικές εναλλαγές, διαφορετικά μεταξύ τους φυσικά τοπία, σημεία καταπληκτικής θέας και μεγάλο πολιτισμικό πλούτο. Ένα δίκτυο πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών οφείλει να λάβει υπόψη του την ποικιλία αυτή και να προσπαθήσει να την παρουσιάσει στο κοινό μέσω θεματικών διαδρομών. Στην περίπτωση του Δήμου Αιγιαλείας η ποικιλομορφία του πεδίου είναι μεγάλο πλεονέκτημα καθώς μπορούν να προβληθούν διαδρομές πεζοπορίας με εικόνες από δάση σε ορεινούς όγκους με θέα τη θάλασσα και τα βουνά της Στερεάς Ελλάδας, εντυπωσιακές κορυφές, διασχίσεις φαραγγιών, σημεία θρησκευτικού ενδιαφέροντος, αρχαιολογικοί και βυζαντινοί θησαυροί, ρεματιές, πηγές και τρεχούμενα νερά, καθώς και οι γνωστές παραλίες της Αιγιαλείας, στοιχεία τα οποία αλληλοσυμπληρώνουν μια πολύ πλούσια εικόνα στα μάτια του εν δυνάμει επισκέπτη.

- **Υδρολογία**

Η περιοχή εμπειρογνωμοσύνης ανήκει στο Υδατικό Διαμέρισμα Βόρειας Πελοποννήσου (EL02), το οποίο περιλαμβάνει τη Λεκάνη Απορροής Ρεμάτων Παραλίας Βορ. Πελοποννήσου (EL0227), την Λεκάνη Απορροής Πείρου-Βέργα-Πηνειού (EL0228) και την Λεκάνη Απορροής Κεφαλονιάς - Ιθάκης - Ζακύνθου (EL0245).

Το γεωμορφολογικό ανάγλυφο του ΥΔ χαρακτηρίζεται γενικά ορεινό (600 έως 2400m) και απότομο στο εσωτερικό, ημιορεινό (100 έως 600m) στην εξωτερική του περίμετρο και πεδινό (0 έως 100m) στη παράκτια ζώνη του.

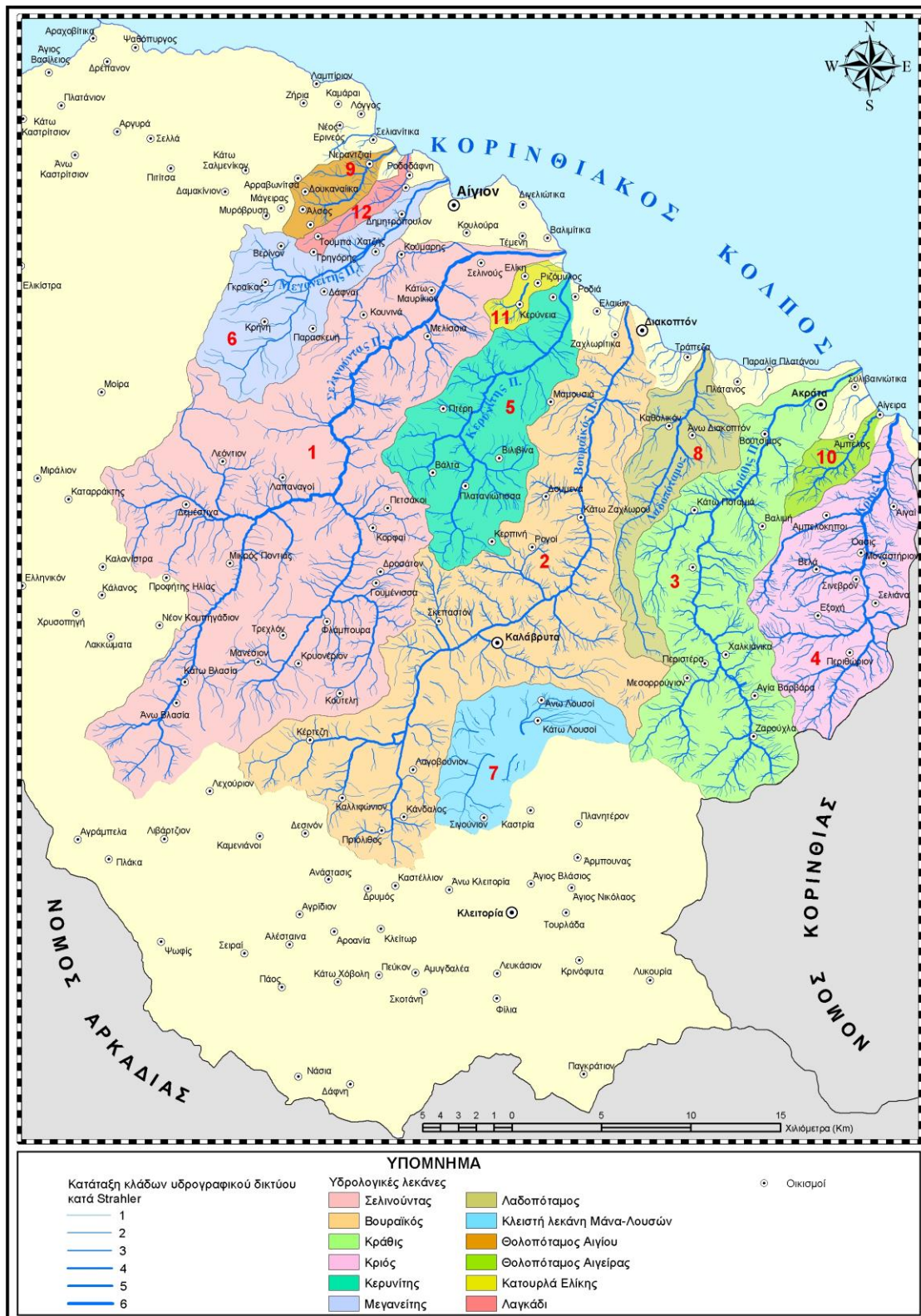
Η περιοχή της λεκάνης απορροής Ρεμάτων Παραλίας Βόρειας Πελοποννήσου δομείται τόσο από τους αλπικούς σχηματισμούς των γεωτεκτονικών ζωνών Τρίπολης, Πίνδου και Πελαγονικής στα ορεινά νότια και στα ανατολικά, όσο και από τις σύγχρονες Τεταρτογενείς και Νεογενείς αποθέσεις που έχουν πληρώσει τα τεκτονικά βυθίσματα στα βόρεια της λεκάνης στις ακτές του Κορινθιακού και Πατραϊκού. Συναντώνται οι παρακάτω σχηματισμοί στις αντίστοιχες ενότητες:

- Ζώνη Τρίπολης: Περιλαμβάνει παχυστρωματώδεις ασβεστολίθους που αναπτύσσονται κυρίως στα όρη Ζήρεια και Φαρμακάς και με μικρότερες εμφανίσεις στην περιοχή του Χελμού, μικρές εμφανίσεις του φλύσχη και τη μεταμορφωμένη σειρά της Ζαρούχλας που τοποθετείται στη βάση της ζώνης της Τρίπολης και περιλαμβάνει σχιστολίθους, ψαμμίτες, φυλλίτες, χαλαζίτες και εκρηξιγενή και συναντώνται στην περιοχή της Ζαρούχλας.

- Ζώνη Πίνδου: Συναντάται στο δυτικό τμήμα της λεκάνης στους ορεινούς όγκους Ερύμανθου - Παναχαϊκού και με μικρότερες εμφανίσεις στα όρη Ζήρεια, Χελμός και νοτίως της Νεμέας και περιλαμβάνει λεπτοπλακώδεις ασβεστολίθους, κερατολίθους και στρώματα του φλύσχη. Παρουσιάζονται τα στρώματα εντόνως πολυπτυχωμένα και διαρρηγμένα.
- Πελαγονική Ζώνη: Περιλαμβάνει παχυστρωματώδεις ασβεστολίθους και αναπτύσσεται στα ανατολικά της λεκάνης στο όρος Αραχναίο ενώ μικρότερες εμφανίσεις αναδύονται εντός των νεογενών αποθέσεων στις περιοχές του όρους Όνεια και του Χιλιομοδίου.
- Μεταλλικοί σχηματισμοί του Νεογενούς και Τεταρτογενούς: Οι σχηματισμοί αυτοί έχουν πληρώσει τα τεκτονικά βυθίσματα της Β. Πελοποννήσου. Αποτελούνται από εναλλαγές αδρομερών υλικών (κροκάλες, κροκαλοπαγή, άμμοι) με πλέον λεπτομερή υλικά (άργιλοι, μάργες, ιλύες). Οι αποθέσεις αυτές συναντώνται σε μεγάλο τμήμα του δυτικού τμήματος και σε μεγάλο τμήμα των βόρειων ακτών (Πάτρα-Κόρινθος). Ιδιαίτερη σημασία στις αποθέσεις αυτές έχουν οι εμφανίσεις συνεκτικών κροκαλοπαγών με ανθρακικό συνδετικό υλικό (περιοχή Νεμέας, Κεφαλαρίου, Καλαβρύτων κλπ.).

Στις παραλιακές πεδινές εκτάσεις συναντώνται σύγχρονες αλλουβιακές αποθέσεις, που στις περισσότερες περιπτώσεις έχουν ως υπόβαθρο Νεογενείς και Πλειστοκαινικούς σχηματισμούς. Όλοι οι ανωτέρω σχηματισμοί και ιδιαίτερα οι αλπικοί, έχουν υποστεί την επίδραση επανειλημμένων τεκτονικών γεγονότων που είχαν ως αποτέλεσμα τόσο την πτύχωση και διάρρηξη των σχηματισμών όσο και τις ευρύτερες μετακινήσεις ζωνών με χαρακτηριστικό παράδειγμα εδώ την επώθηση της ζώνης της Πίνδου επί της ζώνης Τρίπολης. Η έντονη τεκτονική καταπόνηση των ανθρακικών σχηματισμών σε συνδυασμό με τις εναλλαγές διαπερατών και αδιαπέρατων ζωνών λόγω των λεπιώσεων έχουν συμβάλει στη διαμόρφωση των επιμέρους υδρογεωλογικών συστημάτων και λεκανών. Πολλές φορές τα κύρια ποτάμια και ρέματα της περιοχής κινούνται κατά μήκος των τεκτονικών αυτών διαρρήξεων. Η επίδραση των τεκτονικών αυτών γεγονότων έχει διαμορφώσει τις τεκτονικές αναβαθμίδες εντός των πλειοπλειστοκαινικών αποθέσεων σε όλο το μήκος των βορείων ακτών της Πελοποννήσου.

Το υδρογραφικό δίκτυο της περιοχής είναι ιδιαίτερα πλούσιο και αποτελείται από σημαντικό αριθμό χειμάρρων, ρεμάτων και ποταμών παροδικής και μόνιμης ροής, τα οποία συγκεντρώνουν το σύνολο των απορροών των ορεινών όγκων του Παναχαϊκού, του Χελμού και του Κλωκού. Τα ποτάμια της περιοχής είναι αυτά που διαμορφώνουν το ιδιαίτερο τοπίο της Αιγιαλείας με τις βαθιές χαραδρώσεις, που καταλήγουν στη θάλασσα, τις απότομες πλαγιές και τα μικρά οροπέδια ανάμεσά τους. Οι ποταμοί που καταγράφονται στα όρια του Δήμου Αιγιαλείας είναι: Φοίνικας, Μεγανείτης, Σελινούντας, Κερυνείτης, Βουραϊκός, Λαδοπόταμος, Κράθις και Κριός. Το υδρογραφικό δίκτυο διαγράφεται στον παρακάτω χάρτη.

- Σχετικά νέο δεδομένο στην περιοχή είναι η **Λίμνη Τσιβλού**. Βρίσκεται σε υψόμετρο 700 μ. περίπου, στις πλαγιές του Χελμού. Δημιουργήθηκε το 1913, όταν από μια μεγάλη κατολίσθηση που προκλήθηκε στην περιοχή έφραξε η κοίτη του ποταμού Κράθι. Η λίμνη έχει επιφάνεια περίπου 8,3 στρέμματα και βάθος περίπου 80 μ. Κοντά στη λίμνη υπάρχουν τα χωριά Περιστερά, Αγία Βαρβάρα και Ζαρούχλα. Το όνομα της λίμνης προέρχεται από το χωριό Τσιβλός το οποίο καταπόντισε μερικώς μετά την κατολίσθηση. Σήμερα η λίμνη

Τσιβλού είναι ένας σημαντικότερος υγροβιότοπος που φιλοξενεί πολλά είδη χλωρίδας και πανίδας και έχει καταστεί δημοφιλής προορισμός αναψυχής και περιπάτου.

- **Κλίμα**

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθενται τα στοιχεία που αφορούν τη μέση θερμοκρασία, την απολύτως μέγιστη και την απολύτως ελάχιστη θερμοκρασία για κεντροβαρικό σημείο του Δήμου Αιγιαλείας με συντεταγμένες Χ: 336862 Υ: 4224117 σε προβολικό σύστημα ΕΓΣΑ 87.

Μήνες	Θερμοκρασία (0C)		
	Ελάχιστη	Μέγιστη	Μέση
Ιανουάριος	0,70	6,94	2,99
Φεβρουάριος	1,50	7,86	3,78
Μάρτιος	2,58	10,40	5,35
Απρίλιος	5,50	15,02	10,80
Μάιος	6,56	20,58	16,37
Ιούνιος	12,31	25,29	21,20
Ιούλιος	13,07	27,06	22,93
Αύγουστος	12,83	27,09	22,65
Σεπτέμβριος	9,00	24,54	18,44
Οκτώβριος	5,75	19,36	13,44
Νοέμβριος	4,60	13,26	8,46
Δεκέμβριος	2,39	9,56	6,18

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται το μέσο μηνιαίο ύψος υετού στην περιοχή μελέτης σύμφωνα με στοιχεία του κλιματικού Άτλαντα που προαναφέρθηκε. Οι ξηρότεροι μήνες είναι ο Ιούνιος και ο Ιούλιος, ενώ μεγαλύτερα ύψη βροχής εμφανίζονται τον Νοέμβριο και το Δεκέμβριο. Το συνολικό ετήσιο ύψος βροχόπτωσης ανέρχεται σε 1.111,12 mm περίπου στην περιοχή εμπειρογνωμοσύνης.

Μήνες	Υετός (mm)
Ιανουάριος	148,55
Φεβρουάριος	162,32
Μάρτιος	127,63
Απρίλιος	89,82
Μάιος	40,19
Ιούνιος	12,78
Ιούλιος	8,42
Αύγουστος	12,83
Σεπτέμβριος	31,01
Οκτώβριος	89,46
Νοέμβριος	195,19
Δεκέμβριος	192,92
ΣΥΝΟΛΟ	1.111,12

Στη συνέχεια παρατίθεται πίνακας, όπου παρουσιάζονται οι ώρες ηλιοφάνειας ανά μήνα, καθώς και για το σύνολο του έτους.

Μήνες	Ώρες Ηλιοφάνειας
Ιανουάριος	97,05
Φεβρουάριος	114,51
Μάρτιος	146,62
Απρίλιος	191,67
Μάιος	253,66

Ιούνιος	293,19
Ιούλιος	301,6
Αύγουστος	264,14
Σεπτέμβριος	224,74
Οκτώβριος	166,01
Νοέμβριος	104,48
Δεκέμβριος	85,55
ΣΥΝΟΛΟ	2.243,22

Σύμφωνα με τα ανωτέρω δεδομένα οι μήνες με την περισσότερη ηλιοφάνεια είναι ο Ιούνιος και ο Ιούλιος, ενώ αυτοί με την μικρότερη ο Ιανουάριος και ο Δεκέμβριος.

- **Βλάστηση**

Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση κατά Ντάφη (1973), στην περιοχή εμπειρογνωμοσύνης εντοπίζονται οι ακόλουθες ζώνες βλάστησης:

A. Ευμεσογειακή ζώνης βλάστησης (*Quercetalia ilicis*)

Η ζώνη εμφανίζεται ως μια περισσότερο ή λιγότερο συνεχής λωρίδα κατά μήκος των ακτών της δυτικής νοτιοανατολικής και ανατολικής Ελλάδας (μέχρι τον Όλυμπο), στα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους, στα πόδια στο νότιο τμήμα και τις ανατολικές ακτές της Χαλκιδικής και κατά νησίδες στις ακτές της Μακεδονίας και της Θράκης. Στην περιοχή μελέτης εμφανίζεται η υποζώνη *Quercion ilicis* στην οποία εμφανίζονται διάφορες φυτοκοινωνίες που κατά ένα μέρος είναι υποβαθμισμένες και κατά ένα άλλο μέρος εδαφικά εξαρτώμενες. Έτσι στις ράχες και τις νότιες εκθέσεις κλιτύων εμφανίζονται συνήθως ενώσεις με *Erica manipuliflora* και *Erica arborea*, στις σχετικά καλύτερες θέσεις κυριαρχούν το *Arbutus unedo*, *Calycotome villosa*, *Spartium junceum* κλπ. και στις υγρότερες θέσεις, μισγάγκειες και βορεινές εκθέσεις κυριαρχεί η *Quercus ilex* με *Fraxinus ornus*, *Phillyrea latifolia*, *Q. pubescens* κλπ. Στη ζώνη αυτή βρίσκεται το optimum της ανάπτυξης τόσο την χαλεπίου πεύκης όσο και της τραχείας πευκής.

Η ζώνη εμφανίζεται στη Δ. Ελλάδα από την επιφάνεια της Θάλασσας, ενώ στην Α. Ελλάδα μέχρι το Ν. Πήλιο και στα πόδια της Χαλκιδικής πάνω από το Oleo - lentiscetum. Επί πλέον. στη ΒΑ. Ελλάδα (Οσσα, Όλυμπο, ΒΑ. Χαλκιδική και ακτές Α. Μακεδονίας και Θράκης) παρουσιάζει ασυνέχεια και εμφανίζεται από την επιφάνεια της θάλασσας μέχρι υψομέτρου 200-300 μ.

Στην περιοχή εξάπλωσης της υποζώνης αυτής το κλίμα είναι υγρότερο, το ύψος των ετήσιων βροχοπτώσεων ξεπερνά στη Δ. Ελλάδα τα 1.000 χιλ., με ξηρή περίοδο 3-4 μηνών. Στη ΒΑ. Ελλάδα οι βροχοπτώσεις κυμαίνονται από 600-800 χιλ., με ξηρή όμως περίοδο αισθητά μικρότερη (2-3 μήνες). Η υποζώνη αυτή μπορεί να διακριθεί σε δύο αυξητικούς χώρους στον Adrachno – *Quercetum ilicis* και στον Orno – *Quercetum ilicis*.

B. Παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης (*Quercetalia pubescentis*)

Η ζώνη αυτή εμφανίζεται συνέχεια της προηγούμενης κατακόρυφα στα όρη και οριζόντια στο εσωτερικό της χώρας. Συγκεκριμένα με τη βαθμιαία εγκατάλειψη και κατά τις δύο διευθύνσεις, της Ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης, εμφανίζεται ή μια ιδιόρρυθμη μεταβατική ζώνη βλάστησης, που μοιάζει φυσιογνωμικά με τη ζώνη της αείφυλλου βλάστησης και διαφέρει από αυτή χλωριδικά και οικολογικά, ή μια ζώνη από ξηρόφιλα φυλλοβόλα πλατύφυλλα και κυρίως από δρυοδάση.

Η διάκριση μεταξύ της ευμεσογειακής και παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης είναι στην κεντρική και βόρεια Ελλάδα αρκετά σαφής. Στη νότια Ελλάδα και στην Κρήτη τα όρια, είναι ασαφή, γιατί η *Q. coccifera* εμφανίζεται και στο Oleo - lentiscetum. Χλωριδικά μπορεί να χαραχθεί, ως όριο της ευμεσογειακής βλάστησης, η εμφάνιση Θερμόφυλων ειδών, όπως η *Pistacia lentiscus*, *Olea europaea* ssp. *europaea*, *Calycotome villosa*, *Smilax aspera* κλπ.

Στη ζώνη αυτή το κλίμα γίνεται ηπειρωτικότερο με δριμύτερους χειμώνες, περισσότερες βροχοπτώσεις, αλλά και με ξηρή περίοδο χαρακτηριστική. Οι θερμοκρασίες το χειμώνα κατεβαίνουν συχνά κάτω από το 0 και το χιόνι διαρκεί μερικές εβδομάδες. Και στη ζώνη αυτή διακρίνονται δυο ή τρεις υποζώνες που διαφέρουν μεταξύ τους φυσιογνωμικά, χλωριδικά και οικολογικά. Στις υποζώνες *Ostrygo-Carpinion* και *Quercion confertae*. Επί πλέον για τη νότιο Ελλάδα (Κρήτη, Πελοπόννησο και Στερεά Ελλάδα μέχρι Λαμίας) ίσως είναι σκόπιμη η διάκριση και μιας τρίτης υποζώνης της *Quercion cocciferae*.

Στην περιοχή του Δήμου Αιγιαλείας απαντάται η πρώτη υποζώνη (*Ostrygo-Carpinion*), η οποία με τη σειρά της διαιρείται σε τρεις αυξητικούς χώρους, τον *Quercetum cocciferae* ή *Cocciferetum*, τον *Coccifero – Carpinetum* και τον *Carpinetum orientalis*.

Γ. Ζώνη δασών οξιάς-ελάτης και ορεινών παραμεσόγειων κωνοφόρων (Fagetalia)

Η ζώνη αυτή φέρει τα χαρακτηριστικά της ψυχρής, υγρόφιλης μεσευρωπαϊκής βλάστησης. Εδώ το κλίμα είναι ορεινό μεσογειακό. Οι χειμώνες είναι δριμύτεροι με τα χιόνια να διαρκούν μερικούς μήνες και η ξηρή περίοδος να περιορίζεται σε 1-1,5 μήνες. Η ζώνη των δασών αυτών μπορεί να διακριθεί χλωριδικά, φυσιογνωμικά και οικολογικά σε δύο σαφείς υποζώνες: την *Abietion cephalonicae* και την *Fagion moesiaca*. Η πρώτη, που είναι και η υποζώνη που εμφανίζεται στην περιοχή μελέτης παρουσιάζει εξάπλωση στις ορεινές περιοχές της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου. Στην υποζώνη αυτή εντάσσονται τα δάση των παραμεσογειακών κωνοφόρων με κυριότερα την *Abies cephalonica* και την *Pinus nigra*.

Δ. Αζωνική Βλάστηση

Επιπλέον των παραπάνω ζωνών βλάστησης στην περιοχή που εντοπίζονται οι μελετώμενες πεζοπορικές και ποδηλατικές διαδρομές απαντάται και παραποτάμια, παραρεμάτια και παραλίμνια βλάστηση που συντίθεται κυρίως από πλατάνια, αγριόλευκες και ιτιές. Η βλάστηση αυτή χαρακτηρίζεται ως αζωνική βλάστηση.

• Χλωρίδα

Η χλωρίδα στην περιοχή εμπειρογνωμοσύνης θα μπορούσε να διακριθεί δύο κύριες περιοχές με ιδιαίτερη αξία. Το Παναχαϊκό όρος και η περιοχή του Εθνικού Πάρκου Ορεινών Όγκων Χελμού – Βουραϊκού.

Στην περιοχή του Παναχαϊκού όρους, στα χαμηλότερα υψόμετρα κυριαρχούν τα μακκί, σχηματισμοί με *Quercus coccifera*, ενώ όπου είναι πιο αραιή η βλάστηση εμφανίζονται χαρακτηριστικά φρύγανα (*Phlomis fruticosa*, *Coridothymus capitatus*, *Cistus salvifolius*, *Micromeria juliana*, *Sarcopoterium spinosum*). Κατά μήκος των ρεμάτων εμφανίζονται κηλίδες με *Platanus orientalis*. Σε μεγαλύτερα υψόμετρα απαντώνται δάση της *Abies cephalonica*, ενώ υψηλότερα κυριαρχούν χαμηλοί προσκεφαλιόμορφοι ακανθωτοί θάμνοι. Σύμφωνα με τις καταγραφές τα σημαντικότερα είδη της περιοχής του Παναχαϊκού όρους περιλαμβάνουν τα *Abies cephalonica*, *Achillea umbellata*, *Anthemis brachmannii*, *Anthemis cretica* subsp. *cretica*, *Arabis subflava*, *Astragalus sempervirens* subsp. *cephalonicus*, *Aurinia moreana*, *Centaurea raphanina* subsp. *mixta*, *Cerastium candidissimum*, *Cirsium hypopsilum*, *Crocus boryi*, *Crocus hadriaticus*, *Dianthus androsaceus*, *Dianthus biflorus*, *Dianthus tymphresteus*, *Erysimum cephalonicum*, *Erysimum pectinatum*, *Erysimum pusillum*, *Festuca jeanpertia* subsp. *achaica*, *Fritillaria graeca*, *Galium peloponnesiacum*, *Geocaryum peloponnesiacum*, *Onobrychis ebenoides*, *Scorzonera crocifolia*, *Teucrium aroanium*, *Thlaspi graecum*, *Trinia frigida*.

Στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Ορεινών Όγκων Χελμού – Βουραϊκού τα σημαντικότερα αναφερόμενα είδη χλωρίδας είναι τα ακόλουθα: *Achillea grandifolia* subsp. *hellenica* (Ελληνικό Ενδημικό), *Alchemilla aroanica* (Τοπικό Ενδημικό), *Allium brussalisii*, *Aquilegia ottonis* subsp. *ottonis* (Ελληνικό Ενδημικό), *Bolanthus chelmicus* Phitos subsp. *chelmicus* (Ελληνικό Ενδημικό), *Campanula aizoides* (Ελληνικό Ενδημικό), *Campanula asperuloides* (Ελληνικό Ενδημικό), *Centaurea athoa* subsp.

chelmea (τοπικό Ενδημικό), *Cicer graecum* (Ελληνικό Ενδημικό), *Corydalis blanda* subsp. *oxelmannii* (Ελληνικό Ενδημικό), *Dianthus mercurii* (Ελληνικό Ενδημικό), *Dichoropetalum achaicum* (Ελληνικό Ενδημικό), *Hieracium greuteri* (Τοπικό Ενδημικό), *Lonicera alpigena* subsp. *hellenica* (Τοπικό Ενδημικό), *Macrotomia densiflora*, *Polygala subuniflora* (Τοπικό Ενδημικό), *Silene conglomeratica* (Τοπικό Ενδημικό), *Valeriana crinii* subsp. *crinii* (Τοπικό Ενδημικό), *Viola delphinantha*.

- **Πανίδα**

Η πανίδα της περιοχής είναι ιδιαίτερα πλούσια, με πολλά είδη που, αν και δεν είναι γνωστά στο ευρύ κοινό, έχουν ιδιαίτερη επιστημονική και βιογεωγραφική αξία. Η κυριότερη περιοχή για τα είδη πανίδας είναι η προστατευόμενη περιοχή του Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού, η οποία παρουσιάζει εξαιρετικό οικολογικό ενδιαφέρον αφού αποτελείται από ένα σύμπλεγμα τύπων οικοτόπων ευρωπαϊκού και μεσογειακού ενδιαφέροντος, στον οποίο ενδημούν και αναπαράγονται πολλά και σημαντικά είδη πανίδας.

Την πανίδα συνθέτουν έντομα, αμφίβια, ερπετά, πτηνά και θηλαστικά. Την άνοιξη στα αλπικά λιβάδια του Χελμού, παρατηρούνται πεταλούδες. Οι μπλε πεταλούδες (*Agrodiaetus iphigenia*, *Turanana ranagaia*) ζουν μόνο στις υψηλές κορυφές του Χελμού, ενώ άλλα είδη πεταλούδων, όπως η νυχτοπεταλούδα (*Calimorpha qumtripunctaria*), η θερσαμόνια της Θέτιδος (*Thersamonia thetis*) κάνουν στην περιοχή μια από τις λιγοστές εμφανίσεις τους στον ελλαδικό χώρο.

Ο ενδημισμός που παρατηρείται στο Χελμό δεν αφορά μόνο τα λεπιδόπτερα, αλλά και άλλες οικογένειες εντόμων (κολεόπτερα, ορθόπτερα) και χερσαίων ασπόνδυλων (γαστερόποδα, ισόποδα).

Στα ρέματα και στους εποχικούς νερόλακκους της περιοχής αναπαράγονται 9 είδη αμφιβίων. Ο ελληνικός βάτραχος (*Rana graeca*) ζει κοντά στην κοίτη των ορεινών ρεμάτων, ενώ οι φρύνοι και οι σαλαμάνδρες μετά την περίοδο αναπαραγωγής τους βρίσκουν καταφύγιο στα δάση. Σημαντική είναι η παρουσία του αλπικού τρίτωνια (*Triturus alpestris*) στα ορεινά ρέματα του Χελμού. Ο πληθυσμός αυτός αποτελεί το νοτιότερο όριο εξάπλωσης του αλπικού τρίτωνια σε παγκόσμια κλίμακα.

Η ερπετοπανίδα είναι εξαιρετικά πλούσια και αποτελείται συνολικά από 24 είδη. Ορισμένα είδη όπως τα φίδια (*Elaphe quatuorlineata*, *Elaphe situla*), οι νεροχελώνες (*Emys orbicularis*, *Mauremys rivulata*), οι χερσαίες χελώνες (*Testudo marginata*, *Testudo hermanni*) προστατεύονται από την ελληνική και την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Η περιοχή φιλοξενεί σημαντικό αριθμό στρουθιόμορφων και αρπακτικών πτηνών. Συνολικά έχουν καταγραφεί 21 είδη ημερόβιων αρπακτικών των οικογενειών Accipitridae, Falconidae. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), το βραχοκιρκίνεζο (*Falco tinnunculus*), το ξεφτέρι (*Accipiter nisus*), ο χουχουριστής (*Strix aluco*). Στα κωνοφόρα δάση φωλιάζει ο μαύρος δρυοκολάπτης (*Dryocopus martius*) και αρκετά αρπακτικά, όπως η κουκουβάγια (*Athene noctua*). Οι ορθοπλαγιές του Χελμού αποτελούν κατάλληλο ενδιαίτημα φωλοποίησης για αρκετά ορεινά είδη, όπως ο χιονόστρουφος (*Montifringilla nivalis*), η χιονάδα (*Eremophila alpestris*), τα οποία αναζητούν τη λεία τους στα αλπικά και **υποαλπικά** λιβάδια του Χελμού.

Από τα θηλαστικά που έχουν καταγραφεί στην περιοχή, ιδιαίτερης προσοχής χρήζει η βίδα (*Lutra lutra*). Η βίδα είναι υδρόβιο θηλαστικό και τα τελευταία χρόνια οι πληθυσμοί της έχουν μειωθεί σημαντικά, εξαιτίας της ανθρώπινης όχλησης και της μείωσης της τροφής της. Στα σπήλαια και στις σχισμές των βράχων ζουν αρκετά είδη νυχτερίδων (*Miniopterus sehreibasi*, *Myotis blythii*, *Myotis myotis*, *Rhinolophus blasii*, *Rhinolophus mehelyi*, *Rhinolophus ferrumequinum*), τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας εξαιτίας της καταστροφής των ενδιαιτημάτων τους.

B-B.2 Περιοχές προστασίας

Η περιοχή εμπειρογνωμοσύνης βρίσκεται σε μια περιοχή με έντονο περιβαλλοντικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Το πλούσιο φυσικό περιβάλλον αλλά και η έντονη πολιτισμική ιστορία της περιοχής συνέβαλλαν στη θέσπιση πολλών προστατευόμενων περιοχών στο Δήμο Αιγιαλείας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά η κάθε μία από αυτές.

➤ **Καταφύγια Άγριας Ζωής**

Στην περιοχή της εμπειρογνωμοσύνης υπάρχουν τρία καταφύγια άγριας ζωής.

- Άγ. Νικόλαος-Γούρνα (Διακοφτού-Μαμουσιάς-Τράπεζας) με κωδικό K405
- Αλυκή (Αιγίου) με κωδικό K399
- Αγιαννιώτικο Βουνό (Λακκάς-Μυρόβρυσης-Τούμπας) με κωδικό K401

➤ **Περιοχές NATURA 2000**

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν οχτώ (8) περιοχές NATURA 2000.

Οι πέντε αποτελούν Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ), οι δύο αποτελούν Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ενώ η τελευταία αποτελεί ταυτόχρονα Ειδική Ζώνη Διατήρησης και Ζώνη Ειδικής Προστασίας.

- GR2320013-ΖΕΠ: Φαράγγι Βουραϊκού και περιοχή Καλαβρύτων
- GR2320003-ΕΖΔ: Φαράγγι Βουραϊκού
- GR2320007-ΕΖΔ: Όρος Παναχαϊκό – Σύραγγες Παναγοπούλας
- GR2320010-ΖΕΠ: Όρη Μπάρμπας, Κλώκος, φαράγγι Σελινούντα
- GR2320006-ΕΖΔ-ΖΕΠ: Αλυκή Αιγίου
- GR2530007-ΕΖΔ: Κορινθιακός Κόλπος
- GR2320002-ΕΖΔ: Όρος Χελμός και Ύδατα Στυγός
- GR2320005-ΕΖΔ: Όρη Μπάρμπα και Κλώκος, φαράγγι Σελινούντα

➤ Τμήμα της περιοχής του Δήμου Αιγιαλείας, προς τα δυτικά βρίσκεται εντός του **Εθνικού Πάρκου «Ορεινός Όγκος Χελμού - Βουραϊκού»** και του **Γεωπάρκου UNESCO «Χελμού-Βουραϊκού»**

➤ **Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους**

Στην περιοχή μελέτης υπάρχουν δύο (2) Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΑΚ).

- ΤΙΑΚ με ονομασία «Βράχος Αγ. Λεοντίου Μονής Ταξιαρχών» και κωδικό AT1011066.
- ΤΙΑΚ με ονομασία «Φαράγγι Βουραϊκού» και κωδικό AT1011024.

B-B.3 Υφιστάμενες υποδομές

• **Οδικό δίκτυο**

Η ολοκλήρωση του νέου σύγχρονου αυτοκινητοδρόμου της Ολυμπίας Οδού αναβάθμισε την ταχύτητα και την ασφάλεια των μεταφορών σε ολόκληρη την Αχαΐα και σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση της διπλής σιδηροδρομική «Κιάτο-Αίγιο» , αναβαθμίζεται σημαντικά η διασύνδεση της Αιγιαλείας. Το Αίγιο απέχει 174 χλμ από την Αθήνα και 38 από την Πάτρα.

Το εσωτερικό δίκτυο του νομού, έχει αναπτυχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό, αντιμετωπίζει όμως προβλήματα που οφείλονται στον ορεινό, σε μεγάλο βαθμό, χαρακτήρα του εδάφους.

• **Σιδηροδρομικό Δίκτυο**

Ειδικά για τη νέα σιδηροδρομική γραμμή μπορούν να αναπτύσσονται ταχύτητες μέχρι και 200χλμ/ώρα κατά τόπους. Προς το παρόν η νέα γραμμή δεν διαθέτει ηλεκτροκίνηση. Η σχετική

εργολαβία αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το 2022. Στα συνολικά 71 χλμ λειτουργούν 3 Σταθμοί (Ξυλοκάστρου, Ακράτας και Αιγίου) και 6 Στάσεις (Διμηνιού, Λυκοποριάς, Λυγιάς, Πλατάνου, Διακοπτού και Ελίκης), ενώ το τρένο συνδέεται με τον Οδοντωτό Διακοπτού – Καλαβρύτων στο Διακοπτό.

Λόγω της απουσίας ηλεκτροκίνησης το δρομολόγιο “σπάει” στα δύο. Το τρένο ξεκινά από τον Πειραιά με τα ηλεκτροκίνητα και μόλις φτάνει στο Κιάτο περιμένει το ντιζελοκίνητο. Από εκεί γίνεται μετεπιβίβαση προς Αίγιο. Με τον αντίστροφο τρόπο γίνεται το δρομολόγιο από το Αίγιο. Σε τρία δρομολόγια υπάρχει σύνδεση με το Αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος της Αθήνας.

- **Λιμάνια**

Το λιμάνι ήταν και είναι από τα ζωτικά σημεία της πόλης του Αιγίου. Τον χρυσό αιώνα της σταφίδας Βοστίτσα και των αθρών εξαγωγών της, το λιμάνι Αιγίου ήταν το σημείο που ο κόπος και το προϊόν της αγροτικής παραγωγής γινόταν ακριβό εμπόρευμα για τα μεγάλα λιμάνια της Ευρώπης. Σήμερα το λιμάνι υποδέχεται πλοία-ψυγεία που εισάγουν φρούτα, έχει εγκαταστάσεις αποθήκευσης, ενίοτε υποδέχεται δεξαμενόπλοια με φορτία όπως το κρασί και στο επιβατικό τμήμα για σειρά ετών λειτουργούσε η γραμμή Αιγίου – Αγ. Νικολάου, η οποία διακόπηκε άλλα γίνονται προσπάθειες να επαναλειτουργήσει, συνδέοντας τη Πελοπόννησο με τη Στερεά Ελλάδα.

Η λιμενική ζώνη Αιγίου περιλαμβάνει :

- Το Νέο Λιμάνι του Αιγίου που βρίσκεται στη δυτική ακτή του όρμου του Αιγίου. Το λιμάνι έχει μεικτό χαρακτήρα (εμπορικό και επιβατικό/τουριστικό) και μπορεί να εξυπηρετεί είτε RO-RO πλοία, είτε κρουαζιερόπλοια και με δυνατότητα να μπορούν να εξυπηρετηθούν συγχρόνως δύο Ε/Γ-Ο/Γ πλοία και ένα φορτηγό 15000 DWT κατά μέγιστο.
- Η εγκατάσταση του Παλαιού Λιμένα διαθέτει αποθηκευτικούς χώρους για τα φορτία 1.157 τ.μ. και αποθήκη για τις ανάγκες των Αρχών 290 τ.μ. Στο Παλιό Λιμάνι στεγάζεται το Διοικητικό κτίριο του Λιμενικού Ταμείου.
- Το Αλιευτικό Καταφύγιο βρίσκεται στην παραλία του Αιγίου και έχει την δυνατότητα να φιλοξενήσει ως και 80 σκάφη.

B-B.4 Ιστορικά στοιχεία - Σημεία ενδιαφέροντος

- **Αρχαιολογικοί χώροι**

- **Αρχαία Αίγεια**

Η ακρόπολη της μυκηναϊκής πόλης, γνωστή ως Υπερησία ή Υπερησίη, βρίσκεται στις Αιγές της Δημοτικής Ενότητας Αιγείρας. Οι κάτοικοί της συμμετείχαν στον Τρωικό πόλεμο. Κοντά της εντοπίζονται ερείπια από την κλασική, ελληνιστική και ρωμαϊκή Αίγεια. Το πιο σημαντικό μνημείο είναι το αρχαίο θέατρο της κλασικής εποχής, το οποίο διατηρείται σε εξαιρετική κατάσταση και χρησιμοποιείται για παραστάσεις. Επίσης, σώζονται δύο ναοί και ένα γυμνάσιο. Πρόσφατες ανασκαφές αποκάλυψαν έναν οικισμό του 3ου αιώνα π.Χ. στην περιοχή Οάση.

- **Αρχαία Κερύνεια**

Κοντά στο χωριό Μαμουσιά, στις όχθες του ποταμού Κερυνίτη, βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας πόλης Κερύνειας, η οποία πιθανόν αποτέλεσε την ακρόπολη της Ιωνικής πόλης Ελίκης. Εντοπίζονται τμήματα αρχαϊκού ναού και θεάτρου, καθώς και στοιχεία της αρχαίας πόλης που βοηθούν στην κατανόηση της αχαιϊκής ιστορίας. Η πόλη καταστράφηκε από σεισμό το 373 π.Χ. και ο αρχαιολογικός χώρος περιλαμβάνει οχυρωματικά τείχη, ένα ηρώο, και λείψανα θεάτρου, κτιρίων και κρήνης. Σε μικρή απόσταση από την πόλη, βρέθηκαν υπολείμματα ιερού, με τα ευρήματα να εκτίθενται στο Μουσείο Αιγίου.

- **Αρχαία Ελίκη**
 Η Ελίκη, η οποία είχε ιδρυθεί από Ίωνες, υπήρξε ένα σημαντικό πολιτιστικό και θρησκευτικό κέντρο της Αχαΐας, αφιερωμένο στον Ποσειδώνα. Καταστράφηκε το 373 π.Χ. από σεισμό και βυθίστηκε στη θάλασσα. Θρύλοι θέλουν τα ερείπια της πόλης να είναι ορατά στο βυθό. Αρχαιολόγοι και ερευνητές έχουν ξεκινήσει από το 1988 εκτεταμένες έρευνες για τον εντοπισμό της πόλης, με σημαντικά ευρήματα να έχουν έρθει στο φως.
 - **Αρχαιότητες Αιγίου**
 Στην περιοχή του Αιγίου έχουν βρεθεί αρκετά αρχαιολογικά ευρήματα. Στη θέση Καλλιθέα βρίσκεται μυκηναϊκό νεκροταφείο με θαλαμοειδείς τάφους. Στη διασταύρωση των οδών Σολωμού και Ρούβαλη έχει ανακαλυφθεί τμήμα δημόσιου κτιρίου από τον 4ο αιώνα π.Χ. Στον λόφο κοντά στο χωριό Κούμαρι εντοπίστηκε ναός αρχαϊκής περιόδου πιθανώς αφιερωμένος στην Ήρα, με τα ανασκαφικά ευρήματα να περιλαμβάνουν δωρικούς κίονες και αγάλματα.
 - **Άλσος Ομαγυρείου Διός**
 Εντοπίζεται κοντά στο σημείο που υπάρχουν οι 12 βρύσες και ο πλάτανος του Παισανία στην ιστορική παραλία του Αιγίου, τα οποία έχουν κυρηχθεί «Διατηρητέα μνημεία της φύσης».
- **Θρησκευτικά μνημεία**
 - **Ιερά Μονή Παναγίας Ελεούσας**
 Βρίσκεται κοντά στο Σαλμενίκο, κοντά στο χωριό Πιτίτσα, μισή ώρα περίπου από την Πάτρα, μέσα σε ωραιότατο δάσος, όπου υπήρχε φρούριο στις αρχές του 13ου αιώνα. Αρχικά, πάνω από την Πιτίτσα, υπήρχε ασκηταριό μέσα στα έλατα και εντός σπηλιάς, όπου υπάρχει και σήμερα η Εκκλησία της Αναλήψεως. Αργότερα, μάλλον το 1510, οι μοναχοί έχτισαν τη σημερινή Μονή, η οποία λειτούργησε μέχρι το 1834, που θεωρήθηκε διαλυμένη. Δύο μοναχές όμως, το 1947, επανίδρυσαν το Μοναστήρι, το οποίο λειτουργεί μέχρι σήμερα.
 - **Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου**
 Στο χωριό Βερίνο (σε υψόμετρο 800 μ.) της Δημοτικής Ενότητας Συμπολιτείας, υπάρχει γυναικείο Μοναστήρι. Πιθανολογείται ότι ιδρύθηκε κατά τον 14ο αιώνα. Στις 17 Ιουλίου 1827, το μοναστήρι πολιορκήθηκε από τον εισβολέα Αχμέτ Ντελή στρατηγό του Ιμπραήμ πασά, ο οποίος μετά από ολόημερη μάχη και αφού έχασε 350 στρατιώτες κατέλαβε τη Μονή, με προδοσία του Γκολφίνου Λουβιτσιάνου, συνεργάτη του τουρκοπροσκυνημένου Δημητρίου Νενέκου, χωρίς όμως να την καταστρέψει. Έμεινε στην ιστορία ως η μάχη του Αη Γιάννη του Τσετσεβού. Στο Καθολικό της Μονής, σώζονται μια τοιχογραφία βυζαντινής τεχνοτροπίας, μια ασημένια θήκη και άγια λείψανα.
 - **Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας Βουρών**
 Χτισμένη πάνω στα ερείπια αρχαίου Ναού, αφιερωμένου στη Θεά Γη, κοντά στο χωριό Τράπεζα, της Δημοτικής Ενότητας Διακοπτού. Το μοναστήρι, θα πρέπει να ιδρύθηκε κατά τα τέλη του 14ου αιώνα και σήμερα λειτουργεί ως γυναικείο με δύο μοναχές. Στο Καθολικό της Μονής, σώζονται μια τοιχογραφία βυζαντινής τεχνοτροπίας, μια ασημένια θήκη και άγια λείψανα.
 - **Ιερά Μονή Ταξιαρχών του Οσίου Λεοντίου**

Βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το Αίγιο. Ιδρυτής της υπήρξε ο Όσιος Λεόντιος, που ασκήτεψε σε σκήτη στον απότομο βράχο του Κλωκού και σε ύψος 500 μέτρων, όπου με την πάροδο του χρόνου και την προσέλευση πιστών χτίστηκε το Παλαιομονάστηρο του Ταξιάρχη Μιχαήλ, μάλλον το 10ο αιώνα. Αργότερα και μετά την πυρκαγιά του 1621, η Μονή ξαναχτίστηκε σε πιο προσιτή θέση και καταστράφηκε από τους Τουρκαλβανούς το 1772.

Κατά τον απελευθερωτικό αγώνα του 1821, προσέφερε ανεκτίμητες και ανυπολόγιστες υπηρεσίες, μια εκ των οποίων ήταν η χρησιμοποίησή της ως νοσοκομείο, οπλοστάσιο και αποθήκη τροφίμων.

Στη Μονή φυλάσσονται τα Άχραντα Πάθη του Κυρίου (Τεμάχια Τιμίου Ξύλου, Χλαμύδας, Ακάνθινου Στεφάνου, Λίθοι από τον Πανάγιο Τάφο). Πρόσφατα ανακαλύφθηκε τοιχογραφία που απεικονίζει τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, τελευταίο αυτοκράτορα του Βυζαντίου.

➤ **Ιερά Μονή Παναγίας Πεπελενίσσας**

Βρίσκεται απέναντι από τη Μονή Ταξιαρχών και πλησίον του χωριού Κουνινά της Δημοτικής Ενότητας Αιγίου, με αρχική ονομασία “Ελπίς των Αηληπισμένων”. Η προφορική παράδοση είχε διασώσει δυο εκδοχές για την ίδρυσή της. Κατά την πρώτη εκδοχή, η Μονή χτίστηκε από τη μητέρα και την αδερφή του Οσίου Λεοντίου και κατά τη δεύτερη από την Ελένη Παλαιολογίνα- σύζυγο του αυτοκράτορα Μανουήλ Παλαιολόγου ή την Ελένη Παλαιολογίνα, κόρη του Δεσπότη της Αχαΐας Θωμά Παλαιολόγου, που ονομαζόταν Μπέμπελ Ελενίτσα ή Μπέμπες Ελενίτσα και κατά παράφραση επικράτησε το Πεπελενίτσα. Για πολλά χρόνια αποτελούσε μετόχη της μονής Ταξιαρχών, ενώ σήμερα είναι αυτόνομη γυναικεία μονή.

➤ **Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας Ακράτας**

Αρχικά, περί τα τέλη του 16ου αιώνα περίπου, η Μονή βρισκόταν στη θέση Πορί ή Κολωνίτης, όπου, στο φυσικό κοίλωμα απότομου βράχου, δημιουργήθηκαν τα πρώτα ασκητήρια και διαμορφώθηκε ο Ναός των Αγίων Πάντων. Από τις αρχές του 18ου αιώνα, η Μονή μεταφέρθηκε στη σημερινή της θέση και αγιογραφήθηκε ο ναΐσκος της το 1751. Στο Μοναστήρι φυλάσσονται πολλά άγια λείψανα, καθώς και σπάνια κειμήλια, όπως ένα Ευαγγέλιο του 1672.

➤ **Παναγία Φανερωμένη**

Το πιο δεσποτικό κτίριο στο Αίγιο χτυπά στην καρδιά της πόλης της. Ο Μητροπολιτικός Ναός είναι αφιερωμένος στη Κοίμηση της Θεοτόκου και η ιστορία του μετρά τρεις αιώνες. Όπως και άλλα κτίσματα στο Αίγιο είναι “παιδί” του αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ, χαρακτηριστικό δείγμα της κάποτε ακμάζουσας ζωής της πόλης.

Ο πρωταρχικός και μικρότερος ναός χτίστηκε το 1366 αλλά καταστράφηκε από το σεισμό του 1861. Ο θεμέλιος λίθος για τον νέο ναό μπήκε στις 13 Δεκεμβρίου του 1898 και ολοκληρώθηκε το 1914 όπου έγιναν και τα εγκαίνια του ναού. Ο ναός, εκτός από το υπέροχο αρχιτεκτονικό σχέδιο – σταυροειδής βυζαντινός ναός μετά τρούλου- έχει σημαντικές εικόνες από τον περίφημο αγιογράφο Κωνσταντίνο Φανέλλη.

➤ **Παναγία Τρυπητή Αιγίου**

Το εμβληματικό αυτό μνημείο αποτελεί το σημείο αναφοράς για το Αίγιο διαχρονικά. Βρίσκεται, στην παραλιακή πλευρά του Αιγίου, άνω του παλιού εργοστασίου της ξακουστής Χαρτοποιίας, σκαφαλωμένο σ’ ένα βράχο. Εορτάζει δε, την Παρασκευή του Πάσχα, αφιερωμένη στην Παναγία, Ζωοδόχο Πηγή. Η Παναγία Τρυπητή, είναι ένας

περικαλλής, μεγαλοπρεπής και επιβλητικός Ναός, που φαντάζει από μακριά σαν μια ζωγραφιά κολλημένη στο βράχο. Εκτός από την εικόνα της Παναγίας, στο Ναό φυλάσσεται και η μεγάλης αρχαιολογικής αξίας εικόνα του Αγ. Γεωργίου. Έργο αγνώστου, αναπαριστά τον Άγιο πεζό και όχι έφιππο, όπως συνηθίζεται. Και εδώ υπάρχουν εικόνες των σπουδαίων αγιογράφων Φανέλλη και Σταθακόπουλου. Στην είσοδο του Ναού, αναβλύζει από τα σπλάχνα του βράχου μια μικρή πηγή που στάζει λιγιστό ιαματικό νερό (Αγίασμα) και έχει στην πρόσοψη την καρκινική επιγραφή “ΝΙΨΟΝ ΑΝΟΜΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑΝ ΟΨΙΝ”, η οποία ως γνωστόν διαβάζεται και αντιθέτως. Είναι η πολιούχος της πόλης του Αιγίου.

- **Μουσεία**

- **Αρχαιολογικό Μουσείο Αιγίου**

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Αιγίου φιλοξενεί ευρήματα από το Αίγιο και την γύρω περιοχή από την 3η χιλιετία π.χ., την μυκηναϊκή εποχή, την γεωμετρική, την αρχαϊκή, την κλασική, την ρωμαϊκή και την ελληνοιστική περίοδο. Στεγάζεται στο κτίριο της παλιάς Δημοτικής Αγοράς του Αιγίου, που αποδίδεται στο Γερμανό αρχιτέκτονα Ε. Τσίλλερ και έχει κτιστεί το 1890. Το κτίριο είναι θαυμάσιας αρχιτεκτονικής αξίας και περιλαμβάνει μεγάλο κεντρικό αίθριο που πλαισιωνόταν από τα καταστήματα της αγοράς.

Από το 1983 έχει παραχωρηθεί στο ΥΠΠΟ για την ίδρυση του Μουσείου, το οποίο εγκαινιάστηκε το 1994. Μετά το σεισμό που έπληξε το Αίγιο το 1995, το κτίριο, καθώς και μέρος των ευρημάτων υπέστησαν ζημιές. Επαναλειτούργησε το 1999, μετά την επισκευή των ζημιών. Σήμερα στο χώρο του αιθρίου φιλοξενούνται και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στην τελευταία αίθουσα ο επισκέπτης θα θαυμάσει και το κυριότερο έκθεμά του, ένα υπερφυσικού μεγέθους άγαλμα του Δία, ο «Αιγίοχος Ζευσ» προστάτης της αρχαίας πόλης, που βρέθηκε τυχαία κατά τη διάρκεια εκσκαφικών εργασιών, για την ανοικοδόμηση του Αιγίου. Αξιόλογο είναι το γεγονός πως η διάρθρωση της έκθεσης είναι με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε ο επισκέπτης να κινείται στον τόπο και στον χρόνο, όχι απλά σαν θεατής αλλά σαν μάρτυρας της ιστορικής εξέλιξης της περιοχής.

- **Δημοτικό Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο Αιγίου “Ανδρέας Λόντος”.**

Ιδρύθηκε το 1994 από τη Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Αιγιαλείας, έργο ζωής της προέδρου Βάνας Μπεντεβή, που επιμελείται και όλο το υλικό του Μουσείου. Στεγάζεται στο μοναδικό παραδοσιακό πέτρινο κτίριο του 1821, που έχει συνδεθεί με την ιστορική οικογένεια Ανδρέα Λόντου. Στο ισόγειο λειτουργεί το Λαογραφικό και στον Α΄ όροφο το Ιστορικό Μουσείο, που καλύπτει όλες τις ιστορικές περιόδους. Τα εκθέματά του, προέρχονται αποκλειστικά από προσφορές των Αιγιωτών (οικογενειακά κειμήλια).

Το λαογραφικό υλικό είναι πλούσιο και αξιόλογο, καταμεμημένο κατά ενότητες σε τέσσερις αίθουσες και περιλαμβάνει οικιακά σκεύη, έπιπλα, ενδυμασίες, αγροτικά εργαλεία και οικομηχανές υπαίθρου, αντικείμενα από την αγροτική και ποιμενική ζωή, αργαλειούς, υφαντά και διάφορα εργαλεία υφαντικής κα.

Το ιστορικό υλικό επίσης είναι σημαντικό (με ιδιαίτερης ιστορικής αξίας εκθέματα) καταμεμημένο σε έξι αίθουσες, με βάση τον ιστορικό άξονα από την Τουρκοκρατία έως το 1950. Περιλαμβάνονται όπλα, ενδυμασίες, κοσμήματα της εποχής του 1821, νομίσματα, πίνακες, φωτογραφίες ιστορικές, έγγραφα, παράσημα, πολεμικό υλικό του Α΄ και Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου κα.

Σε ιδιαίτερη αίθουσα, εκτίθενται φωτογραφίες του Αιγίου, άλμπουμ και βιβλιοθήκη Αιγιαλέων συγγραφέων.

Εντύπωση προξενούν τα εκθέματα που αφορούν στον Ανδρέα Λόντο, όπως, η επιτάφια πλάκα του, με χαραγμένους δύο στεφάνους, που περιέχουν τις χρονολογίες 21 Μαρτίου 1821 και 3 Σεπτεμβρίου 1843, που έλαβε μέρος ως πρωταγωνιστής. Στην ίδια αίθουσα επίσης, υπάρχουν τα παράσημα του Α. Λόντου, το πρωτότυπο τιμητικό δίπλωμα που του απένειμε ο Όθωνας, καθώς και η σημαία του Λόντου- κόκκινη με μαύρο σταυρό- που θεωρείται η πρώτη σημαία της επανάστασης. Ενώ το προαύλιο κοσμεί, το μνημείο του Ανδρέα Λόντου.

Επίσης λειτουργεί και Αναγνωστήριο – Βιβλιοθήκη με ιστορικού και Λαογραφικού χαρακτήρα έργα.

Το Μουσείο διακρίνεται για τον τοπικό του χαρακτήρα, που αναδεικνύει μοναδικά, τις παραδόσεις και την ιστορία του τόπου.

➤ **Δημοτική Πινακοθήκη Ακράτας**

Η Δημοτική Πινακοθήκη Ακράτας αποτελεί τη μοναδική Πινακοθήκη του Δήμου Αιγιαλείας και είναι το πνευματικό “παιδί” και έργο ζωής της Ζωής Ψαρρού. Μιας γυναίκας αφιερωμένης στην ύψιστη μορφή έκφρασης, τη ζωγραφική. Μιας γυναίκας αφοσιωμένης στην γενέτειρά της. Η Ζωή Ψαρρού όχι μόνο δώρισε από τη προσωπική της συλλογή 55 σημαντικά έργα τέχνης σπουδαίων Ελλήνων εικαστικών, κυοφορώντας την ιδέα για τη γέννηση αυτής της εστίας πολιτισμού, αλλά με αυτή της την ενέργεια ενέπνευσε και άλλους συμπολίτες της να υιοθετήσουν ανάλογες πράξεις δωρίζοντας επίσης έναν μεγάλο αριθμό ζωγραφικών έργων παλαιών και νέων δημιουργών.

• **Ιστορικά κτίρια**

➤ **Αρχοντικό Παναγιωτόπουλου**

Το επιβλητικό αρχοντικό με τους τρεις ορόφους χτίστηκε σε σχέδια του Έλληνα αρχιτέκτονα Παναγιώτη Κάλκου το 1857, για να στεγάσει την εύπορη οικογένεια του μεγάλου σταφιδέμπορα Σωτήρη Παναγιωτόπουλου. Οι εργασίες για την ολοκλήρωσή του κράτησαν τρία χρόνια για να αποτελέσουν σήμερα έναν θησαυρό για την πόλη. Στους τρεις ορόφους του θα σας οδηγήσει η μεγαλοπρεπής μαρμάρινη σκάλα στην είσοδό του. Στο “παλάτι” του Αιγίου θα αντικρύσετε εκπληκτικές οροφωγραφίες και θαυμαστή διακόσμηση στους τοίχους από εξαιρετικούς Ιταλούς ζωγράφους. Τα μαρμάρια μπαλκόνια του αποτελούν επίσης αυτούσια καλλιτεχνήματα.

Πολυτελή σκαλιστά μασίφ έπιπλα, έφερναν έναν παριζιάνικο αέρα στο χώρο, ενώ αγάλματα, βαρύτιμα χαλιά και άλλα αντικείμενα αξίας, το έκαναν να ξεχωρίζει. Το υψηλής αισθητικής οικοδόμημα ολοκλήρωνε μια μεγάλη αυλή με βουκαμβίλια στο πίσω μέρος. Από τα χρόνια της απόλυτης δόξας, έζησε στην συνέχεια την “εγκατάλειψη” από τα εγγόνια του Παναγιωτόπουλου. Το μεγάλο κόστος συντήρησης, οι φθορές από το άγγιγμα του χρόνου αλλά και οι σοβαρές πληγές από τους σεισμούς των τελευταίων ετών, υπήρξαν για τους κληρονόμους αβάσταχτο φορτίο. Ανέχτηκε λεηλασίες και ασέβεια για να περάσει τελικά στον Δήμο Αιγιαλείας και να αποτελέσει ένα σπουδαίο σημείο πολιτισμού για την πόλη, καθώς φιλοξενεί αξιόλογες περιοδικές εκθέσεις αλλά και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

➤ **Πύργος Υψηλών Αλωνίων**

Στην πλατεία Υψηλών Αλωνίων του Αιγίου με την ασυναγώνιστη θέα σε ολόκληρη την πόλη και τον Κορινθιακό κόλπο, βρίσκεται το διαχρονικό σύμβολό της, τον Πύργο των Υψηλών Αλωνίων. Η πλατεία διαμορφώθηκε ανάμεσα στο 1920 με 1930 ενώ ο Πύργος κτίστηκε στις

αρχές του 1900. Αποτελεί τον μικρότερο πύργο με Νέο-Γοτθικά παράθυρα και Νέο-Μεσαιωνική κατασκευή. Στις αρχές του αιώνα λειτουργούσε ως μετεωρολογικός σταθμός και στη συνέχεια ως καφενείο. Ενταγμένος πλέον στη σύγχρονη ζωή της πόλης και μετά από μια μακρόχρονη αναζήτηση της ταυτότητας του, λειτουργεί ως χώρος συνάντησης και διασκέδασης. Άξιο λόγου είναι πως στην πλατεία ανακαλύφθηκαν και τάφοι από την Μυκηναϊκή εποχή.

➤ **Δημαρχείο Αιγίου**

Νεοκλασικό οίκημα, κατασκευής του 1867 από τον πλούσιο έμπορο Αριστείδη Γεωργίου, φωνάζει την ταυτότητά του από μακριά. Τόσο, όσο πρέπει “στολισμένο” εξωτερικά, με μια διπλή σκάλα.

➤ **Δημοτική Βιβλιοθήκη**

Το Νεοκλασικό με την απλοϊκά πολυτελή διακόσμηση χτίστηκε την τελευταία δεκαετία του περασμένου αιώνα και αποτελεί γενναιόδωρη και συγκινητική δωρεά του πλούσιου έμπορου Ξενοφώντα Σταυρόπουλου, προκειμένου να στεγαστεί εκεί το πρώτο γυμνάσιο της πόλης. Σήμερα στο χώρο αυτό στεγάζεται η βιβλιοθήκη του Δήμου, της οποίας τα ράφια είναι γεμάτα από πλούσιο υλικό της Αχαϊκής βιβλιογραφίας.

Εδώ θα βρει κανείς ιστορικούς και λαογραφικούς θησαυρούς, βιβλία και εφημερίδες, τα περισσότερα δωρεές σημαντικών προσώπων της περιοχής, αλλά και σύγχρονες εκδόσεις. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη του Αιγίου ανήκει στο δίκτυο βιβλιοθηκών της Εθνική Βιβλιοθήκης.

➤ **Χαρτοποιία Αιγίου**

Το κτίριο φάντασμα που «στοιχείωνει» το λιμάνι Αιγίου υπήρξε ένα από τα σημαντικότερα εργοστάσια σε όλη την Ελλάδα και αναπτυξιακό κέντρο με ισχυρή οικονομική επιρροή στην ευρύτερη περιοχή.

Αν και πρόκειται για ένα επιβλητικό κτιριακό συγκρότημα, η λεηλατημένη, σχεδόν απαξιωμένη εικόνα του δεν θυμίζει σε τίποτα το ένδοξο παρελθόν του. Το εργοστάσιο λειτούργησε από το 1927, μέχρι τα οικονομικά προβλήματα που ξεκίνησαν το 1975 οδηγήσουν στο οριστικό κλείσιμο το 1991. Ενώ σύμφωνα με την ιστορία της νεότερης βιομηχανίας η χαρτοποιία του Αιγίου έζησε τη μεγαλύτερή της ανάπτυξη από το 1930 έως το 1960. Σχεδιάστηκε από Σουηδούς αρχιτέκτονες, ενώ το εργοστάσιο ήταν ένα από τα πιο σύγχρονα στον τομέα του, έχοντας τα πιο εξειδικευμένα τεχνολογικά μηχανήματα της εποχής.

Στους δαιδαλώδεις χώρους του μοιάζει σαν να αντηχεί ακόμα ο ήχος από τις μηχανές, τα βήματα και οι φωνές των εργατών. Στέκει απόκοσμο, τρομακτικό κάποιες φορές, παραδομένο στη φθορά του χρόνου και τη μανία των ανθρώπων. Κάποτε γεμάτο ζωή, σήμερα απομεινάρι μιας άλλης εποχής. Ένα αστικό φάντασμα που εξακολουθεί να μαγεύει με την ιστορία και την χαμένη εποχή που εκπροσωπεί, ενώ θα μπορούσε να αποτελεί μνημείο ελληνικής βιομηχανικής κληρονομιάς, δείχνοντας στον επισκέπτη όλες τις φάσεις της παραγωγής του χαρτιού.

• **Φυσικά τοπία**

➤ **Φαράγγι Βουραϊκού**

Ο μύθος λέει ότι το φαράγγι του Βουραϊκού, είναι δημιούργημα του Ηρακλή, ο οποίος τράβηξε μια μαχαιριά με το σπαθί του στη θέση Πόρτες κόβοντας στα δυο το βράχο που του έκλεινε το πέρασμα για να φθάσει κατ' άλλους στον Ευρυσθέα, κατ' άλλους στην

αγαπημένη του Βούρα την κόρη της Ελίκης. Από τη Βούρα πήρε το όνομά του ο Βουραϊκός, που οι αρχαίοι τον έλεγαν Ερασίνο.

Άλλο όμως ο μύθος και άλλο ο νόμος της φύσης που δίνει στο μοναδικό αυτό φαινόμενο αξεπέραστη ομορφιά και στην περιοχή χιλιάδες τουρίστες. Η κοιλάδα του Βουραϊκού ήταν λίμνη όπως και όλη η περιοχή γύρω από τα Καλάβρυτα. Τα νερά της αναζήτησαν διέξοδο προς τη θάλασσα και έπλασαν το μεγαλόπρεπο αυτό φαράγγι το οποίο αργότερα παραδόθηκε στην ορμή του ομώνυμου ποταμού που το βαθαίνει χρόνια τώρα,

Το φαράγγι του Βουραϊκού ξεκινά 3 χλμ. βόρεια του χωριού Κάτω Ζαχλωρού σε υψόμετρο 730 μέτρων και συνεχίζει παράλληλα με το ποτάμι διανύοντας απόσταση 20 χιλιομέτρων για να καταλήξει στο χωριό Διακοπτό. Καταρράκτες χειμάρρων, σπήλαια με σταλακτίτες και σταλαγμίτες, η πλούσια εναλλασσόμενη βλάστηση από πλατάνια, έλατα, ελιές και πικροδάφνες φτιάχνουν ένα πρωτόγονης ομορφιάς τοπίο, μοναδικό στην Ελλάδα.

➤ **Λίμνη Τσιβλού**

Είναι ίσως μία από τις πιο υπέροχες εκπλήξεις στο ορεινό τοπίο της Αχαΐας, η αλπική λίμνη του Τσιβλού, που με την αναπάντεχη παρουσία της συναγωνίζεται σε ομορφιά το περίφημο ελατόδασος της Ζαρούχλας.

Από την παλέτα των αισθήσεων η Λίμνη Τσιβλού διαλέγει τα καλύτερα χρώματα ανάλογα την εποχή. Γίνεται χρυσαφένια το φθινόπωρο κλέβοντας από το χρώμα των ξερών δέντρων. Ωχρή τον χειμώνα λόγω του αλπικού τοπίου που παρουσιάζει. Πολύχρωμη την άνοιξη με τις αμυγδαλιές και τη ρίγανη που είναι φυτρωμένες ολόγυρά της. Καταπράσινη το θέρος με τα τζιτζίκια να τραγουδούν το αιώνιο καλοκαίρι.

Η Τσιβλού βρίσκεται σε υψόμετρο 700 μέτρων και είναι από τις ελάχιστες που υπάρχουν στην ορεινή Πελοπόννησο. Αιτία για όλη αυτή την ομορφιά ήταν ένα «ατυχές» φυσικό φαινόμενο, μια κατολίσθηση που έγινε το 1912 όταν έφραξε ο αρχαίος ποταμός Κράθις, που ρέει δίπλα της.

➤ **Δάσος Περιθωρίου- Ζαρούχλας**

Το δάσος είναι ενοποιημένο με το δάσος της Ζαρούχλας και είναι το μεγαλύτερο του Νομού Αχαΐας, με μαύρη πεύκη, έλατα και καστανιές. Ξεκινά από τη Σελιάνα και απλώνεται έως Σαραντάπηχο, Περιθώρι, Ταρσό, Ζαρούχλα και Αγία Βαρβάρα.

• **Οδοντωτός σιδηρόδρομος**

Η γραμμή του Οδοντωτού σιδηρόδρομου Διακοφτού-Καλαβρύτων, που δαισιχίζει το μεγαλύτερο μέρος του Φαραγγιού του Βουραϊκού. Πρόκειται για τη μοναδική οδοντωτή σιδηροδρομική γραμμή σε ολόκληρη την Ελλάδα και από το 1896 που πρωτολειτούργησε χαρακτηρίζεται ως ένα από τα πιο διάσημα σιδηροδρομικά δίκτυα στον κόσμο. Η κατασκευή του ξεκίνησε το Μάρτιο του 1889 επί πρωθυπουργίας Χαριλάου Τρικούπη, ενώ η γραμμή πρωτολειτούργησε το 1896 και μέχρι την δεκαετία του '60 ήταν το βασικό μεταφορικό μέσο για εμπορεύματα και ανθρώπους και η λειτουργία του βοήθησε ουσιαστικά την ανάπτυξη της οικονομίας στην περιοχή.

Το συνολικό μήκος της γραμμής είναι 22.350 μ. με πλάτος 0,75 μ., ενώ υπάρχουν τρία σημεία οδόντωσης συνολικού μήκους 3.400 μ. Χαρακτηριστικό της διαδρομής είναι ότι έχει πολλά καμπύλα τμήματα και ελάχιστες ευθείες, ενώ υπάρχουν έξι σήραγγες¹ με συνολικό μήκος 200 μ. και 49 γέφυρες από τις οποίες εννέα είναι πέτρινες, τοξωτές. Οι τεχνικές κατασκευές και παρεμβάσεις είναι απόλυτα προσαρμοσμένες στον περιβάλλοντα χώρο. Κατά μήκος της γραμμής υπάρχουν σταθμοί, φυλάκια, υδατόπυργοι, γέφυρες και αντιστηρίξεις, κατασκευασμένες από παραδοσιακά οικοδομικά υλικά, που αποτελούν μνημεία της βιομηχανικής αρχαιολογίας. Για τον λόγο αυτό το

Υπουργείο Πολιτισμού κήρυξε πρόσφατα τον οδοντωτό σιδηρόδρομο διατηρητέο τεχνικό μνημείο (ΦΕΚ 553/Β'/10-7-1996).

Ο «Οδοντωτός» ξεκινά από το Διακοφτό και ακολουθεί μια διαδρομή μέσα από πεδιάδες και ορεινούς σχηματισμούς, γέφυρες και σήραγγες. Παλαιότερα η χάραξη ήταν διαφορετική, αλλά το 1926 τροποποιήθηκε λόγω αστάθειας των πετρωμάτων. Το ωραιότερο τμήμα θεωρείται αυτό ανάμεσα στους σταθμούς Νιάματα² και Τρικλιά, ενώ αξέχαστη παραμένει η θέση «Πόρτες» (στα 10,6 χλμ από Διακοφτό). Το σημείο αυτό ονομάστηκε έτσι, γιατί η έξοδος της σήραγγας προς τα Καλάβρυτα έκλεινε με δύο τεράστιες μεταλλικές πόρτες (σήμερα ανοικτές και πακτωμένες), τις οποίες άνοιγε ο φύλακας μόνο όταν περνούσαν τρένα. Επίσης εντυπωσιακό σημείο είναι τα λεγόμενα «Δικαστήρια», όπου υπάρχει μια κατασκευή σαν σήραγγα, ανοιχτή από την μια πλευρά και δεξαμένη στα βράχια με έντονη κλίση του εδάφους (απέχει 6 χλμ από το Διακοφτό). Απέναντι υπάρχει σπηλιά με σταλακτίτες και σταλαγμίτες που μοιάζουν με «αίθουσα δικαστηρίου». Επίσης όμορφη είναι η θέα στη θέση «Καταρράκτης» (στα 6,3 χλμ από Διακοφτό) και τα λεγόμενα «Μετέωρα της Ζαχλωρού», με τα εντυπωσιακά βράχια. Μετά από πορεία μέσα στο Φαράγγι και δίπλα στον ποταμό το τρένο ανεβαίνει προς Ζαχλωρού και καταλήγει στα Καλάβρυτα ολοκληρώνοντας έτσι ένα μαγευτικό ταξίδι μέσα από την καταπράσινη κοιλάδα του Βουρραϊκού. Στην θέση Νιάματα, στην τοποθεσία Κατούνι κατασκευάστηκε ο πρώτος υδρόμυλος το 1885 από πέτρα και σίδηρο. Το 1954 ο ιδιοκτήτης κατασκεύασε καινούργιο κτίριο για την στέγαση του υδρόμυλου σε απόσταση 70 μέτρων από το προηγούμενο, αφού η φθορά του χρόνου κατέστησε ακατάλληλο το κτίριο που υπήρχε έως τότε, ο οποίος λειτούργησε έως το 1985.

Γ. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ & ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ

• Βασικές έννοιες της πεζοπορίας και της ορειβασίας

Η πεζοπορία είναι η σωματική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της οποίας ο πεζοπόρος διανύει περπατώντας μια μεγάλη απόσταση. Η απόσταση αυτή πρέπει να είναι τουλάχιστον 3 χιλιόμετρα αλλιώς δεν θεωρείται πεζοπορία αλλά απλά περπάτημα.

Μπορούμε να διακρίνουμε τρεις κατηγορίες πεζοπορίας ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας της.

- Απλή Πεζοπορία
- Ορεινή Πεζοπορία
- Ορειβασία

➤ Απλή Πεζοπορία

Είναι η πρώτη και πιο απλή μορφή πεζοπορίας. Με ελάχιστη διανυόμενη απόσταση τα 3 χλμ. (ή σε χρόνο περίπου μία - δύο ώρες) γίνεται σε εδάφη με μικρή κλίση και μικρές υψομετρικές διαφορές, με ελαφρύ εξοπλισμό που αποτελείται από αθλητικά παπούτσια ή παπούτσια trekking, ελαφρό συμβατικό ντύσιμο ανάλογα την εποχή και με ένα μικρό σακίδιο με λίγα εφόδια.

Η απλή πεζοπορία μπορεί να γίνει οπουδήποτε υπάρχει το κατάλληλο περιβάλλον σ' ένα δάσος, σ' ένα βουνό σ' ένα νησί, δίπλα στην θάλασσα κ.λ.π.

Για να χαρακτηριστεί μια διαδρομή απλή πεζοπορία, η υψομετρική διαφορά που καλύπτεται κατά τη διάρκεια της διαδρομής δεν θα πρέπει να ξεπερνάει τα 150 - 250μ.

Η απλή πεζοπορία είναι μια δραστηριότητα που μπορεί να γίνει από όλα τα άτομα ειδικά κατά τη διάρκεια των διακοπών τους μια που δεν χρειάζεται καμία ιδιαίτερη φυσική κατάσταση.

➤ Ορεινή Πεζοπορία

Αποτελεί το δεύτερο σκαλοπάτι της πεζοπορίας. Εδώ η απόσταση των 8 - 20 χιλ. και οι 3 - 7 ώρες πορείας αποτελούν τον συνήθη κανόνα, αλλά τα χιλιόμετρα σε σχέση με τις ώρες χάνουν λίγο την αξία τους διότι το έδαφος είναι ορεινό και μπορεί να παρουσιάζει δυσκολίες με αποτέλεσμα να διανύεται μικρότερη απόσταση ανά ώρα. Στατιστικά έχει διαπιστωθεί ότι η μέση ωριαία ταχύτητα είναι 3 - 4 χλμ/ώρα.

Ο εξοπλισμός είναι εξειδικευμένος και ιδιαίτερα τη χειμερινή περίοδο επιβάλλεται να είναι ο κατάλληλος. Ένα ζευγάρι καλά ορειβατικά άρβυλα και ένα καλό σακίδιο αποτελούν τη βάση του εξοπλισμού, ενώ το κατάλληλο ντύσιμο και η πρόβλεψη τροφής/νερού είναι αναγκαία συμπληρώματα της πορείας.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της ορεινής πεζοπορίας είναι ότι η υψομετρική διαφορά της διαδρομής μπορεί να φθάσει τα 500 - 600 μέτρα και το ότι η πορεία γίνεται συνήθως σε υψόμετρα μεγαλύτερα των 500 μέτρων (όχι αναγκαστικά). Ας τονισθεί ότι η πραγματοποίηση μιας πορείας ειδικά σε υψόμετρα πάνω από 1000μ. κατά τη διάρκεια του χειμώνα μπορεί να γίνει εξαιρετικά δύσκολη λόγω κακών καιρικών συνθηκών.

Τα άτομα που κάνουν ορεινή πεζοπορία είναι επαρκώς εξασκημένα και γνωρίζουν πως να αντιμετωπίσουν ενδεχόμενες δυσκολίες που θα ανακύψουν.

➤ Ορειβασία

Η ορειβασία αποτελεί την πλέον δύσκολη μορφή της πεζοπορίας. Συνήθης στόχος της ορειβασίας είναι η κατάκτηση κάποιας κορυφής.

Εδώ η απόσταση δεν παίζει ουσιαστικό ρόλο έχει όμως παρατηρηθεί ότι κατά μέσο όρο διανύονται 2 - 3 χλμ. την ώρα. Πιο σημαντικό στοιχείο είναι ότι ανά ώρα καλύπτονται περίπου 300 μέτρα υψομετρικής διαφοράς που σημαίνει ότι για να ανέβει κανείς 1000 μέτρα υψομετρική διαφορά απαιτούνται περίπου 3 έως 4 ώρες μαζί με τις στάσεις. Μια συνήθης ορειβατική ανάβαση διαρκεί 7 - 10 ώρες μαζί με την επιστροφή. Ο εξοπλισμός, ειδικά την

χειμερινή περίοδο πρέπει να είναι επαρκής για την αντιμετώπιση ενδεχομένων δυσκολιών. Καλά ορειβατικά παπούτσια, ένα καλό σακίδιο και ειδικά ορειβατικά ρούχα είναι αναγκαία για τέτοιου είδους αναβάσεις.

Τα άτομα που ασχολούνται με την ορειβασία βρίσκονται σε άριστη φυσική κατάσταση και έχουν περάσει από τα δύο προηγούμενα στάδια της απλής και της ορεινής πεζοπορίας. Οι δυσκολίες μιας διαδρομής τους γοητεύουν και τους συναρπάζουν.

Παρακάτω κατατάσσονται σε πίνακα τα χαρακτηριστικά της κάθε κατηγορίας πεζοπορίας.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΑΠΛΗ ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ	ΟΡΕΙΝΗ ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ	ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ
ΑΠΟΣΤΑΣΗ	3 - 8 χλμ.	8 - 20 χλμ.	10 - 20 χλμ.
ΜΕΣΗ ΩΡΙΑΙΑ ΤΑΧΥΤΗΤΑ	3 - 4 χλμ./ώρα	3 - 4 χλμ./ώρα	2 - 3 χλμ./ώρα
ΩΡΕΣ	1 - 3 ώρες	3 - 7 ώρες	3 - 10 ώρες
ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ	150 - 250 μ.	300 - 600 μ.	500 - 1100 μ.
ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Καλή	Πολύ Καλή	Άριστη
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	Ελαφρύς	Καλός	Πολύ καλός
ΕΦΟΔΙΑ	Λίγα	Αρκετά	Πολλά
ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	Μικρές	Αρκετές	Πολλές

Η κατηγοριοποίηση των μορφών πεζοπορίας έγινε για να μπορούν να ενταχθούν οι διαδρομές του δικτύου που περιγράφονται σε κάποια από τις τρεις κατηγορίες. Τα ανωτέρω τεχνικά και ποικτικά κριτήρια δεν είναι δεσμευτικά και οι ιδιαίτερες συνθήκες κάποιας διαδρομής (υψόμετρο, κλίση και κατάσταση εδάφους) μπορεί να την κατατάξουν σε διαφορετική κατηγορία από αυτήν των κριτηρίων.

Εδώ θα θέλαμε να διευκρινίσουμε ότι με τη λέξη **Διαδρομή** ορίζουμε μια πεζοπορική πορεία που μπορεί να κινείται σε μονοπάτι, χωματόδρομο, ασφαλτο, τσιμεντόδρομο ή σε ελεύθερο έδαφος, ενώ με τη λέξη **Μονοπάτι** προσδιορίζουμε μια κατασκευασμένη ή από την χρήση δημιουργηθείσα δίοδο, πλάτους το πολύ 2μ., στην οποία δεν μπορεί να κυκλοφορήσει αυτοκίνητο και το έδαφος της μπορεί να είναι από πέτρα, καλντερίμι ή απλά από χώμα.

Για την καλύτερη κατανόηση της παρουσίασης και των περιγραφών των διαδρομών παρατίθενται οι παρακάτω επεξηγήσεις:

➤ **ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ**

Αναφέρεται η κατάταξη της διαδρομής ανάλογα με τις κατηγορίες της πεζοπορίας: Απλή πεζοπορία, Ορεινή πεζοπορία, Ορειβασία.

➤ **ΔΙΑΔΡΟΜΗ**

Όπως ορίζει και η λέξη είναι όλη η "διαδρομή" που θα κάνει ο πεζοπόρος ανεξάρτητα αν θα είναι σε μονοπάτι, χωματόδρομο ή ασφαλτο. Διαχωρίζονται οι διαδρομές που είναι:

- ✓ **ΔΙΑΣΧΙΣΗ** και εννοούνται οι διαδρομές που καταλήγουν σε διαφορετικό σημείο από αυτό που ξεκινάει ο πεζοπόρος και
- ✓ **ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ** και εννοούνται οι διαδρομές οι οποίες αφού κάνουν ένα κύκλο από διαφορετική πορεία καταλήγουν στο σημείο που ξεκίνησαν .

➤ **ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ**

Περιγράφεται αν η διαδρομή είναι μονοπάτι, χωματόδρομος, ασφαλτος όπως και το μήκος κάθε τμήματος.

➤ **ΜΟΝΟΠΑΤΙ**

Στις περιγραφές με την λέξη μονοπάτι προσδιορίζεται η διαδρομή που κινείται σε χώμα, καλντερίμι με ή χωρίς ορατό αποτύπωμα. Το μονοπάτι μπορεί να είναι φαρδύ ή στενό και πολλές φορές από δυσδιάκριτο μέχρι ανύπαρκτο.

➤ **ΜΗΚΟΣ**

Είναι το μήκος της διαδρομής. Το μήκος της διαδρομής χάνει την αξία του όταν υπάρχει ανάβαση και μάλιστα με απότομη κλίση. Σ' αυτή την περίπτωση καλύτερα είναι ν' αναφέρεται κανείς παράλληλα στην υψομετρική διαφορά της διαδρομής.

➤ **ΥΨΟΜΕΤΡΟ**

Αναφέρεται σε κάθε σημείο της αναλυτικής περιγραφής της διαδρομής.

➤ **ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΟ και ΨΗΛΟΤΕΡΟ ΣΗΜΕΙΟ της διαδρομής**

Στοιχεία πληροφοριακά για να γνωρίζει ο πεζοπόρος σε τι υψόμετρα θα κινηθεί.

➤ **ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ**

Είναι η συνολική κατεύθυνση της **διαδρομής** ανάμεσα στα δύο άκρα της διαδρομής. Όπου είναι απαραίτητο επειδή η κατεύθυνση αλλάζει κατά τη διάρκεια της διαδρομής.

➤ **ΜΕΣΗ ΚΛΙΣΗ**

Σημειώνεται η μέση κλίση της διαδρομής. Εννοείται ότι ενδιάμεσα η κλίση σε ορισμένα τμήματα της διαδρομής μπορεί είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη και αυτή φαίνεται στους πίνακες των αναλυτικών περιγραφών.

- **Εκτιμώμενος χρόνος διάσχισης** της διαδρομής χωρίς τις στάσεις ξεκούρασης, που υπολογίζεται ανάλογα την κατηγορία (απλή πεζοπορία, ορεινή πεζοπορία, ορειβασία) και τις ιδιαίτερες συνθήκες (μήκος, υψομετρικές διαφορές, κλίση κλπ.) κάθε διαδρομής. Ο χρόνος πραγματοποίησης μιάς διαδρομής εκτός των ανωτέρω εξαρτάται και από τη φυσική κατάσταση του κάθε πεζοπόρου ή ορειβάτη.

Η βαθμολογία 1 έως 5 χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει/βαθμολογήσει την **ομορφιά της διαδρομής**, τη **βλάστηση**, τη **δυσκολία της**. Από 1 έως 5 όπου 5 είναι το ωραιότερο, το πυκνότερο, το δυσκολότερο,

➤ **ΟΜΟΡΦΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ από 1 έως 5**

Η ομορφιά της διαδρομής είναι ασφαλώς υποκειμενική. Η αξιολόγηση γίνεται από στοιχεία όπως ποτάμια, λίμνες, ωραία θέα, αλλά κυρίως από την τελική αίσθηση που αφήνει κάθε διαδρομή.

➤ **ΒΛΑΣΤΗΣΗ**

- 1 φρυγανώδης χαμηλή βλάστηση
 - 2 Θαμνώδης χαμηλή βλάστηση
 - 3 Θαμνώδης υψηλή βλάστηση στο ανθρώπινο ύψος
 - 4 Δενδρώδης αραιή βλάστηση
 - 5 Δενδρώδης πυκνή βλάστηση που σκεπάζει τη διαδρομή που διανύει ο πεζοπόρος.
- Είναι κατανοητό ότι δεν μπορεί όλα τα σημεία της διαδρομής να έχουν την ίδια βλάστηση, γι' αυτό παρατίθεται ο μέσος όρος από όλες οι κατηγορίες που βρίσκονται στη διαδρομή.

➤ **ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ**

Η δυσκολία είναι σχετική με τις δυνατότητες του πεζοπόρου. Η αρίθμηση γίνεται από το ένα 1 έως 5, όπου ένα είναι επίπεδο έδαφος και πέντε είναι μέρη όπου πρέπει να χρησιμοποιήσει ο πεζοπόρος και τα χέρια του για να συνεχίσει τη διαδρομή του.

Οι αξιολογήσεις γίνονται σε στεγνό έδαφος. Με ομίχλη ή βροχή η ίδια διαδρομή μπορεί να γίνει δυσκολότερη.

- 1 Καμία δυσκολία. Το έδαφος είναι επίπεδο χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία

- 2 Υπάρχει μικρή υψομετρική διαφορά. Το έδαφος δεν είναι τελείως επίπεδο
- 3 Η υψομετρική διαφορά είναι τουλάχιστον 300 μ. και το μήκος της διαδρομής φτάνει και ξεπερνά τα 10χλμ. Τα άτομα που θα την ακολουθήσουν θα πρέπει να έχουν εξοπλισμό και εμπειρία σε περπάτημα.
- 4 Εδώ η υψομετρική διαφορά ξεπερνά τα 700 μέτρα σε δύσκολο και απότομο έδαφος.
- 5 Υπάρχουν όλα τα στοιχεία που αναφέραμε παραπάνω και πλέον τούτου ο πεζοπόρος πρέπει να χρησιμοποιήσει και τα χέρια του για να συνεχίσει την πορεία του.

➤ **ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑΙ Ή ΟΧΙ** χρησιμοποιούνται για να πληροφορήσουν για την ύπαρξη νερού στη διαδρομή ή όχι και τη σήμανση ή όχι της διαδρομής σήμερα.

Τέλος σύμφωνα με την Υ.Α. 151344/165/18-1-2017 (ΦΕΚ 206 Β΄) με τίτλο: «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών χάραξης, σήμανσης, διάνοιξης και συντήρησης των ορειβατικών - πεζοπορικών μονοπατιών» οι διαδρομές κατατάσσονται ως εξής:

Ως προς τη χρήση τους:

1. **Μονοπάτια αναψυχής (E):** Αυτά απευθύνονται σε πεζοπόρους και φυσιολάτρες που επιθυμούν κυρίως να εξερευνήσουν μία περιοχή και να απολαύσουν τη φύση.
2. **Εκπαιδευτικά - θεματικά μονοπάτια (L):** Απευθύνονται σε επισκέπτες που επιθυμούν να γνωρίσουν και να ενημερωθούν για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον μιας περιοχής.
3. **Ποδηλατικά μονοπάτια (B):** Είναι μονοπάτια που έχουν τα χαρακτηριστικά των μονοπατιών αναψυχής με τη διαφορά ότι έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τα κάνουν κατάλληλα και ελκυστικά για ποδηλασία.
4. **Μονοπάτια προσβάσιμα σε ΑμεΑ (A):** Τα μονοπάτια που είναι προσβάσιμα σε ΑμεΑ μπορεί να ανήκουν σε μια από τις παραπάνω κατηγορίες, μπορεί όμως να είναι και ειδικά μονοπάτια κατασκευασμένα για την εξυπηρέτηση αυτής της ιδιαίτερης κατηγορίας χρηστών ή/και για θεραπευτικούς σκοπούς.
5. **Μονοπάτια διαβίωσης:** Αφορούν σε μονοπάτια που έχουν δημιουργηθεί για τις καθημερινές ασχολίες των κατοίκων της υπαίθρου

και ανάλογα την κατηγορία πορείας με αντίστοιχο βαθμό δυσκολίας:

1. **ΕΥΚΟΛΗ - EASY:** Αφορά σε μονοπάτια εύκολης διέλευσης, με επαρκές πλάτος και ομαλή κλίση. Κατάλληλα για όλες τις ηλικίες και φυσικές καταστάσεις.
2. **ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM:** Αφορά σε μονοπάτια μετρίου βαθμού δυσκολίας διέλευσης, κατάλληλα για ενήλικους, με μέτρια έως καλή φυσική κατάσταση. Οι απότομες αλλαγές στην κλίση είναι λίγες (ανηφόρα / κατηφόρα), και μικρό μήκος της πορείας γίνεται σε στενό ή τραχύ έδαφος.
3. **ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD:** Αφορά σε μονοπάτια με υψηλό βαθμό δυσκολίας διέλευσης. Η διαδρομή γίνεται σε δύσκολο έδαφος (τραχύ ή / και ολισθηρό ή / και στενό ή / και απόκρημνο έδαφος) και με απότομες αλλαγές στην κλίση (ανηφόρα / κατηφόρα). Κατάλληλο για ενήλικες με καλή έως πολύ καλή φυσική κατάσταση.
4. **ΠΟΛΥ ΔΥΣΚΟΛΗ - VERY HARD:** Αφορά σε μονοπάτια που φέρουν όλα τα χαρακτηριστικά της προηγούμενης κατηγορίας, στα οποία όμως, ο πεζοπόρος πρέπει να χρησιμοποιήσει και τα χέρια του για να συνεχίσει την πορεία του. Κατάλληλα για ενήλικες με πολύ καλή έως άριστη φυσική κατάσταση.

- **Επεξήγηση της μεθόδου καταγραφής των διαδρομών**

Η καταγραφή των διαδρομών γίνεται ανά Δήμο και χωρίζεται σε δύο ενότητες στην **ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Πεζοπορικές διαδρομές** και στην **ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Ορειβατικές διαδρομές**

Στην **ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Πεζοπορικές διαδρομές**, με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη καταγράφονται οι πεζοπορικές διαδρομές που κατατάσσονται στις κατηγορίες «Απλή πεζοπορία» και «Ορεινή πεζοπορία». Πρόκειται για διαδρομές που με κριτήριο τη δυσκολία κατατάσσονται στην κατηγορία 1 έως 3 ή ΕΥΚΟΛΗ – EASY έως ΜΕΤΡΙΑ – MEDIUM. Αφορούν διαδρομές που απευθύνονται σε πεζοπόρους με μικρή έως μέτρια εμπειρία και έχουν σκοπό να προσφέρουν τη δυνατότητα της πεζοπορίας και της δασικής αναψυχής σε όσο το δυνατόν περισσότερο κόσμο.

Σε πρώτη φάση, στο κεφάλαιο «Υφιστάμενες διαδρομές», καταγράφονται οι διαδρομές που χρησιμοποιούνται ήδη, έχουν κατά καιρούς καθαριστεί, σημανθεί και έχουν γίνει γνωστές στο ευρύ κοινό που ασχολείται με την πεζοπορία.

Σε δεύτερη φάση στο κεφάλαιο «Δυνατότητες νέων διαδρομών» καταγράφονται οι διαδρομές που μπορούν να συμπληρώσουν αυτές της πρώτης φάσης καταγραφής και μπορούν να αποτελέσουν στο σύνολό τους ένα ενιαίο σύνολο δικτύου πεζοπορικών διαδρομών στην περιοχή. Πρόκειται για διαδρομές που δεν έχει γίνει οργανωμένη προσπάθεια καθαρισμού ή σήμανση τους και είναι λιγότερο ή περισσότερο γνωστές σε πεζοπόρους και χρησιμοποιούνται ελάχιστα ή καθόλου από μεμονωμένους περιπατητές.

Στη συνολική καταγραφή εκτός από την υφιστάμενη κατάσταση λήφθηκαν υπόψη και οι οργανωμένες προσπάθειες με μελέτες για τη δημιουργία δικτύου πεζοπορικών διαδρομών από φορείς της περιοχής, όπως αναφέρθηκαν ανωτέρω και από ιδιωτικές πρωτοβουλίες.

Στους πίνακες της καταγραφής δίνονται:

- Ο κωδικός της διαδρομής για να είναι προσδιορίζεται εύκολα,
- Η ονομασία της που προσδιορίζεται από κάποιο χαρακτηριστικό ή έχει δοθεί με οποιονδήποτε τρόπο αν υπάρχει για να είναι εύκολα αναγνωρίσιμη,
- η διαδρομή που ακολουθεί με τα σημεία εκκίνησης και τερματισμού και τα βασικά σημεία που διέρχεται
- Η βατότητα της διαδρομής ως όσον αφορά την προσπέλαση της και τα βαθμό καθαρισμού των μονοπατιών που την αποτελούν στο σύνολο τους με τη διαβάθμιση:
 - ΚΑΚΗ όταν τα μονοπάτια δεν είναι καθαρισμένα και η προσπέλαση τους είναι δυσχερής έως αδύνατη
 - ΜΕΤΡΙΑ όταν τα μονοπάτια είναι σχετικά καθαρισμένα και η προσπέλαση τους είναι δύσκολη
 - ΚΑΛΗ όταν τα μονοπάτια είναι σχετικά καθαρισμένα και η προσπέλαση τους είναι σχετικά εύκολη
 - ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ όταν τα μονοπάτια είναι σχετικά καθαρισμένα και η προσπέλαση τους είναι σχετικά εύκολη

Εννοείται ότι είναι πιθανό τα μονοπάτια να μην έχουν σε όλο το μήκος το ίδιο βαθμό καθαρισμού αλλά εκτιμήθηκε η συνολική εικόνα του κάθε ενός.

- Η υπάρχουσα σήμανση της διαδρομής με τη διαβάθμιση:
 - ΟΧΙ: όταν δεν υπάρχει καθόλου σήμανση
 - ΕΛΛΙΠΗΣ: όταν υπάρχει πολύ αραιή σήμανση που όμως δεν βοηθάει στον προσανατολισμό και την πορεία που πρέπει να ακολουθήσει ο πεζοπόρος
 - ΚΑΛΗ: όταν υπάρχει σχετικά πυκνή σήμανση που σε γενικές γραμμές βοηθάει στον προσανατολισμό και την πορεία που πρέπει να ακολουθήσει ο πεζοπόρος

- ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ: όταν υπάρχει πυκνή σήμανση που βοηθάει στον προσανατολισμό και την πορεία που πρέπει ΝΑ ακολουθήσει ο πεζοπόρος
- Το συνολικό μήκος της διαδρομής σε μέτρα.

Στην **ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Ορειβατικές διαδρομές**, με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη καταγράφονται οι ορειβατικές διαδρομές που κατατάσσονται στην κατηγορία «Ορειβασία». Πρόκειται για διαδρομές που με κριτήριο τη δυσκολία κατατάσσονται στην κατηγορία 3 έως 5 ή ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM έως ΠΟΛΥ ΔΥΣΚΟΛΗ – VERY HARD. Αφορούν διαδρομές που απευθύνονται σε πεζοπόρους – ορειβάτες με σχετική εμπειρία στην ορειβασία και έχουν σκοπό να προσφέρουν τη δυνατότητα απόλαυσης της ορειβασίας με ασφάλεια.

Σε πρώτη φάση, στο κεφάλαιο «Υφιστάμενες διαδρομές», καταγράφονται οι διαδρομές που χρησιμοποιούνται ήδη, έχουν κατά καιρούς καθαριστεί, σημανθεί και έχουν γίνει γνωστές στο ευρύ κοινό που ασχολείται με την ορειβασία.

Σε δεύτερη φάση στο κεφάλαιο «Δυνατότητες νέων διαδρομών» καταγράφονται οι διαδρομές που μπορούν να συμπληρώσουν αυτές της πρώτης φάσης καταγραφής και μπορούν να αποτελέσουν στο σύνολό τους ένα ενιαίο σύνολο δικτύου ορειβατικών διαδρομών στην περιοχή. Πρόκειται για διαδρομές που δεν έχει γίνει οργανωμένη προσπάθεια καθαρισμού ή σήμανση τους και είναι λιγότερο ή περισσότερο γνωστές και χρησιμοποιούνται ελάχιστα ή καθόλου από μεμονωμένους ορειβάτες.

Στη συνολική καταγραφή εκτός από την υφιστάμενη κατάσταση λήφθηκαν υπόψη και οι οργανωμένες προσπάθειες με μελέτες για τη δημιουργία δικτύου πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών από φορείς της περιοχής, όπως αναφέρθηκαν ανωτέρω και από ιδιωτικές πρωτοβουλίες.

Στους πίνακες της καταγραφής δίνονται τα αντίστοιχα στοιχεία όπως περιγράφηκαν στο κεφάλαιο ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Πεζοπορικές διαδρομές.

Τα μονοπάτια που συνθέτουν το προτεινόμενο δίκτυο των πεζοπορικών διαδρομών αποτελούσαν κατά κύριο λόγο τους παλιούς δρόμους επικοινωνίας μεταξύ των οικισμών της περιοχής. Ενώνουν επίσης τα χωριά με τις αγροτικές καλλιέργειες που παλαιότερα καταλάμβαναν πολύ μεγαλύτερη έκταση από τη σημερινή και τις προβιομηχανικές εγκαταστάσεις (π.χ. μύλους) για την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων ή οδηγούσαν ή και οδηγούν ακόμη σε κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις ή βοσκοτόπια, που είναι και η συνηθέστερη πλέον περίπτωση.

Οι προτεινόμενες πεζοπορικές διαδρομές αναδεικνύουν αυτούς τους παλιούς δρόμους επικοινωνίας και μέσα από αυτήν ο πεζοπόρος και επισκέπτης της περιοχής γνωρίζει και έρχεται σε επαφή με το οικιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον του χθες και του σήμερα. Αυτό επιτυγχάνεται με την αξιοποίηση αυτών των μονοπατιών και την προβολή και ανάδειξη των εγκαταστάσεων και αρχιτεκτονικών συνόλων από τα οποία διέρχονται (οικισμούς και χωριά, υδρόμυλους, γεφύρια κλπ) και την πληροφοριακή σήμανση με πινακίδες που ενημερώνει τον πεζοπόρο και επισκέπτη για την ιστορία, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Στόχος επομένως είναι η ένταξη και ενσωμάτωση της πεζοπορικής διαδρομής στο οικιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής και μέσα από αυτήν μια περισσότερο ουσιαστική και γόνιμη επαφή του επισκέπτη και πεζοπόρου με την περιοχή.

Στο σκεπτικό της προτεινόμενης οργάνωσης του δικτύου πεζοπορικών διαδρομών είναι πρώτον να βρίσκονται να συνθέσει τις προσπάθειες των Δήμων Πατρέων και Αιγιαλείας και τις μεμονωμένες ως τώρα προσπάθειες των τοπικών συλλόγων για τη δημιουργία πεζοπορικών διαδρομών και μονοπατιών, όπως αυτές αναφέρθηκαν ανωτέρω και δεύτερον να αποτελέσει τη βάση για τη δημιουργία ενός συνολικού δικτύου πεζοπορικών διαδρομών, σύμφωνα με το πρόγραμμα που

έχουνι σχεδιάσει ο Δήμος Πατρέων και Δήμος Αιγιαλείας για την ανάπτυξη του πεζοπορικού τουρισμού.

Η γενική οργάνωση και σχεδίαση των πεζοπορικών διαδρομών στόχο έχουν να δημιουργήσουν ευνοϊκές συνθήκες, ώστε να γίνουν περισσότερο ελκυστικές στους πεζοπόρους - περιηγητές. Επιδίωξη της σχεδιαζόμενης παρέμβασης είναι η προσέλκυση επισκεπτών και η αύξηση της τουριστικής κίνησης στα χωριά και τους οικισμούς της περιοχής μελέτης. Το δίκτυο των πεζοπορικών διαδρομών συμπληρώνεται με τις ορειβατικές διαδρομές της κάθε περιοχής.

Γι αυτό, βασικός στόχος της εμπειρογνωμοσύνης ήταν η οργάνωση του πεζοπορικού και ορειβατικού τουρισμού στη βάση της διαμόρφωσης ενός οργανωμένου δικτύου πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών.

Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε για τη σύνταξη της πρότασης οργάνωσης του δικτύου των πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών είναι η ακόλουθη:

- αναγνώριση του πεδίου με επιτόπιες επισκέψεις και πεζοπορίες, ώστε να ανακαλυφθούν τα παλιά μονοπάτια επικοινωνίας της περιοχής πάνω στα οποία θα βασιστεί το δίκτυο
- διάσχιση των μονοπατιών και των διαδρομών, καταγραφή και αποτύπωσή τους με GPS, που εξασφαλίζει την πιστή τους μεταφορά σε χάρτη
- αποτύπωση των πεζοπορικών διαδρομών σε χάρτες
- λεπτομερής καταγραφή της διαδρομής με όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται ένας πεζοπόρος: μήκος διαδρομής, συντεταγμένες, υψόμετρα και υψομετρικές διαφορές, βλάστηση, ομορφιά διαδρομής κ.λ.π.
- προσδιορισμός των τμημάτων των διαδρομών που απαιτούν βελτίωση βατότητας
- κωδικοποίηση των διαδρομών με την αρίθμησή τους

Τα κριτήρια για την επιλογή των διαδρομών ήταν:

- οι διαδρομές του δικτύου να ξεκινούν και να διέρχονται από όσο το δυνατό περισσότερα χωριά και όσο το δυνατόν εγγύτερα στα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος της περιοχής – μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, εκκλησίες - ώστε να δίνεται η δυνατότητα επίσκεψής τους
- η κατά το δυνατόν αποφυγή των δρόμων με κατάλληλη επιλογή των παλιών μονοπατιών, τα οποία συμπληρώθηκαν όπου ήταν απαραίτητο με τη χάραξη νέων για την ολοκλήρωση του δικτύου
- οι διαδρομές να παρουσιάζουν αισθητικό ενδιαφέρον (ωραίο τοπίο – θέα – βλάστηση κ.λ.π.)
- οι πορείες να μην είναι μεγάλες και πολύωρες και, αν είναι δυνατόν, να μην παρουσιάζουν μεγάλες υψομετρικές διαφορές ώστε να είναι προσιτές σε πεζοπόρους όλων των επιπέδων
- οι διαδρομές να έχουν δυνατότητα εύκολης πρόσβασης στην αρχή τους αλλά και δυνατότητα επιστροφής με μεταφορικό μέσο, να καταλήγουν σε σημεία όπου υπάρχει υποδομή εστίασης και διαμονής και κατά τη διάρκεια τους να υπάρχουν σημεία όπου μπορεί ο επισκέπτης να ξεκουραστεί, να πιει νερό κ.λ.π.
- τα μονοπάτια να είναι σε καλή κατάσταση προκειμένου να μειωθεί το κόστος κατασκευής του έργου.

Για την καταγραφή των διαδρομών χρησιμοποιήθηκε ένας κωδικός για κάθε διαδρομή που αναφέρεται αφορά στη συνολική κωδικοποίηση των πεζοπορικών και διαδρομών των Δήμων Πατρέων και Αιγιαλείας, όπως έχει ξεκινήσει και έχει προκύψει από τις μελέτες που έχουν εκπονηθεί και γίνεται η κατάλληλη επεξήγηση ανά περίπτωση. Η κωδικοποίηση και η αρίθμηση των

διαδρομών σε όλη την παρούσα εμπειρογνωμοσύνη ακολούθησε για όλες τις διαδρομές που προτείνονται επιπλέον να συμπληρώσουν το δίκτυο πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών. Η ονομασία δίνεται για τις περιπτώσεις που κάποια διαδρομή έχει ήδη ονομαστεί και χρησιμοποιείται και συμπληρώνεται με προτάσεις για τις υπόλοιπες διαδρομές προκειμένου να είναι εύκολα αναγνωρίσιμες. Οι ονομασίες δείχνουν κατά κάποιο τρόπο τον «χαρακτήρα» της διαδρομής και βοηθούν τον πεζοπόρο να επιλέξει τη διαδρομή που επιθυμεί να ακολουθήσει. Στην αντίθετη περίπτωση, από την απλή παράθεση των διαδρομών μόνο με τους κωδικούς αρίθμησης δεν θα ήταν εμφανής ο χαρακτήρας της κάθε διαδρομής και ο πεζοπόρος θα έπρεπε να διαβάσει μία - μία τις πληροφορίες για τα μονοπάτια πριν επιλέξει την πορεία του.

Γ-Α Δήμος Πατρέων

- **Αναγνώριση πεδίου – Η πεζοπορία και η ορειβασία στο Παναχαϊκό όρος**

Το Παναχαϊκό είναι ένα χαμηλό σχετικά βουνό με μεγαλύτερο υψόμετρο 1924μ. της κορυφής του, «Πύργος Παλαβού», ενώ δύο ακόμη κορυφές του ξεχωρίζουν: Σκατζοχέρια ή Βοδιάς 1.834μ. και Βουνό Γιώργη 1.804μ., βόρεια και βορειοανατολικά της κορυφής. Τα βασικά ποτάμια που πηγάζουν και διατρέχουν το Παναχαϊκό είναι ο Γλαύκος δυτικά, ο Διακονιάρης, ο Χάραδρος, ο Σέλεμνος και ο Βολινάιος βόρεια και ο Φοίνικας βορειοδυτικά.

Χαρακτηρίζεται από έντονες κλίσεις των πλαγιών του και τις βαθιές απότομες χαραδρώσεις των ποταμών και χειμάρρων του. Γι' αυτό και δεν σχηματίζονται εκτάσεις με ομαλή κλίση πλην λίγων και τοπικών περιπτώσεων όπως το οικολογικής και περιβαλλοντικής σημασίας οροπέδιο στο Πρασούδι κάτω από την κορυφή Πύργος Παλαβού, μικρές εκτάσεις κοντά στο καταφύγιο στη θέση Ψάρθι, κοντά στο χωριό Άνω Σούλι, γύρω από το ημιτελές και ερειπωμένο σανατόριο της Ζάστοβας, το δάσος της Θάνας. και το οροπέδιο της Ρακίτας. Περιοχές με ήπιες κλίσεις υπάρχουν και στην περιοχή ανάμεσα στην κορυφή Βρωμονέρι, πάνω από το χωριό Πιτίτσα και το Βουνό Γιώργη όπου έχουν εγκατασταθεί οι ανεμογεννήτριες του Αιολικού Πάρκου Παναχαϊκού.

Η βλάστηση στα μικρά υψόμετρα είναι χαμηλή και αποτελείται από μικρούς θάμνους, πουρνάρια και άλλα είδη όπως κουμαριές κ.λ.π., ανάμικτα σε ορισμένες περιπτώσεις με καλλιέργειες κυρίως της ελιάς. Γενικά η όψη του από μακριά είναι ότι πρόκειται για ένα γυμνό βουνό. που πέραν των ίδιων συνθηκών του, επιδεινώθηκε από τις πυρκαγιές και ανεξέλεγκτη βόσκηση. Παρόλα αυτά και το γεγονός ότι δεν σχηματίζονται μεγάλα και εκτεταμένα δάση, υπάρχουν ορισμένοι αρκετά σημαντικοί πυρήνες, κυρίως από ελατοδάση, όπως αυτό που υπάρχει πάνω από το χωριό Άνω Καστρίτσι μέχρι δυτικά τη θέση Κοκκινόβρυση που αποτελούν τμήματα από τα χαρακτηρισμένα αισθητικά δάση Χαράρδου και Σελέμνου. Μικρές εκτάσεις με ελατοδάση υπάρχουν πάνω και βορειοδυτικά από το χωριό Πουρναρόκαστρο, πάνω από το χωριό Κεφαλόβρυσσο, το πολύ όμορφο και αναπτυσσόμενο δάσος της Θάνας δυτικά του χωριού Μοίρα, γύρω από τις πηγές των ποταμών Σελινούντα (ανάμεσα στα χωριά Βεταίικα, Κουναβαίικα, Θωμαίικα και Λεόντιο) και του Φοίνικα (ανάμεσα στα χωριά Άνω Σαλμενίκο και Μικρόνι) και τέλος γύρω από το οροπέδιο της Ρακίτας.

Τα ελατοδάση ξεκινούν από ένα υψόμετρο 500 – 600 μ. και φθάνουν μέχρι τα 1.400μ. στο δάσος της Θάνας.

Ψηλότερα από τα ελατοδάση σχηματίζονται ημι-αλπικές και αλπικές εκτάσεις με χαμηλή φρυγανώδη βλάστηση.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί το πλατανόδασος που σχηματίζεται κατά μήκος του Γλαύκου.

Τα χωριά που υπάρχουν στους πρόποδες του Παναχαϊκού βρίσκονται σε διάφορες στάθμες υψομέτρων: χαμηλό (Ρωμανός 260μ., Μπάλα 364μ., Ελεκίστρα 375μ.), μέσο (Άνω Καστρίτσι 480μ., Πουρναρόκαστρο 680μ.) και υψηλό (Μοίρα 827μ., Λεόντιο 818μ, συνοικισμοί Βεταίικα, Κουναβαίικα και Θωμαίικα γύρω στα 1000μ.)

Σε όλο το Παναχαϊκό έχουν ανοιχθεί πολλοί αγροτοκτηνοτροφικοί και δασικοί δρόμοι που φθάνουν μέχρι το οροπέδιο Πρασούδι. Αυτό σημαίνει ότι με αυτοκίνητο τύπου Jeep μπορεί να κινηθεί κανείς σχεδόν παντού. Για τις ανάγκες μάλιστα του Αιολικού Πάρκου έχει ανοιχθεί μεγάλου πλάτους χωματόδρομος που ξεκινά από το χωριό Πιτίτσα και φθάνει μέχρι το Βουνό Γιώργη και από εκεί μικρός χωματόδρομος σε 1000μ. περίπου φθάνει στο Πρασούδι.

Για τα μονοπάτια που υπήρχαν στο βουνό, η διάνοιξη των δρόμων αυτών σημαίνει ότι είτε έχουν καταστραφεί είτε έχουν περάσει σε αχρηστία και έχουν πλέον κλείσει από τη βλάστηση ή επιχωμάτωση. Πράγματι δεν κατέστη δυνατός ο εντοπισμός των μονοπατιών ή τμημάτων αυτών που τα χωριά στα χαμηλά υψόμετρα του βουνού παλαιότερα επικοινωνούσαν μεταξύ τους. Τα μόνα μονοπάτια που διατηρούνται, κατά κάποιο τρόπο, είναι αυτά που χρησιμοποιούνται ακόμη και σήμερα για κτηνοτροφικούς λόγους σε μεγαλύτερα υψόμετρα. Επίσης διατηρούνται, αν και όχι σε καλή κατάσταση, τα ορειβατικά μονοπάτια που χρησιμοποιούνται για τις αναβάσεις στην κορυφή του Παναχαϊκού. Τα μονοπάτια δηλαδή που υπάρχουν σήμερα στο Παναχαϊκό και χρησιμοποιούνται ή όχι, για πεζοπορία ή ορειβασία, χαρακτηρίζονται από έντονες κλίσεις και μεγάλες υψομετρικές διαφορές. Αυτό είναι και το μεγαλύτερο πρόβλημα που έχει να αντιμετωπίσει μια μελέτη δικτύου πεζοπορικών διαδρομών στο Παναχαϊκό που στη βάση της στόχο έχει την προσέκλυση μεγαλύτερου αριθμού επισκεπτών με τη δημιουργία εύκολων διαδρομών.

Τα θετικά από την άλλη μεριά από την ύπαρξη των δρόμων είναι ότι πρώτον, βοηθάει τον σχεδιασμό του δικτύου των πεζοπορικών διαδρομών ώστε να συνδέονται πεζοπορικές διαδρομές μεταξύ τους χρησιμοποιώντας τμήματα χωματόδρομων. Δεύτερον, δίνεται πρόσβαση από διάφορα σημεία του δικτύου, ακόμη και σε μεγαλύτερο υψόμετρο, παρακάμπτοντας έτσι αναβάσεις που δυσκολεύουν τον μέσο πεζοπόρο. Σημαντικό πλεονέκτημα επίσης των διαδρομών που υπάρχουν είναι η εξαιρετική θέα που έχουν προς την πόλη της Πάτρας, τον Πατραϊκό και τον Κορινθιακό κόλπο και την Αιτωλοακαρνανία.

Οι πλέον γνωστές ορειβατικές διαδρομές, στο Παναχαϊκό όρος που περιλαμβάνονται και προβάλλονται στα μέχρι πρότινος και κατά καιρούς εκδοθέντα έντυπα προβολής, είναι:

- Άνω Καστρίτσι – Πασχαλιάνοι – Δρίτσελο,
- Πουρναρόκαστρο – Καταφύγιο Ψάρθι – Βοδιάς – κορυφή Παλαβός
- Πουρναρόκαστρο – Καταφύγιο Ψάρθι – Βουνό Γιώργη – Άνω Καστρίτσι.

Αυτές οι γενικές αναφορές τοπωνυμίων, δεν μπορούν να αποτελέσουν κατανοητές και ασφαλείς διαδρομές για επισκέπτες ή μη γνώστες της περιοχής, και ιδιαίτερα η τρίτη κατά σειρά αναφοράς διαδρομή, που είναι σχετικά μεγάλου μήκους και προκύπτει από συνδυασμό μονοπατιών. Επίσης, οι πληροφορίες που δίνονται για το μήκος, τις υψομετρικές διαφορές και τον απαιτούμενο χρόνο ορειβασίας, είναι γενικές και όχι αξιόπιστες.

Αποτέλεσμα της ελλιπούς πληροφόρησης και προβολής του βουνού και των δυνατοτήτων που προσφέρει είναι οι δράσεις της πεζοπορίας και ορειβασίας να διοργανώνονται και να πραγματοποιούνται είτε από τους ορειβατικούς συλλόγους είτε από έμπειρους πεζοπόρους και ορειβάτες, μιας και πρόκειται για διαδρομές κύρια ορειβατικές, με αυξημένο βαθμό δυσκολίας, λόγω των υψομετρικών τους διαφορών.

Τα παραπάνω δυστυχώς μέχρι ώρας δεν έχουν συμβάλει όσο θα ήταν δυνατό στην προώθηση της πεζοπορίας και της ορειβασίας στο ευρύ κοινό, περιορίζοντάς τες σε δραστηριότητες ενός περιορισμένου και εξειδικευμένου δυναμικού.

Στο Παναχαϊκό, οι ακόλουθες τρεις είναι οι βασικότερες και σημασμένες διαδρομές :

- Πουρναρόκαστρο - Καταφύγιο Ψάρθι – κορυφή Παλαβός,
- Κοκκινόβρυση - Καταφύγιο Ψάρθι,
- Άνω Καστρίτσι – Πασχαλιάνοι.

Ο τρόπος σήμανσης είναι απλός. Πρόκειται για κόκκινα σημάδια – συνήθως είναι κύκλοι – πάνω σε δέντρα ή /και βράχους. Σε ορισμένο μήκος της διαδρομής Άνω Καστρίτσι – Πασχαλιάνοι η σήμανση αποτελείται από κόκκινα τετράφωνα, ή κύκλους με κίτρινο εσωτερικό τετράγωνο ή τρίγωνο.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, και στις τρεις διαδρομές, η σήμανση θεωρείται ελλιπής, καθώς είναι αρκετά αραιή, δεν είναι ενιαία, δεν είναι σαφής ως προς την πορεία που υποδεικνύει, ενώ δεν δίνεται καμία πληροφορία για το μήκος της διαδρομής, τον εκτιμώμενο χρόνο πραγματοποίησής της, υψομετρικές διαφορές, την ύπαρξη νερού, κλπ. γεωμετρικά και ποιοτικά στοιχεία.

Άλλες γνωστές πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές, δίχως όμως σήμανση είναι οι ακόλουθες:

- Άνω Καστρίτσι – Βουνό Γιώργη,
- Μοίρα – Άνω Σούλι – Πρασούδι, και
- Δάσος Θάνας – κορυφή Παλαβός.

Πρόσθετα, από την ευρύτερη περιοχή του Παναχαϊκού όρους διέρχεται η διαδρομή **Εθνικό Μονοπάτι 31 (E31)** - γνωστή και ως «**Μονοπάτι του Πausανία**» - που ξεκινά από την ΑCHAIA CLAUSS και κατευθύνεται προς την Αρχαία Ολυμπία. Η διαδρομή διέρχεται από το χωριό Πετρωτό και συνεχίζει προς το όρος Ερύμανθος. Έχει αραιή σήμανση με την ένδειξη “31” γραμμένη με άσπρα γράμματα μέσα σε κόκκινο ρόμβο, επί λευκού τετράγωνου πλαισίου.

Μία ακόμη διαδρομή που αναφέρεται στα διαθέσιμα φυλλάδια είναι η γνωστή ως **Μονοπάτι «Παλαιών Πατρών Γερμανός»**, που ακολουθεί την πορεία: ΑCHAIA CLAUS – Μοίρα – Ζουμπάτα – Λεόντιο – Λαπαναγοί – ποταμός Σελινούντας – Μονή Μακελαριάς – Δάσος Ποντιάς – Φλάμπουρα – Ι. Μ. Αγίας Λαύρας. Η διαδρομή αυτή στο τμήμα της που είναι κοινό με το Εθνικό Μονοπάτι “31”, δηλαδή το χωριό Πετρωτό, είναι σημασμένη με τον τρόπο που περιγράφηκε και απεικονίζεται προηγουμένα. Στο υπόλοιπο τμήμα της δεν υπάρχει καμία σχετική σήμανση ή έστω ένδειξη, με αποτέλεσμα η πραγματοποίησή της να είναι μόνο “θεωρητική”, αφού δεν είναι καταγεγραμμένη και αναγνωρίσιμη και να απαιτεί πολύ καλή γνώση της περιοχής, υψηλού βαθμού ικανότητα χρήσης χαρτών και προετοιμασία για τη διανυκτέρευση. Ήδη όμως η διαδρομή έχει αρχίσει να προβάλλεται και να πραγματοποιείται από τοπικούς ορειβατικούς, πολιτιστικούς και θρησκευτικούς συλλόγους και μεμονωμένους πεζοπόρους. Έχουν πραγματοποιηθεί πολλές εκδηλώσεις όπως το επετειακό πέραςμα της διαδρομής κατά την επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου από το ΕΟΣ Πάτρας και την ΑμΚΕ «ΑΤΡΑΠΟΣ» και πεζοπορίες σε τμήματα της και παράλληλες εκδηλώσεις στη Μονή Μακελαριάς από το σύλλογο «Ενωμένη Ρωμιοσύνη» και το πολιτιστικό Σύλλογο Μοίρα «Η Θάνα».

Απ’ τα παραπάνω, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η οργάνωση πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών στο Παναχαϊκό όρος μέχρι σήμερα ήταν τουλάχιστον αποσπασματική και ανεπαρκής, με αποτέλεσμα να μην καταστεί δυνατή η προώθηση της ανάπτυξης του περιπατητικού τουρισμού.

Η αξιόπιστη και λεπτομερής καταγραφή των ορειβατικών και πεζοπορικών διαδρομών, η σωστή και κατανοητή σήμανσή τους και ο σχεδιασμός τους με δυνατότητες προβολής (εκτύπωση, δημοσίευση, ανάρτηση στο διαδίκτυο, κλπ.) αποτελούν τις απαραίτητες ενέργειες για την προβολή του βουνού και των δυνατοτήτων που προσφέρει στο ευρύ κοινό, που πλέον θα μπορεί αυτόνομα, χωρίς απαραίτητη συνοδεία ειδικών συνοδών, να εκδράμει με ασφάλεια.

Η πρώτη προσπάθεια οργανωμένης καταγραφής και οργάνωσης δικτύου των πεζοπορικών διαδρομών στο Παναχαϊκό όρος έγινε το 2010 από την Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Πατρών ΑΕ. [ΑΔΕΠ Α.Ε.] με τη σύνταξη της μελέτης με τίτλο: «**Σχεδιασμός και ανάπτυξη δικτύου πεζοπορικών διαδρομών - μονοπατιών στο Παναχαϊκό Όρος**». Η μελέτη κατάληξε στον σχεδιασμό είκοσι πέντε (25) διαδρομών που φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ
1	Π-1	ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
2	Π-3	ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ
3	Π-5	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
4	Π-6	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ
5	Π-7	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ
6	Π-8	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ
7	Π-8Α	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ - ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
8	Π-9	ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ
9	Π-12	ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ
10	Π-12Α	ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ
11	Π-12Β	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ Π-12 ΠΡΟΣ ΚΟΡΥΦΗ
12	Π-13	ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ
13	Μονοπάτι 31	ΑΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση)
14	Π-2	ΕΛΕΚΙΣΤΡΑ - ΖΑΣΤΟΒΑ (Σανατόριο)
15	Π-4	ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ
16	Π-10	ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
17	Π-14	ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΚΑ
18	Π-15	ΒΕΤΑΪΚΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ
19	Π-16	ΒΕΤΑΪΚΑ - ΚΟΥΝΑΒΑΪΪΚΑ - ΛΕΟΝΤΙΟ
20	Π-17	ΒΕΤΑΪΚΑ - ΘΩΜΑΪΪΚΑ – ΛΕΟΝΤΙΟ
21	Π-11	ΜΟΙΡΑ - ΑΝΩ ΣΟΥΛΙ - ΠΡΑΣΟΥΔΙ
22	Π-18	ΡΑΚΙΤΑ – ΛΕΟΝΤΙΟ
23	Π-19	ΟΒΡΥΟΚΑΜΠΟΣ – ΚΟΡΥΦΗ
24	Π-20	ΟΒΡΥΟΚΑΜΠΟΣ – ΡΑΚΙΤΑ
25	Π-21	ΑΝΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ - ΠΡΑΣΟΥΔΙ

Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή προτεινόταν η υλοποίηση του σχεδιασμού σε δύο φάσεις.

Στη συνέχεια εκπονήθηκε από τον Δήμο Πατρέων νέα μελέτη με τίτλο: «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών και ποδηλατικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων» για την ένταξη του έργου στο Τοπικό Πρόγραμμα LEADER του Άξονα 4 του ΠΑΑ 2007-2013. Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή επιλέχθηκαν από την προηγούμενη μελέτη και προτεινόταν για υλοποίηση οι εξής διαδρομές:

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ
1	Π-1	ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
2	Π-1Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π3 (ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΖΑΣΤΟΒΑ)
3	Π-3	ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ
4	Π-4	ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ
5	Π-5	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ
6	Π-6	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ
7	Π-8	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ
8	Π-8Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ)
9	Π-9	ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ
10	Π-12	ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ
11	Π-12Α	ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ
12	Π-13	ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ
13	Ε31	ΑΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση)

Η μελέτη δεν προωθήθηκε για ένταξη στο πρόγραμμα LEADER και το έργο δεν υλοποιήθηκε.

Στη συνέχεια το 2023 από το Δήμο Πατρέων ανασυντάχθηκε η μελέτη «**Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων**» με την οποία έχουν καταγραφεί και κωδικοποιηθεί πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές στο Παναχαϊκό όρος. Η μελέτη εγκρίθηκε και εντάχθηκε στο πρόγραμμα του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) στον Πυλώνα Ανάκαμψης: «1-ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ», στον Άξονα «1.4 – Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας», στην Δράση: «16581 – Η προστασία της βιοποικιλότητας ως κινητήριος μοχλός βιώσιμης ανάπτυξης» του έργου «Δημιουργία εθνικού δικτύου μονοπατιών και διαδρομών πεζοπορίας» με φορέα χρηματοδότησης το ΥΠΕΝ. Από τις αρχικά προταθείσες διαδρομές τελικά εντάχτηκαν προς υλοποίηση οι παρακάτω διαδρομές:

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ
1	Δ.Π. Π-1	ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
2	Δ.Π. Π-1Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π3 (ΖΑΣΤΟΒΑ)
3	Δ.Π. Π-3	ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ
4	Δ.Π. Π-4	ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ
5	Δ.Π. Π-5	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ
6	Δ.Π. Π-6	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ
7	Δ.Π. Π-8	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ
8	Δ.Π. Π-9	ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ
9	Δ.Π. Π-12	ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ
10	Δ.Π. Π-12Α	ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ
11	Δ.Π. Π-13	ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ
12	Δ.Π. Π-14	ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΚΑ
13	Ε31	ΑΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση)

Επίσης το 2013 από την Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Πατρών ΑΕ. [ΑΔΕΠ Α.Ε.] εκπονήθηκε η μελέτη: «**Σχεδιασμός για υλοποίηση ποδηλατικών περιαστικών διαδρομών**» και δημιουργήθηκαν τρεις ποδηλατικές διαδρομές:

- Πουρναρόκατρο – Σανατόριο,
- Μαγούλα – Πλατάνι και
- Πλατάνι – Δρέπανο.

Γ -Α ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Πεζοπορικές διαδρομές

Γ-Α Α.1 Υφιστάμενες διαδρομές

Οι υφιστάμενες πεζοπορικές διαδρομές στο Παναχαϊκό όρος είναι αυτές που έχουν δημιουργηθεί εδώ και αρκετά χρόνια πριν και είναι καταγεγραμμένες με διάφορους τρόπους στο παρελθόν (έντυπα προβολής, χάρτες, ψηφιακές καταγραφές σε διάφορες πλατφόρμες κλπ.).

Αφορούν διαδρομές που βρίσκονται που ξεκινούν από χωριά ή τοποθεσίες κοντά στην πόλη της Πάτρας και οδηγούν κατά βάση προς το Παναχαϊκό και αποτελούν το πρώτο στάδιο ανάβασης προς την κορυφή του.

Έχουν δημιουργηθεί κατά βάση από τον Ε.Ο.Σ. Πάτρας και οδηγούν στο πρώτο καταφύγιο του Παναχαϊκού στην τοποθεσία Ψάρθι. Ενδιαφέρον είναι ότι στην πρώτη διαδρομή, που ξεκινά από το χωριό Πουρναρόκαστρο, βρίσκεται το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης για το Παναχαϊκό όρος. Υπάρχει επίσης η διαδρομή από το χωριό Άνω Καστρίτσι, που βλέπει προς τον Κορινθιακό κόλπο και οδηγεί προς την θέση «Γκιώνης» κοντά στη μικρή εποχιακή λίμνη στην τοποθεσία «Πασχαλιάνοι».

Τέλος το Εθνικό μονοπάτι 31 (Ε31) που ξεκινά από την οινοποιία της ΑCHAIA CLAUSS, σημαντικό τοπόσημο της περιοχής και καταλήγει στην Αρχαία Ολυμπία διατρέχοντας την Αχαΐα, το όρος Ερύμανθος και την Ηλεία, γνωστό και ως «Μονοπάτι του Παισανία»

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
1	Δ.Π. Π-1	Π-1	ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	5.203
2	Δ.Π. Π-5	Π-5	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	2.886
3	Δ.Π. Π-8.1	Π-8.1	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ)	ΚΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	3.455
4	Ε31	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ Ε31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΑΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	6.516

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & ονομασίας:** Δ.Π. = Δήμος Πατρέων, Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Α.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

Οι επτά νέες διαδρομές που προτείνονται με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη συνθέτουν μαζί με τις υπάρχουσες ένα ενιαίο βασικό δίκτυο πεζοπορικών διαδρομών στο Παναχαϊκό όρος.

Περιλαμβάνονται τρεις εύκολες διαδρομές απλής πεζοπορίας:

η Π-1Α στην τοποθεσία Ζάστοβα εμβληματική για τους κατοίκους της Πάτρας όπου υπάρχει το ημιτελές και εγκαταλειμμένο σανατόριο, η Π-8Α η οποία με χωματόδρομο ενώνει δύο διαδρομές του δικτύου από τη θέση «Γκιώνης» στο καταφύγιο «Ψάρθι» και η Π-12Α στο δάσος της Θάνας όπου υπάρχει μια κυκλική διαδρομή σε ελατοσκεπές περιβάλλον, όπου βρίσκονται και οι πηγές του Γλαύκου.

Προτείνονται επίσης δύο νέες διαδρομές από τα χωριά Ρωμανός (Π-3) και Μπάλλα (Π-4) που ενώνονται στην τοποθεσία Κοκκινόβρυση γνωστή επίσης στους κατοίκους της Πάτρας.

Τέλος συμπεριλαμβάνονται δύο διαδρομές, οι οποίες έχουν άμεση σχέση με τον ποταμό Γλαύκο, ένα πολύ σημαντικό ποτάμι για την πόλη της Πάτρας, καθόσον έχουν σχεδόν παράλληλη πορεία με αυτόν:

από το χωριό Πετρωτό, με πολύ ενδιαφέροντα αρχιτεκτονικά στοιχεία, στο χωριό Μοίρα (Π-13) και από εκεί στον συνοικισμό Βεταίικα (Π-14) στα όρια του Δήμου Πατρέων με το Δήμο Ερυμάνθου. Ανήκουν δε και οι δύο στη διαδρομή που έχει χαραχθεί το Μονοπάτι «Παλαιών Πατρών Γερμανός».

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
1	Δ.Π. Π-1Α	Π-1Α ΖΑΣΤΟΒΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-3 (ΖΑΣΤΟΒΑ)	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	770
2	Δ.Π. Π-3	Π-3	ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	5.916
3	Δ.Π. Π-4	Π-4	ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	5.144
4	Δ.Π. Π-8Α	Π-8Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ)	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	6.764
5	Δ.Π. Π-12Α	Π-12Α	ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	2.133
6	Δ.Π. Π-13	Π-13 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	4.491
7	Δ.Π. Π-14	Π-14 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΙΚΑ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	6.004

*Επεξήγηση κωδικοποίησης & ονομασίας: Δ.Π. = Δήμος Πατρέων, Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Α.3 Γενικός πίνακας διαδρομών

Το σύνολο των πεζοπορικών διαδρομών που καταγράφηκαν με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη είναι:

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ						
1	Δ.Π. Π-1	Π-1	ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	5.203
2	Δ.Π. Π-5	Π-5	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	2.886
3	Δ.Π. Π-8.1	Π-8.1	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ)	ΚΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	3.455
4	Ε31	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ Ε31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΑΣΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	6.516
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ						
1	Δ.Π. Π-1Α	Π-1Α ΖΑΣΤΟΒΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-3 (ΖΑΣΤΟΒΑ)	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	770
2	Δ.Π. Π-3	Π-3	ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	5.916
3	Δ.Π. Π-4	Π-4	ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	5.144
4	Δ.Π. Π-8Α	Π-8Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ)	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	6.764
5	Δ.Π. Π-12Α	Π-12Α	ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	2.133
6	Δ.Π. Π-13	Π-13 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	4.491
7	Δ.Π. Π-14	Π-14 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΪΚΑ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	6.004

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & ονομασίας:**

Δ.Π. = Δήμος Πατρέων

Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Α.4 Πίνακας κατάστασης εδάφους διαδρομών

Ακολουθεί πίνακας με τα τεχνικά χαρακτηριστικά των διαδρομών ανάλογα με την κατάσταση του εδάφους: Ασφαλτόδρομος, χωματοδρομος και μονοπάτι.

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΑΣΦΑΛΤΟ-ΔΡΟΜΟΣ	ΧΩΜΑΤΟ-ΔΡΟΜΟΣ	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	Δ.Π. Π-1	Π-1	ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	0	2.035	3.168	5.203
2	Δ.Π. Π-5	Π-5	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	0	664	2.222	2.886
3	Δ.Π. Π-8.1	Π-8.1	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ)	185	1.051	2.219	3.455
4	E31	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ E31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΑΣΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ	150	4474	1.892	6.516
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
1	Δ.Π. Π-1Α	Π-1Α ΖΑΣΤΟΒΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-3 (ΖΑΣΤΟΒΑ)	0	688	82	770
2	Δ.Π. Π-3	Π-3	ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	268	2.144	3.504	5.916
3	Δ.Π. Π-4	Π-4	ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	378	1.771	2.995	5.144
4	Δ.Π. Π-8Α	Π-8Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ)	0	6.764	0	6.764
5	Δ.Π. Π-12Α	Π-12Α	ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ	0	954	1.179	2.133
6	Δ.Π. Π-13	Π-13 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ	0	1.971	2.520	4.491
7	Δ.Π. Π-14	Π-14 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΙΚΑ	44	4.562	1.398	6.004

*Επεξήγηση κωδικοποίησης & ονομασίας: Δ.Π. = Δήμος Πατρέων, Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Α.5 Πίνακας ποιοτικών χαρακτηριστικών διαδρομών

Ακολουθεί πίνακας με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των πεζοπορικών διαδρομών σύμφωνα με την Υ.Α. 151344/165/18-1-2017 (ΦΕΚ 206 Β')

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	Δ.Π. Π-1	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π1	Π-1	ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.203
2	Δ.Π. Π-5	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π5	Π-5	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	2.886
3	Δ.Π. Π-8.1	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π8.1	Π-8.1	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.455
4	Ε31	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ Ε31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ Ε31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΑΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ – MEDIUM	6.516
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
1	Δ.Π. Π-1Α	ΑΧΑ - L / Δ.Π.-Π1Α	Π-1Α ΖΑΣΤΟΒΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-3 (ΖΑΣΤΟΒΑ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	770
2	Δ.Π. Π-3	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π3	Π-3	ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.916
3	Δ.Π. Π-4	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π4	Π-4	ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.144
4	Δ.Π. Π-8Α	ΑΧΑ - L / Δ.Π.-Π8Α	Π-8Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ)	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	6.764
5	Δ.Π. Π-12Α	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π12Α	Π-12Α	ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.133
6	Δ.Π. Π-13	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π13	Π-13 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	4.491
7	Δ.Π. Π-14	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π14	Π-14 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΪΚΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.004

*Επεξήγηση κωδικοποίησης & Αρίθμησης: ΑΧΑ = Νομός Αχαΐας, Ε = Μονοπάτι Αναψυχής, L = Θεματικό – Εκπαιδευτικό Μονοπάτι, Δ.Π. = Δήμος Πατρέων, Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Α.6 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών

Γ-Α Α.6.1 Υφιστάμενες διαδρομές

1. Δ.Π. Π-1: ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ

- **Γενική περιγραφή**

Είναι ίσως η πιο κλασική και η παλιά διαδρομή ανάβασης στο Παναχαϊκό και είναι μία από τις τρεις διαδρομές που έχουν σημανθεί, έστω υποτυπωδώς, παλαιότερα. Είναι το πρώτο τμήμα της κλασικής διαδρομής ανάβασης προς την κορυφή του Παναχαϊκού. Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Η διαδρομή ξεκινά απ' την κεντρική διασταύρωση του χωριού Πουρναρόκαστρο του Δήμου Πατρέων, όπου υπάρχει και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης για το Παναχαϊκό ορος, ακολουθώντας χωματόδρομο με ανατολική κατεύθυνση. Μετά τη διάσχιση ενός ρέματος και ενός ελιγμού του δρόμου, μετά από απόσταση 2.000 μ. περίπου, η διαδρομή ακολουθεί αρκετά φαρδύ μονοπάτι με νοτιοανατολική κατεύθυνση. Αφού διασχίσει χωματόδρομο – σε απότομη στροφή της οριζοντιογραφίας του – συνεχίζει ακριβώς απέναντι σε μονοπάτι που ανηφορίζει με ελιγμούς. Συνολικά μετά από 350 μ. περίπου συναντά άλλον χωματόδρομο και τον ακολουθεί για λίγο προς τα δεξιά, όπως περιγράφεται η πορεία, και μετά ακολουθεί μονοπάτι προς τα αριστερά (βόρεια), περνώντας δίπλα από κατοικία και κρήνη στ' αριστερά.

Οι χωματόδρομοι σ' αυτό το τμήμα της διαδρομής μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σαν αρχή διαδρομής αφού μπορούν να προσεγγιστούν αυτοκίνητο τόσο από το Πουρναρόκαστρο όσο και από τη Ζάστοβα. Στο σημείο αυτό συνδέεται με τη διαδρομή Δ.Π. Π-1Α ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π3 (ΖΑΣΤΟΒΑ).

Ακολουθώντας ανατολική και στη συνέχεια βόρεια πορεία, ανάμεσα από χαμηλή βλάστηση και αραιά ψηλά πουρνάρια μετά από 450 μ. περίπου φθάνει σε διάσελο, όπου υπάρχει σημείο πολύ όμορφης θέας. Μετά το διάσελο ακολουθεί ανατολική, πάντα ανηφορική πορεία, σταδιακά μπαίνει σε ελατόδασος. Μετά από 1000 μ. περίπου φθάνει στο τέλος του ελατοδάσους, περνά από χαρακτηριστικό άνοιγμα των βράχων στα δεξιά και στη συνέχεια αλλάζοντας πορεία προς τα νοτιοανατολικά, μετά από περίπου 400 μ. αρχικά και 250 μ. ακόμη, φθάνει σε δύο σημεία θέας. Η κατά μήκος κλίση του μονοπατιού είναι τώρα πιο ομαλή, το τοπίο είναι ανοικτό, η βλάστηση χαμηλή με πολύ αραιά δένδρα και το μονοπάτι πιο ξεκάθαρο, αν και όχι πάντα καλά χαραγμένο χωρίς όμως να δυσκολεύει την πορεία.

Ακολουθώντας πάντα νοτιοανατολική πορεία μετά από 650 μ. περίπου, φτάνει σε χωματόδρομο, όπου συναντά τη διαδρομή Δ.Π. Π-5 (ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ), και συνεχίζει προς τα δεξιά όπου σε 200 μ. περίπου φθάνει στο καταφύγιο «Σωτήρης Γεροκωστόπουλος» στη θέση Ψάρθι.

Το μονοπάτι στο δεύτερο τμήμα της διαδρομής (μετά το χωματόδρομο από το Πουρναρόκαστρο), χρειάζεται σημειακά παρεμβάσεις για τη βελτίωση της βατότητάς του που συνίσταται στη διαπλάτυνση του με τον καθαρισμό κλαδιών, πεσμένων κορμών δένδρων, θάμνων ή βάτων που εμποδίζουν τη δίοδο και την προσπέλαση. Καθαρισμός επίσης χρειάζεται από τις πέτρες που υπάρχουν κατά μήκος του μονοπατιού. Στο σημείο μετά την κρήνη, που συναντάται στη διαδρομή, απαιτείται επιλογή της πορείας καθόσον υπάρχουν πολλά μικρά διαμορφωμένα από τα ζώα μονοπάτια που μπερδεύουν τη διαδρομή. Σημειακά σε δύο περιπτώσεις απαιτείται η κατασκευή

πέτρινων σκαλοπατιών και από κορμούς δένδρων για να διευκολυνθεί η προσπέλαση και να γίνει ευκολότερη η διαδρομή για περισσότερο κόσμο.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		5.203
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	3.168
	Χωματόδρομος	2.035
	Τσιμεντόδρομος	
	Ασφαλτόδρομος	
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	680
	τέλος	1.382
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	680
	υψηλότερο	1.375
Κλίση εδάφους (μέση %)		12,68%
Εκτιμώμενος χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		1h 50´
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Ανατολική
Δυσκολία		3
Σήμανση		NAI
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		NAI
Βλάστηση		3

2. Δ.Π. Π-5: ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ

- **Γενική περιγραφή**

Η αρχή της διαδρομής προσεγγίζεται σχετικά εύκολα με αυτοκίνητο και γι' αυτό χρησιμοποιήθηκε σαν βάση για την ανάβαση στο καταφύγιο και επειδή είναι σε σχετικά κοντινή απόσταση από αυτό. συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Με την οργάνωση των πεζοπορικών διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, η θέση Κοκκινόβρυση γίνεται κομβικό σημείο, καθώς εδώ καταλήγουν δύο διαδρομές (Δ.Π Π-3: ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ και Δ.Π Π-4: ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ), που ξεκινούν από δύο αντίστοιχα χωριά κοντά στην Πάτρα: Ρωμανό και Μπάλλα. Από εδώ, στη συνέχεια, ξεκινά η που περιγράφεται εδώ προς το καταφύγιο στη θέση Ψάρθι.

Είναι μία επίσης κλασική διαδρομή ανάβασης στο Παναχαϊκό και μία από τις τρεις διαδρομές που έχουν σημανθεί, έστω υποτυπωδώς, παλαιότερα. Η διαδρομή ξεκινά από την εκκλησία Άγιος Ιωάννης στην τοποθεσία Κοκκινόβρυση διασχίζοντας το χωματόδρομο, που οδηγεί στο καταφύγιο «Σωτήρης Γεροκωστόπουλος» στη θέση Ψάρθι και ακολουθώντας μονοπάτι που είναι σημασμένο και σε σχετικά καλή κατάσταση βατότητας. Το μονοπάτι διασταυρώνεται αρκετές φορές με τον χωματόδρομο που οδηγεί στο καταφύγιο και ακολουθεί γενικά νοτιοανατολική κατεύθυνση. Το σύνολο της διαδρομής είναι 3000μ. περίπου και σχεδόν σε όλο το μήκος κινείται σε μονοπάτι. Λίγο πριν το καταφύγιο, 200 μ. περίπου, συναντά τη διαδρομή Δ.Π. Π-1: ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ.

Η γενική κατά μήκος κλίση της διαδρομής είναι σχετικά ήπια (~10%), η βλάστηση χαμηλή (θαμνώδης και μέτρια σε ύψος πουρνάρια) και παρουσιάζει πολύ ωραία θέα προς τον Κορινθιακό κόλπο και τη Γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου που μπορεί να την απολαύσει κανείς, περισσότερο, κατεβαίνοντας.

Το μονοπάτι της διαδρομής χρειάζεται παρεμβάσεις για τη βελτίωση της βατότητάς του που συνίσταται στη διαπλάτυνσή του με τον καθαρισμό κλαδιών, θάμνων ή βάτων που εμποδίζουν τη δίοδο και την προσπέλαση. Καθαρισμός επίσης χρειάζεται από τις πέτρες που υπάρχουν κατά μήκος του μονοπατιού. Σε μικρά τμήματα της διαδρομής, απαιτείται επιλογή της πορείας και η χάραξη του μονοπατιού καθόσον δεν υπάρχει σαφές διαμορφωμένο μονοπάτι ή υπάρχουν πολλά μικρά διαμορφωμένα από τα ζώα μονοπάτια που μπερδεύουν τη διαδρομή. Στην αρχή της διαδρομής απαιτείται η κατασκευή πέτρινων σκαλοπατιών στο πρηνές του δρόμου προκειμένου να διευκολυνθεί η προσπέλαση.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		2.886
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	2.222
	Χωματόδρομος	664
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.066
	τέλος	1.382
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.066
	υψηλότερο	1.382
Κλίση εδάφους (μέση) (%)		10,29%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		1h 10'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νότια, νοτιοανατολική
Δυσκολία		2
Σήμανση		ΝΑΙ
Ομορφιά		4
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		2

3. Δ.Π. Π-8.1: ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ)

- **Γενική περιγραφή**

Πρόκειται για μια γνωστή και καταγεγραμμένη διαδρομή που επίσης χρησιμοποιείται συχνά από πεζοπόρους και ορειβάτες. Είναι σηματοδοτημένη μέχρι τη τοποθεσία «Πασχαλιάνοι» πάνω από το χωριό Άνω Καστρίτσι. Η διαδρομή έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων» ως το πρώτο τμήμα της διαδρομής Π-8: ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ - ΠΡΑΣΟΥΔΙ.

Με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη της δίνεται ο κωδικός Π-8.1 διότι πρώτον είναι μία διαδρομή που έχει σημανθεί και έχει σχετικά καλή βατότητα και κατατάσσεται στην ορεινή πεζοπορία. Το δεύτερο τμήμα της Π-8 δεν είναι σηματοδοτημένο και το μονοπάτι δεν είναι ξεκάθαρο ενώ κατατάσσεται στην ορειβασία.

Το σύνολο της διαδρομής Π-8 είναι αρκετά μεγάλο περίπου 11.500 μ. και ανηφορικό στο μεγαλύτερο τμήμα του, έχει όμως πολύ μεγάλο ενδιαφέρον γιατί έχει πολλές εναλλαγές τοπίων καθώς ξεκινά από ένα όμορφο χωριό στους πρόποδες του Παναχαϊκού, περνά μέσα από ελατόδασος, συναντά ένα μικρό καταρράκτη και μια μικρή λίμνη σε σημείο με εξαιρετική θέα και περνά μέσα από το αιολικό πάρκο του Παναχαϊκού πριν καταλήξει στο οροπέδιο Πρασούδι.

Τόσο η αφετηρία όσο και το τέλος της διαδρομής Π-8.1 προσεγγίζονται με αυτοκίνητο όπως και πολλά ενδιαμέσα σημεία της διαδρομής. Τέλος συνδέεται με το υπόλοιπο δίκτυο πεζοπορικών διαδρομών του Παναχαϊκού μέσω της διαδρομής Π-8Α: ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ).

Ξεκινά από το κέντρο του χωριού Άνω Καστρίτσι και πολύ γρήγορα ακολουθεί μονοπάτι με νότια κατεύθυνση. Λίγο πάνω από το χωριό συναντά διασταύρωση με μονοπάτι που οδηγεί στο ξωκλήσι του Αγίου Ανδρέα σε σημείο με εξαιρετική θέα, «Κάστρο» όπως το ονομάζουν οι ντόπιοι. Μεσολαβεί ένα μικρό τμήμα σε χωματόδρομο και αμέσως μετά, 1.500 μ. περίπου από την αρχή της διαδρομής, αρχίζει το μονοπάτι της ανάβασης μέχρι τη τοποθεσία «Πασχαλιάνοι», με μήκος ~2.600 μ. Η υψομετρική διαφορά αυτής της ανάβασης είναι 485 μ. που σημαίνει η κλίση της διαδρομής είναι ~20%. Όλη η διαδρομή είναι δασωμένη, κυρίως από έλατα, περνά από δύο μικρά ρέματα, ένα μικρό καταρράκτη και συναντά πολλές φορές το δρόμο από το Άνω Καστρίτσι προς τους «Πασχαλιάνους» και το καταφύγιο.

Λίγο πριν τους «Πασχαλιάνους», σε μικρό διάσελο (θέση Γκιώνη), διασταυρώνεται με χωματόδρομο, απ' όπου ξεκινά η διαδρομή Π-8Α: ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ).

Όλο σχεδόν το μονοπάτι μέχρι τους Πασχαλιάνους για τη βελτίωση της βατότητάς του χρειάζεται διαπλάτυνση με καθαρισμό κυρίως από πέτρες, μικρούς θάμνους και σημειακά κλαδιά των δένδρων που εμποδίζουν τη δίοδο. Χάραξη και νέα κατασκευή μονοπατιού απαιτείται λίγο πριν τους Πασχαλιάνους γιατί η διαδρομή είναι λίγο συγκεχυμένη διότι υπάρχουν πολλά μικρά μονοπάτια που έχουν δημιουργηθεί από τα ζώα από τις παρακείμενες στάνες.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία	
Διαδρομή	Διάσχιση	
Μήκος (μ.)	3.455	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	2.219
	Χωματόδρομος	1.051
	Ασφαλτόδρομος	185
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	486
	τέλος	1.130
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	486
	υψηλότερο	1.130
Κλίση εδάφους (μέση %)	10,40%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	1h 30'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Νότια	
Δυσκολία	3	
Σήμανση	NAI	
Ομορφιά	4	
Πόσιμο νερό	NAI	
Βλάστηση	5	

4. E-31: ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ 31 ΑΧΑΙΑ CLAUS – ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση)

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Το εθνικό μονοπάτι 31 ξεκινά από την οινοποιία της ΑΧΑΙΑ CLAUS και μέσω του Ερύμανθου κατευθύνεται προς την Αρχαία Ολυμπία. Το τμήμα του μονοπατιού 31 μέχρι το χωριό Πετρωτό αποτελεί μέρος του δικτύου πεζοπορικών διαδρομών του Παναχαϊκού που προτείνεται με την παρούσα μελέτη. Γι' αυτό προτείνεται και η βελτίωση της βατότητάς του και της σήμανσής του.

Η διαδρομή ξεκινά από τον δρόμο που οδηγεί στην ΑΧΑΙΑ CLAUS και αρχικά ακολουθεί χωματόδρομο με νοτιοανατολική κατεύθυνση, κάνοντας μικρή παράκαμψη από μονοπάτι σε απότομες στροφές του δρόμου. Στα 2.600 μ. περίπου από την αρχή ακολουθεί μονοπάτι πάντα σε νοτιοανατολική κατεύθυνση που καταλήγει σε μικρό οροπέδιο με καλλιέργειες και στάνες, όπου ακολουθεί χωματόδρομο και μετά από 1500 μ. περίπου φθάνει στο χωριό Πετρωτό.

Το Πετρωτό χτισμένο στη ρίζα ενός βουνού και μπροστά από μια μικρή πεδιάδα, εντυπωσιάζει από συστάδα πέτρινων σπιτιών που διατηρούνται ακόμη αν και όχι όλα σε καλή κατάσταση, αρκετά είναι εγκαταλειμμένα και τα οποία είναι ορατά καθώς η διαδρομή πλησιάζει προς το χωριό.

Στη συνέχεια η διαδρομή διασχίζει το χωριό και ακολουθεί μονοπάτι με ανατολική κατεύθυνση και μετά από 950 μ. περίπου, βγαίνει σε διασταύρωση χωματόδρομων. Το Εθνικό Μονοπάτι 31 συνεχίζει στον χωματόδρομο προς τη δεξιά διακλάδωση (υπάρχει πινακίδα προς Ιερό ναό Παντοκράτορα), ενώ η διαδρομή Π-13: ΠΕΤΡΩΤΟ – ΜΟΙΡΑ στον χωματόδρομο προς την αριστερή διακλάδωση.

Η διαδρομή έχει συμπεριληφθεί επίσης στη χάραξη της διαδρομής «ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»

Το μονοπάτι της διαδρομής στο μεγαλύτερο τμήμα του για τη βελτίωση της βατότητάς του χρειάζεται διαπλάτυνση με καθαρισμό κυρίως από πέτρες, μικρούς θάμνους και σημειακά κλαδιά των δένδρων που εμποδίζουν τη δίοδο. Χάραξη και νέα κατασκευή μονοπατιού απαιτείται σημειακά μόνον και κυρίως μέσα στο χωριό Πετρωτό, ανάμεσα στα σπίτια γιατί δεν είναι σαφής η πορεία του.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		6.516
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.892
	Χωματόδρομος	4.474
	Ασφαλτόδρομος	150
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	162
	τέλος	748
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	162
	υψηλότερο	766
Κλίση εδάφους (μέση %)		9,05%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		2h 15'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νοτιοδυτική

Δυσκολία		3
Σήμανση		ΝΑΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		3

Γ-Α Α.6.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

1. Δ.Π. Π-1Α: ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-3 (ΖΑΣΤΟΒΑ)

- Γενική περιγραφή**

Είναι μία διαδρομή σύνδεσης των διαδρομών Π-1: ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ και Π-3: ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ. Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Κινείται κυρίως σε χωματόδρομο από τη διαδρομή Π-1 με βόρεια κατεύθυνση προς το ξωκλήσι της Αγίας Παρασκευής και συναντά τη διαδρομή Π-3 σε πέτρινη βρύση κοντά στα ερείπια του σανατορίου στη Ζάστοβα.

- Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Απλή πεζοπορία	
Διαδρομή	Διάσχιση	
Μήκος (μ.)	770	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	82
	Χωματόδρομος	688
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	786
	τέλος	730
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	724
	υψηλότερο	730
Κλίση εδάφους (μέση %)	7%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	15΄	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Βόρεια	
Δυσκολία	1	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΟΧΙ	
Βλάστηση	3	

2. Δ.Π. Π-3: ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ

- Γενική περιγραφή**

Πρόκειται για διαδρομή που κατατάσσεται στην κατηγορία της ορεινής πεζοπορίας και ξεκινά από τον Ρωμανό το κοντινότερο στην Πάτρα χωριό, και οδηγεί στο κομβικό σημείο του δικτύου στη θέση Κοκκινόβρυση απ' όπου ξεκινούν ή καταλήγουν οι διαδρομές Π-5: ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ και Π-4: ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ. Ενδιάμεσως συνδέεται με την Π-1:

ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ και το χωριό Πουρναρόκαστρο μέσω της Π-1Α: ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-3 (ΖΑΣΤΟΒΑ) και είναι ως εκ τούτων μια βασική διαδρομή του δικτύου.

Επίσης μπορεί να έχει και ενδιάμεσο στόχο το ημιτελές και εγκαταλειμμένο σανατόριο της Ζάστοβας, το οποίο μπορεί επίσης να αποτελέσει αρχή πεζοπορίας αφού προσεγγίζεται εύκολα με το αυτοκίνητο.

Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Η διαδρομή ξεκινά απ' την κεντρική διασταύρωση του χωριού Ρωμανός ακολουθώντας τσιμεντόδρομο με ανατολική κατεύθυνση, αφήνοντας τον ασφαλτόδρομο που έρχεται από την Πάτρα. Μετά από 200 μ. περίπου, συνεχίζει σε μικρό χωματόδρομο που διασχίζει ρέμα και ελίσσεται ανηφορικά. Μετά από απόσταση 1.500 μ. περίπου, η διαδρομή ακολουθεί αρκετά φαρδύ μονοπάτι με ανατολική κατεύθυνση, που έχει δημιουργηθεί από την κατασκευή υδραγωγείου.

Στη συνέχεια από μονοπάτι και χωματόδρομο μετά από 450 μ. περίπου φθάνει σε πέτρινη πηγή και συνεχίζοντας σε μονοπάτι, μετά από 350 μ. περίπου, βγαίνει στον κεντρικό δρόμο που οδηγεί στο Παναχαϊκό, όπου υπάρχει και η διασταύρωση προς Πουρναρόκαστρο. Από εκεί ακολουθώντας σχεδόν συνεχώς ανηφορικό μονοπάτι με βορειοανατολική κατεύθυνση, αφού περάσει δύο μαντριά βγαίνει πάλι στον κεντρικό δρόμο που οδηγεί στο Παναχαϊκό και λίγο μετά φθάνει στο ξωκλήσι του Αγίου Ιωάννη στη θέση Κοκκινόβρυση.

Τα μονοπάτια της διαδρομής στο μεγαλύτερο τμήμα τους έχουν αρκετό πλάτος γιατί έχουν δημιουργηθεί από την κατασκευή υδραγωγείου και δεν χρειάζονται παρεμβάσεις εκτός των περιπτώσεων που το κατάστρωμα των μονοπατιών απαιτεί καθαρισμό από πέτρες. Εκτός όμως αυτών τα υπόλοιπα μονοπάτια της διαδρομής χρειάζονται σημειακά παρεμβάσεις για τη βελτίωση της βατότητάς τους που συνίσταται στη διαπλάτυνσή τους με τον καθαρισμό κλαδιών, θάμνων ή βάτων που εμποδίζουν τη δίοδο και την προσπέλαση και από τις πέτρες που υπάρχουν κατά μήκος του μονοπατιού.

Σημειακά, όπου η διαδρομή συναντά τα δύο μαντριά και για την αποφυγή τυχόν ιδιοκτησιακών προβλημάτων, απαιτείται νέα χάραξη της ή κατασκευή μονοπατιού, ενώ εκεί που η διαδρομή διασταυρώνεται με τον κεντρικό χωματόδρομο προς το Παναχαϊκό απαιτείται η κατασκευή σκαλοπατιών από κορμούς δένδρων για να διευκολυνθεί η προσπέλαση και να γίνει ευκολότερη η διαδρομή.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		5.916
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	3.504
	Χωματόδρομος	2.144
	Ασφαλτόδρομος	268
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	260
	τέλος	1.066
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	255
	υψηλότερο	1.066
Κλίση εδάφους (μέση) (%)		13,22%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		2h 10'

Συνολική κατεύθυνση πορείας		Ανατολική
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		3

3. Δ.Π. Π-4: ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ

- Γενική περιγραφή**

Πρόκειται για μια νέα διαδρομή του Παναχαϊκού όρους που έχει συμπεριληφθεί στο δίκτυο των πεζοπορικών διαδρομών και στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Η διαδρομή ξεκινά από το κέντρο του χωριού, όπου υπάρχει σχολείο, γήπεδο μπάσκετ και μία πηγή, ακολουθώντας τον ασφαλτόδρομο νοτιοδυτικά. Στη συνέχεια αφήνει την ασφαλτο και συνεχίζει σε χωματόδρομο δεξιά δίπλα σε εργοστάσιο και συνολικά 750μ. περίπου από την αρχή φθάνει σε χωράφι και συνεχίζει νοτιοανατολικά σε ανηφορικό παλιό μονοπάτι κλειστό από κλαδιά χαμηλών δένδρων κυρίως κουμαριές και πουρνάρια στο μεγαλύτερο τμήμα του. Αφού περάσει από δύο διαδοχικά διάσελα, πάντα σε νοτιοδυτική κατεύθυνση, το μονοπάτι χωρίς να είναι πολύ καθαρό και να μπερδεύεται με άλλα γιδοστράτα, συνεχίζει να ανηφορίζει σε πλαγιά. Σε 3.260 μ. περίπου από την αρχή φθάνει σε περιφραγμένο χωράφι, συναντά χωματόδρομο, αλλάζει πορεία, γίνεται νότια και συνεχίζει δίπλα σε μικρό ρέμα. Πολύ σύντομα συναντά χωματόδρομο και τον ακολουθεί σε νότια κατεύθυνση, περνά πάνω από υποσταθμό της ΔΕΗ και σε 4.660 μ. από την αρχή συναντά τον κεντρικό χωματόδρομο προς το Παναχαϊκό. Αφήνει τον χωματόδρομο και συνεχίζει δεξιά σε ανηφορικό πλατύ μονοπάτι με σωλήνα άρδευσης και σε 310 μ., βγαίνει και πάλι στον κεντρικό χωματόδρομο προς το Παναχαϊκό και τον ακολουθεί δεξιά. Τέλος, συνολικά σε 5.050 μ. από την αρχή, φθάνει στο ξωκλήσι του Αγίου Ιωάννη στην Κοκκινόβρυση, όπου συναντά τις διαδρομές Π-3: ΡΩΜΑΝΟΣ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ και Π-5: ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ.

Τα μονοπάτια της διαδρομής χρειάζονται σημαντικές παρεμβάσεις για τη βελτίωση της βατότητας τους που συνίσταται στη διάνοιξη και τη διαπλάτυνση τους με τον καθαρισμό κλαδιών, θάμνων ή βάτων που εμποδίζουν τη δίοδο και την προσπέλαση και από τις πέτρες που υπάρχουν κατά μήκος του μονοπατιού.

- Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία	
Διαδρομή	Διάσχιση	
Μήκος (μ.)		5.144
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	2.995
	Χωματόδρομος	1.771
	Ασφαλτόδρομος	378
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	368
	τέλος	1.069
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	368
	υψηλότερο	1.069

Κλίση εδάφους (μέση) (%)		12,85%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		1h 50'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νοτιοανατολική
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		3

4. Δ.Π. Π-8Α: ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ)

- Γενική περιγραφή**

Είναι μία διαδρομή σύνδεσης των διαδρομών Π-8.1: ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ) και Π-5: ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ ενώ ενδιάμεσα διασταυρώνεται με τη διαδρομή Π-5:ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ κοντά σε μικρό αγροτικό συνοικισμό και το ξωκλήσι Αγία Παρασκευή.

Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Κινείται σε χωματόδρομο από τη διαδρομή Π-8.1 και τη θέση Γκιώνη με νότια κατεύθυνση προς το καταφύγιο Ψάρθι και προσφέρει πολύ όμορφη θέαση προς την πόλη της Πάτρα και τον Πατραϊκό κόλπο.

- Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Απλή Πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		6.756
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	0
	Χωματόδρομος	6.756
	Τσιμεντόδρομος	0
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.132
	τέλος	1.382
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.132
	υψηλότερο	1.382
Κλίση εδάφους (μέση) (%)		3,98%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		1h 50'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νότια, Νοτιοδυτική
Δυσκολία		1
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		4
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		1

5. Δ.Π. Π-12Α: ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ

• Γενική περιγραφή

Πρόκειται για μία διαδρομή μέσα στο ελατοδάσος της Θάνας και μπορεί να γίνει κυκλική χρησιμοποιώντας τμήμα της ορειβατικής διαδρομής Π-12: ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ – ΚΟΡΥΦΗ. Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Αρχικά ακολουθεί τον μικρό χωματόδρομο που οδηγεί στο σημείο θέας της Π-12, (βλ. αντίστοιχη περιγραφή στις ορειβατικές διαδρομές) και πριν βγει στον κεντρικό χωματόδρομο Μοίρα – Πρασούδι, ακολουθεί μονοπάτι με βόρεια κατεύθυνση που οδηγεί στο εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου και στη συνέχεια αφού διασχίζει ρέμα (αρχές Γλαύκου), συναντά και πάλι τη διαδρομή Π-12.

Πρόκειται για μια μικρή διαδρομή με συνολικό μήκος όλου του κύκλου 3.250 μ. περίπου, ήτοι 1 ώρα πεζοπορίας, χωρίς υψομετρικές διαφορές και δυσκολίες, σε ευχάριστο, όμορφο και δασωμένο περιβάλλον, με δυνατότητες εισόδου – εξόδου από διάφορα σημεία και σχεδιάστηκε έτσι προκειμένου να μπορεί να πραγματοποιηθεί από όσο το δυνατόν περισσότερο κόσμο, πεζοπόρους κάθε δυνατότητας ή οικογένειες με παιδιά κ.λ.π. που απλά θέλουν να περάσουν λίγη ώρα στο δάσος ευχάριστα ασκούμενοι ελαφρά.

• Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής

Κατηγορία		Πεζοπορία
Διαδρομή		Κυκλική
Μήκος (μ.)		2.133
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.179
	Χωματόδρομος	954
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.140
	τέλος	1.111
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.098
	υψηλότερο	1.143
Κλίση εδάφους (μέση %)		1,51%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		40΄
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Βόρεια, Ανατολική
Δυσκολία		1
Σήμανση		ΌΧΙ
Όμορφιά		4
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		5

6. Δ.Π. Π-12Α: ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ

• Γενική περιγραφή

Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου

Πατρέων». Η διαδρομή έχει συμπεριληφθεί επίσης στη χάραξη της διαδρομής «ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ».

Ξεκινά από τη διασταύρωση που καταλήγει η διαδρομή (E-31: ACHAIA CLAUS – ΜΟΙΡΑ) και ακολουθεί την αριστερή διακλάδωση των χωματόδρομων νοτιοανατολικά. Μετά από 450 μ. περίπου φθάνει σε μαντρί και το παρακάμπτει από την αριστερή πλευρά. Μετά το μαντρί ανηφορίζει, χωρίς σαφές μονοπάτι, σε κοίλωμα ανάμεσα σε δύο λόφους με ψηλά πουρνάρια. Περίπου 200 μ. μετά το μαντρί φθάνει σε μικρή πεδιάδα – οροπέδιο με παλιά χωράφια και τη διασχίζει από την αριστερή της άκρη με ανατολική κατεύθυνση. Στο τέλος του μικρού οροπεδίου αρχίζει μονοπάτι, δυσδιάκριτο και κλειστό στην αρχή, καθαρό στη συνέχεια, που έχει θέα αριστερά στη χαράδρα του Γλαύκου, το χωριό Γκοτσαίικα και τις κορυφές του Παναχαϊκού. Το μονοπάτι κατηφορίζει συνέχεια για 1.300 μ. οπότε συναντά ρέμα και μετά αρχίζει να ανηφορίζει για 500 μ. οπότε φθάνει στον οικισμό Λατσαίικα.

Στη συνέχεια ακολουθώντας χωματόδρομους για 1350 μ., με ανατολική κατεύθυνση φθάνει και διασχίζει από τη γέφυρα του δρόμου τον ποταμό Γλαύκο. Αμέσως μετά τη γέφυρα ακολουθεί πολύ ανηφορικό μονοπάτι (κλίση ~25%) που οδηγεί στο κέντρο του χωριού Μοίρα, με την εκκλησία και την πέτρινη πηγή.

Είναι μια πολύ όμορφη διαδρομή με πολλές εναλλαγές τοπίου και ωραιότερο σημείο του το καλογραμμένο μονοπάτι προς τον οικισμό Λατσαίικα. Η βλάστηση σε όλο το μονοπάτι είναι θαμνώδης και με ψηλά πουρνάρια που ενίοτε σχηματίζουν μικρό δάσος που σκεπάζουν το μονοπάτι.

Το μονοπάτι της διαδρομής στο μεγαλύτερο τμήμα του για τη βελτίωση της βατότητάς του χρειάζεται διαπλάτυνση και σημειακά διάνοιξη του με καθαρισμό κυρίως από πέτρες, μικρούς θάμνους και κλαδιά των δένδρων που εμποδίζουν τη δίοδο. Χάραξη και νέα κατασκευή μονοπατιού απαιτείται σημειακά κυρίως μετά το μαντρί στην αρχή της διαδρομής. Προσοχή χρειάζεται σε δύο σημεία του μονοπατιού που έχει καταστραφεί από τις βροχοπτώσεις και στη μία περίπτωση πρέπει να κατασκευασθούν πέτρινα σκαλοπάτια και στην άλλη να γίνει εκσκαφή στο έδαφος για τη διαπλάτυνση του μονοπατιού.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		4.491
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	2.520
	Χωματόδρομος	1.971
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	748
	τέλος	823
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	693
	υψηλότερο	823
Κλίση εδάφους (μέση %)		1,51%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		1h 50'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Δυτική
Δυσκολία		2

Σήμανση		ΌΧΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		2,3

7. Δ.Π. Π-14: ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΪΚΑ

- **Γενική περιγραφή**

Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων». **Η διαδρομή έχει συμπεριληφθεί επίσης στη χάραξη της διαδρομής «ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ».**

Ξεκινά από τον κεντρικό δρόμο που διασχίζει τη Μοίρα ακολουθώντας προς τα ανατολικά (προς Ζουμπάτα) και πολύ γρήγορα ακολουθεί χωματόδρομο νοτιοανατολικά. Περνά το ξωκλήσι του Αγίου Δημητρίου και συνεχίζοντας στον χωματόδρομο, σε 3.830 μ. πλησιάζει τον ποταμό Γλαύκο.

Αφήνει τον χωματόδρομο και συνεχίζει σε μονοπάτι στην ίδια κατεύθυνση παράλληλα με τον Γλαύκο και σε 1350 μ. διασχίζει τον Γλαύκο και τον ακολουθεί βορειοανατολικά. Σε 540 μ. αφήνει τον χωματόδρομο και συνεχίζει σε ανηφορικό μονοπάτι δεξιά – ανατολικά – ανάμεσα σε χωράφια και δασική έκταση και σε 290 μ. φθάνει σε διασταύρωση ασφαλτόδρομου που οδηγεί στο Λεόντιο και χωματόδρομο που έρχεται από Μοίρα όπου υπάρχουν πέτρινη βρύση.

Είναι μια πολύ όμορφη διαδρομή με πολλές εναλλαγές τοπίου και ωραιότερο σημείο του το καλογραμμένο μονοπάτι παράλληλα στον ποταμό Γλαύκο μέσα σε πλατανόδασος.

Τα μονοπάτια της διαδρομής είναι σε καλή κατάσταση και με καλή βατότητα.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Απλή πεζοπορία	
Διαδρομή	Διάσχιση	
Μήκος (μ.)	6.004	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.398
	Χωματόδρομος	4/562
	Ασφαλτόδρομος	44
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	833
	τέλος	1.924
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	833
	υψηλότερο	1.010
Κλίση εδάφους (μέση %)	3,00%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	2h	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Ανατολική	
Δυσκολία	2	
Σήμανση	ΌΧΙ	
Ομορφιά	5	
Πόσιμο νερό	ΟΧΙ	
Βλάστηση	3, 5,	

Γ-Α ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Ορειβατικές διαδρομές

Γ-Α Β.1 Υφιστάμενες διαδρομές

Οι υφιστάμενες ορειβατικές διαδρομές στο Παναχαϊκό όρος είναι αυτές που έχουν δημιουργηθεί εδώ και αρκετά χρόνια πριν και είναι καταγραμμένες με διάφορους τρόπους στο παρελθόν (έντυπα προβολής, χάρτες, ψηφιακές καταγραφές σε διάφορες πλατφόρμες κλπ.).

Αφορούν ουσιαστικά την ανάβαση προς την κορυφή Παλαβός η οποία αποτελείται από δύο ξεχωριστά τμήματα.

Έχουν δημιουργηθεί κατά βάση από το ΕΟΣ Πάτρας και οδηγούν από το πρώτο καταφύγιο του Παναχαϊκού στην τοποθεσία Ψάρθι, στο πολύ μεγάλης περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας οροπέδιο Πρασούδι, όπου υπάρχει και το νέο ανακαινισμένο ορειβατικό καταφύγιο και από εκεί στην κορυφή.

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
1	Δ.Π. Π-6	Π-6	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	2.896
2	Δ.Π. Π-9	Π-9	ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	910

*Επεξήγηση κωδικοποίησης & ονομασίας: Δ.Π. = Δήμος Πατρέων, Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Β.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

Οι τρεις νέες διαδρομές που προτείνονται με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη συνθέτουν μαζί με τις υπάρχουσες ένα ενιαίο βασικό δίκτυο ορειβατικών διαδρομών στο Παναχαϊκό όρος.

Πρόκειται για νέες διαδρομές που χρησιμοποιούνται από μεμονωμένους ορειβάτες και σπανιότερα από οργανωμένους ορειβατικούς συλλόγους.

Η πρώτη διαδρομή ξεκινά από την τοποθεσία Κοκκινόβρυση γνωστή στους κατοίκους της Πάτρας και όπου συνδέεται με τρεις διαδρομές του δικτύου πεζοπορικών διαδρομών. Προσφέρει μια ηπιότερη και γρηγορότερη ανάβαση στο οροπέδιο Πρασούδι.

Η δεύτερη είναι συνέχεια της διαδρομής Π-8 από την θέση «Γκιώνη» περνώντας από μικρή εποχιακή λίμνη στην τοποθεσία «Πασχαλιάνοι» και το Αιολικό Πάρκο στο Βουνό Γιώργη μέχρι οροπέδιο Πρασούδι.

Η τρίτη διαδρομή ξεκινά από χωριό Μοίρα και προσφέρει μία ανάβαση στην κορυφή Παλαβός από τη νότια, λιγότερο γνωστή πλευρά του Παναχαϊκού.

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
1	Δ.Π. Π-7	Π-7	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΔΥΣΚΟΛΗ	ΟΧΙ	7.233
2	Δ.Π. Π-8.2	Π-8.2	ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ) – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	7.872
3	Δ.Π. Π-12	Π-12	ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ	ΔΥΣΚΟΛΗ	ΟΧΙ	9.798

*Επεξήγηση κωδικοποίησης & ονομασίας: Δ.Π. = Δήμος Πατρέων, Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Β.3 Γενικός πίνακας διαδρομών

Το σύνολο των ορειβατικών διαδρομών που καταγράφηκαν με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη είναι:

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ						

1	Δ.Π. Π-6	Π-6	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	2.896
2	Δ.Π. Π-9	Π-9	ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	910
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ						
1	Δ.Π. Π-7	Π-7	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΔΥΣΚΟΛΗ	ΟΧΙ	7.233
2	Δ.Π. Π-8.2	Π-8.2	ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ) – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	7.872
3	Δ.Π. Π-12	Π-12	ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ	ΔΥΣΚΟΛΗ	ΟΧΙ	9.798

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & ονομασίας:**

Δ.Π. = Δήμος Πατρέων

Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Β.4 Πίνακας κατάστασης εδάφους διαδρομών

Ακολουθεί πίνακας με τα τεχνικά χαρακτηριστικά των διαδρομών ανάλογα με την κατάσταση του εδάφους: Ασφαλτόδρομος, χωματόδρομος και μονοπάτι.

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΑΣΦΑΛΤΟ-ΔΡΟΜΟΣ	ΧΩΜΑΤΟ-ΔΡΟΜΟΣ	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	Δ.Π. Π-6	Π-6	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	0	0	2.896	2.896
2	Δ.Π. Π-9	Π-9	ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ	0	0	910	910
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
1	Δ.Π. Π-7	Π-7	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	0	2.067	5.166	7.233
2	Δ.Π. Π-8.2	Π-8.2	ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ) – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	0	1625	6247	7872
3	Δ.Π. Π-12	Π-12	ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ	207	4.492	5.099	9.798
ΣΥΝΟΛΟ				207	8.184	20.318	28.709

*Επεξήγηση κωδικοποίησης & ονομασίας: Δ.Π. = Δήμος Πατρέων, Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Β.5 Πίνακας ποιοτικών χαρακτηριστικών διαδρομών

Ακολουθεί πίνακας με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των διαδρομών σύμφωνα με την Υ.Α. 151344/165/18-1-2017 (ΦΕΚ 206 Β')

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	Δ.Π. Π-6	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π6	Π-6	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	2.896
2	Δ.Π. Π-9	ΑΧΑ - Λ / Δ.Π.- Π9	Π-9	ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	910
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
1	Δ.Π. Π-7	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π7	Π-7	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD	7.233
2	Δ.Π. Π-8.2	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π8.2	Π-8.2	ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ) – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD	7.872
3	Δ.Π. Π-12	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π12	Π-12	ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD	9.798
ΣΥΝΟΛΟ							28.709

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & Αρίθμησης:** ΑΧΑ = Νομός Αχαΐας, Ε = Μονοπάτι Αναψυχής, Λ = Θεματικό – Εκπαιδευτικό Μονοπάτι, Δ.Π. = Δήμος Πατρέων, Π = Παναχαϊκό όρος

Γ-Α Β.6 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών

Γ-Α Β.6.1 Υφιστάμενες διαδρομές

1. Δ.Π. Π-6: ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ

- **Γενική περιγραφή**

Είναι η περισσότερο συνήθης διαδρομή ανάβασης στο οροπέδιο του Πρασουδίου. Είναι σημασμένη και αποτελεί το δεύτερο τμήμα της κλασικής διαδρομής ανάβασης προς την κορυφή του Παναχαϊκού.

Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Η διαδρομή αρχίζει ακριβώς πίσω από το καταφύγιο με ανατολική κατεύθυνση και μετά από ένα μικρό διάστημα με ήπιες κλίσεις διασχίζει τον χωματόδρομο που οδηγεί στο οροπέδιο Πρασούδι και αμέσως μετά αρχίζει απότομη ανάβαση με κλίσεις από 25 – 30%. Το μονοπάτι δεν είναι αρκετά ξεκάθαρο γιατί ίσως δεν καθαριστεί ποτέ και μόνον από τη χρήση των ορειβατών είναι κάπως διακριτό. Πάντως τα σημάδια στους βράχους βοηθούν για την ακριβή πορεία. Η ανάβαση σ' αυτό το πρώτο τμήμα της διαδρομής γίνεται στην πλαγιά της κορυφής Σκατζοχέρια, όπου παλαιότερα λειτουργούσε μικρό χιονοδρομικό κέντρο, όπως μαρτυρούν οι σιδηροπάσσαλοι και ο οικίσκος που βρίσκουμε στη διαδρομή και αποτελούσαν μέρος του αναβατόριου (lift).

Η ανάβαση με ελιγμούς μετά από 1250μ. πορείας και 340μ. υψομετρική διαφορά φθάνει σε διάσελο και πλέον οι κλίσεις κατά μήκος της διαδρομής είναι ομαλές. Η θέα από το διάσελο προς την Πάτρα, όλο τον Πατραϊκό κόλπο και την Αιτωλοακαρνανία απέναντι είναι πραγματικά μαγευτική. Η διαδρομή μετά το διάσελο μέχρι το οροπέδιο Πρασούδι και το παλιό καταφύγιο κινείται περίπου στο ίδιο υψόμετρο με μικρές αναβάσεις και καταβάσεις ανάμεσα σε υψώματα, μικρά οροπέδια και κοιλάτες, τραβεσάρωντας πλαγιές με ήπιες ή και έντονες κλίσεις. Το μονοπάτι και σ' αυτό το τμήμα της διαδρομής σε ορισμένα σημεία δεν είναι σαφές, είναι όμως σημαδεμένο αν και αραιά. Φθάνοντας δε στο οροπέδιο Πρασούδι από ψηλότερο σημείο μπορεί να απολαύσει κανείς την ηρεμία και την ομορφιά του τοπίου οποιαδήποτε εποχή του χρόνου. Η διαδρομή τελειώνει στο παλιό καταφύγιο του οροπεδίου.

Το Πρασούδι είναι κομβικό σημείο στην οργάνωση του δικτύου των πεζοπορικών διαδρομών του Παναχαϊκού καθόσον εδώ καταλήγει και η διαδρομή: Π8: ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ, ενώ από εδώ ξεκινά και η διαδρομή Π9: ΠΡΑΣΟΥΔΙ – ΚΟΡΥΦΗ.

Η βλάστηση σε όλη τη διαδρομή είναι χαμηλή (κυρίως φρύγανα) και το έδαφος είναι πετρώδες.

Το μονοπάτι της διαδρομής χρειάζεται παρεμβάσεις για τη βελτίωση της βατότητάς του που συνίσταται στη διαπλάτυνσή του με τον καθαρισμό από μικρούς θάμνους και πέτρες κατά μήκος του, που εμποδίζουν τη ομαλή δίοδο. Σε μικρά τμήματα της διαδρομής, απαιτείται επιλογή της πορείας και η χάραξη του μονοπατιού καθόσον δεν υπάρχει σαφές διαμορφωμένο μονοπάτι ή υπάρχουν πολλά μικρά διαμορφωμένα από τα ζώα μονοπάτια που μπερδεύουν τη διαδρομή. Στην αρχή της απότομης ανάβασης απαιτείται η κατασκευή πέτρινων σκαλοπατιών στο πρηνές του δρόμου προκειμένου να διευκολυνθεί η προσπέλαση.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Ορειβασία
-----------	-----------

Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		2.896
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	2.896
	Χωματόδρομος	0
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.382
	τέλος	1.760
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.382
	υψηλότερο	1.780
Κλίση εδάφους (μέση %)		12,89%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		1h 30'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νοτιοανατολική
Δυσκολία		4
Σήμανση		NAI
Ομορφιά		4
Πόσιμο νερό		NAI
Βλάστηση		1

2. Δ.Π. Π-9: ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ

- Γενική περιγραφή**

Είναι η περισσότερο συνήθης διαδρομή ανάβασης από το οροπέδιο του Πρασουδίου στην κορυφή Παλαβός του Παναχαϊκού. Είναι σημασμένη και αποτελεί το τρίτο και τελευταίο τμήμα της κλασικής διαδρομής ανάβασης προς την κορυφή του Παναχαϊκού.

Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Η εκκίνηση της διαδρομής γίνεται από το παλιό καταφύγιο στο οροπέδιο Πρασούδι με ανατολική κατεύθυνση και διασχίζει το οροπέδιο με νοτιοανατολική κατεύθυνση. Συνεχίζει ευθεία σε αραιά σημασμένο μονοπάτι την με μικρούς ελιγμούς ανάβαση προς την κορυφή και σε 910 μ. φθάνει στο τριγωνομετρικό σημείο της κορυφής του Παναχαϊκού "Πύργος Παλαβού".

Η βλάστηση σε όλη τη διαδρομή είναι χαμηλή (κυρίως φρύγανα) και το έδαφος είναι πετρώδες. Το μονοπάτι της διαδρομής χρειάζεται παρεμβάσεις για τη βελτίωση της βατότητάς του που συνίσταται στη διαπλάτυνσή του με τον καθαρισμό από μικρούς θάμνους και πέτρες κατά μήκος του, που εμποδίζουν τη ομαλή δίοδο.

- Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβασία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		908
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	908
	Χωματόδρομος	0
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.760
	τέλος	1.924

Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.744
	υψηλότερο	1.924
Κλίση εδάφους (μέση) (%)		18,78%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		40h
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νοτιοανατολική
Δυσκολία		4
Σήμανση		ΝΑΙ
Ομορφιά		5
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		1

Γ-Α Β.6.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

1. Δ.Π. Π-7: ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ

- **Γενική περιγραφή**

Είναι μια νέα διαδρομή ανάβασης στο οροπέδιο του Πρασουδίου για την οργάνωση του δικτύου πεζοπορικών διαδρομών στο Παναχαϊκό. Έχει το πλεονέκτημα σε σχέση με τις άλλες διαδρομές προς το Πρασούδι ότι παρότι έχει μεγάλο σχετικά μήκος, η ανάβαση γίνεται με μικρότερες και ηπιότερες κλίσεις. Επίσης ξεκινά από το κομβικό σημείο του δικτύου, τη θέση Κοκκινόβρυση, η οποία συνδέεται με τις πεζοπορικές διαδρομές Π-1, Π-2 και Π-4 και τα χωριά Ρωμανό, Ελεκίστρα και Μπάλλα. Επίσης προσεγγίζεται εύκολα και με αυτοκίνητο. Επίσης διασχίζει το χωματόδρομο που συνδέει το Άνω Καστρίτσι με το καταφύγιο Ψάρθι, διαδρομή Π-8Α, που παρέχει τη δυνατότητα να συνδεθεί κανείς με τις διαδρομές: Π-5: ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ και Π-8: ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ.

Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Η διαδρομή ξεκινά από το ξωκλήσι του Αγίου Ιωάννη στη θέση Κοκκινόβρυση (υψόμετρο 1066μ.) ακολουθώντας το χωματόδρομο που οδηγεί στο καταφύγιο Ψάρθι και μετά 450 μέτρα τον αφήνει και συνεχίζει σε άλλον χωματόδρομο για 500 μ. ακόμη. Ο δρόμος αυτός μετά από λίγο σταματάει αλλά λίγο πριν η διαδρομή κατηφορίζει χωρίς μονοπάτι προς το ποτάμι και στη συνέχεια ανηφορίζει από παλιό αλλά κλειστό από κλαδιά δένδρων μονοπάτι προς το εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής (υψόμετρο 1198 μ.), όπου υπάρχει διαμορφωμένος χώρος για στάση και πηγή. Στην Αγία Παρασκευή φθάνει δρόμος και η διαδρομή τον ακολουθεί για λίγο και ακολουθεί μονοπάτι ανάμεσα σε ψηλά πουρνάρια και διασχίζει τον χωματόδρομο που οδηγεί αριστερά και βόρεια στο Άνω Καστρίτσι ενώ δεξιά και νότια στο καταφύγιο Ψάρθι (διαδρομή Π-8Α).

Η διαδρομή συνεχίζει με μονοπάτι, όχι πολύ καθαρό, σε νοτιοανατολική κατεύθυνση και φθάνει σε μαντρί με χαρακτηριστικό κτίσμα στην κορυφή ενός λόφου δεξιά και νότια. Το υψόμετρο είναι 1411 μ. και το συνολικό μήκος της διαδρομής μέχρι εδώ 3.750 μ. περίπου.

Από το σημείο αυτό ξεκινά ήπια ανάβαση σε σχετικά καθαρό μονοπάτι, διαμορφωμένο από ζώα (κυρίως αγελάδες) σε μήκος 3100 μ. περίπου και υψομετρική διαφορά 250 μ. δηλαδή με κλίση 8% περίπου. Στη συνέχεια ανηφορίζει με ελιγμούς σε νότια κατεύθυνση, απότομη πλαγιά σε μήκος 635 μ., υψομετρική διαφορά 85 μ. και κλίση 15%. Στο τέλος της πλαγιάς υπάρχει χωματόδρομος που

δεξιά και νοτιοδυτικά οδηγεί στο οροπέδιο Πρασούδι μετά από 300 μ. περίπου, όπου συναντά και διαδρομή Π-8: ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ.

Η σημαντικότερη παρέμβαση που απαιτείται είναι στο μονοπάτι προς το ποτάμι και στη συνέχεια προς το εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής. Το πρώτο απαιτεί νέα χάραξη και κατασκευή του εξ' αρχής καθώς δεν υπάρχει καθόλου σήμερα και το δεύτερο καθαρισμό κυρίως από τα κλαδιά των δένδρων που κλείνουν τη δίοδο του παλιού μονοπατιού. Για τη βελτίωση της βατότητάς των μονοπατιών που υπολείπονται απαιτείται καθαρισμός από μικρούς θάμνους και πέτρες κατά μήκος τους, που εμποδίζουν τη ομαλή δίοδο.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		7.233
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	5.166
	Χωματόδρομος	2.067
	Τσιμεντόδρομος	0
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.751
	τέλος	1.066
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.051
	υψηλότερο	1.751
Κλίση εδάφους (μέση) (%)		9,47%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		2h 45'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Ανατολική, νοτιοανατολική
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		4
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		3

2. Δ.Π. Π-8.2: ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ) – ΠΡΑΣΟΥΔΙ

- **Γενική περιγραφή**

Είναι το δεύτερο τμήμα της διαδρομής Π-8: ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ - ΠΡΑΣΟΥΔΙ η οποία έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη της δίνεται ο κωδικός Π-8.2 διότι πρώτον είναι μία διαδρομή που κατατάσσεται στην ορειβασία, χωρίς να είναι ξεκάθαρο το μονοπάτι, ενώ το πρώτο τμήμα της Π-8 είναι σηματοδοτημένο και το μονοπάτι ξεκάθαρο και κατατάσσεται στην ορεινή πεζοπορία.

Το σύνολο της διαδρομής Π-8 είναι αρκετά μεγάλο περίπου 11.500 μ. και ανηφορικό στο μεγαλύτερο τμήμα του, έχει όμως πολύ μεγάλο ενδιαφέρον γιατί έχει πολλές εναλλαγές τοπίων καθώς ξεκινά από ένα όμορφο χωριό στους πρόποδες του Παναχαϊκού, περνά μέσα από ελατόδασος, συναντά ένα μικρό καταρράκτη και μια μικρή λίμνη σε σημείο με εξαιρετική θέα και περνά μέσα από το αιολικό πάρκο του Παναχαϊκού πριν καταλήξει στο οροπέδιο Πρασούδι.

Η διαδρομή Π-8.2 ξεκινά από τους «Πασχαλιάνους» συνεχίζει ανηφορικό μονοπάτι μέχρι τη τοποθεσία Δρίτσελο με μήκος περίπου 1450 μ. και υψομετρική διαφορά 307μ. ήτοι με κλίση ~22%, αν και σημειακά είναι μεγαλύτερη.

Στη συνέχεια η διαδρομή έχει πιο ήπιες κλίσεις, πολύ γρήγορα φθάνει στο Αιολικό Πάρκο του Παναχαϊκού. Ακολουθεί για λίγο τον κεντρικό χωματόδρομο του Πάρκου για να συνεχίσει σε πλατύ μονοπάτι αρχικά, ουσιαστικά έναν παλιό εγκαταλειμμένο χωματόδρομο, ασαφές μονοπάτι για ένα μικρό διάστημα στο τέλος, πριν φθάσει στην άκρη του πάρκου, στο Βουνό Γιώργη, όπου βρίσκεται έναν μικρό χωματόδρομο, όπου συναντά τη διαδρομή Π-7 ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ και με νοτιοδυτική κατεύθυνση οδηγεί στο οροπέδιο Πρασούδι και το παλιό καταφύγιο.

Λίγο πριν τους «Πασχαλιάνους», σε μικρό διάσελο (θέση Γκιώνη), διασταυρώνεται με χωματόδρομο, απ' όπου ξεκινά η διαδρομή Π-8Α: ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ).

Μετά τους Πασχαλιάνους απαιτείται διαπλάτυνση με καθαρισμό κυρίως από πέτρες. Σε δύο περιπτώσεις αμέσως μετά τους Πασχαλιάνους και στο τέλος της διαδρομής, λίγο πριν το χωματόδρομο για Παρασουδί χρειάζεται χάραξη και νέα κατασκευή μονοπατιού.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβασία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		7.872
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	6.247
	Χωματόδρομος	1.625
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.130
	τέλος	1.760
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.130
	υψηλότερο	1.760
Κλίση εδάφους (μέση %)		8%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		2h 50'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νότια
Δυσκολία		4
Σήμανση		ΝΑΙ
Ομορφιά		4
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		2

3. Δ.Π. Π-12: ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ

- **Γενική περιγραφή**

Πρόκειται για μια πολύ ενδιαφέρουσα νέα διαδρομή που ξεκινά από το κομβικό σημείο του δικτύου, το χωριό Μοίρα και διασχίζει το πολύ όμορφο δάσος της Θάνας πριν αρχίσει να ανηφορίζει για την τελική ανάβαση στην κορυφή του Παναχαϊκού από τη νότια πλευρά. Έχει αρκετές προσβάσεις με αυτοκίνητο και μπορούν να πραγματοποιηθούν τμήματα της διαδρομής, με

πιο σημαντικό το δάσος της Θάνας, όπου σε συνδυασμό με την διαδρομή Π12Α: ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ έχει σχεδιαστεί η δυνατότητα κυκλικής διαδρομής μέσα στο δάσος.

Έχει συμπεριληφθεί στη μελέτη «Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους, εντός των ορίων του Δήμου Πατρέων».

Η αφητηρία είναι από την κεντρική εκκλησία του χωριού Μοίρα ακολουθώντας πολύ ανηφορικό τσιμεντοστρωμένο μονοπάτι με βόρεια κατεύθυνση. Περνάει από τα ψηλότερα σπίτια του χωριού και μετά από μικρούς ελιγμούς, ακολουθεί χωματόδρομο προς τα ανατολικά με εξαιρετικά θέα προς το χωριό και τη χαράδρα του Γλαύκου. Μένοντας στην ίδια κατεύθυνση συναντά διαδοχικά δύο διασταυρώσεις χωματόδρομων και τελικά, ακολουθώντας μικρό χωματόδρομο, φθάνει στην αρχή του δάσους της Θάνας σε υψόμετρο 1145 μ. σε σημείο με πολύ όμορφη θέα σε όλο σχεδόν το δάσος όσο και τη χαράδρα του Γλαύκου. Εδώ αρχίζει η διάσχιση του δάσους για την πορεία προς την κορυφή και η διαδρομή Π-12Α στο δάσος της Θάνας.

Η διαδρομή προς τη κορυφή από το προηγούμενο σημείο η διαδρομή ακολουθεί δυσδιάκριτο κατηφορικό μονοπάτι προς το ποτάμι (αρχές Γλαύκου) που διασχίζει το δάσος. Μετά το ποτάμι ακολουθεί χωματόδρομο με βόρεια κατεύθυνση για να φθάσει στην πηγή της Θάνας αφού συναντήσει πάλι την διαδρομή Π-12Α και αμέσως μετά ακολουθήσει μεγαλύτερο χωματόδρομο με βόρεια επίσης κατεύθυνση. Στη συνέχεια από μη διακριτό μονοπάτι παρακάμπτει τις στροφές του χωματόδρομου προς τον οικισμό Μάζι και μετά από αυτόν αρχίζει το μονοπάτι προς την κορυφή. Τα μονοπάτι αυτό δεν είναι εύκολα διακριτό και η ανάβαση είναι σχεδόν ελεύθερη.

Το μεγαλύτερο μέρος των μονοπατιών που απαρτίζουν τις διαδρομές δεν είναι σε κακή κατάσταση, όμως δεν είναι εύκολα διακριτά διότι δεν έχουν σαφές πάντα ίχνος και για τη βελτίωση της βατότητάς τους απαιτείται χάραξη και νέα κατασκευή τους με καθαρισμό κυρίως από πέτρες, μικρούς θάμνους και σημειακά κλαδιά των δένδρων που εμποδίζουν τη δίοδο.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβάσια
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		9.798
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	5.099
	Χωματόδρομος	4.492
	Ασφαλτόδρομος	207
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	833
	τέλος	1.924
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	833
	υψηλότερο	1.924
Κλίση εδάφους (μέση %)		10,92%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		4h
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Ανατολική, βόρεια
Δυσκολία		4
Σήμανση		ΌΧΙ
Ομορφιά		5
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		4

- **Οργάνωση δικτύου πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών στο Παναχαϊκό όρος.**

Ο οικοτουρισμός αποτελεί μορφή τουρισμού η οποία περιλαμβάνει όλες τις μορφές τουρισμού που έχουν πρόσβαση στη φύση και πρωταρχικό κίνητρο να θαυμάσουν, να παρατηρήσουν και να εκτιμήσουν οι επισκέπτες τόσο το φυσικό περιβάλλον που υπάρχει στις προστατευόμενες περιοχές. Προάγει την προστασία των φυσικών περιοχών, ενισχύοντας την τοπική οικονομία των οργανώσεων και των φορέων που έχουν αναλάβει τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών και ευαισθητοποιώντας τους κατοίκους και τους τουρίστες για την αναγκαιότητα διατήρησης του φυσικού και πολιτισμικού πλούτου.

Πρόκειται για μορφή εξειδικευμένου τουρισμού με βασικό αντικείμενο ενδιαφέροντος το φυσικό περιβάλλον. Ο οικοτουρισμός μπορεί να έχει γενικότερο ενδιαφέρον το τοπίο, τα οικοσυστήματα, τους επιμέρους οικότοπους, να βασίζεται στην περιήγηση στο χώρο. Μπορεί όμως να εστιάζεται σε πιο εξειδικευμένο ενδιαφέρον που αφορά ομάδες οργανισμών, σπάνιους φυσικούς σχηματισμούς και προστατευόμενες φυσικές εκτάσεις. Σε όλες τις εκδοχές του μπορεί να συνδυαστεί με το πολιτιστικό περιβάλλον, την παραδοσιακή αγροτική οικονομία και το αγροτικό τοπίο.

Στις οικοτουριστικές διαδρομές σύμφωνα με τις προδιαγραφές της παρούσας πραγματογνωμοσύνης είναι οι θεματικές διαδρομές που διασχίζουν μία περιοχή αλλά και οι διαδρομές που μπορούν πραγματοποιηθούν εντός ενός οργανωμένου δικτύου διαδρομών όταν γίνεται συνδυασμός διαδρομών.

Είναι σαφές ότι μεμονωμένα μονοπάτια ή διαδρομές δεν αρκούν για την ανάπτυξη του πεζοπορικού τουρισμού. Είναι αναγκαία η δημιουργία ενός δικτύου πεζοπορικών διαδρομών ώστε μία διαδρομή να μπορεί να συνδυαστεί με κάποια άλλη προς άλλον προορισμό, με την οποία διασταυρώνεται (συναντάται) σε κάποιο σημείο. Με αυτό τον τρόπο ο επισκέπτης - πεζοπόρος έχει τη δυνατότητα να καλύψει μεγαλύτερη απόσταση, έχει ευρύτερες επιλογές προκειμένου να γνωρίσει περισσότερα μέρη ή με κυκλική πορεία μπορεί να επιστρέψει από εκεί που ξεκίνησε.

Τα μονοπάτια που συνθέτουν το προτεινόμενο δίκτυο των πεζοπορικών διαδρομών αποτελούσαν τους παλιούς δρόμους επικοινωνίας μεταξύ των οικισμών της περιοχής. Ενώνουν επίσης τα χωριά με τις αγροτικές καλλιέργειες που παλαιότερα καταλάμβαναν πολύ μεγαλύτερη έκταση από τη σημερινή και τις προβιομηχανικές εγκαταστάσεις (π.χ. μύλους) για την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων ή οδηγούσαν ή και οδηγούν ακόμη σε κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις ή βοσκοτόπια.

Οι προτεινόμενες πεζοπορικές διαδρομές αναδεικνύουν αυτούς τους παλιούς δρόμους επικοινωνίας και μέσα από αυτήν ο πεζοπόρος και επισκέπτης της περιοχής γνωρίζει και έρχεται σε επαφή με το οικιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον του χθες και του σήμερα. Αυτό επιτυγχάνεται με την αξιοποίηση αυτών των μονοπατιών και την προβολή και ανάδειξη των εγκαταστάσεων και αρχιτεκτονικών συνόλων από τα οποία διέρχονται (οικισμούς, υδρόμυλους, γεφύρια, μοναστήρια κ.λ.π.) και την πληροφοριακή σήμανση με πινακίδες που ενημερώνει τον πεζοπόρο και επισκέπτη για την ιστορία, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Στόχος επομένως είναι η ένταξη και ενσωμάτωση της κάθε πεζοπορικής διαδρομής στο οικιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής και μέσα από αυτήν μια περισσότερο ουσιαστική και γόνιμη επαφή του επισκέπτη και πεζοπόρου με την περιοχή.

Το δίκτυο των πεζοπορικών διαδρομών συμπληρώνεται με τις ορειβατικές διαδρομές της περιοχής. Γι αυτό, βασικός στόχος της εμπειρογνωμοσύνης ήταν η οργάνωση του πεζοπορικού τουρισμού στο Παναχαϊκό όρος, το οποίο στο μεγαλύτερο μέρος του βρίσκεται εντός περιοχής NATURA 2000, στη βάση της διαμόρφωσης ενός δικτύου πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών.

Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε για τη σύνταξη της πρότασης οργάνωσης των πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών είναι η ακόλουθη:

- αναγνώριση του πεδίου με επιτόπιες επισκέψεις και πεζοπορίες, ώστε να ανακαλυφθούν τα παλιά μονοπάτια επικοινωνίας της περιοχής πάνω στα οποία θα βασιστεί το δίκτυο
- διάσχιση των μονοπατιών και των διαδρομών, καταγραφή και αποτύπωσή τους με GPS, που εξασφαλίζει την πιστή τους μεταφορά σε χάρτη
- αποτύπωση των πεζοπορικών διαδρομών σε χάρτες
- λεπτομερής καταγραφή της διαδρομής με όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται ένας πεζοπόρος: μήκος διαδρομής, συντεταγμένες, υψόμετρα και υψομετρικές διαφορές, βλάστηση, ομορφιά διαδρομής κ.λ.π.
- προσδιορισμός των τμημάτων των διαδρομών που απαιτούν βελτίωση βατότητας
- κωδικοποίηση των διαδρομών με την αρίθμησή τους

Τα κριτήρια για την επιλογή των διαδρομών ήταν:

- οι διαδρομές του δικτύου να ξεκινούν και να διέρχονται από όσο το δυνατόν περισσότερο χωριά και όσο το δυνατόν εγγύτερα στα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος της περιοχής – μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, εκκλησίες - ώστε να δίνεται η δυνατότητα επίσκεψής τους
- η κατά το δυνατόν αποφυγή των δρόμων με κατάλληλη επιλογή των παλιών μονοπατιών, τα οποία συμπληρώθηκαν όπου ήταν απαραίτητο με τη χάραξη νέων για την ολοκλήρωση του δικτύου
- οι διαδρομές να παρουσιάζουν αισθητικό ενδιαφέρον (ωραίο τοπίο – θέα – βλάστηση κ.λ.π.),
- οι πορείες να μην είναι μεγάλες και πολύωρες και, αν είναι δυνατόν, να μην παρουσιάζουν μεγάλες υψομετρικές διαφορές ώστε να είναι προσιτές σε πεζοπόρους όλων των επιπέδων
- οι διαδρομές να έχουν δυνατότητα εύκολης πρόσβασης στην αρχή τους αλλά και δυνατότητα επιστροφής με μεταφορικό μέσο, να καταλήγουν σε σημεία όπου υπάρχει υποδομή εστίασης και διαμονής και κατά τη διάρκεια τους να υπάρχουν σημεία όπου μπορεί ο επισκέπτης να ξεκουραστεί, να πιει νερό κ.λ.π.
- τα μονοπάτια να είναι σε καλή κατάσταση προκειμένου να μειωθεί το κόστος κατασκευής του έργου.

Γ-Α Γ.1 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών

Ένα από τα βασικά κριτήρια που τέθηκαν για την οργάνωση του δικτύου μονοπατιών, είναι η σύνδεση των διαδρομών με τα χωριά της περιοχής, ώστε να είναι εύκολη η κατ' αρχήν πρόσβαση και η είσοδος – έξοδος στο δίκτυο. Επιπλέον, με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η σύνδεση με την τοπική κοινωνία και εξασφαλίζεται η εξυπηρέτηση βασικών αναγκών (π.χ. εστίασης και διαμονής).

Για την ικανοποίηση του κριτηρίου, επιλέχθηκε οι διαδρομές κατ' αρχήν να ξεκινούν από τα χωριά κοντά στην πόλη της Πάτρας, και τους πρόποδες στη βόρεια πλευρά του Παναχαϊκού: Πουρναρόκαστρο, Ρωμανός, Μπάλα, και το Άνω Καστρίτσι στη βορειοανατολική πλευρά του βουνού, κοντά στο Ρίο. Από τη δυτική πλευρά, επιλέχθηκε η αξιοποίηση του εθνικού μονοπατιού "31", που ξεκινά από την ACHAIA CLAUS στο Σαραβάλι και τη Μαυρομανδήλα. Στη δυτική πλευρά επίσης, οι διαδρομές του δικτύου διέρχονται ή ξεκινούν από τα χωριά Πετρωτό και Μοίρα.

Σημαντικό επίσης κριτήριο ήταν η δημιουργία εύκολων διαδρομών για το ευρύ κοινό, καθόσον οι υπάρχουσες κατατάσσονται στις ορειβατικές, αφού έχουν κατά κύριο λόγο μεγάλη υψομετρική διαφορά μεταξύ αρχής και τέλους.

Δημιουργήθηκαν επίσης κομβικά σημεία στο δίκτυο, εκεί όπου συμβάλουν περισσότερες από μία διαδρομές, ώστε να υπάρχει ποικιλία στην επιλογή της πορείας ενός πεζοπόρου ή ορειβάτη. Τα σημεία αυτά είναι: η θέση Κοκκινόβρυση, το καταφύγιο στη θέση Ψάρθι, το οροπέδιο Πρασούδι, η κορυφή Παλαβός, το χωριό Μοίρα και το δάσος Θάνας.

Το σημαντικότερο πλεονέκτημα των περισσότερων διαδρομών, κυρίως αυτών στη βόρεια πλευρά, είναι η πολύ ωραία θέα που προσφέρουν προς την πόλη της Πάτρας, τον Πατραϊκό και τον Κορινθιακό κόλπο, τη γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου, και την Αιτωλοακαρνανία. Πρόσθετα πλεονεκτήματα του προτεινόμενου δικτύου είναι το μικρό μήκος των διαδρομών και το ότι, εκτός των χωριών απ' όπου ξεκινούν ή διέρχονται οι διαδρομές, υπάρχουν πολλά άλλα σημεία πρόσβασής τους, με αυτοκίνητο μέσω αγροτικών ή δασικών δρόμων. Έτσι, σε συνδυασμό με τους δημιουργούμενους κόμβους του δικτύου υπάρχουν διαθέσιμοι πολλοί συνδυασμοί διαδρομών.

Σε διάφορα από τα κομβικά σημεία του δικτύου και γύρω απ' αυτά, προτείνονται μικρές και εύκολες τοπικές διαδρομές που αξίζει να αναφερθούν ιδιαίτερα. Συγκεκριμένα πρόκειται για τις διαδρομές:

- η διαδρομή Π-1Α στην περιοχή Ζάστοβα που ενώνει τις Π-3 και Π-1.
- η Π-8Α με αφετηρία τη θέση «Γκιώνη» και τη διαδρομή Π-8 προς το καταφύγιο Ψάρθι και τη διαδρομή Π-5
- η Π12Α στο πολύ όμορφο αν και όχι πολύ γνωστό ελατόδασος της Θάνας, σε συνδυασμό με την Π12 συνθέτουν μια όμορφη, κυκλική διαδρομή.

Με τη χάραξη των προτεινόμενων διαδρομών του δικτύου έχουν ενωθεί πεζοπορικά χωριά που βρίσκονται στους πρόποδες και γύρω από την κορυφή του Παναχαϊκού ή σημαντικά σημεία περιβαλλοντικού, ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Από μια προσεκτική “ανάγνωση” του χάρτη του δικτύου, προκύπτει ότι υπάρχουν πολλές τέτοιες διαδρομές κάνοντας τους κατάλληλους συνδυασμούς π.χ. Ρωμανός – Ζάστοβα – Πουρναρόκαστρο.

Με την πλήρη ανάπτυξη του δικτύου θα είναι πλέον δυνατή η διάσχιση του Παναχαϊκού και της περιοχής Natura σε αυτό, είτε από βορρά προς νότο, π.χ. από το χωριό Ρωμανός προς το χωριό Μοίρα είτε από τον αρχαιολογικό χώρο της Βούντενης κοντά στο χωριό Μπάλα προς το δάσος της Θάνας είτε ανατολικά προς δυσμάς π.χ. από το χωριό Άνω Καστρίτσι στα χωριά Κεφαλόβρυσο ή Μοίρα.

Γ-Α Γ.2 Γεωγραφική περιοχή που καλύπτουν οι διαδρομές

Το δίκτυο των πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών καλύπτει όλη την έκταση του Παναχαϊκού όρους που ανήκει στο Δήμο Πατρέων.

Παρατίθεται κατωτέρω ο συνολικός συνοπτικός πίνακας του δικτύου με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των διαδρομών σύμφωνα με την Υ.Α. 151344/165/18-1-2017 (ΦΕΚ 206 Β')

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
Α. ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	Δ.Π. Π-1	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π1	Π-1	ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.203
2	Δ.Π. Π-5	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π5	Π-5	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	2.886
3	Δ.Π. Π-8.1	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π8.1	Π-8.1	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.455
4	E31	ΑΧΑ - L / Δ.Π. E31	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ E31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΑΧΑΙΑ CLAUD - ΠΕΤΡΩΤΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ – MEDIUM	6.516
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
5	Δ.Π. Π-1Α	ΑΧΑ - L / Δ.Π.-Π1Α	Π-1Α ΖΑΣΤΟΒΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-3 (ΖΑΣΤΟΒΑ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	770
6	Δ.Π. Π-3	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π3	Π-3	ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.916
7	Δ.Π. Π-4	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π4	Π-4	ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.144
8	Δ.Π. Π-8Α	ΑΧΑ - L / Δ.Π.-Π8Α	Π-8Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π-5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ)	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	6.764
9	Δ.Π. Π-12Α	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π12Α	Π-12Α	ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.133
10	Δ.Π. Π-13	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π13	Π-13 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	4.491
11	Δ.Π. Π-14	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π14	Π-14	ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΪΚΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.004

			ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»				
--	--	--	---------------------------------------	--	--	--	--

B. ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	Δ.Π. Π-6	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π6	Π-6	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	2.896
2	Δ.Π. Π-9	ΑΧΑ - L / Δ.Π.- Π9	Π-9	ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	910
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
3	Δ.Π. Π-7	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π7	Π-7	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD	7.233
4	Δ.Π. Π-8.2	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π8.2	Π-8.2	ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ (ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΟΙ) – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD	7.872
5	Δ.Π. Π-12	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π12	Π-12	ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD	9.798

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & Αρίθμησης:**

ΑΧΑ = Νομός Αχαΐας

Ε = Μονοπάτι Αναψυχής

L = Θεματικό – Εκπαιδευτικό Μονοπάτι

Δ.Π. = Δήμος Πατρέων

Π = Παναχαϊκό όρος

Οι πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές στο Παναχαϊκό όρος φαίνονται στον παρακάτω χάρτη.

Οι διαδρομές στο Δήμο Πατρέων φαίνονται αναλυτικά στους χάρτες 1 και 2 του Παραρτήματος

Γ-Α Γ.3 Πίνακες Καθαρισμένων ή μη και σηματοδοτημένων ή μη διαδρομών

Στους παρακάτω πίνακες ξεχωρίζονται οι διαδρομές ανάλογα με την κατάσταση που βρίσκεται η κάθε διαδρομή σε σχέση πρώτον με το επίπεδο της βατότητας και του καθαρισμού των μονοπατιών που την αποτελούν και δεύτερον το επίπεδο της σήμανσης. Οι διαδρομές χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- Καθαρισμένες και σηματοδοτημένες διαδρομές
- Καθαρισμένες και μη σηματοδοτημένες διαδρομές
- Μη καθαρισμένες και μη σηματοδοτημένες διαδρομές

Σκοπός της κατηγοριοποίησης είναι να εξαχθούν συμπεράσματα για το ποιες διαδρομές μπορούν χρησιμοποιηθούν άμεσα ή χρησιμοποιούνται ήδη και ποιες διαδρομές χρειάζεται να προγραμματιστούν παρεμβάσεις προκειμένου να ενταχθούν στο δίκτυο.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, πολλές διαδρομές έχουν προκύψει από την οργανωμένη παρέμβαση του Δήμου Πατρέων με τον καθαρισμό μονοπατιών και την σήμανση των διαδρομών. Πολλές διαδρομές όμως έχουν προκύψει από ιδιωτική πρωτοβουλία. Αποτέλεσμα είναι ο τρόπος, οι προδιαγραφές και το επίπεδο της σήμανσης να μην είναι ενιαία και να υπάρχει ανομοιομορφία.

Η οργάνωση και υλοποίηση του δικτύου των πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών θα πρέπει να κατευθύνεται, να οργανώνεται και να παρακολουθείται από το Δήμο Πατρέων προκειμένου να ακολουθούνται συγκεκριμένοι ενιαίοι κανόνες και προδιαγραφές για τις απαιτούμενες παρεμβάσεις καθαρισμού και σήμανσης των διαδρομών.

Παρόλα αυτά για την παρούσα πραγματογνωμοσύνη, αν κάποια διαδρομή που έχει προκύψει από ιδιωτική πρωτοβουλία, κρίνεται ότι είναι επαρκώς καθαρισμένη και σημασμένη, κατατάσσεται στην πρώτη κατηγορία.

Από τους πίνακες Καθαρισμένων ή μη και σηματοδοτημένων ή μη διαδρομών μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα ως προς το βαθμό υλοποίησης του δικτύου πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών και προς ποια κατεύθυνση ή διαδρομές θα πρέπει να κινηθούν οι απαιτούμενες παρεμβάσεις για την ολοκλήρωση του σχεδιασμού του δικτύου. Παρατηρείται ότι από τις υφιστάμενες διαδρομές, οι καθαρισμένες και σηματοδοτημένες είναι λιγότερες, γεγονός που σημαίνει ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην καλύτερη οργάνωση των δικτύων.

Καθαρισμένες και σηματοδοτημένες διαδρομές

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
1	Δ.Π. Π-1	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π1	Π-1	ΠΟΥΡΝΑΡΟΚΑΣΤΡΟ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.203
2	Δ.Π. Π-5	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π5	Π-5	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	2.886
3	Δ.Π. Π-6	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π6	Π-6	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	2.896
4	Δ.Π. Π-8.1	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π 8.1	Π-8.1	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙ – ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.455
5	Δ.Π. Π-9	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π9	Π-9	ΠΡΑΣΟΥΔΙ - ΚΟΡΥΦΗ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ – MEDIUM	910
6	Ε31	ΑΧΑ - L / Δ.Π. Ε31	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ Ε31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΑΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ – MEDIUM	6.516

Καθαρισμένες και μη σηματοδοτημένες διαδρομές

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
1	Δ.Π. Π-1Α	ΑΧΑ - L / Δ.Π.-Π1Α	Π-1Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π1 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π3 (ΖΑΣΤΟΒΑ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	770
2	Δ.Π. Π-3	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π3	Π-3	ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.916
3	Δ.Π. Π-8.2	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π8.2	Π-8.2	ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ -ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD	7.872
4	Δ.Π. Π-8Α	ΑΧΑ - L / Δ.Π.-Π8Α	Π-8Α	ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π8 – ΔΙΑΔΡΟΜΗ Π5 (ΘΕΣΗ ΓΚΙΩΝΗ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΨΑΡΘΙ)	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	6.764
5	Δ.Π. Π-12Α	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π12Α	Π-12Α	ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.133
6	Δ.Π. Π-13	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π13	Π-13 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΠΕΤΡΩΤΟ – ΜΟΙΡΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	4.491
7	Δ.Π. Π-14	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π14	Π-14 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ	ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΚΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.004

			ΓΕΡΜΑΝΟΣ»				
--	--	--	-----------	--	--	--	--

Μη καθαρισμένες και μη σηματοδοτημένες διαδρομές

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
1	Δ.Π. Π-4	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π4	Π-4	ΜΠΑΛΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.144
2	Δ.Π. Π-7	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π7	Π-7	ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ – ΠΡΑΣΟΥΔΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD	7.233
3	Δ.Π. Π-12	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π12	Π-12	ΜΟΙΡΑ - ΔΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣ - ΚΟΡΥΦΗ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΗ - HARD	9.798

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & Αρίθμησης:**

ΑΧΑ = Νομός Αχαΐας

Ε = Μονοπάτι Αναψυχής

L = Θεματικό – Εκπαιδευτικό Μονοπάτι

Δ.Π. = Δήμος Πατρέων

Π = Παναχαϊκό όρος

- **Εθνικό μονοπάτι 31 (E31)**

Από την ευρύτερη περιοχή του Παναχαϊκού όρους διέρχεται η διαδρομή **Εθνικό μονοπάτι 31 (E31)** - γνωστή και ως «**Μονοπάτι του Πausανία**» - που ξεκινά από την οινοποιία της ACHAIA CLAUSS, σημαντικό τοπόσημο της περιοχής και κατευθύνεται προς την Αρχαία Ολυμπία. Η διαδρομή διέρχεται απ' το χωριό Πετρωτό και συνεχίζει προς τον Ερύμανθο διατρέχοντας την Αχαΐα, το όρος Ερύμανθος και την Ηλεία. Έχει αραιή σήμανση με την ένδειξη "31" γραμμένη με άσπρα γράμματα μέσα σε κόκκινο ρόμβο, επί λευκού τετράγωνου πλαισίου.

Σήμανση Εθνικού Μονοπατιού 31 σε δέντρο

Στην περιοχή του Παναχαϊκού όρους και της παρούσας εμπειρογνωμοσύνης το Εθνικό μονοπάτι 31 (E31) καλύπτεται από τη διαδρομή:

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΜΗΚΟΣ
1	E31	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ E31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ E31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΑΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ	6.516

- **Μονοπάτι «Παλαιών Πατρών Γερμανός»**

Μία ακόμη διαδρομή που αναφέρεται στα διαθέσιμα φυλλάδια είναι η γνωστή ως **Μονοπάτι «Παλαιών Πατρών Γερμανός»**, που ακολουθεί την πορεία: ΑΧΑΙΑ CLAUS – Μοίρα – Ζουμπάτα – Λεόντιο – Λαπαναγοί – ποταμός Σελινούντας – Μονή Μακελαριάς – Δάσος Ποντιάς – Φλάμπουρα – Ι. Μ. Αγίας Λαύρας. Η διαδρομή αυτή στο τμήμα της που είναι κοινό με το Εθνικό Μονοπάτι "31", δηλαδή το χωριό Πετρωτό, είναι σημασμένη με τον τρόπο που περιγράφηκε και απεικονίζεται προηγούμενα. Στο υπόλοιπο τμήμα της δεν υπάρχει καμία σχετική σήμανση ή έστω ένδειξη, με αποτέλεσμα η πραγματοποίησή της να είναι μόνο "θεωρητική", αφού δεν είναι καταγεγραμμένη και αναγνωρίσιμη και να απαιτεί πολύ καλή γνώση της περιοχής, υψηλού βαθμού ικανότητα χρήσης χαρτών και προετοιμασία για τη διανυκτέρευση.

Ήδη όμως η διαδρομή έχει αρχίσει να προβάλλεται και να πραγματοποιείται από τοπικούς ορειβατικούς, πολιτιστικούς και θρησκευτικούς συλλόγους και μεμονωμένους πεζοπόρους. Έχουν πραγματοποιηθεί πολλές εκδηλώσεις όπως το επετειακό πέρασμα της διαδρομής κατά την επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου από το 2021 και μετά από το ΕΟΣ Πάτρας και την ΑμΚΕ «ΑΤΡΑΠΟΣ» και πεζοπορίες σε τμήματα της και παράλληλες εκδηλώσεως στη Μονή Μακελαριάς από το σύλλογο «Ενωμένη Ρωμιοσύνη» και το πολιτιστικό Σύλλογο Μοίρα «Η Θάνα».

Πρόσφατα επίσης σχεδιάστηκε το σήμα του μονοπατιού που σκοπό έχει να το προβάλλει και να κάνει τη διαδρομή αναγνωρίσιμη:

Σήμα του μονοπατιού «Παλαιών Πατρών Γερμανός»

Στην περιοχή του Παναχαϊκού όρους και της παρούσας εμπειρογνωμοσύνης το μονοπάτι «Παλαιών Πατρών Γερμανός» καλύπτεται από τις διαδρομές Ε31, Π13 και Π14 που αποτελούν το πρώτο μέρος της διαδρομής που αποκαλείται «Μονοπάτι Παλαιών Πατρών Γερμανός»:

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΜΗΚΟΣ
1	Ε31	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ Ε31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ Ε31 - «ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ»	ΑΣΧΑΙΑ CLAUS - ΠΕΤΡΩΤΟ	6.516
2	Δ.Π. Π-13	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π13	Π-13 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΠΕΤΡΩΤΟ (διασταύρωση) – ΜΟΙΡΑ	4.491
3	Δ.Π. Π-14	ΑΧΑ - Ε / Δ.Π.-Π14	Π-14 ΜΟΝΟΠΑΤΙ «ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ»	ΜΟΙΡΑ - ΓΛΑΥΚΟΣ – ΒΕΤΑΪΪΚΑ	6.004

Στη συνέχεια η διαδρομή συνεχίζει στους Δήμους Ερυμάνθου και Καλαβρύτων ακολουθώντας τη διαδρομή Λεόντιο – Λαπαναγοί – ποταμός Σελινούντας – Μονή Μακελαριάς – Δάσος Ποντιάς – Φλάμπουρα – Ι. Μ. Αγίας Λαύρας.

Το μονοπάτι «Παλιών Πατρών Γερμανός» φαίνεται στον παρακάτω χάρτη.

- **Διάσχιση φαραγγιών**

Στην κατηγορία των οικοτουριστικών διαδρομών μπορούν να καταταγούν οι διαδρομές διάσχισης των φαραγγιών της περιοχής που πραγματοποιούνται από μεμονωμένους πεζοπόρους – εξερευνητές και οργανωμένα από τοπικούς πολιτιστικούς και ορειβατικούς συλλόγους που προσπαθούν να αναδείξουν τις φυσικές ομορφιές της περιοχής αλλά και να δώσουν νέες διεξόδους με μικρή δόση περιπέτειας στους κατοίκους της πόλης της Πάτρας. Δεν έχει γίνει πλήρης καταγραφή των συνθηκών διάσχισης των φαραγγιών που παρατίθενται κατωτέρω, γι αυτό δεν δίνονται περισσότερες λεπτομέρειες εκτός της εκτίμησης του μήκους της διαδρομής και απαιτούν μεγαλύτερης επιτόπιας έρευνας. Επίσης επειδή η διάσχιση φαραγγιών (canyoning) είναι εξειδικευμένη πεζοπορία ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν απαιτούνται ιδιαίτερες ικανότητες και πιθανόν τεχνικών για την πραγματοποίησή του. Είναι μια σύνθετη δραστηριότητα η οποία συνδυάζει πεζοπορία, αναρρίχηση, κατάβαση βράχων, πέρασμα ποταμού και πιθανόν κολύμπι. Όταν απαντώνται καταρράκτες, περιλαμβάνει και άλματα από ύψος στο νερό.

- **Φαράγγι Δέσης**

Το φαράγγι της Δέσης βρίσκεται νότια και πολύ κοντά στο χωριό Ρωμανός. Η διαδρομή διάσχισης του ξεκινά από απότομη στροφή του δρόμου προς το χωριό Ελεκίστρα, έχει βορειοανατολική κατεύθυνση και μήκος 750 μ.

Διασταυρώνεται με τη διαδρομή Δ. Π. Π-3: ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ του δικτύου πεζοπορικών διαδρομών.

Ουσιαστικά πρόκειται για την αρχή του ρέματος Διακονιάρης που διατρέχει την πόλη της Πάτρας.

Είναι σχετικά προβεβλημένο με την τοποθέτηση σχετικών πληροφοριακών πινακίδων και δημοσιεύσεις στον τοπικό τύπο.

- **Φαράγγι Ελεκίστρας – Πουρναρόκαστρο**

Το φαράγγι Ελεκίστρας – Πουρναρόκαστρο βρίσκεται πολύ κοντά στο χωριό Ελεκίστρα και βόρεια του χωριού Πουρναρόκαστρο. Η διαδρομή διάσχισης του ξεκινά από απότομη στροφή του δρόμου προς το χωριό Ρωμανός, έχει δυτική κατεύθυνση και μήκος 2.000 μ.

Καταλήγει και στη διαδρομή Δ. Π. Π-3: ΡΩΜΑΝΟΣ - ΖΑΣΤΟΒΑ – ΚΟΚΚΙΝΟΒΥΣΗ του δικτύου πεζοπορικών διαδρομών.

- **Φαράγγι Βολιναίου**

Το φαράγγι Βολιναίου ποταμού βρίσκεται πολύ κοντά στο χωριό Δρέπανο. Η διαδρομή διάσχισης του ξεκινά από αγροτικά περιοχή με ελαιώνες νότια του χωριού, έχει νότια κατεύθυνση και μήκος 2.730 μ.

Ο ποταμός Βολιναίος καταλήγει στον Κορινθιακό κόλπο και πολύ κοντά στην οργανωμένη βοτσαλωτή παραλία του Δρεπάνου με εξυπηρέτηση από καταστήματα εστίασης, αναψυκτηρίων και θαλάσσιων παιχνιδιών.

Η διαδρομή έχει πραγματοποιηθεί από μεμονωμένους πεζοπόρους – εξερευνητές και οργανωμένα από τον Ορειβατικό Σύλλογο Πάτρας.

- **Φαράγγι Ψαθοπύργου**

Το φαράγγι Ψαθοπύργου ποταμού βρίσκεται νότια του παραλιακού χωριού Ψαθόπυργος. Η διαδρομή διάσχισης του ξεκινά από το λατομείο της τσιμεντοβιομηχανίας ΤΙΤΑΝ, έχει νότια κατεύθυνση και μήκος 2.550 μ.

- **Διαδρομή: Παραλία Ροδινής – Ροδινή**

Πρόκειται για μία πεζοπορική διαδρομή που ενώνει την Παραλία της Ροδινής και τον ομώνυμο οικισμό με το παλιό οικισμό της Άνω Ροδινής (Χρούτσα).

Έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ» που έχει εκπονηθεί από τον δήμο Αιγιαλείας με τον κωδικό ΑΓΤ01 και την ονομασία «Ταξίδι στο Παρελθόν». Στην πραγματικότητα όμως βρίσκεται στα διοικητικά όρια του Δήμου Πατρέων και γι' αυτό καταγράφεται στην παρούσα ενότητα και της δίνεται ο κωδικός Δ.Π. Π-15.

Ξεκινά από την παραλία της Ροδινής και ανηφορίζει μέσα από δρόμους ήπιας κυκλοφορίας, χωματόδρομους και ένα παλιό ανηφορικό μονοπάτι με στροφές προς τον οικισμό της Ροδινής που βρίσκεται σε υψόμετρο 430 μ.

Πραγματοποιώντας την διαδρομή αντίστροφα, απολαμβάνει κανείς τον ανοιχτό ορίζοντα προς τα παράλια, τον Κορινθιακό κόλπο και τους ορεινούς όγκους της δυτικής Στερεάς Ελλάδας.

Απαιτούνται μικρής κλίμακας βελτιώσεις της βατότητας, κυρίως καθαρισμοί από βλάστηση του μονοπατιού της διαδρομής.

Η οργανωμένη βοτσαλωτή παραλία της Ροδινής παρέχει εξυπηρέτηση από καταστήματα εστίασης, αναψυκτηρίων και ξενοδοχεία.

Παρατίθενται κατωτέρω τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής:

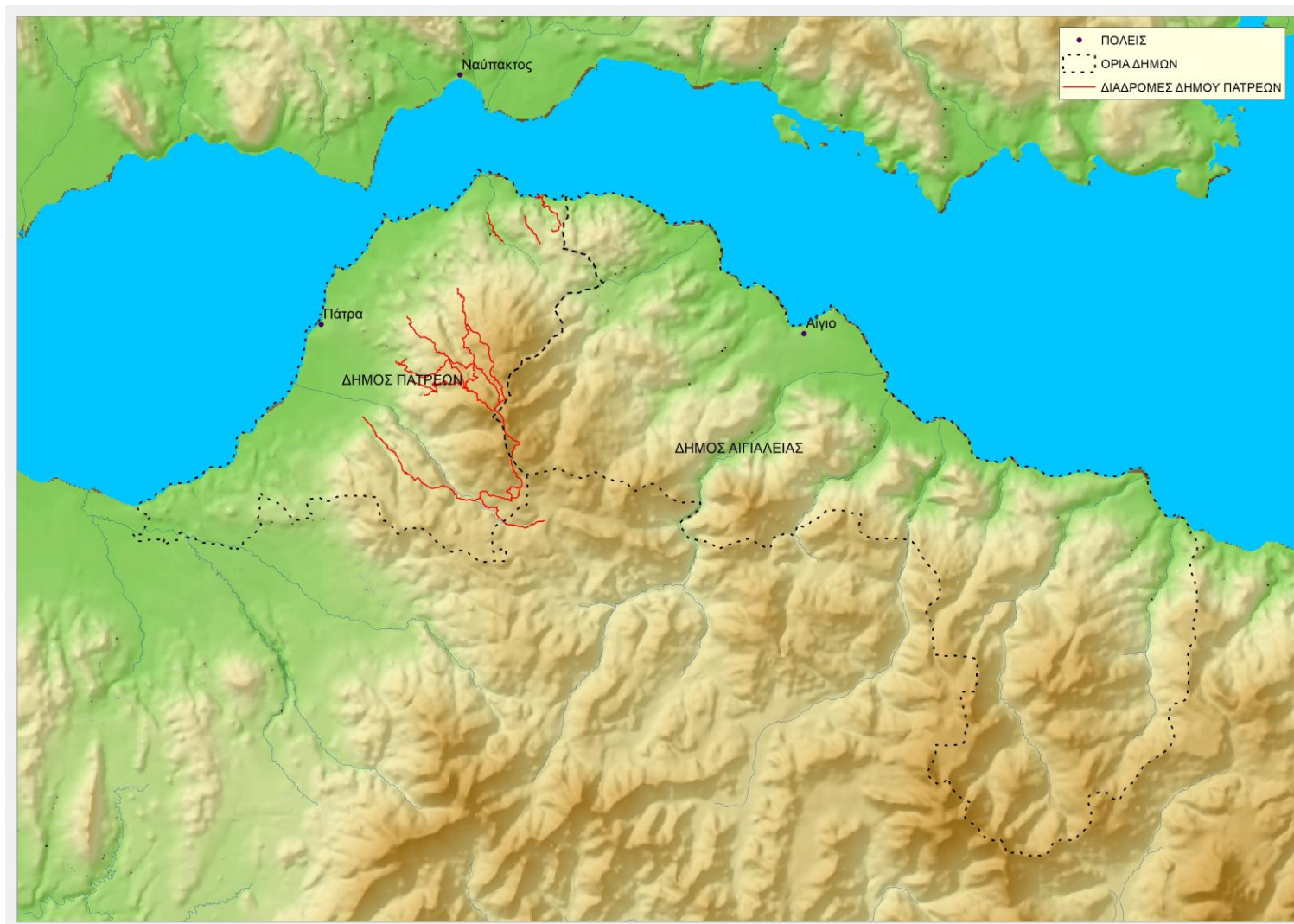
Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή	Διάσχιση

Μήκος (μ.)		5.364
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.602
	Χωματόδρομος	2.333
	Ασφαλτόδρομος	1.429
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	2
	τέλος	410
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	2
	υψηλότερο	440
Κλίση εδάφους (μέση %)		8,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		2h
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νότια
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		3

Οι διαδρομές των φαραγγιών και της Ροδινής φαίνονται στον παρακάτω χάρτη

Οι οικοτουριστικές διαδρομές στο Δήμο Πατρέων φαίνονται στον παρακάτω χάρτη.

Οι οικοτουριστικές διαδρομές στο Δήμο Πατρέων φαίνονται αναλυτικά στο χάρτη 4 του Παραρτήματος

Γ-Α Γ.5 Τουριστικοί πόροι που συνδέονται με τις οικοτουριστικές διαδρομές

Η περιοχή των οικοτουριστικών διαδρομών του Παναχαϊκού όρους που εξετάστηκαν διαθέτει ένα πλούσιο φυσικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από έντονες εναλλαγές τοπίων και το μεγαλύτερο μέρος του είναι ενταγμένο στο Ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000. Οι διαδρομές αναπτύσσονται κυρίως στον πυρήνα του όρους, ημιορεινή και ορεινή ζώνη όπου κυριαρχούν οι ορεινοί όγκοι και ο η υδάτινη παρουσία του πολύ σημαντικού για την πολε της Πάτρας, ποταμού Γλαύκου. Τα περισσότερα χωριά βρίσκονται στις παρυφές του Παναχαϊκού, όπου σε συνδυασμό με τη διατήρηση του παραδοσιακού τους χαρακτήρα αναδεικνύεται η γραφικότητα της Ελληνικής υπαίθρου. Τα κύρια χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης όσον αφορά το φυσικό περιβάλλον επικεντρώνονται στο φυσικό της πλούτο με την αρμονική συνύπαρξη υδάτινων πόρων και ορεινών δασικών περιοχών. Πλην όμως οι οικοτουριστικές διαδρομές του Παναχαϊκού βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση από την Πάτρα, το μεγάλο αστικό κέντρο της Αχαΐας, και σε άμεση σχέση με τη θάλασσα την παραλιακή ζώνη. Εξάλλου το μεγαλύτερο πλεονέκτημα των διαδρομών είναι η θέαση που προσφέρουν προς τον Κορινθιακό κόλπο, τον Πατραϊκό κόλπο, την Πάτρα και τις απέναντι ακτές και τους ορεινούς όγκους της Αιτωλοακαρνανίας.

Η περιοχή της εμπειρογνωμοσύνης διαθέτει έναν σημαντικό πλούτο πολιτιστικών στοιχείων, στοιχείων αγροτικής κληρονομιάς και παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ο οποίος καταγράφηκε εμπεριστατωμένα και αξιολογήθηκε ώστε να περιλαμβάνεται στο δίκτυο των προτεινόμενων διαδρομών.

Τα σημαντικότερα στοιχεία τα οποία καταγράφηκαν και ελήφθησαν ιδιαίτερα υπόψη για τον καθορισμό των διαδρομών είναι τα εξής :

- Τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους
- Περιοχές περιβαλλοντικού και οικολογικού ενδιαφέροντος
- Παραδοσιακή αρχιτεκτονική και αρχιτεκτονικά σύνολα οικισμών
- Χαρακτηρισμένα διατηρητέα κτίρια
- Ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία

Η υπό μελέτη περιοχή έχει ένα ιδιαίτερο διπλό χαρακτηριστικό: αποτελεί περιοχή με ιδιαίτερη οικολογική αξία, σημαντική για την προστασία και διατήρηση της φύσης και ταυτόχρονα βρίσκεται στο επίκεντρο των τοπικών αναπτυξιακών εξελίξεων. Το χαρακτηριστικό της περιοχής είναι ότι αποτελεί ένα σημαντικό σε βιολογικά και αισθητικά στοιχεία οικοσύστημα. Η αλλοίωση των χαρακτηριστικών αυτών μακροπρόθεσμα θα στερήσει από την περιοχή έναν μοναδικό τόπο υψηλής οικολογικής αξίας.

Ιδιαίτερα θετικό στοιχείο για την ρύθμιση του διπλού ρόλου της περιοχής, αποτελεί το γεγονός, ότι η φυσικότητα της περιοχής έχει διατηρηθεί σε μεγάλο βαθμό. Αυτό οφείλεται αρχικά στο ότι στην περιοχή οι κύριες οικονομικές δραστηριότητες αυτές του πρωτογενή τομέα, όπου ασκούνται με παραδοσιακό τρόπο ακόμη και σήμερα.

Εκτός του ιδιαίτερου κάλλους φυσικού περιβάλλοντος, που είναι από μόνο του ένα πλεονέκτημα για την περιοχή, οι τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής αναπτύχθηκαν στο κεφάλαιο Β-Α.4 *Ιστορικά στοιχεία – Σημεία ενδιαφέροντος* και συμπληρώθηκαν στις περιγραφές των διαδρομών.

Καταγράφονται ιδιαίτερα τοπία οικολογικής και περιβαλλοντικής σημασίας, αρχιτεκτονικά σύνολα κτήρια και κατασκευές (γεφύρια, νερόμυλοι κλπ.), δείγματα της τοπικής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, εκκλησιαστικά και θρησκευτικά μνημεία και σημεία αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

Στα ανωτέρω θα πρέπει να προστεθούν οι τουριστικοί πόροι της παραλιακής ζώνης που επικεντρώνονται στην βαρύνουσα αναπτυξιακή παρουσία στην περιοχή της πόλης της Πάτρας, τις οδικές, ακτοπλοϊκές και σιδηροδρομικές εξυπηρετήσεις της, την ιστορική και πολιτιστική αξία της, τα αρχαιολογικά, ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία της (αρχαιολογικό μουσείο, αρχαιολογικός χώρος Βούντενης, Κάστρο της Πάτρας, Δημοτικό θέατρο του αρχιτέκτονα Τσίλερ, νεοκλασικά κτίρια, Ιερός ναός Αγίου Ανδρέα κλπ.). Επίσης οι οργανωμένες παραλίες του Κορινθιακού κόλπου, η παραθεριστική κίνηση των παραλιακών οικισμών και εδώ ιδιαίτερα αναφέρονται η παραλία της Ροδινής και ο διπλάνος οικισμός Ψαθοπύργου, που συνδέονται άμεσα με την οικοτουριστική διαδρομή Δ.Π. Π-15 ΠΑΡΑΛΙΑ ΡΟΔΙΝΗΣ – ΑΝΩ ΡΟΔΙΝΗ.

• **Αναγνώριση πεδίου – Η πεζοπορία και η ορειβασία στην Αιγιάλεια**

Η Αιγιάλεια παρουσιάζει πολλές ιδιαιτερότητες ως τόπος, με την ιδιαίτερη φυσική ομορφιά, το πλούσιο πράσινο, τις εναλλαγές τοπίου, από παραθαλάσσιο μέχρι αλπικό και ένα εκτενές δίκτυο παλιών μονοπατιών που συνέδεαν ανέκαθεν τους οικισμούς και τις πολυπληθείς αρχαιότητες μεταξύ τους. Οι ιδιαιτερότητες της περιοχής ως προς την τοποθεσία της, οι εντυπωσιακοί ορεινοί όγκοι της με τις βαθιές χαραδρώσεις και η εγγύτητα της σε αστικά κέντρα όπως η Πάτρα, η Κόρινθος, το Ναύπλιο και η Αθήνα δημιουργούν τις συνθήκες που μπορούν να οδηγήσουν στην προσέλκυση μεγάλου αριθμού πεζοπόρων. Ο συνδυασμός, σε μικρή σχετικά απόσταση εντός του Δήμου, παράλιων τοποθεσιών και των πολυάριθμων παραλιών της Αιγιαλείας με ημιορεινές, ορεινές και αλπικές ακόμη εκτάσεις, δασικά οικοσυστήματα και προσβάσεις σε κορυφές, η σύνδεση με ορεινούς παραδοσιακούς οικισμούς και σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, η ύπαρξη του διάσημου Οδοντωτού σιδηρόδρομου και οι διασχίσεις φαραγγιών είναι ορισμένες από αυτές τις συνθήκες. Παρόλα αυτά ο πεζοπορικός τουρισμός στην Αιγιάλεια δεν έχει αναπτύξει τη πλήρη δυναμική του.

Μέχρι πρότινος δεν είχε γίνει κάποια οργανωμένη προσπάθεια ανάδειξης και προώθησης του εναλλακτικού αυτού τουρισμού από τους φορείς που δρουν εντός των ορίων του Δήμου. Έχουν κατά κάποιο τρόπο δημιουργηθεί πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές σε προγενέστερο χρόνο, στα πλαίσια της χάραξης, καθαρισμού και σήμανσης πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών του Χελμού, που περιλαμβάνουν και διαδρομές εντός του Δήμου Αιγιαλείας και έχουν γίνει επεμβάσεις με καθαρισμό των μονοπατιών και έχει γίνει μία απλή σήμανση τους. Οι προσπάθειες είναι κυρίως από ορειβατικούς συλλόγους, τοπικούς φορείς και ιδιωτικές πρωτοβουλίες, από επιχειρήσεις που δουλεύουν με αυτής της μορφής τουρισμό. Οι διαδρομές αυτές δυστυχώς έχουν αφεθεί λίγο – πολύ στη τύχη τους χωρίς συντήρηση και μερικές από αυτές δεν είναι λειτουργικές πλέον.

Υπάρχουν ορισμένες διαδρομές που είναι ήδη γνωστές και αξιοποιήσιμες από το πεζοπορικό και ορειβατικό κοινό της χώρας (ορειβατικούς συλλόγους και μεμονωμένους πεζοπόρους και ορειβάτες), χωρίς όμως να έχει γίνει κάποια συντονισμένη προσπάθεια για την βελτίωση, την σήμανση και την προβολή των διαδρομών αυτών.

Ο πρώην ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΧΕΛΜΟΥ – ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ έχει εκπονήσει τη μελέτη «ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΦΑΡΑΓΓΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ» και τελευταία από το Παγκόσμιο Γεωπάρκο UNESCO Χελμού-Βουραϊκού και το Εθνικό Πάρκο, το οποίο καλύπτει σημαντικό τμήμα στα δυτικά του Δήμου, έχουν δημιουργηθεί πεζοπορικές διαδρομές και έχουν σημειωθεί με την τοποθέτηση σχετικών πινακίδων. Στις διαδρομές του Γεωπάρκου παρατηρείται σήμανση με την παράθεση των βασικών στοιχείων της διαδρομής, με χάρτες, χρόνους πεζοπορίας, κτλ. Οι πληροφορίες που παρατίθενται δεν είναι πάντοτε σωστές, ο καθαρισμός και η σήμανση δεν είναι εξακριβωμένο ότι έχουν γίνει σε όλο το μήκος των διαδρομών.

Από τις πεζοπορικές διαδρομές της περιοχής ξεχωρίζει το **Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4** στην Πελοπόννησο το οποίο διέρχεται από μικρό τμήμα του Δήμου, στα βόρεια και ακολουθεί την πορεία του Οδοντωτού

σιδηρόδρομου, ενώνοντας το Διακοπτό με τα Καλάβρυτα. Θεωρητικά ξεκινά από το Αίγιο αλλά καμία σήμανση δεν υπάρχει για τη διαδρομή αυτή.

Έχουν επίσης διαμορφωθεί από ορειβατικούς συλλόγους οι διαδρομές από το χωριό **Ζαρούχλα προς τον Φενεό** Κορινθίας, από τη **λίμνη Τσιβλού προς το χωριό Περιστέρα** και από τη **λίμνη Τσιβλού προς τη Μονή Μεγάλου Σπηλαίου** στον Δήμο Καλαβρύτων, που όμως δεν έχουν

συντηρηθεί για πολλά χρόνια και η προσπέλαση τους είναι σχετικά προβληματική ειδικά της τελευταίας.

Πεζοπορικές διαδρομές έχουν διαμορφωθεί με ιδιωτική κυρίως πρωτοβουλία στην περιοχή της **Ζαρούχλας** και ειδικά στο δάσος με το ύψωμα του Προφήτη Ηλία ή Κράθι, στη **λίμνη Τσιβλού** και τα χωριά **Άνω Ζήρεια, Αμπελόκηποι, Παρασκευή και Γρηγόρι**.

Γνωστή και διάσημη ορειβατική διαδρομή είναι το μονοπάτι που κατευθύνεται στα **Ύδατα Στυγός**, στο όρος Χελμό από το χωριό Περιστέρα και την τοποθεσία Καστράκι. Για τη διαδρομή είχε συνταχθεί από τον πρώην Δήμο Ακράτας η μελέτη **«Αξιοποίηση και ανάδειξη του μονοπατιού προς τα Ύδατα Στυγός – Καταφύγιο Χελμού»**, (2005) και είχε προχωρήσει στην υλοποίηση του έργου με καθαρισμό των μονοπατιών και σήμανση. Σήμερα τα μονοπάτια της διαδρομής είναι σε σχετικά καλή κατάσταση, η σήμανση όμως ελλιπής και υπάρχει συγκεκριμένο πρόβλημα σε πολύ στενό και απόκρημνο σημείο λίγο πριν τα Ύδατα της Στυγός όπου με την προηγούμενη μελέτη είχε τοποθετηθεί συρματόσχοινο στήριξης.

Σχετικά γνωστές ορειβατικές διαδρομές είναι κυρίως αυτές των αναβάσεων στον Κλωκό και λιγότερο προς τις κορυφές Λιβαδάκι και Γαρδίκι κοντά στη Ζαρούχλα.

Να προσθέσουμε τέλος τις διασχίσεις φαραγγίων με πιο διάσημο του Περιστεριώνα κοντά στην Ακράτα.

Ο Δήμος Αιγιαλείας στην προσπάθειά του για την οργάνωση και ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού και συγκεκριμένα του πεζοπορικού και του ποδηλατικού, έχει πρόσφατα προχωρήσει στην εκπόνηση μελετών, με σκοπό την ένταξή τους σε χρηματοδοτικά προγράμματα για την εκτέλεση των απαιτούμενων έργων και οι οποίες δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του πεζοπορικού και ποδηλατικού τουρισμού στην Αιγιαλεία. Έχει προχωρήσει στην σύνταξη των παρακάτω μελετών:

- «Παροχή υπηρεσίας σχεδιασμού, ανάπτυξης και προβολής Δικτύου πεζοπορικών και ποδηλατικών διαδρομών Δήμου Αιγιαλείας» (2024).
- «Βελτίωση, ανάδειξη και αποκατάσταση του ορειβατικού – πεζοπορικού μονοπατιού "Τέσσερα Έλατα – Ύδατα Στυγός – Αρίσταρχος» στο όρος Χέλμοστου παγκόσμιου Γεωπάρκου Χελμού – Βουραϊκού της UNESCO του Δήμου Αιγιαλείας» (2024).

Γ-Β **ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Πεζοπορικές διαδρομές**

Γ-Β **Α.1 Υφιστάμενη κατάσταση**

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ (ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ)	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
1	AGT02	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ	Άνω Ζηρία - Ι.Ν. Αγίου Αθανασίου - Ι.Ν. Αγίου Νικολάου - Άνω Ζηρία	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	6.464
2	AGT07	ΔΑΣΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΥΦΗ	Παρασκευή - Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου - Κορυφή Κερασία - Ι.Ν. Αναλήψης - Παρασκευή	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	6.109
3	AGT11	Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ	ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΛΙΜΝΗΣ ΤΣΙΒΛΟΥ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	2.747
4	AGT13	ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ, ΦΟΥΡΝΟΙ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	3.537
5	AGT14	Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ, Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου, Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής, ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΪΟΥ, ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	13.537
6	AGT18	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ	ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΕΛΛΙΠΗΣ	7.418
7	Ε4	ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΔΙΑΚΟΠΤΟ – ΟΔΟΝΤΩΤΟΣ - ΝΙΑΜΑΤΑ	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	5.000

***Επεξήγηση κωδικοποίησης:**

AGT = Aigialeia Trails

Γ-Β Α.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ (ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ)	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
1	AGT03	ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ, ΆΝΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ, ΔΑΜΑΚΙΝΙ, ΚΑΤΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	17.215
2	AGT04	ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ	ΒΕΡΙΝΟ, Ι.Μ. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, ΒΕΡΙΝΟ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	6.063
3	AGT05	ΒΟΛΤΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ	ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΡΗΝΗΣ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	2.759
4	AGT06	ΑΓΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΧΑΤΖΗ – «ΠΛΑΤΑΝΟΣ» – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	4.527
5	AGT08	Ο ΠΑΛΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ	Ι.Μ. ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ - ΆΝΩ ΜΑΥΡΙΚΙΟ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	6.015
6	AGT09	Η ΘΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ	ΜΑΜΟΥΣΙΑ - ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΜΑΜΟΥΣΙΑΣ - ΜΑΜΟΥΣΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	6.034
7	AGT10	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ	3ο ΧΛΜ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ, Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΚΡΕΜΑΣΤΟΥ, ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΙΑΜΑΤΩΝ, 3ο ΧΛΜ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ, ΔΙΑΚΟΠΤΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	9.957
8	AGT12	ΤΟ ΠΥΚΝΟ ΔΑΣΟΣ	ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ, ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ, ΚΑΣΤΡΑΚΙ, ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙΟΥ, ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	10.258
9	AGT15	ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΦΥΣΗ	ΠΕΡΙΘΩΡΙ - ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ - ΠΕΡΙΘΩΡΙ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	4.551
10	AGT16	ΤΑ ΝΕΡΑ ΤΗΣ ΣΕΛΙΑΝΑΣ	ΣΕΛΙΑΝΑ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ - ΒΡΥΣΗ ΜΑΧΑΙΡΑ - ΠΕΤΡΙΝΟ ΓΕΦΥΡΙ ΣΕΛΙΑΝΑΣ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ - ΣΕΛΙΑΝΑ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	5.387
11	AGT17	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ	ΓΡΗΓΟΡΙ – ΕΠΤΑΠΙΤΑ – ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΓΑΝΙΤΗ – ΛΑΚΚΑ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	7.656
12	AGT27	ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ	ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ – ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ – ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣ ΜΕΓΑ ΣΠΗΛΛΙΟ)	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	5.741

*Επεξήγηση κωδικοποίησης:

AGT = Aigialeia Trails

Γ-Β Α.3 Γενικός πίνακας διαδρομών

Το σύνολο των πεζοπορικών διαδρομών που καταγράφηκαν με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη είναι:

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ						
1	AGT02	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ	Άνω Ζηρία - Ι.Ν. Αγίου Αθανασίου - Ι.Ν. Αγίου Νικολάου - Άνω Ζηρία	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	6.464
2	AGT07	ΔΑΣΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΥΦΗ	Παρασκευή - Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου - Κορυφή Κερασία - Ι.Ν. Αναλήψης - Παρασκευή	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	6.109
3	AGT11	Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ	Κυκλική διαδρομή Λίμνης Τσίβλου	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	2.747
4	AGT13	ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ	Φαραγγι Περιστεριώνα, Φουρνοι	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	3.537
5	AGT14	Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	Αμπελοκήποι, Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου, Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής, Μονή Αγίου Βασίλειου, Αμπελόκηποι	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	13.537
6	AGT18	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ	Λίμνη Τσίβλου - Περίστερα	ΜΕΤΡΙΑ	ΕΛΛΙΠΗΣ	7.418
7	E4	ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΟΝΟΠΑΤΙ	Διακοπτό – Οδοντώτος - Νιαμάτα	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	5.000
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ						
1	AGT03	ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ	Κατώ Σαλμενικό, Άνω Σαλμενικό, Δαμακίни, Κατώ Σαλμενικό	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	17.215
2	AGT04	ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ	Βερίνο, Ι.Μ. Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, Βερίνο	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	6.063
3	AGT05	ΒΟΛΤΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ	Κυκλική διαδρομή Κρήνης	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	2.759
4	AGT06	ΑΓΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ	Χατζη – «Πλατάνος» – Αρχαιολογικός χώρος Τραπεζας – Ξωκλήσι Προφήτη Ηλία	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	4.527
5	AGT08	Ο ΠΑΛΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ	Ι.Μ. Παμμεγίστων Ταξιαρχών - Άνω Μαυρίκιο	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	6.015
6	AGT09	Η ΘΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ	Μαμούσια - Οροπέδιο Μαμούσιας - Μαμούσια	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	6.034
7	AGT10	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ	3ο ΧΛΜ Οδοντώτου, Ι.Ν. Αγίου Ιωάννη Κρεμαστού, Σιδηροδρομικός Σταθμός Νιαμάτων, 3ο ΧΛΜ Οδοντώτου, Διακοπτό	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	9.957
8	AGT12	ΤΟ ΠΥΚΝΟ ΔΑΣΟΣ	Μεσορρογι, Άνω Μεσορρογι, Καστρακι, Καταρακτής Μεσορρογιού, Μεσορρογι	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	10.258
9	AGT15	ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΦΥΣΗ	Περιοθρι - Καταρακτής Περιοθρίου - Περιοθρι	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	4.551
10	AGT16	ΤΑ ΝΕΡΑ ΤΗΣ ΣΕΛΙΑΝΑΣ	Σελιανά - Ι.Ν. Αγίου Ιωάννη - Βρύση Μαχαιρά - Πετρίνο Γεφύρι Σελιανας - Ι.Ν. Αγίου Κωνσταντίνου - Σελιανά	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	5.387
11	AGT17	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ	Γρηγορι – Επταπίτα – Γεφύρα Μεγανίτη – Λακκά	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	7.656
12	AGT27	ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ	Λίμνη Τσίβλου – Άνω Ποταμία – Διαδρομή από Χιονοδρομικό προς	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	5.741

			ΜΕΓΑ ΣΠΗΛΑΙΟ)			
--	--	--	---------------	--	--	--

***Επεξήγηση κωδικοποίησης:**

AGT = Aigialeia Trails

Γ-Β Α.4 Πίνακας ποιοτικών χαρακτηριστικών διαδρομών

Ακολουθεί πίνακας με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των διαδρομών σύμφωνα με την Υ.Α. 151344/165/18-1-2017 (ΦΕΚ 206 Β')

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	AGT02	ΑΧΑ - Ε / AGT02	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ	Άνω Ζηρία - Ι.Ν. Αγίου Αθανασίου - Ι.Ν. Αγίου Νικολάου - Άνω Ζηρία	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	6.464
2	AGT07	ΑΧΑ - Ε / AGT07	ΔΑΣΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΥΦΗ	Παρασκευή - Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου - Κορυφή Κερασία - Ι.Ν. Αναλήψης - Παρασκευή	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.109
3	AGT11	ΑΧΑ - Ε / AGT11	Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ	ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΛΙΜΝΗΣ ΤΣΙΒΛΟΥ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.747
4	AGT13	ΑΧΑ - Ε / AGT13	ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ, ΦΟΥΡΝΟΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ – MEDIUM	3.537
5	AGT14	ΑΧΑ - Ε / AGT14	Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	Αμπελοκήποι, Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου, Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής, Μονή Αγίου Βασιλείου, Αμπελοκήποι	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	13.537
6	AGT18	ΑΧΑ - Ε / AGT18	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ	ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	7.418
7	Ε4	ΑΧΑ - Ε / Ε4	ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΔΙΑΚΟΠΤΟ – ΟΔΟΝΤΩΤΟΣ - ΝΙΑΜΑΤΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	5.000
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
1	AGT03	ΑΧΑ - L / AGT03	ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ	Κατώ Σαλμενικό, Άνω Σαλμενικό, Δαμακίни, Κατώ Σαλμενικό	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	17.215
2	AGT04	ΑΧΑ - Ε / AGT04	ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ	Βερίνο, Ι.Μ. Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, Βερίνο	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.063
3	AGT05	ΑΧΑ - Ε / AGT05	ΒΟΛΤΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ	ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΡΗΝΗΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.759
4	AGT06	ΑΧΑ - L / AGT06	ΑΓΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ	Χατζη – «Πλατάνος» – Αρχαιολογικός Χώρος	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	4.527

				ΤΡΑΠΕΖΑΣ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ			
5	AGT08	ΑΧΑ - L / AGT08	Ο ΠΑΛΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ	Ι.Μ. ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ - ΆΝΩ ΜΑΥΡΙΚΙΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.015
6	AGT09	ΑΧΑ - L/ AGT09	Η ΘΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ	ΜΑΜΟΥΣΙΑ - ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΜΑΜΟΥΣΙΑΣ - ΜΑΜΟΥΣΙΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.034
7	AGT10	ΑΧΑ - L / AGT10	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ	3ο ΧΛΜ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ, Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΚΡΕΜΑΣΤΟΥ, ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΙΑΜΑΤΩΝ, 3ο ΧΛΜ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ, ΔΙΑΚΟΠΤΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	9.957
8	AGT12	ΑΧΑ - Ε / AGT12	ΤΟ ΠΥΚΝΟ ΔΑΣΟΣ	ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ, ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ, ΚΑΣΤΡΑΚΙ, ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙΟΥ, ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΟ - HARD	10.258
9	AGT15	ΑΧΑ - Ε / AGT15	ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΦΥΣΗ	ΠΕΡΙΘΩΡΙ - ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ - ΠΕΡΙΘΩΡΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	4.551
10	AGT16	ΑΧΑ - Ε / AGT16	ΤΑ ΝΕΡΑ ΤΗΣ ΣΕΛΙΑΝΑΣ	ΣΕΛΙΑΝΑ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ - ΒΡΥΣΗ ΜΑΧΑΙΡΑ - ΠΕΤΡΙΝΟ ΓΕΦΥΡΙ ΣΕΛΙΑΝΑΣ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ - ΣΕΛΙΑΝΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	5.387
11	AGT17	ΑΧΑ - L / AGT17	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ	ΓΡΗΓΟΡΙ – ΕΠΤΑΠΙΤΑ – ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΓΑΝΙΤΗ – ΛΑΚΚΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	7.656
12	AGT27	ΑΧΑ - Ε / AGT27	ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ	ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ – ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ – ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣ ΜΕΓΑ ΣΠΗΛΛΑΙΟ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.741

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & Αρίθμησης:**

ΑΧΑ = Νομός Αχαΐας

Ε = Μονοπάτι Αναψυχής

L = Θεματικό – Εκπαιδευτικό Μονοπάτι

AGT = Δήμος Αιγιαλείας (Aigialeia Trails)

Γ-B A.5 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών

Γ-B A.5.1 Υφιστάμενες διαδρομές

1. AGT02: ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ

ΑΝΩ ΖΗΡΙΑ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ - ΑΝΩ ΖΗΡΙΑ

- **Γενική περιγραφή**

Η μικρή αυτή κυκλική διαδρομή χρησιμοποιείται από τοπικούς συλλόγους της Ζήρειας με τη διοργάνωση πεζοπορικών εκδηλώσεων και περιλαμβάνεται στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Έχει σημείο εκκίνησης τον οικισμό της Άνω Ζήριας. Η διαδρομή κυκλώνει δεξιόστροφα την κοιλάδα που κατηφορίζει προς την Ζήρια και επιστρέφει στον οικισμό περνώντας από το ξωκλήσι του Αγίου Νικολάου, όπου παλαιότερα χρόνια γινόταν η γιορτή κρασιού της Ζήριας και το ξωκλήσι του Αγίου Αθανασίου, για να ολοκληρώσει έναν κύκλο 6.5 περίπου χιλιομέτρων. Στο πλάι της διαδρομής υπάρχουν σχεδόν συνέχεια αμπελώνες, που εκτείνονται σε μεγάλες εκτάσεις και ελαιώνες. Ακόμα, λόγω της γεωμορφολογίας της περιοχής, η διαδρομή έχει, σχεδόν μόνιμα, εντυπωσιακή θέα προς την θάλασσα, τον Κορινθιακό κόλπο, τα νησιά Τριζόνια και τα βουνά της Φωκίδας.

Δεν απαιτούνται εργασίες βελτίωσης της βατότητας διότι η διαδρομή κινείται σε μικρούς χωματόδρομους και πολύ λίγο σε ασφαλτόδρομο. Χρειάζεται όμως σήμανση.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Απλή πεζοπορία	
Διαδρομή	Κυκλική	
Μήκος (μ.)	6.464	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	0
	Χωματόδρομος	5.754
	Ασφαλτόδρομος	710
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	515
	τέλος	515
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	236
	υψηλότερο	570
Κλίση εδάφους (μέση %)	11,0%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	2h 30'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας		
Δυσκολία	2	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ	
Βλάστηση	3	

2. AGT07: ΔΑΣΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΥΦΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΚΟΡΥΦΗ ΚΕΡΑΣΙΑ - Ι.Ν. ΑΝΑΛΗΨΗΣ – ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

- **Γενική περιγραφή**

Η κυκλική αυτή διαδρομή έχει δημιουργηθεί με τοπική πρωτοβουλία κατοίκων του χωριού Παρασκευή και έχει μερικώς καθαριστεί και σημανθεί. Ήδη στη διαδρομή έχουν πραγματοποιηθεί πεζοπορικές εκδηλώσεις από τοπικούς ορειβατικούς συλλόγους και της Αθήνας και με τη διοργάνωση αντίστοιχων εκδηλώσεων από τοπικούς συλλόγους. Περιλαμβάνεται στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Η διαδρομή αυτή ξεκινά από τον οικισμό της Παρασκευής, πλάι στο Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής και ανηφορίζει αρχικά μέσα από τον οικισμό και έπειτα από πυκνά δασωμένα μονοπάτια σε ράχη πάνω από τον οικισμό περνώντας από το ξωκλήσι του Αγίου Γεωργίου. Φτάνοντας στην κορυφή Κερασιά, στο ψηλότερο σημείο της διαδρομής αρχίζει η κατηφόρα, μέσα από δασωμένες εκτάσεις και καλλιέργειες αμπελιού, επιστρέφοντας πίσω στο σημείο εκκίνησης περνώντας από το οίνοποιείο Καρανικόλα, μετά από περίπου 6,0 χιλιόμετρα πεζοπορίας.

Απαιτούνται μικρής κλίμακας καθαρισμοί από βλάστηση, σκαλοπάτια, προστασία τμημάτων από διάβρωση και οργάνωση της σήμανσης.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία	
Διαδρομή	Κυκλική	
Μήκος (μ.)	6.109	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	4.229
	Χωματόδρομος	1.473
	Ασφαλτόδρομος	407
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	610
	τέλος	610
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	610
	υψηλότερο	1.007
Κλίση εδάφους (μέση %)	13,0%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχησης χωρίς στάσεις	2h 30'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας		
Δυσκολία	3	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ	
Βλάστηση	3	

3. AGT11: Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ

ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΛΙΜΝΗΣ ΤΣΙΒΛΟΥ

- **Γενική περιγραφή**

Η κυκλική διαδρομή της λίμνης Τσιβλού έχει σχεδόν δημιουργηθεί από τη χρήση των επισκεπτών που θέλουν να απολαύσουν μία βόλτα στις όχθες της λίμνης. Ήδη στη διαδρομή έχουν πραγματοποιηθεί πεζοπορικές εκδηλώσεις από τοπικούς ορειβατικούς συλλόγους και της Αθήνας και εταιρείες πεζοπορικού τουρισμού. Περιλαμβάνεται στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Η σύντομη και κυκλική αυτή διαδρομή οδηγεί τους επισκέπτες γύρω από το ιδιαίτερο φυσικό τοπίο της λίμνης Τσιβλού σε μία απόσταση σχεδόν 2.7 χιλιομέτρων με τα μικρά παρακλάδια της

διαδρομής. Ενδείκνυται για οικογενειακές εξορμήσεις και δίνει μία δυνατή εικόνα του φυσικού τοπίου της ορεινής Αιγιαλείας.

Απαιτούνται μικρής κλίμακας καθαρισμοί από βλάστηση, διαπλατύνσεις σε μερικά σημεία των μονοπατιών και οργάνωση της σήμανσης.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Απλή πεζοπορία	
Διαδρομή	Κυκλική	
Μήκος (μ.)	2.747	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	4.227
	Χωματόδρομος	1.473
	Ασφαλτόδρομος	407
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	705
	τέλος	745
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	705
	υψηλότερο	745
Κλίση εδάφους (μέση %)	3,0%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	1h 15'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας		
Δυσκολία	2	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ	
Βλάστηση	3	

4. AGT13: ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ

ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ, ΦΟΥΡΝΟΙ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή στο φαράγγι Περιστεριώνα του ποταμού Κράθι έχει δημιουργηθεί από τη χρήση των επισκεπτών που θέλουν να απολαύσουν μία μικρή περιπέτεια διασχίζοντας το φαράγγι και στη διαδρομή έχουν πραγματοποιηθεί πεζοπορικές δραστηριότητες από τοπικούς ορειβατικούς συλλόγους και της Αθήνας και εταιρείες πεζοπορικού τουρισμού.

Περιλαμβάνεται στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Η σύντομη αυτή διαδρομή οδηγεί τους επισκέπτες στο εντυπωσιακό φαράγγι του Περιστεριώνα. Ξεκινώντας από τη γέφυρα του φαραγγιού του Περιστεριώνα οι πεζοπόροι ακολουθούν ένα όμορφο κατηφορικό μονοπάτι από τη θέση της γέφυρας που τους οδηγεί στο φαράγγι και σε ένα στενό τμήμα του.

Το τμήμα της διαδρομής μέσα στο φαράγγι είναι 500 μ. περίπου. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι για περίπου 200 μέτρα της διαδρομής η πεζοπορία γίνεται αναγκαστικά στην κοίτη του ποταμού και σχεδόν πάντα μέσα από το νερό. Σε κάποιες περιόδους του χρόνου το νερό μπορεί να έχει αρκετό βάθος ή περισσότερο από το ύψος του ανθρώπου. Επομένως ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις περιόδους με πολύ νερό, και να αποφεύγεται αυστηρά η διάσχιση του φαραγγιού σε περιπτώσεις βροχής.

Στα 3,5 χιλιόμετρα που αποτελούν το συνολικό μήκος της διαδρομής, οι πεζοπόροι μετά το φαράγγι συνεχίζουν πλάι στον ποταμό Κράθι για να προσεγγίσουν τον κοντινό οικισμό των Φούρνων, δίπλα στην Ακράτα. Η διαδρομή μπορεί να γίνει και αντίστροφα.

Απαιτούνται ορισμένες βελτιώσεις βατότητας και τοποθέτηση σκαλοπατιών, κυρίως στο τμήμα του μονοπατιού που κατεβαίνει από την γέφυρα του φαραγγιού και οργάνωση της σήμανσης.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία	
Διαδρομή	Διάσχιση	
Μήκος (μ.)	3.537	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.395
	Χωματόδρομος	1.187
	Ασφαλτόδρομος	955
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	210
	τέλος	150
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	80
	υψηλότερο	210
Κλίση εδάφους (μέση %)	Κατάβαση 20,0% Υπόλοιπη διαδρομή 4,0%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	1h 30'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Βορειοδυτική	
Δυσκολία	3	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ	
Βλάστηση	2	

5. AGT14: Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ, Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Ι.Ν. ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ, ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ

- **Γενική περιγραφή**

Η κυκλική αυτή διαδρομή έχει δημιουργηθεί με τοπική πρωτοβουλία κατοίκων του χωριού Αμπελόκηποι και έχει μερικώς καθαριστεί και σημανθεί. Ήδη στη διαδρομή έχουν πραγματοποιηθεί πεζοπορικές εκδηλώσεις από τοπικούς ορειβατικούς συλλόγους και της Αθήνας και με τη διοργάνωση αντίστοιχων εκδηλώσεων από τοπικούς συλλόγους. Περιλαμβάνεται στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Η διαδρομή ξεκινά από το χωριό των Αμπελοκήπων και με απεριόριστη θέα προς τον Κορινθιακό Κόλπο και τα όρη της Στερεάς Ελλάδας ανηφορίζει προς τα νοτιοδυτικά, ακολουθώντας δασικούς δρόμους και μονοπάτια. Στη συνέχεια με στροφή προς τα βορειοανατολικά η διαδρομή ακολουθεί για λίγο την κοίτη του ρέματος Γουλά και έπειτα περνώντας από παλιές καλλιέργειες κατηφορίζει προς τη Μονή του Αγίου Βασιλείου για να κλείσει τον κύκλο της σε μήκος σχεδόν 14 χλμ. πάλι στους Αμπελόκηπους.

Απαιτούνται ορισμένες βελτιώσεις βατότητας κυρίως καθαρισμοί από βλάστηση, σκαλοπάτια, προστασία τμημάτων από διάβρωση και οργάνωση της σήμανσης.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Κυκλική
Μήκος (μ.)		13.537
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	3.286
	Χωματόδρομος	9.131
	Ασφαλτόδρομος	1.120
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	730
	τέλος	730
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	680
	υψηλότερο	1150
Κλίση εδάφους (μέση %)		8,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		4h 30'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		2

6. AGT18: ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ – ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή έχει χαραχθεί στο παρελθόν και είχε καθαριστεί και σημανθεί με μεταλικές πινακίδες και χρωματισμούς με κίτρινο τρίγωνο σε άσπρο φόντο. Χρησιμοποιείται από ορειβατικούς συλλόγους και μεμονωμένους πεζοπόρους. Επειδή δεν έχει συντηρηθεί εδώ και αρκετό καιρό η προσπέλαση του είναι λίγο προβληματική. Περιλαμβάνεται στις διαδρομές που έχει δημιουργήσει το Γεωπάρκο Χελμού – Βουραϊκού.

Η διαδρομή ξεκινά από το κέντρο της βόρειας όχθης της λίμνης Τσιβλού και περνά κοντά και κάτω από το χωριό Τσιβλός και συνεχίζει σε χωματόδρομο παράλληλα με τον ποταμό Κράθι. Μετά ακολουθεί ανηφορικό μονοπάτι που οδηγεί στο δρόμο από την Περιστέρα στο χιονοδρομικό κέντρο των Καλαβρύτων. Από εκεί, πολύ σύντομα και ελαφρά ανηφορικά, καταλήγει στο χωριό Περιστέρα. Απαιτούνται βελτιώσεις της βατότητας κυρίως καθαρισμοί από βλάστηση του μονοπατιού της διαδρομής και επαναφορά της σήμανσης.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		7.418
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.802
	Χωματόδρομος	4.067
	Ασφαλτόδρομος	1.549
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	745
	τέλος	1.055
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	745

	υψηλότερο	1.055
Κλίση εδάφους (μέση %)		5,0% Ανάβαση 16,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		2h 30'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νότια
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		4

7. E4: ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΟΝΟΠΑΤΙ

(ΑΙΓΙΟ -) ΔΙΑΚΟΠΤΟ – ΟΔΟΝΤΩΤΟΣ – ΝΙΑΜΑΤΑ

• Γενική περιγραφή

Πρόκειται για το πρώτο τμήμα της διαδρομής του διεθνούς μονοπατιού E4 στην Πελοπόννησο. Ξεκινά από την πόλη του Αιγίου και ουσιαστικά ακολουθούσε τη παλιά σιδηροδρομική γραμμή από παράπλευρους δρόμους μέχρι το Διακοπτό. Το τμήμα αυτό ήταν ανενεργό και δεν είχε σηματοδοτηθεί και δεν χρησιμοποιούταν. Τώρα όμως, με την νέα χάραξη του σιδηροδρόμου, μπορεί να γίνει επαναχάραξη της διαδρομής και να χρησιμοποιηθούν η παλιά σιδηροδρομική γραμμή, όπου είναι δυνατόν και παράλληλοι δρόμοι ώστε να σχηματισθεί μία εύκολη πεζοπορική διαδρομή που θα συνδέει το Αίγιο με το Διακοπτό μήκους 15.000 μ.

Μετά το Διακοπτό η διαδρομή ακολουθεί τη σιδηροδρομική γραμμή του Οδοντωτού μέχρι το σταθμό Νιάματα σε μήκος 5.000 μ. και το τμήμα αυτό υπολογίζεται ως υφιασάμενη διαδρομή.

Φυσικά η διαδρομή του διεθνούς μονοπατιού E4 συνεχίζει προς Καλάβρυτα για να διασχίσει όλη την Πελοπόννησο.

Γ-B A.5.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

1. AGT03: ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΚΑΤΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ, ΑΝΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ, ΔΑΜΑΚΙΝΙ, ΚΑΤΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ

• Γενική περιγραφή

Η κυκλική αυτή διαδρομή έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Ξεκινά από τον οικισμό του Κάτω Σαλμενίκου και ανηφορίζει πλάι στον ποταμό Φοίνικα, προς τη θέση του ιστορικού κάστρου του Σαλμενίκου. Από εκεί η ανάβαση συνεχίζεται μέχρι το πέτρινο γεφύρι, και τον παλιό οικισμό του Άνω Σαλμενίκου. Η επιστροφή γίνεται από χωματόδρομους δυτικά και οδηγεί στο σημείο εκκίνησης, περνώντας πριν από τον οικισμό Δαμακίνι.

Απαιτούνται ορισμένες μικρές βελτιώσεις βατότητας, κυρίως καθαρισμοί από βλάστηση, σκαλοπάτια, προστασία τμημάτων από διάβρωση.

• Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής

Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή	Κυκλική

Μήκος (μ.)		17.215
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	529
	Χωματόδρομος	13.450
	Ασφαλτόδρομος	3.236
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	215
	τέλος	215
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	215
	υψηλότερο	790
Κλίση εδάφους (μέση %)		7,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		6h 30'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		2

2. AGT04: ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ

ΒΕΡΙΝΟ, Ι.Μ. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, ΒΕΡΙΝΟ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Ξεκινά από το Βερίνο και ανηφορίζει προς το Αγιαννιώτικο Βουνό το οποίο περικυκλώνει αριστερόστροφα. Στην πορεία συναντά το μονοπάτι που οδηγεί προς την κορυφή του λόφου και έπειτα καταλήγει στην Ι.Μ. Αγίου Ιωάννη Θεολόγου. Από εκεί, η διαδρομή έχει δύο δυνατότητες: είτε από το παλιό μονοπάτι, το οποίο κατεβάζει στον οικισμό της Μυρόβρυσης, ή από τον χωματόδρομο που επιστρέφει πίσω στο Βερίνο.

Τα μονοπάτια γύρω από το μοναστήρι και ιδιαίτερα το μονοπάτι που ανεβαίνει από την Μυρόβρυση προς το μοναστήρι, χρειάζονται σημαντικές εργασίες καθαρισμού και βελτίωσης βατότητας, καθώς τα μονοπάτια έχουν παραμείνει κλειστά και αχρησιμοποίητα για πολλά χρόνια.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		6.063
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	2.428
	Χωματόδρομος	2.050
	Ασφαλτόδρομος	1.545
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	730
	τέλος	640
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	640
	υψηλότερο	960
Κλίση εδάφους (μέση %)		9,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς		2h 15'

στάσεις	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Βορειοανατολική
Δυσκολία	3
Σήμανση	ΟΧΙ
Ομορφιά	3
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ
Βλάστηση	2

3. AGT05: ΒΟΛΤΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΡΗΝΗΣ

- Γενική περιγραφή**

Η σύντομη και εύκολη αυτή η κυκλική διαδρομή ενδείκνυται για όλες τις ηλικίες, περιδιαβαίνει το περιβάλλον του οικισμού της Κρήνης και έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Ξεκινά από την πλατεία της Κρήνης ανάμεσα από καλλιεργήσιμες εκτάσεις και καρποφόρα δέντρα. Βγαίνοντας από το χωριό, χρησιμοποιείτε το παλιό μονοπάτι που στο παρελθόν ένωνε το χωριό με τα βοσκοτόπια στο όρος Παναχαϊκό. Η επιστροφή στο χωριό γίνεται από το παλιό νευραύλακο που χρησιμοποιούσαν για την άρδευση των καλλιεργειών και το οποίο περνάει από το εντυπωσιακό, και περιτριγυρισμένο από πράσινο, ρέμα του χωριού, που καταλήγει στον ποταμό Μεγανίτη.

Με μήκος περίπου 2,8 χλμ. η κυκλική διαδρομή ολοκληρώνεται πάλι στην πλατεία της Κρήνης.

Τα μονοπάτια στο βόρειο τμήμα της διαδρομής, δηλαδή κατά μήκος του αύλακα απαιτούν μικρής κλίμακας καθαρισμοί βλάστησης και βελτιώσεις βατότητας. Στο νότιο τμήμα της διαδρομής, το οποίο ήταν το παλιό μονοπάτι, χρειάζεται σημαντικές εργασίες καθαρισμού βλάστησης, απομάκρυνσης δέντρων και λίθων και διαπλάτυνσης, διότι το μονοπάτι είναι εντελώς κλειστό εδώ και πολλά χρόνια, με αποτέλεσμα να έχει κλείσει από κλαδιά δέντρων του και να πέσει ο τοίχος ξερολιθιάς που το στήριζε.

- Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Απλή πεζοπορία	
Διαδρομή	Κυκλική	
Μήκος (μ.)	2.759	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.434
	Χωματόδρομος	887
	Ασφαλτόδρομος	438
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	750
	τέλος	750
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	750
	υψηλότερο	880
Κλίση εδάφους (μέση %)	9,5%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	1h	
Συνολική κατεύθυνση πορείας		
Δυσκολία	2	
Σήμανση	ΟΧΙ	

Ομορφιά	3
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ
Βλάστηση	2

4. AGT06: ΑΓΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ

ΧΑΤΖΗ – «ΠΛΑΤΑΝΟΣ» – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ

- **Γενική περιγραφή**

Η σύντομη και εύκολη αυτή διαδρομή ενδείκνυται για όλες τις ηλικίες και περιδιαβαίνει το περιβάλλον του οικισμού Χατζής και έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ». Είναι πολύ κοντά και συνδυάζεται με την διαδρομή AGT17 ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ που περιλαμβάνεται στην παρούσα εμπειρογνωμοσύνη.

Αρχικά διασχίζει το χωριό και προσεγγίζει την κοίτη του ποταμού Μεγανίτη. Πριν επιστρέψει κυκλικά στην εκκίνηση, μέσα από πλαγιές όπου εναλλάσσονται καλλιέργειες και άγρια βλάστηση, περνάει από το τοπωνύμιο «Πλάτανος», ένα σημείο με πυκνή βλάστηση, έναν παλιό πλάτανο με μία μικρή πηγή. Στη συνέχεια κατευθύνεται νότια προς τον αρχαιολογικό χώρο της Τράπεζας. Παρακλάδι της διαδρομής οδηγεί προς το ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία που έχει πολύ ωραία θέαση προς τον οικισμό.

Απαιτούνται μεγάλης κλίμακας καθαρισμοί και βελτιώσεις βατότητας στα δύο μονοπάτια της διαδρομής που είναι εντελώς κλειστά. Το ένα τμήμα είναι από το χωριό προς το ποτάμι και το άλλο τμήμα είναι πάνω από τα αμπέλια του χωριού προς τον αρχαιολογικό χώρο.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Απλή πεζοπορία	
Διαδρομή	Διάσχιση	
Μήκος (μ.)	4.527	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.075
	Χωματόδρομος	2.882
	Ασφαλτόδρομος	570
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	180
	τέλος	430
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	129
	υψηλότερο	430
Κλίση εδάφους (μέση %)	11,5%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	1h 30'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Νότια	
Δυσκολία	2	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ	
Βλάστηση	2	

5. AGT08: Ο ΠΑΛΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Ι.Μ. ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ - ΑΝΩ ΜΑΥΡΙΚΙΟ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή αυτή κινείται στο παλιό μονοπάτι που ένωνε την Ιερά Μονή Παμμεγίστων Ταξιαρχών με το ορεινό και σχεδόν εγκαταλειμμένο οικισμό του Άνω Μαυρικού και έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ». Βρίσκεται στη σκιά του όρους Κλωκός και είναι πολύ κοντά με τις εκεί ορειβατικές διαδρομές που περιλαμβάνονται στην παρούσα εμπειρογνωμοσύνη.

Ξεκινώντας από την Ι. Μ. Παμμεγίστων Ταξιαρχών Αιγιαλείας η διαδρομή ανηφορίζει πλάι σε απότομους γκρεμούς, ακολουθώντας το παλιό μονοπάτι προς τον οικισμό του Άνω Μαυρικού με νότια κατεύθυνση. Μετά από περίπου 6,0 χλμ. πορείας καταλήγει στο Άνω Μαυρίκιο.

Απαιτούνται βελτιώσεις βατότητας, διαπλατύνσεις και σκαλοπάτια σε αρκετά σημεία. Οι καθαρισμοί από βλάστηση είναι λίγοι, αλλά οι χωματουργικές εργασίες είναι πολλές, καθώς υπάρχουν τμήματα του μονοπατιού που είναι εντελώς εκτεθειμένα, με το μονοπάτι σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις να έχει σχεδόν εξαφανιστεί λόγω κατολισθήσεων. Είναι λοιπόν, ανά τμήματα, αναγκαία η διαπλάτυνση και η καλή οριοθέτηση του καταστρώματος του μονοπατιού.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορεινή πεζοπορία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		6.015
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	4.500
	Χωματοδρόμος	1.515
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	280
	τέλος	980
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	280
	υψηλότερο	980
Κλίση εδάφους (μέση %)		12,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		2h 15'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νότια
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		2

6. ΑΓΤ09: Η ΘΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ

ΜΑΜΟΥΣΙΑ - ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΜΑΜΟΥΣΙΑΣ – ΜΑΜΟΥΣΙΑ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή αυτή ενώνει το χωριό Μαμουσιά με το μικρό οροπέδιο Άγιοι Ασώματοι και έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Η διαδρομή αυτή ξεκινάει από τον οικισμό της Μαμουσιάς, με βορειοανατολική κατεύθυνση, διασχίζει ένα ομαλό διάσελο, όπου εντοπίζονται αρχαιολογικά ευρήματα που αποδίδονται στην Αρχαία Κερύνεια, και συνεχίζει ανηφορικά με μονοπάτι προς το καλλιεργούμενο οροπέδιο της Άγιοι Ασώματοι. Η διαδρομή κλείνει με μια σύντομη κυκλική περιήγηση στο οροπέδιο σε 6,0 χλμ. περίπου.

Απαιτούνται μικρής κλίμακας βελτιώσεις βατότητας με καθαρισμούς από βλάστηση και απομάκρυνση λίθων.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία	
Διαδρομή	Διάσχιση	
Μήκος (μ.)	6.034	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.108
	Χωματόδρομος	4.465
	Ασφαλτόδρομος	461
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	680
	τέλος	800
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	590
	υψηλότερο	830
Κλίση εδάφους (μέση %)	Κατάβαση 9,5% Ανάβαση 8,0%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	2h 15'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Βορειοανατολική	
Δυσκολία	3	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ	
Βλάστηση	2	

7. AGT10: ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ

3ο ΧΛΜ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ, Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΚΡΕΜΑΣΤΟΥ, ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΙΑΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΚΟΠΤΟ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή αυτή έχει κοινά τμήματα με το διεθνές μονοπάτι E4 και έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Η διαδρομή είναι κυκλική και ξεκινά από τη θέση στάθμευσης επί του δρόμου που συνδέει τον Σιδηροδρομικό Σταθμό Νιάματα με το Διακοπτό, ή αλλιώς με το 3ο χιλιόμετρο της γραμμής του Οδοντωτού. Η χάραξή της περιλαμβάνει μία παράκαμψη προς το παρεκκλήσι του Αγίου Ιωάννη του Κρεμαστού και μία ανάβαση πλάι στο φαράγγι του Βουραϊκού, στην πλαγιά του βουνού μέχρι το σταθμό των Νιαμάτων. Από εκεί η διαδρομή κατεβαίνει μέσω της γραμμής του οδοντωτού μέσα από το φαράγγι μέχρι το σημείο εκκίνησης. Ένα ακόμη παρακλάδι της διαδρομής οδηγεί στον

οικισμό του Διακοπτού ακολουθώντας εν μέρει τις σιδηροδρομικές γραμμές και εν μέρει μονοπάτια.

Απαιτούνται μικρής κλίμακας βελτιώσεις βατότητας με καθαρισμούς από βλάστηση και σημειακά σκαλοπάτια.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία	
Διαδρομή	Κυκλική - Διάσχιση	
Μήκος (μ.)	9.957	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	5.024
	Χωματόδρομος	3.677
	Ασφαλτόδρομος	1.256
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	120
	τέλος	20
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	20
	υψηλότερο	350
Κλίση εδάφους (μέση %)	Ανάβαση 14,0% Κατάβαση 3,5%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	2h 15'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Βορειοανατολική	
Δυσκολία	3	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΟΧΙ	
Βλάστηση	2	

8. AGT12: ΤΟ ΠΥΚΝΟ ΔΑΣΟΣ

ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ, ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ, ΚΑΣΤΡΑΚΙ, ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙΟΥ, ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή αυτή έχει κοινό τμήμα με την ορειβατική διαδρομή AGT19 ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ και πολύ κοντά στο χωριό Περιστέρα απ' όπου ξεκινά η διαδρομή AGT18 ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ προς τη λίμνη Τσιβλού. Έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Η διαδρομή είναι κυκλική και ξεκινά από το χωριό Μεσορούγγι και ανηφορίζει προς το Άνω Μεσορούγγι. Από εκεί, μέσα από δασικούς δρόμους και ακολουθώντας το παλιό τσιμεντένιο αρδευτικό αυλάκι, προσεγγίζει στο νοτιότερο σημείο της διαδρομής, τη θέση Καστράκι, κοντά στον ποταμό Κράθι.. Από το Καστράκι, ένα παρακλάδι οδηγεί στη δασική θέση "Τέσσερα Έλατα", από την οποία ξεκινάει το μονοπάτι προς τα Ύδατα Στυγός της διαδρομής AGT18. Λίγο παρακάτω με ανατολική πλέον κατεύθυνση η διαδρομή συναντά το παρακλάδι που οδηγεί στη βρύση της Γκόλφως. Με στροφή προς βορρά η διαδρομή ακολουθεί την κοίτη του ποταμού Κράθι και το άγριο τοπίο του, συναντώντας τον εντυπωσιακό καταρράκτη του Μεσορούγγιου. Τέλος, η διαδρομή ολοκληρώνεται στο Μεσορούγγι και το σημείο εκκίνησης, μετά από 10 χλμ. περίπου.

Η διαδρομή απαιτεί βελτιώσεις βατότητας και καθαρισμούς από βλάστηση. Το τμήμα του αύλακα χρειάζεται σε μερικά τμήματα σημαντικές χωματουργικές εργασίες για την διαπλάτυνση του καταστρώματος του μονοπατιού. Το τμήμα της διαδρομής που προσπερνάει μέσω μονοπατιού τον καταρράκτη του Μεσορρουγίου, χρειάζεται σημαντικές βελτιώσεις βατότητας, καθαρισμούς από βλάστηση, σκαλοπάτια και ενδείκνυται η τοποθέτηση σχοινίων υποστήριξης.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία	
Διαδρομή	Κυκλική	
Μήκος (μ.)	10.258	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	7.958
	Χωματοδρομος	489
	Ασφαλτόδρομος	1.811
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	980
	τέλος	980
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	980
	υψηλότερο	1.390
Κλίση εδάφους (μέση %)	2,5% Ανάβαση Τέσσαρα Έλατα 19,0%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	3h 30'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Βορειοανατολική	
Δυσκολία	4	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	4	
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ	
Βλάστηση	5	

9. AGT15: ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΦΥΣΗ

ΠΕΡΙΘΩΡΙ - ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ – ΠΕΡΙΘΩΡΙ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή κινείται γύρω από το χωριό Περιθώρι και έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Η διαδρομή είναι κυκλική και ξεκινάει από τον οικισμό του Περιθωρίου και με νότια κατεύθυνση προσεγγίζει ανηφορικά τη ρεματιά του Κριού όπου συναντά και τον καταρράκτη του Περιθωρίου. Με τα παρακλάδια της η διαδρομή δίνει πρόσβαση σε διαδοχικά σημεία ενδιαφέροντος, όπως η βάθρα Άσπρο Νερό. Τέλος μετά από την προσέγγιση της ρεματιάς η διαδρομή στρέφεται προς βορρά και κατηφορίζει προς το σημείο εκκίνησης περνώντας πρώτα από τις πιο μακρινές γειτονιές του χωριού.

Η διαδρομή απαιτεί βελτιώσεις βατότητας και καθαρισμούς από βλάστηση και σημειακά τοποθέτηση σκαλοπατιών.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Απλή πεζοπορία	
Διαδρομή	Κυκλική	
Μήκος (μ.)	4.551	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	511
	Χωματόδρομος	2.532
	Ασφαλτόδρομος	1.608
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	920
	τέλος	920
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	920
	υψηλότερο	1.040
Κλίση εδάφους (μέση %)	10,0%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχησης χωρίς στάσεις	1h 30'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας		
Δυσκολία	2	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ	
Βλάστηση	4	

10. AGT16: ΤΑ ΝΕΡΑ ΤΗΣ ΣΕΛΙΑΝΑΣ

ΣΕΛΙΑΝΑ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ - ΒΡΥΣΗ ΜΑΧΑΙΡΑ - ΠΕΤΡΙΝΟ ΓΕΦΥΡΙ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ – ΣΕΛΙΑΝΑ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή κινείται γύρω από το χωριό Σελιάνα και έχει συμπεριληφθεί στην μελέτη «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Η διαδρομή είναι κυκλική και κινείται ανάμεσα στα αξιοθέατα του ιδιαίτερου οικισμού της Σελιάνας. Περνά διαδοχικά από νερόμυλους, αρχαιότητες, εκκλησίες, λουτρά και βρύσες που συνθέτουν τη διαδρομή μήκους περίπου 5,4 χλμ. Η διαδρομή έχει κάποια παρακλάδια τα οποία συνδέουν επιπλέον αξιοθέατα στη βασική γραμμή της, όπως ο πολύ εντυπωσιακός καταρράκτης του χωριού στο ποταμό Κριό.

Η διαδρομή απαιτεί βελτιώσεις βατότητας και καθαρισμούς από βλάστηση και σημειακά τοποθέτηση σκαλοπατιών.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Απλή πεζοπορία	
Διαδρομή	Κυκλική	
Μήκος (μ.)	5.387	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	3.043
	Χωματόδρομος	1.081
	Ασφαλτόδρομος	1.263
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	710
	τέλος	710
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	710
	υψηλότερο	790

Κλίση εδάφους (μέση %)	3,2%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	1h 45'
Συνολική κατεύθυνση πορείας	
Δυσκολία	2
Σήμανση	ΟΧΙ
Ομορφιά	4
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ
Βλάστηση	3

11. AGT17: ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ

ΓΡΗΓΟΡΙ – ΕΠΤΑΠΙΤΑ – ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΓΑΝΕΙΤΗ – ΛΑΚΚΑ

• Γενική περιγραφή

Η διαδρομή κινείται ανάμεσα στα χωριά Γρηγόρι και Λάκκα και είναι μία ακόμη διαδρομή που αναδεικνύει την ιδιαίτερη ημιορεινή περιοχή της Αιγιάλειας με τις χαρακτηριστικές πλαγιές με τα χωράφια καλλιέργειας της σταφίδας. Είναι τμήμα της παλιάς διαδρομής από το Γρηγόρι προς το Αίγιο μεταφοράς της παραγωγής της σταφίδας μέσω του ποταμού Μεγανείτη περνώντας από αμπελώνες με την καλλιέργεια σταφίδες και παλιές ή υπάρχουσες μονάδες αποξήρανσης της σταφίδας.

Βρίσκεται πολύ κοντά με τις διαδρομές AGT04: ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ στο χωριό Βερίνο και την AGT06: ΑΓΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ και το χωριό Χατζή στη ανατολική πλευρά του Μεγανείτη.

Αποτελείται ουσιαστικά από δύο επιμέρους διαδρομές. Η πρώτη από το Γρηγόρι και τον δρόμο προς Βερίνο ακολουθεί χωματόδρομους προς την τοποθεσία Επταπίτα μέχρι τη γέφυρα στον ποταμό Μεγανείτη. Η δεύτερη ξεκινά επίσης με κοινή πορεία με το πρώτο τμήμα, από το χωριό Γρηγόρι αλλά διαχωρίζεται περίπου 1 χλμ. μετά και περνά επίσης από την τοποθεσία Επταπίτα από διαφορετικό χωματόδρομο. Στη συνέχεια με μικρό χωματόδρομο καταλήγει στο χωριό Λάκκα.

• Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής

Κατηγορία	Απλή πεζοπορία	
Διαδρομή	Διάσχιση	
Μήκος (μ.)	7.656	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	0
	Χωματόδρομος	6.813
	Ασφαλτόδρομος	843
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	560
	τέλος	Γεφυρα Μεγανείτη 200 Λάκκα 420
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	200
	υψηλότερο	560
Κλίση εδάφους (μέση %)	Γεφυρα Μεγανείτη 7,5% Λάκκα 3,6%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	2h 45'	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Βόρεια και ανατολική	

Δυσκολία	2
Σήμανση	ΟΧΙ
Ομορφιά	3
Πόσιμο νερό	ΝΑΙ
Βλάστηση	3

12. AGT27: ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ

ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ – ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ – ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣ ΜΕΓΑ ΣΠΗΛΛΙΟ)

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή έχει χαραχθεί στο παρελθόν και είχε καθαριστεί και σημανθεί με μεταλικές πινακίδες και χρωματισμούς με κίτρινο τρίγωνο σε άσπρο φόντο. Χρησιμοποιείται από ορειβατικούς συλλόγους και μεμονωμένους πεζοπόρους. Επειδή δεν έχει συντηρηθεί εδώ και αρκετό καιρό η προσπέλαση του είναι προβληματική.

Η διαδρομή ξεκινά από το δυτικό άκρο της βόρειας όχθης της λίμνης Τσιβλού και ανηφορίζει με δυτική κατεύθυνση την πλαγιά προς την Άνω Ποταμιά. Φθάνει σε χωματόδρομο πάνω από την Άνω Ποταμιά και αλλάζει κατεύθυνση προς τα νότια. Ακολουθώντας συνδυασμό χωματόδρομων και μονοπατιών περνά από την τοποθεσία Φλομουρίτσα και καταλήγει σε ρέμα στην τοποθεσία Λιβιάδι Λουκα όπου συναντά τη διαδρομή Μέγα Σπήλαιο – Ξηρόκαμπος στο Χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων, οπότε μπορεί να γίνει επιλογή είτε της μίας είτε της άλλης κατεύθυνσης.

Τα μονοπάτια έχουν κλείσει σε μεγάλο βαθμό και γι αυτό δεν έγινε πλήρης καταγραφή της και δεν δίνονται τεχνικά στοιχεία πλην του εκτιμώμενου μήκους της διαδρομής.

Γ-Β ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Ορειβατικές διαδρομές

Γ-Β Β.1 Υφιστάμενες διαδρομές

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ (ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ)	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
1	AGT19	ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ – ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΟΥΓΙ – ΤΕΣΣΕΡΑ ΕΛΑΤΑ – ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ – ΜΑΥΡΟΛΙΜΝΗ – ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ	ΜΕΤΡΙΑ	ΕΛΛΙΠΗΣ	10.412
2	AGT21	ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ – ΚΟΡΥΦΗ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	9.357
3	AGT22	ΔΙΑΣΕΛΟ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ)	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	3.692
4	AGT24	ΚΛΩΚΟΣ (1)	ΠΤΕΡΗ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	3.679
5	AGT25	ΚΛΩΚΟΣ (2)	ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑΣ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	3.447
6	AGT26	ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΠΤΕΡΗ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	2.493

*Επεξήγηση κωδικοποίησης: AGT = Aigaleia Trails

Γ-Β Α.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ (ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ)	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
1	AGT20	ΓΑΡΔΙΚΙ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΚΟΡΥΦΗ ΓΑΡΔΙΚΙ ΧΕΛΜΟΥ	ΜΕΤΡΙΑ	ΕΛΛΙΠΗΣ	8.005
2	AGT23	ΛΙΒΑΔΑΚΙ	ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ – ΛΙΒΑΔΑΚΙ – ΤΟΥΡΛΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	10.711
3	AGT28	ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΟΛΙΟΤΗ	ΑΓΡΙΔΙ - ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	14.422

*Επεξήγηση κωδικοποίησης: AGT = Aigaleia Trails

Γ-Β Α.3 Γενικός πίνακας διαδρομών

Το σύνολο των διαδρομών που καταγράφηκαν με την παρούσα πραγματογνωμοσύνη είναι:

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΒΑΤΟΤΗΤΑ	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΜΗΚΟΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ						
1	AGT19	ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ – ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΟΥΓΙ – ΤΕΣΣΕΡΑ ΕΛΑΤΑ – ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ – ΜΑΥΡΟΛΙΜΝΗ – ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ	ΜΕΤΡΙΑ	ΕΛΛΙΠΗΣ	10.412
2	AGT21	ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ – ΚΟΡΥΦΗ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	9.357
3	AGT22	ΔΙΑΣΕΛΟ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ)	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	3.692
4	AGT24	ΚΛΩΚΟΣ (1)	ΠΤΕΡΗ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΚΑΛΗ	ΕΛΛΙΠΗΣ	3.679
5	AGT25	ΚΛΩΚΟΣ (2)	ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑΣ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	3.447
6	AGT26	ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΠΤΕΡΗ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	2.493
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ						
1	AGT20	ΓΑΡΔΙΚΙ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΚΟΡΥΦΗ ΓΑΡΔΙΚΙ ΧΕΛΜΟΥ	ΜΕΤΡΙΑ	ΕΛΛΙΠΗΣ	8.005
2	AGT23	ΛΙΒΑΔΑΚΙ	ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ – ΛΙΒΑΔΑΚΙ – ΤΟΥΡΛΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΟΧΙ	10.711
3	AGT28	ΠΕΡΑΣΜΑ	ΑΓΡΙΔΙ - ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ	14.422

		ΣΟΛΙΟΤΗ				
--	--	---------	--	--	--	--

*Επεξήγηση κωδικοποίησης: AGT = Aigialeia Trails

Γ-Β Α.4 Πίνακας ποιοτικών χαρακτηριστικών διαδρομών

Ακολουθεί πίνακας με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των διαδρομών σύμφωνα με την Υ.Α. 151344/165/18-1-2017 (ΦΕΚ 206 Β')

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	AGT19	ΑΧΑ - L / AGT19	ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ – ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΟΥΓΙ – ΤΕΣΣΕΡΑ ΕΛΑΤΑ – ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ – ΜΑΥΡΟΛΙΜΝΗ – ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΔΥΣΚΟΛΟ – HARD	10.412
2	AGT21	ΑΧΑ - E / AGT21	ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ – ΚΟΡΥΦΗ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (E)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	9.357
3	AGT22	ΑΧΑ - E / AGT22	ΔΙΑΣΕΛΟ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (E)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.692
4	AGT24	ΑΧΑ - E / AGT24	ΚΛΩΚΟΣ (1)	ΠΤΕΡΗ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (E)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.679
5	AGT25	ΑΧΑ - E / AGT25	ΚΛΩΚΟΣ (2)	ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑΣ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (E)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.447
6	AGT26	ΑΧΑ - E / AGT26	ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΠΤΕΡΗ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (E)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.493
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
1	AGT20	ΑΧΑ - E / AGT20	ΓΑΡΔΙΚΙ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΚΟΡΥΦΗ ΓΑΡΔΙΚΙ ΧΕΛΜΟΥ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (E)	ΔΥΣΚΟΛΟ – HARD	8.005
2	AGT23	ΑΧΑ - E / AGT23	ΛΙΒΑΔΑΚΙ	ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ – ΛΙΒΑΔΑΚΙ – ΤΟΥΡΛΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (E)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	10.711
3	AGT28	ΑΧΑ - E / AGT26	ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΟΛΙΟΤΗ	ΑΓΡΙΔΙ - ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΔΥΣΚΟΛΟ – HARD	14.422

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & Αρίθμησης:**

ΑΧΑ = Νομός Αχαΐας, E = Μονοπάτι Αναψυχής

L = Θεματικό – Εκπαιδευτικό Μονοπάτι

AGT = Δήμος Αιγιαλείας (Aigialeia Trails)

Γ-B A.5 Συνοπτική περιγραφή διαδρομών

Γ-B A.5.1 Υφιστάμενες διαδρομές

1. AGT19: ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ – ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΟΥΓΙ – ΤΕΣΣΕΡΑ ΕΛΑΤΑ – ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ – ΜΑΥΡΟΛΙΜΝΗ – ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ

- **Γενική περιγραφή**

Πρόκειται για την πιο γνωστή και πανέμορφη ορειβατική διαδρομή προς τα Ύδατα της Στυγός που έχει από παλιά διαμορφωθεί και σημανθεί. Ξεκινά από το χωριό Περιστέρα και ακολουθώντας χωματόδρομο νοτιοδυτικά περνά από το χωριό Άνω Μεσορούγγι, φτάνει στη τοποθεσία Τέσσερα Έλατα απ' όπου ξεκινά το μονοπάτι προς τα Ύδατα ης Στυγός. Από εκεί συνεχίζει ανηφορικά, περνάει από τη Μαυρόλιμνη και καταλήγει στη ράχη της Νεραϊδόραχης και το τηλεσκόπιο Αρίσταρχος πάνω από το χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων.

Συνδυάζεται με τη διαδρομή AGT18: ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ στο χωριό Περιστέρα και τη διαδρομή AGT12: ΤΟ ΠΥΚΝΟ ΔΑΣΟΣ στο χωριό Άνω Μεσορούγγι.

Η διαδρομή είναι σε σχετικά καλή κατάσταση από πλευράς βατότητας διότι χρησιμοποιείται συχνά από ορειβατικούς συλλόγους και μεμονωμένους ορειβάτες. Όμως έχει ένα δύσκολο πέρασμα πριν τα Ύδατα της Στυγός όπου παλιότερα είχε τοποθετηθεί συρματοσχοίνο στήριξης που έχει υποστεί φθορές, είναι επικίνδυνο και χρειάζεται επισκευή.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβασία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		10.412
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	5.830
	Χωματόδρομος	3.073
	Ασφαλτόδρομος	1.509
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	950
	τέλος	2.320
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	950
	υψηλότερο	2.320
Κλίση εδάφους (μέση %)		15,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		4h 30'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νότια
Δυσκολία		4
Σήμανση		ΝΑΙ
Ομορφιά		5
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		3

2. AGT21: ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ

ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ – ΚΟΡΥΦΗ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ

- **Γενική περιγραφή**

Το πρώτο τμήμα της διαδρομής για 4.140 μ. μέχρι την αρχή της ανάβασης προς τον κορυφή Προφήτης Ηλίας του όρους Κράθις είναι κοινό με τη διαδρομή AGT20: ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ. Στη συνέχεια η διαδρομή κινείται βόρεια και είναι σηματοδοτημένη μέχρι ένα σημείο αλλά χρειάζεται προσοχή λόγω των διασταυρώσεων με άλλα μονοπάτια, Μετά την κορυφή η κατάβαση για 500 μ. μέχρι τον χωματόδρομο είναι λίγο απότομη χωρίς σαφές μονοπάτι χωρίς όμως να έχει ιδιαίτερες δυσκολίες. Στη συνέχεια ακολουθώντας το χωματόδρομο με νότια κατεύθυνση συναντά πάλι το πρώτο τμήμα της διαδρομής δημιουργώντας μία κυκλική διαδρομή γύρω από την κορυφή Προφήτης Ηλίας

Συνολικά είναι μια όμορφη διαδρομή σε ένα πανέμορφο δάσος με μαύρη πεύκη, έλατα και καστανιές.

Επειδή δεν έχει γίνει πλήρης και λεπτομερής καταγραφή της διαδρομής τα τεχνικά στοιχεία της διαδρομής δεν είναι πλήρη και δίνονται με επιφύλαξη.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβασία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		9.357
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	
	Χωματόδρομος	
	Ασφαλτόδρομος	
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.010
	τέλος	1.740
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.010
	υψηλότερο	1.740
Κλίση εδάφους (μέση %)		12,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		3h 30'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Βόρεια
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Όμορφιά		5
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		5

3. AGT22: ΔΙΑΣΕΛΟ

ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ)

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή έχει χαραχθεί στο παρελθόν και είχε καθαριστεί και σημανθεί. Χρησιμοποιείται από ορειβατικούς συλλόγους και μεμονωμένους πεζοπόρους. Είναι η αρχή της διαδρομής που ενώνει τη Αχαΐα με την Κορινθία, τη Ζαρούχλα με τον Φενεό. Επειδή δεν έχει συντηρηθεί εδώ και αρκετό καιρό η προσπέλαση του είναι προβληματική.

Ξεκινώντας από τη Ζαρούχλα και πηγαίνοντας προς το νότιο άκρο της, ακολουθούμε το δασικό δρόμο με ΝΑ κατεύθυνση. Σε περίπου 2 χλμ. η διαδρομή συναντά δευτερεύοντα δασικό δρόμο με νότια κατεύθυνση. Σε 800 μ. ακολουθεί μονοπάτι, του οποίου η είσοδος δεν φαίνεται ξεκάθαρα παρά υπάρχει ελλiptής σήμανση με κορδέλες στο σημείο. Στη συνέχεια το μονοπάτι ανηφορίζει έντονα και στο επόμενο ένα χιλιόμετρο του μονοπατιού ανεβαίνει 250 μ. υψομετρικής διαφοράς

μέσα σε πολύ ωραίο ελατόδασος μέχρι το εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου. Εδώ συναντά και το δασικό δρόμο από τη Ζαρούχλα προς τον Φενεό.

Στο σημείο αυτό συνδυάζεται με τη διαδρομή AGT23: ΛΙΒΑΔΑΚΙ.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβασία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		3.692
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.012
	Χωματόδρομος	2.023
	Ασφαλτόδρομος	656
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.010
	τέλος	1.450
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.010
	υψηλότερο	1.450
Κλίση εδάφους (μέση %)		11,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		1h 30'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Ανατολική
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΕΛΛΙΠΗΣ
Ομορφιά		4
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		4

4. AGT24: ΚΛΩΚΟΣ (1)

ΠΤΕΡΗ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ

- **Γενική περιγραφή**

Η διαδρομή οδηγεί από την Πτέρη προς την κορυφή του όρους Κλωκός και προσφέρει όμορφη θέα στον Κορινθιακό Κόλπο αλλά και στα υπόλοιπα βουνά της ΒΔ Πελοποννήσου. Η μέτρια απόσταση αλλά και η σχετικά μικρή θετική υψομετρική την καθιστούν μέτριας δυσκολίας. Τεχνικές δυσκολίες δεν υπάρχουν όμως, απαιτείται βασική εμπειρία προσανατολισμού, καθ' ότι δεν υπάρχει σήμανση. Η περιοχή όπως και σημαντικό τμήμα του βουνού είχαν πληγεί από πυρκαγιά το έτος 2007. Το τοπίο πλέον συνέρχεται, ενώ παρατηρείται φυσική αναδάσωση.

Σημείο εκκίνησης είναι το κέντρο του χωριού της Πτέρης, όπου και η όμορφη πλατεία σε υψόμετρο 1.090 μ. Αρχικά ανηφορίζει σε καλντερίμι προς τα δυτικά και προσπερνά λιθόκτιστη πηγή (1.110 μ.). Στην συνέχεια ακολουθώντας σκαλιά προς τα αριστερά, φτάνει σε χωματόδρομο. Εναλλάσσοντας δρόμους, προσεγγίζει σε υψόμετρο 1.170 μ. χωματόδρομο που κινείται βόρεια.

Ο χωματόδρομος αυτός με ήπια ανηφορικός, προσεγγίζει την βόρεια ράχη του Κλωκού. Στο σημείο αυτό (υψόμετρο 1.280 μ.) υπάρχει μικρό κτίριο με κεραία και για πρώτη φορά υπάρχει θέα προς τον Κορινθιακό κόλπο, θέα που υπάρχει στο μεγαλύτερο τμήμα της διαδρομής μέχρι την κορυφή και συνεχίζει σε μονοπάτι επί της ράχης δυτικά.

Το μονοπάτι επί της πάντοτε βαθιάς ράχης, χωρίς σήμανση αλλά σε γενικές γραμμές είναι ευδιάκριτο. Ξεπερνώντας το αρχικό τμήμα όπου υπάρχουν πεσμένοι κορμοί ελάτων και δημιουργούν μικρά προβλήματα προσπέλασης μετά το πεδίο πλέον ανοίγει, (1.330 μ.) και στην συνέχεια το μονοπάτι κινείται προσωρινά, ανατολικά και παράλληλα με την γραμμή της ράχης. Η

καθ' αυτού ράχη επαναπροσεγγίζεται σε υψόμετρο 1.480μ., και πλέον παραμένουμε συνεχώς επ' αυτής. Προσπερνώντας και την τελευταία συστάδα δέντρων (1.600 μ.) συναντάμε πεδίο με διάσπαρτα βράχια. Οι κούκοι (σημ.: ορειβατικά πέτρινα σημάδια) που βοηθούν στην εύρεση της πορείας πυκνώνουν και τελικώς το μονοπάτι φτάνει στην κορυφή (1.778 μ.).

Το μεγαλύτερο τμήμα της κορυφής καταλαμβάνεται από παρεκκλήσι περικυκλωμένο από τρεις μεταλλικούς σταυρούς. Εκείνος δε στα δυτικά, βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο της κορυφής. Η θέα προσφέρει όμορφες εικόνες στον Κορινθιακό Κόλπο, το νότιο μέτωπο της Στερεάς Ελλάδας αλλά και τα βουνά του ΒΔ τμήματος της Πελοποννήσου.

Στο σημείο αυτό καταλήγει η διαδρομή AGT24: ΚΛΩΚΟΣ (2) που οδηγεί στο χωριό Άγιος Παντελεήμονας.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβασία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		3.679
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	2.108
	Χωματόδρομος	1.386
	Ασφαλτόδρομος	186
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.090
	τέλος	1.778
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.090
	υψηλότερο	1.778
Κλίση εδάφους (μέση %)		18,7%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		2h
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Δυτική
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΕΛΛΙΠΗΣ
Ομορφιά		4
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		2

5. AGT25: ΚΛΩΚΟΣ (2)

ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑΣ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ

- **Γενική περιγραφή**

Η περιγραφή της διαδρομής γίνεται εδώ από το σημείο που τελειώνει η προηγούμενη διαδρομή AGT24: ΚΛΩΚΟΣ (1) διότι συνδυάζεται με αυτήν και αποτελεί συνέχειά της και δημιουργεί συνολικά μία σχεδόν κυκλική διαδρομή με αρχή την Πτέρη και τέλος το χωριό Άγιος Παντελεήμονα. Αξίζει να αναφερθεί εδώ ότι οι δύο αυτές διαδρομές συνδυάζονται με τη διαδρομή AGT25: ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ και όλες μαζί δημιουργούν ένα μικρό κύκλωμα ορειβατικών και πεζοπορικών διαδρομών στο όρος Κλωκός.

Από την κορυφή του Κλωκού η διαδρομή ακολουθεί χωματόδρομο ο οποίος ξεκινά από το χωριό Αγ. Παντελεήμονας και καταλήγει στην κορυφή. Συνεχίζει επί του δρόμου για 500 μ. περίπου, και όταν πλέον ο δρόμος αρχίζει να κατηφορίζει στην ανατολική πλευρά της κορυφής με συνεχείς φουρκέτες, τον εγκαταλείπει και συνεχίζει σε κατηφορικό μονοπάτι. Έτσι συντομεύεται η απόσταση, και συγχρόνως αποφεύγουμε την άχαρη πορεία επί του δρόμου. Ακολουθούνται

κτηνοτροφικά μονοπάτια, που συντομεύουν τις στροφές του δρόμου και τον κρατούν πάντα στα αριστερά τους. Σε υψόμετρο 1.530 μ. σε ακόμα μια στροφή του δρόμου, συνεχίζουμε σε όμορφη ράχη με νοτιοανατολική κατεύθυνση, εγκαταλείποντας οριστικά την χάραξη του δρόμου. Κατηφορίζοντας στην ομαλή αυτή ράχη, ακολουθώντας κτηνοτροφικό μονοπάτι, φτάνει σε μικρό λιβάδι σε υψόμετρο 1.320 μ. Στο σημείο αυτό στρέφεται προς βορρά σε ευκρινές πλατύ μονοπάτι, με κατεύθυνση το ορατό «Αχαϊκό χωριό».

Στο σημείο αυτό καταλήγει η διαδρομή AGT25: ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ που οδηγεί στην Πτέρη.

Περνώντας δίπλα από την περίφραξη της κατασκήνωσης «Αχαϊκό χωριό» κατηφορίζει με μονοπάτι προς τον Άγιο Παντελεήμονα με ανατολική κατεύθυνση.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβασία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		3.447
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	2.205
	Χωματόδρομος	1.242
	Ασφαλτόδρομος	0
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.120
	τέλος	1.778
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.120
	υψηλότερο	1.778
Κλίση εδάφους (μέση %)		19,1%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		2h 30'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Δυτική
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		3
Πόσιμο νερό		ΝΑΙ
Βλάστηση		2

6. AGT26: ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ

ΠΤΕΡΗ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ

- **Γενική περιγραφή**

Η περιγραφή της διαδρομής γίνεται εδώ από το σημείο που συναντά την προηγούμενη διαδρομή AGT25: ΚΛΩΚΟΣ (2) διότι συνδυάζεται με αυτήν και δημιουργεί μία σχεδόν κυκλική διαδρομή με αρχή την Πτέρη και τέλος το χωριό Άγιος Παντελεήμονα. Αξίζει να αναφερθεί εδώ ότι οι δύο αυτές διαδρομές συνδυάζονται με τη διαδρομή AGT24: ΚΛΩΚΟΣ (1) και όλες μαζί δημιουργούν ένα μικρό κύκλωμα ορειβατικών και πεζοπορικών διαδρομών στο όρος Κλωκός.

Από την περίφραξη της κατασκήνωσης «Αχαϊκό Χωριό» (υψ. 1.310 μ.), τον κυκλώνει αρχικά από τα νότια και στην συνέχεια από τα ανατολικά. Αμέσως φτάνει σε ένα όμορφο λιβάδι και συνεχίζει προς τα βορειοανατολικά με στόχο ορατό χαρακτηριστικό διάσελο. Το μονοπάτι στο σημείο αυτό δεν είναι πάντα ευδιάκριτο. Στην συνέχεια αρχίζουμε σύντομη κόντρα σε πλαγιά με στόχο το διάσελο.

Το διάσελο σε υψόμετρο 1.330 μ. βρίσκεται επί χαμηλής ράχης που χωρίζει την Φτέρη από το Αχαϊκό Χωριό. Η κατάβαση στην θέση Τρία Πηγάδια χαμηλότερα, πραγματοποιήθηκε ελεύθερα σε

πλαγιά, καθ' ότι το μονοπάτι- εάν υφίσταται δεν εντοπίστηκε. Η πλαγιά χαρακτηρίζεται από νέα δέντρα και αλλά και τους πεσμένους κορμούς των μεγάλων ελάτων που επλήγησαν στην πυρκαγιά του 2007.

Σε υψόμετρο 1.240 μ. βρίσκεται η θέση Τρία πηγάδια στην βάση μικρού δασυλλίου. Εκεί βρίσκεται ενημερωτική πινακίδα Βοτανικού κήπου.

Από το σημείο αυτό και έπειτα ακολουθεί τρακτηρόδρομο που κατηφορίζει προς την Φτέρη. Σύντομα συναντά το χωματοδρομο συντόμευση για την κεραία στην βόρεια ράχη, και συνδέεται με τη διαδρομή AGT24: ΚΛΩΚΟΣ (1) και συνεχίζοντας να κατηφορίζει, συναντά τον κύριο χωματοδρομο που κινείται ψηλότερα του χωριού. Επιστρέφουμε πλέον από την ίδια χάραξη, στην πλατεία του Πτέρης.

Περνώντας δίπλα από την περίφραξη της κατασκήνωσης «Αχαϊκό χωριό» κατηφορίζει με μονοπάτι προς τον Άγιο Παντελεήμονα με ανατολική κατεύθυνση.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία	Ορεινή πεζοπορία	
Διαδρομή	Διάσχιση	
Μήκος (μ.)	2.493	
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	1.604
	Χωματοδρομος	703
	Ασφαλτόδρομος	186
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.090
	τέλος	1.310
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.090
	υψηλότερο	1.310
Κλίση εδάφους (μέση %)	8,8%	
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις	1h	
Συνολική κατεύθυνση πορείας	Νοτιοδυτική	
Δυσκολία	2	
Σήμανση	ΟΧΙ	
Ομορφιά	3	
Πόσιμο νερό	ΟΧΙ	
Βλάστηση	2	

Γ-Β Α.5.2 Δυνατότητες νέων διαδρομών

1. AGT20: ΓΑΡΔΙΚΙ

ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΚΟΡΥΦΗ ΓΑΡΔΙΚΙ ΧΕΛΜΟΥ

- **Γενική περιγραφή**

Πρόκειται για μία απαιτητική ορειβατική διαδρομή ανάβασης στην κορυφή Γαρδίκι (2.182 μέτρα) του Χελμού με αφετηρία το γραφικό χωριό της Ζαρούχλας στην ορεινή Αχαΐα που πραγματοποιείται από ορειβατικούς συλλόγους και μεμονωμένους ορειβάτες. Αρχίζει από το κέντρο του χωριού με δυτική κατεύθυνση προς το δάσος της Ζαρούχλας χρησιμοποιώντας χωματοδρομους και μονοπάτια.

Μετά από 4.100 μ. περίπου αρχίζει το μονοπάτι για την κυρίως ανάβαση προς την κορυφή με νότια κατεύθυνση. Το μονοπάτι διασχίζει την επιβλητική Διασέλα, μια εκτεταμένη κορυφογραμμή μήκους

3 χλμ. περίπου, η οποία έχει και ορισμένα εκτεθειμένα αναρριχητικά περάσματα που χρειάζονται εξαιρετική προσοχή.

Από την κορυφή η θέα είναι πανοραμική. Διακρίνονται η βόρεια μεριά του Χελμού, η κοιλάδα του Φενεού, η Ζήρια, η κοιλάδα της Κλειτορίας ακόμα και ο Ταΰγετος με πολύ καθαρή ατμόσφαιρα.

Το πρώτο τμήμα της διαδρομής μέχρι τον πρώτο χωματόδρομο έχει μη συνεπή σήμανση με μικρές πινακίδες. Τα μονοπάτια διαδρομής γενικά είναι φανερά, αλλά έχουν δημιουργηθεί και άλλες επιλογές που μπερδεύουν. Επίσης, όπως σε ολόκληρη τη διαδρομή, υπάρχουν και σημεία που έχουν κλείσει από πεσμένα δέντρα ή κλαδιά που έχουν μεγαλώσει. Το τελευταίο μονοπάτι στο δάσος της Ζαρούχλας είναι πατημένο, δεν ανοίγονται άλλες επιλογές και στο τελευταίο τμήμα του γίνεται δασικός δρόμος. Από τον χωματόδρομο στην αρχή της ανάβασης της Διασέλας μέχρι τα 1.800 μ. υψόμετρο περίπου υπάρχουν κορδέλες καθόλου σήμανση όμως μέχρι την κορυφή.

Το πρώτο τμήμα της διαδρομής μέχρι την ανάβαση προς τη Διασέλα και την κορυφή Γαρδίκι είναι κοινό με τη διαδρομή AGT21: ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ.

Επειδή δεν έχει γίνει πλήρης και λεπτομερής καταγραφή της διαδρομής τα τεχνικά στοιχεία της διαδρομής δεν είναι πλήρη και δίνονται με επιφύλαξη.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβασία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		8.005
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	
	Χωματόδρομος	
	Ασφαλτόδρομος	
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.010
	τέλος	2.182
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.010
	υψηλότερο	2.182
Κλίση εδάφους (μέση %)		15,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		4h
Συνολική κατεύθυνση πορείας		Νοτιοδυτική
Δυσκολία		4
Σήμανση		ΟΧΙ
Ομορφιά		5
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		5

2. AGT23: ΛΙΒΑΔΑΚΙ

ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ – ΛΙΒΑΔΑΚΙ – ΤΟΥΡΛΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ

- **Γενική περιγραφή**

Η περιγραφή της διαδρομής γίνεται εδώ από το σημείο που τελειώνει η προηγούμενη διαδρομή AGT22: ΔΙΑΣΕΛΟ διότι συνδυάζεται με αυτήν και αποτελεί συνέχεια της και δημιουργεί συνολικά μία κυκλική διαδρομή με αρχή και τέλος τη Ζαρούχλα.

Από ξωκλήσι του Αγίου Νικολάου κινείται στο δασικό δρόμο (ανατολικά) για 400 μ. και πάνω σε κλειστή δεξιά στροφή ακολουθεί αριστερά σε ασαφές μονοπάτι. Από εδώ και μετά δεν υπάρχει

σήμανση και ανεβαίνει βορειανατολικά μέσα σε δάσος. Σε ένα χλμ. περίπου το μονοπάτι βγαίνει στην αλπική ζώνη. Η κορυφή Λιβαδάκι (1.836 μ.) είναι ορατή και προσεγγίζεται εύκολα.

Από την κορυφή υπάρχει οπτική επαφή με την υψηλότερη κορυφή Τούρλα (1.873 μ.) που βρίσκεται ένα χλμ. βορειότερα. Η τρίτη ανώνυμη κορυφή (1.826 μ.) είναι επίσης ορατή και βρίσκεται 1,5 χλμ. με ελαφρώς ΒΔ κατεύθυνση στην περιοχή του Ξεροβουνίου. Η κίνηση από κορυφή σε κορυφή γίνεται εύκολα καθώς δεν υπάρχουν δύσκολα περάσματα.

Η κατάβαση ξεκινά με βόρεια κατεύθυνση και στη συνέχεια ΒΔ κατεβαίνοντας την πρώτη μεγάλη ρεματιά πάντα εκτός μονοπατιού. Πλησιάζοντας τον δασικό δρόμο εισέρχεται σε περιοχή με δέντρα αλλά με ελιγμούς επιλέγεται η βέλτιστη διαδρομή.

Με νοτιοδυτική κατεύθυνση ακολουθεί το δασικό δρόμο και σε 2,7 χλμ. βρίσκεται πάνω από τη Ζαρούχλα. Εκεί παρακάμπτει το δρόμο δυτικά μέσα στο δάσος καθώς ο δρόμος κάνει μεγάλο κύκλο. Σε 300 μ. συναντά την κεραία τηλεφωνίας και ο δρόμος οδηγεί τελικά στη Ζαρούχλα.

Επειδή δεν έχει γίνει πλήρης και λεπτομερής καταγραφή της διαδρομής τα τεχνικά στοιχεία της διαδρομής δεν είναι πλήρη και δίνονται με επιφύλαξη.

- **Βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής**

Κατηγορία		Ορειβασία
Διαδρομή		Διάσχιση
Μήκος (μ.)		10.711
Κατάσταση εδάφους (μ.)	Μονοπάτι	
	Χωματόδρομος	
	Ασφαλτόδρομος	
Υψόμετρο (μ.)	αρχή	1.450
	τέλος	1.010
Υψόμετρο (μ.)	χαμηλότερο	1.010
	υψηλότερο	1.873
Κλίση εδάφους (μέση %)		11,0%
Εκτιμώμενος Χρόνος διάσχισης χωρίς στάσεις		3h 30'
Συνολική κατεύθυνση πορείας		
Δυσκολία		3
Σήμανση		ΕΛΛΙΠΗΣ
Ομορφιά		4
Πόσιμο νερό		ΟΧΙ
Βλάστηση		4

3. AGT28: ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΟΛΙΩΤΗ

ΑΓΡΙΔΙ - ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ

Η διαδρομή είναι τμήμα του μονοπατιού που ένωνε τα Αρφαρά (Αμπελόκηποι) με την Ζαρούχλα και αποτελούσε μοναδικό δρόμο επικοινωνίας, μονοπάτι διαβίωσης για πολλούς αιώνες, μέσα από το οποίο διακινούσαν όλα τα προϊόντα που παράγονταν στα χαμηλότερα υψόμετρα, όπως εσπεριδοειδή, λάδι και ελιές, φρούτα και σάρι και τα οποία αντάλλαζαν με γαλακτοκομικά και αμνοερίφια με τους κτηνοτρόφους που κατοικούσαν στα ορεινά.

Το μονοπάτι συνδέεται και ένα προεπαναστατικό επεισόδιο. Μέσα από αυτόν το δρόμο πέρασε ο Νικόλαος Σολιώτης με την ομάδα του μετά την συμπλοκή και δολοφονία των τριών Τούρκων γραμματοκομιστών στις Πόρτες Αγριδίου. Στις 15 και 16 Μαρτίου 1821 στα Αρφαρά, σκοτώνει τους

οκτώ Οθωμανούς φοροεισπράκτορες, την ομάδα Τσίπογλου, όπως γλαφυρά περιγράφει ο καθηγητής φιλολογίας και ντόπιος συγγραφέας Γεώργιος Άγγελος Κανελλόπουλος, στο βιβλίο του «Ιστορία και Λαογραφία των χωρίων και οικισμών της περιοχής Ανατολικής Αιγιαλείας και Καλαβρύτων»(πρώτη πηγή), γράφει: «Το επεισόδιο Τσίπογλου, ήτοι ο φόνος των οκτώ ανδρών της ομάδας Τσίπογλου, (γνωστοί Οθωμανοί Τριπολιτσιώτες φοροεισπράκτορες) έξω από το χωριό Αρφαρά, οι οποίοι περιφέρονταν στην περιοχή για την είσπραξη του κεφαλικού φόρου.... Ο Νικόλαος Σολιώτης με τα παλληκάρια του, βοηθούμενος από ενόπλους της ομάδας του Αναγνώστη Κορδή, Βαλιμίτες και τους Αρφαραίους Μέντζελο και Διαμαντή, έστησαν ενέδρα στην ομάδα Τσίπογλου, η οποία διανυκτέρευσε στο σπίτι του προεστού του χωριού, Κανέλλου Κανελλόπουλου. Εκεί, η γυναίκα του προεστού, επειδή δεν ήθελε να τους σκοτώσουν μέσα στο σπίτι της, τους τάισε καλά και τους μέθυσε πολύ, οπότε καθώς αυτοί κοιμόνταν, λάδωσε τα στουρνάρια των όπλων τους και τα αχρήστευσε. Έτσι την άλλη μέρα το πρωί, η ομάδα του Ν. Σολιώτη τους κτύπησε στο ρέμα του Αγίου Βασιλείου και στην θέση Κουτσουπιές (λίγα μέτρα παρακάτω) και τους σκότωσε. Έκτοτε το μέρος ονομάστηκε «Κακό».

Σκοπός της δημιουργίας του μονοπατιού είναι η αναβίωση της ιστορικής μνήμης.

Η διαδρομή ξεκινά από το χωριό Αγρίδι και από χωματόδρομους και μονοπάτια, περνά πάνω από τη κατολίσθηση που δημιούργησε τη λίμνη Τσιβλού και καταλήγει στο χωριό Αμπελόκηποι συναντώντας τη διαδρομή AGT14 Η ΔΟΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΪΟΥ.

Δεν έχει γίνει πλήρης καταγραφή της διαδρομής γι αυτό παρατίθεται εδώ μόνο το εκτιμώμενο μήκος της διαδρομής που ανέρχεται σε 14.422 μ.

• **Οργάνωση δικτύου πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών στο Δήμο Αιγιαλείας.**

Ο οικοτουρισμός αποτελεί μορφή τουρισμού η οποία περιλαμβάνει όλες τις μορφές τουρισμού που έχουν πρόσβαση στη φύση και πρωταρχικό κίνητρο να θαυμάσουν, να παρατηρήσουν και να εκτιμήσουν οι επισκέπτες τόσο το φυσικό περιβάλλον που υπάρχει στις προστατευόμενες περιοχές. Προάγει την προστασία των φυσικών περιοχών, ενισχύοντας την τοπική οικονομία των οργανώσεων και των φορέων που έχουν αναλάβει τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών και ευαισθητοποιώντας τους κατοίκους και τους τουρίστες για την αναγκαιότητα διατήρησης του φυσικού και πολιτισμικού πλούτου.

Πρόκειται για μορφή εξειδικευμένου τουρισμού με βασικό αντικείμενο ενδιαφέροντος το φυσικό περιβάλλον. Ο οικοτουρισμός μπορεί να έχει γενικότερο ενδιαφέρον το τοπίο, τα οικοσυστήματα, τους επιμέρους οικότοπους, να βασίζεται στην περιήγηση στο χώρο. Μπορεί όμως να εστιάζεται σε πιο εξειδικευμένο ενδιαφέρον που αφορά ομάδες οργανισμών, σπάνιους φυσικούς σχηματισμούς και προστατευόμενες φυσικές εκτάσεις. Σε όλες τις εκδοχές του μπορεί να συνδυαστεί με το πολιτιστικό περιβάλλον, την παραδοσιακή αγροτική οικονομία και το αγροτικό τοπίο.

Στις οικοτουριστικές διαδρομές σύμφωνα με τις προδιαγραφές της παρούσας πραγματογνωμοσύνης είναι οι θεματικές διαδρομές που διασχίζουν μία περιοχή αλλά και οι διαδρομές που μπορούν πραγματοποιηθούν εντός ενός οργανωμένου δικτύου διαδρομών όταν γίνεται συνδυασμός διαδρομών.

Είναι σαφές ότι μεμονωμένα μονοπάτια ή διαδρομές δεν αρκούν για την ανάπτυξη του πεζοπορικού τουρισμού. Είναι αναγκαία η δημιουργία ενός δικτύου πεζοπορικών διαδρομών ώστε μία διαδρομή να μπορεί να συνδυαστεί με κάποια άλλη προς άλλον προορισμό, με την οποία διασταυρώνεται (συναντάται) σε κάποιο σημείο. Με αυτό τον τρόπο ο επισκέπτης - πεζοπόρος έχει τη δυνατότητα να καλύψει μεγαλύτερη απόσταση, έχει ευρύτερες επιλογές προκειμένου να γνωρίσει περισσότερα μέρη ή με κυκλική πορεία μπορεί να επιστρέψει από εκεί που ξεκίνησε.

Τα μονοπάτια που συνθέτουν το προτεινόμενο δίκτυο των πεζοπορικών διαδρομών αποτελούσαν τους παλιούς δρόμους επικοινωνίας μεταξύ των οικισμών της περιοχής. Ενώνουν επίσης τα χωριά με τις αγροτικές καλλιέργειες που παλαιότερα καταλάμβαναν πολύ μεγαλύτερη έκταση από τη σημερινή και τις προβιομηχανικές εγκαταστάσεις (π.χ. μύλους) για την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων ή οδηγούσαν ή και οδηγούν ακόμη σε κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις ή βοσκοτόπια.

Οι προτεινόμενες πεζοπορικές διαδρομές αναδεικνύουν αυτούς τους παλιούς δρόμους επικοινωνίας και μέσα από αυτήν ο πεζοπόρος και επισκέπτης της περιοχής γνωρίζει και έρχεται σε επαφή με το οικιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον του χθες και του σήμερα. Αυτό επιτυγχάνεται με την αξιοποίηση αυτών των μονοπατιών και την προβολή και ανάδειξη των εγκαταστάσεων και αρχιτεκτονικών συνόλων από τα οποία διέρχονται (οικισμούς, υδρόμυλους, γεφύρια, μοναστήρια κ.λ.π.) και την πληροφοριακή σήμανση με πινακίδες που ενημερώνει τον πεζοπόρο και επισκέπτη για την ιστορία, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Στόχος επομένως είναι η ένταξη και ενσωμάτωση της κάθε πεζοπορικής διαδρομής στο οικιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής και μέσα από αυτήν μια περισσότερο ουσιαστική και γόνιμη επαφή του επισκέπτη και πεζοπόρου με την περιοχή.

Το δίκτυο των πεζοπορικών διαδρομών συμπληρώνεται με τις ορειβατικές διαδρομές της κάθε περιοχής.

Γι αυτό, βασικός στόχος της εμπειρογνωμοσύνης ήταν η οργάνωση του πεζοπορικού τουρισμού στο Δήμο Αιγιαλείας στη βάση της διαμόρφωσης ενός δικτύου οικοτουριστικών διαδρομών.

Στο πλαίσιο αυτό οι πεζοπορικές και οι ορειβατικές που περιγράφηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις και αποτελούν οικότουριστικές διαδρομές που καλύπτουν όλη την έκταση του Δήμου Αιγιαλείας.

Γ-Β Γ.1 Οικοτουριστικές διαδρομές, γεωγραφική περιοχή που καλύπτουν και οι διαδρομές από τις οποίες αποτελούνται

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
Α. ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	AGT02	ΑΧΑ - Ε / AGT02	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ	Άνω Ζηρία - Ι.Ν. Αγίου Αθανασίου - Ι.Ν. Αγίου Νικολάου - Άνω Ζηρία	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	6.464
2	AGT07	ΑΧΑ - Ε / AGT07	ΔΑΣΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΥΦΗ	Παρασκευή - Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου - Κορυφή Κερασία - Ι.Ν. Αναλήψης - Παρασκευή	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.109
3	AGT11	ΑΧΑ - Ε / AGT11	Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ	ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΛΙΜΝΗΣ ΤΣΙΒΛΟΥ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.747
4	AGT13	ΑΧΑ - Ε / AGT13	ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ, ΦΟΥΡΝΟΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ – MEDIUM	3.537
5	AGT14	ΑΧΑ - Ε / AGT14	Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	Αμπελοκήποι, Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου, Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής, Μονή Αγίου Βασιλείου, Αμπελοκήποι	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	13.537
6	AGT18	ΑΧΑ - Ε / AGT18	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ	ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	7.418
7	Ε4	ΑΧΑ - Ε / Ε4	ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΔΙΑΚΟΠΤΟ – ΟΔΟΝΤΩΤΟΣ - ΝΙΑΜΑΤΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	5.000
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
1	AGT03	ΑΧΑ - Λ / AGT03	ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ	Κατώ Σαλμενικό, Άνω Σαλμενικό, Δαμακίни, Κατώ Σαλμενικό	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	17.215
2	AGT04	ΑΧΑ - Ε / AGT04	ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ	Βερίνο, Ι.Μ. Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, Βερίνο	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.063
3	AGT05	ΑΧΑ - Ε / AGT05	ΒΟΛΤΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ	ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΡΗΝΗΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.759
4	AGT06	ΑΧΑ - Λ / AGT06	ΑΓΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ	Χατζή – «Πλάτανος» – Αρχαιολογικός Χώρος	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	4.527

				ΤΡΑΠΕΖΑΣ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ			
5	AGT08	ΑΧΑ - L / AGT08	Ο ΠΑΛΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ	Ι.Μ. ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ - ΆΝΩ ΜΑΥΡΙΚΙΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.015
6	AGT09	ΑΧΑ - L / AGT09	Η ΘΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ	ΜΑΜΟΥΣΙΑ - ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΜΑΜΟΥΣΙΑΣ - ΜΑΜΟΥΣΙΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.034
7	AGT10	ΑΧΑ - Ε / AGT10	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ	3ο ΧΛΜ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ, Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΚΡΕΜΑΣΤΟΥ, ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΙΑΜΑΤΩΝ, 3ο ΧΛΜ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ, ΔΙΑΚΟΠΤΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	9.957
8	AGT12	ΑΧΑ - Ε / AGT12	ΤΟ ΠΥΚΝΟ ΔΑΣΟΣ	ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ, ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ, ΚΑΣΤΡΑΚΙ, ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙΟΥ, ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΟ - HARD	10.258
9	AGT15	ΑΧΑ - Ε / AGT15	ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΦΥΣΗ	ΠΕΡΙΘΩΡΙ - ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ - ΠΕΡΙΘΩΡΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	4.551
10	AGT16	ΑΧΑ - Ε / AGT16	ΤΑ ΝΕΡΑ ΤΗΣ ΣΕΛΙΑΝΑΣ	ΣΕΛΙΑΝΑ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ - ΒΡΥΣΗ ΜΑΧΑΙΡΑ - ΠΕΤΡΙΝΟ ΓΕΦΥΡΙ ΣΕΛΙΑΝΑΣ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ - ΣΕΛΙΑΝΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	5.387
11	AGT17	ΑΧΑ - L / AGT17	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ	ΓΡΗΓΟΡΙ – ΕΠΤΑΠΙΤΑ – ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΓΑΝΙΘΗ – ΛΑΚΚΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	7.656
12	AGT27	ΑΧΑ - Ε / AGT27	ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ	ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ – ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ – ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣ ΜΕΓΑ ΣΠΗΛΛΑΙΟ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.741
Β. ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ							
1	AGT19	ΑΧΑ - L / AGT19	ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ – ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΟΥΓΙ – ΤΕΣΣΕΡΑ ΕΛΑΤΑ – ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ – ΜΑΥΡΟΛΙΜΝΗ – ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΔΥΣΚΟΛΟ – HARD	10.412

2	AGT21	ΑΧΑ - Ε / AGT21	ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ – ΚΟΡΥΦΗ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	9.357
3	AGT22	ΑΧΑ - Ε / AGT22	ΔΙΑΣΕΛΟ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.692
4	AGT24	ΑΧΑ - Ε / AGT24	ΚΛΩΚΟΣ (1)	ΠΤΕΡΗ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.679
5	AGT25	ΑΧΑ - Ε / AGT25	ΚΛΩΚΟΣ (2)	ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑΣ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.447
6	AGT26	ΑΧΑ - Ε / AGT26	ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΠΤΕΡΗ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.493
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ							
1	AGT20	ΑΧΑ - Ε / AGT20	ΓΑΡΔΙΚΙ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΚΟΡΥΦΗ ΓΑΡΔΙΚΙ ΧΕΛΜΟΥ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΟ – HARD	8.005
2	AGT23	ΑΧΑ - Ε / AGT23	ΛΙΒΑΔΑΚΙ	ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ – ΛΙΒΑΔΑΚΙ – ΤΟΥΡΛΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	10.711
3	AGT28	ΑΧΑ - L / AGT26	ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΟΛΙΟΤΗ	ΑΓΡΙΔΙ - ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΔΥΣΚΟΛΟ – HARD	14.422

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & Αρίθμησης:**

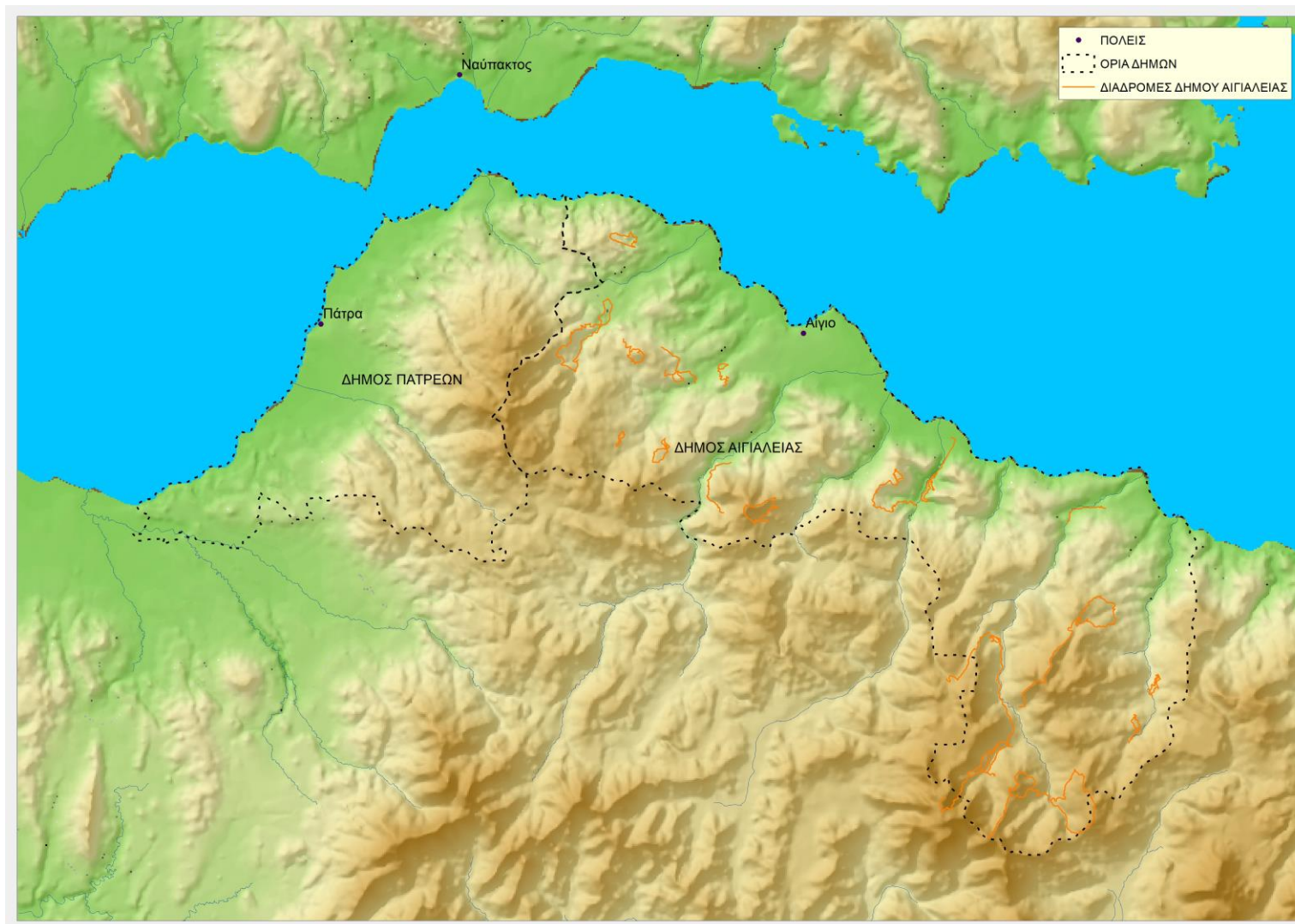
ΑΧΑ = Νομός Αχαΐας

Ε = Μονοπάτι Αναψυχής

L = Θεματικό – Εκπαιδευτικό Μονοπάτι

AGT = Δήμος Αιγιαλείας (Aigialeia Trails)

Οι οικοτουριστικές, πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές στο Δήμο Αιγιαλείας φαίνονται στον παρακάτω χάρτη.

Οι διαδρομές φαίνονται αναλυτικά στους χάρτες 1, 3 και 5 του Παραρτήματος

Γ-B Γ.2 Πίνακες Καθαρισμένων ή μη και σηματοδοτημένων ή μη διαδρομών

Στους παρακάτω πίνακες ξεχωρίζονται οι διαδρομές ανάλογα με την κατάσταση που βρίσκεται η κάθε διαδρομή σε σχέση πρώτον με το επίπεδο της βατότητας και του καθαρισμού των μονοπατιών που την αποτελούν και δεύτερον το επίπεδο της σήμανσης. Οι διαδρομές χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- Καθαρισμένες και σηματοδοτημένες διαδρομές
- Καθαρισμένες και μη σηματοδοτημένες διαδρομές
- Μη καθαρισμένες και μη σηματοδοτημένες διαδρομές

Σκοπός της κατηγοριοποίησης είναι να εξαχθούν συμπεράσματα για το ποιες διαδρομές μπορούν χρησιμοποιηθούν άμεσα ή χρησιμοποιούνται ήδη και ποιες διαδρομές χρειάζεται να προγραμματιστούν παρεμβάσεις προκειμένου να ενταχθούν στο δίκτυο.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, πολλές διαδρομές έχουν προκύψει από την οργανωμένη παρέμβαση του Δήμου Πατρέων με τον καθαρισμό μονοπατιών και την σήμανση των διαδρομών. Πολλές διαδρομές όμως έχουν προκύψει από ιδιωτική πρωτοβουλία. Αποτέλεσμα είναι ο τρόπος, οι προδιαγραφές και το επίπεδο της σήμανσης να μην είναι ενιαία και να υπάρχει ανομοιομορφία.

Η οργάνωση και υλοποίηση του δικτύου των πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών θα πρέπει να κατευθύνεται, να οργανώνεται και να παρακολουθείται από το Δήμο Πατρέων προκειμένου να ακολουθούνται συγκεκριμένοι ενιαίοι κανόνες και προδιαγραφές για τις απαιτούμενες παρεμβάσεις καθαρισμού και σήμανσης των διαδρομών.

Παρόλα αυτά για την παρούσα πραγματογνωμοσύνη, αν κάποια διαδρομή που έχει προκύψει από ιδιωτική πρωτοβουλία, κρίνεται ότι είναι επαρκώς καθαρισμένη και σημασμένη, κατατάσσεται στην πρώτη κατηγορία.

Από τους πίνακες Καθαρισμένων ή μη και σηματοδοτημένων ή μη διαδρομών μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα ως προς το βαθμό υλοποίησης του δικτύου πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών και προς ποια κατεύθυνση ή διαδρομές θα πρέπει να κινηθούν οι απαιτούμενες παρεμβάσεις για την ολοκλήρωση του σχεδιασμού του δικτύου. Παρατηρείται ότι από τις υφιστάμενες διαδρομές, οι καθαρισμένες και σηματοδοτημένες είναι λιγότερες, γεγονός που σημαίνει ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην καλύτερη οργάνωση των δικτύων.

Καθαρισμένες και σηματοδοτημένες διαδρομές

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
1	E4	ΑΧΑ - Ε / Ε4	ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΔΙΑΚΟΠΤΟ – ΟΔΟΝΤΩΤΟΣ - ΝΙΑΜΑΤΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	5.000
2	AGT19	ΑΧΑ - L / AGT19	ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ – ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΟΥΓΙ – ΤΕΣΣΕΡΑ ΕΛΑΤΑ – ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ – ΜΑΥΡΟΛΙΜΝΗ – ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΔΥΣΚΟΛΟ – HARD	10.412

Καθαρισμένες και μη σηματοδοτημένες διαδρομές

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
1	AGT02	ΑΧΑ - Ε / AGT02	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ	Άνω Ζηρία - Ι.Ν. Αγίου Αθανασίου - Ι.Ν. Αγίου Νικολάου - Άνω Ζηρία	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	6.464
2	AGT07	ΑΧΑ - Ε / AGT07	ΔΑΣΟΣ ΚΑΙ ΚΟΡΥΦΗ	Παρασκευή - Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου - Κορυφή Κερασία - Ι.Ν. Αναλήψης - Παρασκευή	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.109
3	AGT11	ΑΧΑ - Ε / AGT11	Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ	ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΛΙΜΝΗΣ ΤΣΙΒΛΟΥ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.747
4	AGT13	ΑΧΑ - Ε / AGT13	ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΝΑ, ΦΟΥΡΝΟΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ – MEDIUM	3.537
5	AGT14	ΑΧΑ - Ε / AGT14	Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ, Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Ι.Ν. ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ, ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	13.537
6	AGT18	ΑΧΑ - Ε / AGT18	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ	ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	7.418
7	AGT21	ΑΧΑ - Ε / AGT21	ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΔΑΣΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΑΣ – ΚΟΡΥΦΗ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	9.357
8	AGT22	ΑΧΑ - Ε / AGT22	ΔΙΑΣΕΛΟ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.692

				ΦΕΝΕΟ)			
9	AGT24	ΑΧΑ - Ε / AGT24	ΚΛΩΚΟΣ (1)	ΠΤΕΡΗ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.679
10	AGT25	ΑΧΑ - Ε / AGT25	ΚΛΩΚΟΣ (2)	ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑΣ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ – ΚΟΡΥΦΗ ΚΛΩΚΟΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	3.447
11	AGT26	ΑΧΑ - Ε / AGT26	ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΠΤΕΡΗ – ΑΧΑΪΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.493

Μη καθαρισμένες και μη σηματοδοτημένες διαδρομές

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ*	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ*	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΜΗΚΟΣ
1	AGT03	ΑΧΑ - L / AGT03	ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ, ΑΝΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ, ΔΑΜΑΚΙΝΙ, ΚΑΤΩ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	17.215
2	AGT04	ΑΧΑ - Ε / AGT04	ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ	ΒΕΡΙΝΟ, Ι.Μ. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, ΒΕΡΙΝΟ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.063
3	AGT05	ΑΧΑ - Ε / AGT05	ΒΟΛΤΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ	ΚΥΚΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΡΗΝΗΣ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	2.759
4	AGT06	ΑΧΑ - L / AGT06	ΑΓΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΧΑΤΖΗ – «ΠΛΑΤΑΝΟΣ» – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ – ΞΩΚΛΗΣΙ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	4.527
5	AGT08	ΑΧΑ - L / AGT08	Ο ΠΑΛΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ	Ι.Μ. ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ - ΑΝΩ ΜΑΥΡΙΚΙΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.015
6	AGT09	ΑΧΑ - L / AGT09	Η ΘΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ	ΜΑΜΟΥΣΙΑ - ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΜΑΜΟΥΣΙΑΣ - ΜΑΜΟΥΣΙΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	6.034
7	AGT10	ΑΧΑ - Ε / AGT10	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ	3ο ΧΛΜ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ, Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΚΡΕΜΑΣΤΟΥ, ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΙΑΜΑΤΩΝ, 3ο ΧΛΜ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ, ΔΙΑΚΟΠΤΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	9.957
8	AGT12	ΑΧΑ - Ε / AGT12	ΤΟ ΠΥΚΝΟ ΔΑΣΟΣ	ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ, ΑΝΩ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ,	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΟ - HARD	10.258

				ΚΑΣΤΡΑΚΙ, ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙΟΥ, ΜΕΣΟΡΡΟΥΓΙ			
9	AGT15	ΑΧΑ - Ε / AGT15	ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΦΥΣΗ	ΠΕΡΙΘΩΡΙ - ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ - ΠΕΡΙΘΩΡΙ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	4.551
10	AGT16	ΑΧΑ - Ε / AGT16	ΤΑ ΝΕΡΑ ΤΗΣ ΣΕΛΙΑΝΑΣ	ΣΕΛΙΑΝΑ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ - ΒΡΥΣΗ ΜΑΧΑΙΡΑ - ΠΕΤΡΙΝΟ ΓΕΦΥΡΙ ΣΕΛΙΑΝΑΣ - Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ - ΣΕΛΙΑΝΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	5.387
11	AGT17	ΑΧΑ - L / AGT17	ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ	ΓΡΗΓΟΡΙ – ΕΠΤΑΠΙΤΑ – ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΓΑΝΙΤΗ – ΛΑΚΚΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΕΥΚΟΛΗ - EASY	7.656
12	AGT27	ΑΧΑ - Ε / AGT27	ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ	ΛΙΜΝΗ ΤΣΙΒΛΟΥ – ΑΝΩ ΠΟΤΑΜΙΑ – ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣ ΜΕΓΑ ΣΠΗΛΑΙΟ)	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	5.741
13	AGT20	ΑΧΑ - Ε / AGT20	ΓΑΡΔΙΚΙ	ΖΑΡΟΥΧΛΑ – ΚΟΡΥΦΗ ΓΑΡΔΙΚΙ ΧΕΛΜΟΥ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΔΥΣΚΟΛΟ – HARD	8.005
14	AGT23	ΑΧΑ - Ε / AGT23	ΛΙΒΑΔΑΚΙ	ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΡΟΣ ΦΕΝΕΟ – ΛΙΒΑΔΑΚΙ – ΤΟΥΡΛΑ – ΖΑΡΟΥΧΛΑ	ΑΝΑΨΥΧΗΣ (Ε)	ΜΕΤΡΙΑ - MEDIUM	10.711
15	AGT28	ΑΧΑ - L / AGT26	ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΟΛΙΟΤΗ	ΑΓΡΙΔΙ - ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ (L)	ΔΥΣΚΟΛΟ – HARD	14.422

***Επεξήγηση κωδικοποίησης & Αρίθμησης:**

ΑΧΑ = Νομός Αχαΐας

Ε = Μονοπάτι Αναψυχής

L = Θεματικό – Εκπαιδευτικό Μονοπάτι

AGT = Δήμος Αιγιαλείας (Aigialeia Trails)

Γ-B Γ.3 Τουριστικοί πόροι που συνδέονται με τις οικοτουριστικές διαδρομές

Η περιοχή των οικοτουριστικών διαδρομών που εξετάστηκαν διαθέτει ένα πλούσιο φυσικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από έντονες εναλλαγές τοπίων. Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει ένα τοπίο με ιδιαίτερα, ποικιλόμορφο φυσικό ανάγλυφο, που χαρακτηρίζεται από ορεινούς όγκους, έντονη βλάστηση, ανοικτές αγροτικές περιοχές, ρεματιές και δάση. Τα κύρια χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης όσον αφορά το φυσικό περιβάλλον επικεντρώνονται στο φυσικό της πλούτο με την αρμονική συνύπαρξη υδάτινων πόρων και ορεινών δασικών περιοχών. Οι οικισμοί είναι διάσπαρτοι σε ολόκληρη τη περιοχή, τόσο σε χαμηλά όσο και σε μεγαλύτερα υψόμετρα, εκτός από τις περιοχές όπου το έντονο ανάγλυφο δεν επέτρεψε την κατοίκηση της περιοχής. Τα περισσότερα χωριά βρίσκονται στις παρυφές των βουνών όπου σε συνδυασμό με τη διατήρηση του παραδοσιακού τους χαρακτήρα αναδεικνύεται η γραφικότητα της Ελληνικής υπαίθρου.

Λόγω της ποικιλίας του ανάγλυφου και της αλληλουχίας των διαφόρων οικοτόπων, δίδεται συνεχώς η δυνατότητα στον επισκέπτη να θαυμάζει ένα συνεχώς εναλλασσόμενο τοπίο. Δεν υπάρχουν οι οπτικοί περιορισμοί ενός αστικού τοπίου. Η απρόσκοπτη θέα κυριαρχεί σε πολλά σημεία της περιοχής εμπειρογνωμοσύνης. Σε άλλες επικρατεί η ενδοδασικό περιβάλλον με δάση μεγάλης ηλικίας. Το τοπίο της περιοχής χαρακτηρίζεται από μεγάλη οικολογική και αισθητική αξία αποτελώντας έναν αυτοτελή τουριστικό πόρο, με υψηλές δυνατότητες μελλοντικής αξιοποίησης.

Η Αιγιαλεια παρουσιάζει αρκετές γεωμορφολογικές εναλλαγές, διαφορετικά μεταξύ τους φυσικά τοπία, σημεία καταπληκτικής θέας και μεγάλο πολιτισμικό πλούτο. Ένα δίκτυο πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών οφείλει να λάβει υπόψη του την ποικιλία αυτή και να προσπαθήσει να την παρουσιάσει στο κοινό μέσω θεματικών διαδρομών. Στην περίπτωση του Δήμου Αιγιαλείας η ποικιλομορφία του πεδίου είναι μεγάλο πλεονέκτημα καθώς μπορούν να προβληθούν διαδρομές πεζοπορίας με εικόνες από δάση σε ορεινούς όγκους με θέα τη θάλασσα και τα βουνά της Στερεάς Ελλάδας, εντυπωσιακές κορυφές, διασχίσεις φαραγγιών, σημεία θρησκευτικού ενδιαφέροντος, αρχαιολογικοί και βυζαντινοί θησαυροί, ρεματιές, πηγές και τρεχούμενα νερά, καθώς και οι γνωστές παραλίες της Αιγιαλείας, στοιχεία τα οποία αλληλοσυμπληρώνουν μια πολύ πλούσια εικόνα στα μάτια του εν δυνάμει επισκέπτη.

Η περιοχή της εμπειρογνωμοσύνης διαθέτει έναν ανεκτίμητο πλούτο πολιτιστικών στοιχείων, στοιχείων αγροτικής κληρονομιάς και παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ο οποίος καταγράφηκε εμπειριστατικά και αξιολογήθηκε ώστε να περιλαμβάνεται στο δίκτυο των προτεινόμενων διαδρομών.

Τα σημαντικότερα στοιχεία τα οποία καταγράφηκαν και ελήφθησαν ιδιαίτερα υπόψη για τον καθορισμό των διαδρομών είναι τα εξής :

- Τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους
- Περιοχές περιβαλλοντικού και οικολογικού ενδιαφέροντος
- Παραδοσιακή αρχιτεκτονική και αρχιτεκτονικά σύνολα οικισμών
- Χαρακτηρισμένα διατηρητέα κτίρια
- Ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία
- Λαογραφικά στοιχεία (έθιμα και παραδόσεις)
- Πολιτιστικές εκδηλώσεις και γεγονότα
- Παραδοσιακές αγροτικές καλλιέργειες και ασχολίες
- Τουριστικά καταλύματα και καταστήματα εστίασης
- Υποδομές πολιτισμού

Όλα τα παραπάνω αποτελούν μια σημαντική κληρονομιά για την περιοχή και αποτελούν το μεγαλύτερο συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής.

Η υπό μελέτη περιοχή έχει ένα ιδιαίτερο διπλό χαρακτηριστικό: αποτελεί περιοχή με ιδιαίτερη οικολογική αξία, σημαντική για την προστασία και διατήρηση της φύσης και ταυτόχρονα βρίσκεται στο επίκεντρο των τοπικών αναπτυξιακών εξελίξεων. Το χαρακτηριστικό της περιοχής είναι ότι αποτελεί ένα σημαντικό σε βιολογικά και αισθητικά στοιχεία οικοσύστημα. Η αλλοίωση των χαρακτηριστικών αυτών μακροπρόθεσμα θα στερήσει από την περιοχή έναν μοναδικό τόπο υψηλής οικολογικής αξίας.

Ιδιαίτερα θετικό στοιχείο για την ρύθμιση του διπλού ρόλου της περιοχής, αποτελεί το γεγονός, ότι η φυσικότητα της περιοχής έχει διατηρηθεί σε μεγάλο βαθμό. Αυτό οφείλεται αρχικά στο ότι στην περιοχή οι κύριες οικονομικές δραστηριότητες αυτές του πρωτογενή τομέα, όπου ασκούνται με παραδοσιακό τρόπο ακόμη και σήμερα, στο ότι η ορεινή Ναυπακτία πρόκειται για μια σχετικά απομονωμένη περιοχή και τέλος στο ότι δεν έχουν εντοπιστεί ακόμα δυσμενείς δράσεις που αφορούν τον τουρισμό.

Εκτός του ιδιαίτερου κάλλους φυσικού περιβάλλοντος, οι τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής αναπτύχθηκαν στο κεφάλαιο Β-Β.4 *Ιστορικά στοιχεία – Σημεία ενδιαφέροντος* και συμπληρώθηκαν στις περιγραφές των διαδρομών.

Καταγράφονται ιδιαίτερα τοπία οικολογικής και περιβαλλοντικής σημασίας, αρχιτεκτονικά σύνολα κτήρια και κατασκευές (γεφύρια, νερόμυλοι κλπ.), δείγματα της τοπικής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, εκκλησιαστικά και θρησκευτικά μνημεία και σημεία αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Ειδικά πρέπει να αναφερθούν τα λαογραφικά μουσεία και οι λαογραφικές συλλογές που υπάρχουν στα χωριά.

Όσον αφορά τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, περιορίζονται στη διοργάνωση θρησκευτικών πανηγυριών, που διατηρούν ακόμη αρκετά από τα παραδοσιακά στοιχεία της περιοχής. Τα πανηγύρια αυτά εκτός από τη θρησκευτική σημασία τους, επηρεάζουν και την κοινωνική ζωή των περιοχών αφού δίνουν την ευκαιρία στους ντόπιους και στους μετανάστες σε άλλες περιοχές της χώρας ή του εξωτερικού να επισκεφτούν τα χωριά τους.

Οι οικοτουριστικές διαδρομές της Αιγιαλείας βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση από το Αίγιο, την έδρα του Δήμου αλλά και την Πάτρα, το μεγάλο αστικό κέντρο της Αχαΐας, και σε άμεση σχέση με τη θάλασσα την παραλιακή ζώνη. Εξάλλου το μεγαλύτερο πλεονέκτημα των διαδρομών είναι η θέαση που προσφέρουν προς τον Κορινθιακό κόλπο και τις απέναντι ακτές και τους ορεινούς όγκους της Φωκίδας και της Βοιωτίας.

Στα ανωτέρω θα πρέπει να προστεθούν οι τουριστικοί πόροι της παραλιακής ζώνης που επικεντρώνονται στην βαρύνουσα παρουσία της πόλης του Αιγίου, τις οδικές, ακτοπλοϊκές και σιδηροδρομικές εξυπηρετήσεις της, την ιστορική και πολιτιστική αξία της, τα αρχαιολογικά, ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία της. Επίσης ο υγρότοπος της Αλυκής, οι οργανωμένες παραλίες του Κορινθιακού κόλπου και η παραθεριστική κίνηση των παραλιακών οικισμών.

Δ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Δ.1 Τάσεις τουριστικής ανάπτυξης

Η περιοχή μελέτης των Δήμων Πατρέων και Αιγιαλείας, αποτελεί ένα φυσικό περιβάλλον πολυμερές και ποικίλο. Οι σημαντικοί πόροι του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος παρέχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα με χαρακτηριστικά και μεγέθη ικανά να προσδιορίσουν τα αντικείμενα, το περιεχόμενο και τον χαρακτήρα της τουριστικής ανάπτυξης. Συγκριτικό πλεονέκτημα για την περιοχή της εμπειρογνωμοσύνης αποτελεί το νέο δεδομένο με την παρουσία της τεχνητής λίμνης του Εύηνου. Παρά τους σημαντικούς όμως πόρους της περιοχής μελέτης η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής δεν κρίνεται ικανοποιητική.

Πάντως ο οδικός Άξονας Αθήνα – Πάτρα, η νέα σιδηροδρομική γραμμή στο βαθμό που είναι σήμερα υλοποιημένη, η Ιόνια Οδός Ιωαννίνων – Αντιρρίου η γέφυρα "Χαρίλαος Τρικούπης" της ζεύξης Ρίου – Αντιρρίου μπορούν να επιφέρουν σημαντικές αλλαγές στην περιοχή πραγματογνωμοσύνης και ιδιαίτερα στην Αιγιάλεια, εφόσον γίνεται πιο εύκολη και πιο γρήγορη η μεταφορά ανθρώπων και εμπορευμάτων, αλλά και πιο άμεση η πρόσβαση από την Αθήνα και την Πάτρα, το μεγάλο αστικό κέντρο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Οι μελλοντικές προοπτικές της περιοχής εστιάζουν, εκτός των άλλων, στην ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, και κυρίως ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Μια τέτοιου είδους ανάπτυξη περνά και μέσα από την περαιτέρω βελτίωση της τουριστικής υποδομής και πολύ πιθανόν, θα οδηγήσει και στην περαιτέρω ανάπτυξη στην περιοχή μελέτης. Λαμβάνοντας υπόψη, ότι τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού παρουσιάζουν σημαντική αύξηση θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες για αξιοποίηση, ανάδειξη και διάνομιξη πεζοπορικών διαδρομών και ορειβατικών μονοπατιών, ποδηλατικών διαδρομών, παρεμβάσεις ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού και ανάδειξη, αξιοποίηση και προβολή πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ειδικά για την περιοχή της Αιγιάλειας επιβάλλεται η βελτίωση της πρόσβασης, η διασύνδεσή της πόλης του Αιγίου με τις ημιορεινές και ορεινές ζώνες του Δήμου, η προβολή, η οργανωμένη προώθηση της περιοχής και η ενίσχυση της τουριστικής συνείδησης και της τουριστικής παιδείας. Η περιοχή της Αιγιαλείας έχει πολλές δυνατότητες που περιμένουν να αξιοποιηθούν από τις παραγωγικές δυνάμεις που συμμετέχουν στην τουριστική δραστηριότητα. Η διατήρηση των παραδοσιακών δομών στην παραγωγή και τον τρόπο ζωής έχουν προστατεύσει σημαντικά τις περιοχές από την ομογενοποίηση του σύγχρονου μαζικού πολιτισμού των πόλεων. Διατήρησαν σχεδόν άθικτο το παρθένο περιβάλλον και κράτησαν τους διαφορετικούς ρυθμούς της καθημερινής ζωής που ελκύουν τον κουρασμένο επισκέπτη της μεγαλόπολης. Μέσα από τον εναλλακτικό τουρισμό ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει το σύγχρονο χώρο και πολιτισμό της Αιγιαλείας, την μακραίωνη και σημαντική ιστορία του, τα μοναδικά και θαυμαστά φυσικά ομορφία των ορεινών όγκων και ποταμών που τη διασχίζουν. Μπορεί να εμπλουτίσει τη συνολική εμπειρία των διακοπών μέσα από αθλητικές δραστηριότητες ή προγράμματα περιήγησης και περιπέτειας.

Για τους λάτρεις της περιπέτειας στους Δήμους Πατρέων και Αιγιαλείας υπάρχουν και άλλες επιλογές. Η υπασία, η ορεινή ποδηλασία, το αλεξίπτωτο πλαγιάς, η παρατήρηση άγριων ζώων και πτηνών, αποτελούν μερικές από αυτές τις δραστηριότητες όπου μπορούν να συμμετέχουν όλοι όσοι θέλουν να εξασκήσουν το αγαπημένο άθλημα ή χόμπι τους.

Δ.2 Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και προοπτικές ανάπτυξής τους

Έχει παρατηρηθεί ότι η σημερινή κατάσταση στον κλασικό ή συμβατικό τουρισμό δείχνει τάσεις κορεσμού που οφείλονται στις αλλαγές νοοτροπίας του σημερινού ταξιδιώτη, που αναζητά νέους τόπους αλλά και νέους τρόπους διακοπών. Επιπλέον ασκείται έντονη κριτική για τις συνέπειες του

συμβατικού τουρισμού στο περιβάλλον, φυσικό και δομημένο αλλά και στη νοοτροπία, στα ήθη και έθιμα των ανθρώπων στις περιοχές που αναπτύσσεται. Όλα αυτά έχουν ως συνέπεια την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού ή όπως έχει επικρατήσει να λέγονται, εναλλακτικών ή ήπιων μορφών τουρισμού.

Η νέα αντίληψη για τον τουρισμό θεωρεί σημαντικό να διαφυλαχτεί το περιβάλλον με την ευρεία έννοια του όρου. Πρέπει επομένως να προστατευτούν όχι μόνο τα τοπία και οι φυσικοί χώροι αλλά επίσης οι φυσικοί πόροι, η οικοδομημένη κληρονομιά (αρχιτεκτονική, ιστορική κ.λ.π.) οι πολιτιστικές, κοινωνικές και λαϊκές παραδόσεις, η ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Οι εναλλακτικές ή ήπιες μορφές τουρισμού αποτελούν τη νέα φιλοσοφία για τον τουρισμό. Τα κύρια χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν τη διαφορά από τον παραδοσιακό τουρισμό είναι: Τουρισμός υψηλής αισθητικής και ποιότητας, εναρμονισμένος με τη φύση και τα οικολογικά συστήματα, μέσα σε κλίμα πολιτιστικής ανταλλαγής και αρμονικής συνύπαρξης των ανθρώπων με το ιστορικό τοπίο. Ο εναλλακτικός τουρισμός στοχεύει στην διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, στην βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ανθρώπων, στην ανάπτυξη των τοπικών κυρίως αγροτικών κοινωνιών. Αναφέρουμε ορισμένες από τις κυρίες μορφές εναλλακτικού τουρισμού:

- Αγροτουρισμός
- Οικοτουρισμός – φυσιολατρικός τουρισμός
- Συνεδριακός τουρισμός
- Ορειβατικός και πεζοπορικός τουρισμός
- Ποδηλατικός τουρισμός
- Εκπαιδευτικός-πολιτιστικός τουρισμός
- Τουρισμός υγείας – ιαματικός
- Τουρισμός περιπέτειας
- Αθλητικός τουρισμός
- Περιβαλλοντικός τουρισμός παρατήρησης (υγροβιότοπων, οικοσυστημάτων κλπ.)
- Θρησκευτικός τουρισμός

Όσον αφορά τη **συνεισφορά ειδικά της πεζοπορίας για την τουριστική ανάπτυξη** μιας περιοχής που μπορεί να γίνεται σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες εναλλακτικές μορφές τουρισμού, πρέπει επιγραμματικά να αναφέρουμε:

- Είναι η πιο ήπια και πιο ακίνδυνη μορφή ανάπτυξης τουρισμού
- Η δημιουργία μονοπατιών σε μια περιοχή διαφυλάσσει το περιβάλλον σε αντίθεση με το άνοιγμα δρόμων κ.λπ.
- Οι ήπιες μορφές ανάπτυξης τουρισμού όπως η πεζοπορία αναδεικνύουν και χαρακτηρίζουν μια περιοχή ως ανεπτυγμένη πολιτιστικά.
- Λόγω της αντίληψης του πεζοπόρου δεν χρειάζεται πολυτελής ανάπτυξη – υπερμεγέθη ξενοδοχεία, καζίνο κ.λπ. Αντιθέτως το ζητούμενο είναι να διατηρηθεί η φυσιογνωμία μιας περιοχής που συνεπάγεται ανάπτυξη πολύ μικρότερου κόστους.
- Στην πεζοπορία αναπτύσσονται τουριστικά περιοχές οι οποίες δεν έχουν καμία άλλη δυνατότητα ανάπτυξης λόγω του ότι βρίσκονται έξω από τους μεγάλους τουριστικούς άξονες.
- Επιμηκύνεται η τουριστική περίοδος γιατί τα μονοπάτια, σε αντίθεση με την θάλασσα ή το χιόνι, μπορούν να περπατηθούν όλο το χρόνο
- Η αξιοποίηση του δικτύου αυξάνει το σύνολο των διανυκτερεύσεων που είναι ο τελικός στόχος της τουριστικής ανάπτυξης μιας περιοχής.

- Μέσω της πεζοπορίας γίνεται διασπορά του τουρισμού σε περιοχές όπου δεν υπάρχει τουριστικός υπερπληθυσμός.
- Το κοινό της πεζοπορίας είναι υψηλών μορφωτικών τάξεων, σέβεται το περιβάλλον και ενδιαφέρεται για τον πολιτισμό.
- Ένα καλό δίκτυο απευθύνεται σε όλες περίπου τις ηλικίες
- Το κόστος διαμόρφωσης ενός δικτύου μονοπατιών είναι ελάχιστο σε σχέση με τον χρόνο που θα παραμείνει ένας επισκέπτης στην περιοχή
- Δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας από συμπληρωματικές δραστηριότητες (οδηγοί βουνού, κέντρα πληροφόρησης, συντηρητές μονοπατιών, χώροι διαμονής και εστίασης).

Δ.3 Προτάσεις αξιοποίησης, συμπλήρωσης και δημιουργίας υποδομών

Η έκταση του Παναχαϊκού όρους του Δήμου Πατρέων και του Δήμου Αιγιαλείας είναι μεγάλη και κάθε τμήμα του έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά, τα οποία και προσδίδουν ένα διαφορετικό χαρακτήρα στο προτεινόμενο δίκτυο των περιηγητικών διαδρομών πεζοπορίας και ορειβασίας. Η παρούσα εμπειρογνομosύνη κατέγραψε, τόσο τους διαθέσιμους πόρους – ανθρώπινους, φυσικούς και πολιτιστικούς – που μπορούν να αξιοποιηθούν.

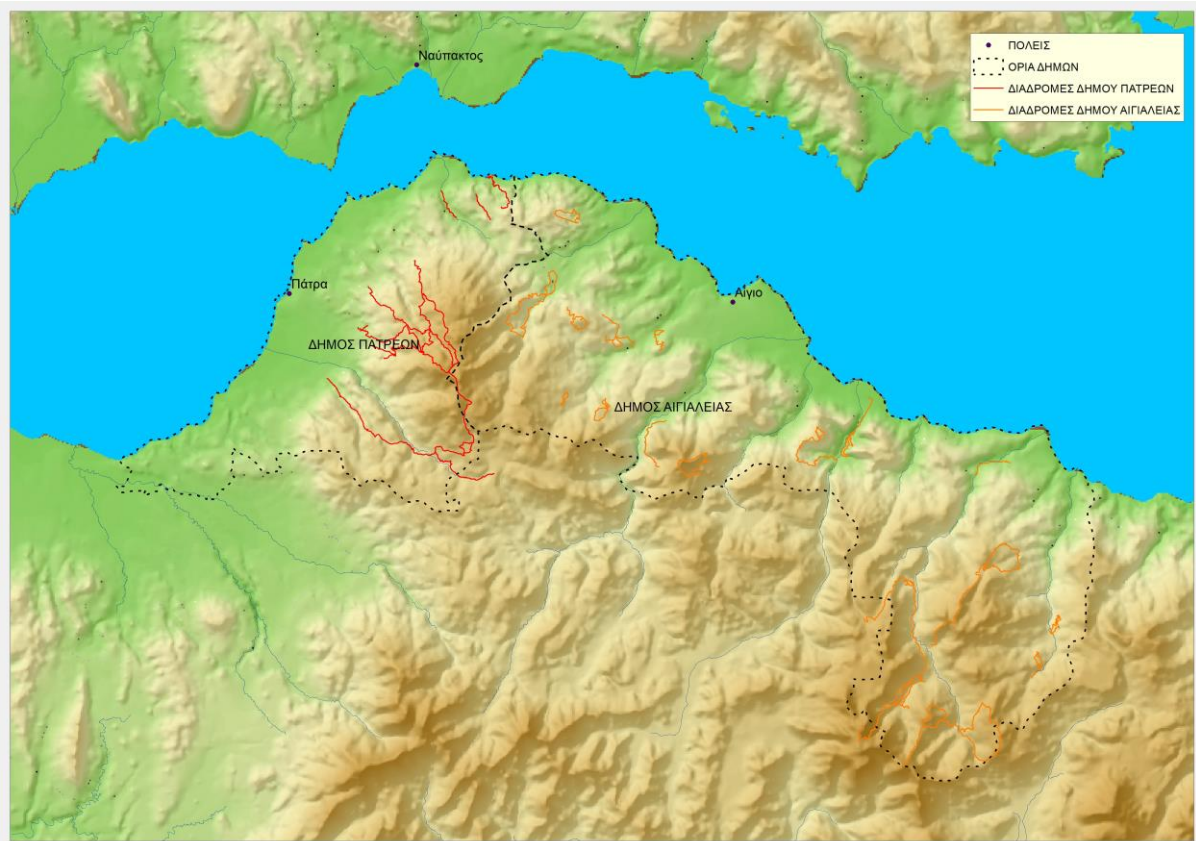
Αναλυτικά οι φυσικές, πολιτιστικές και αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής είναι οι εξής:

- Υπάρχει ήδη στην Ελλάδα και διεθνώς ενεργή και αυξανόμενη ζήτηση από κατηγορίες τουριστών που αναζητούν θεματικές δράσεις στο Περιβάλλον και τον Πολιτισμό.
- Η περιοχή εμπειρογνομosύνης, ως μια από τις πύλες εισόδου στη Δυτική Ελλάδα αλλά και την Ευρώπη συγκεντρώνει όλες τις προϋποθέσεις για συνεργασία σε επίπεδο περιφερειών, φορέων και επιχειρηματιών, προσδίδοντας μια νέα δυναμική στην οικονομία της, εάν βέβαια δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας των παραγομένων προϊόντων και των παρεχομένων υπηρεσιών.
- Τα νέα μεγάλα έργα, στην ευρύτερη περιοχή της Δυτικής Ελλάδας και ο αυτοκινητόδρομος Αθηνών – Πάτρας, η γέφυρα Ρίου - Αντίρριου, η Ιόνιος οδός, η Εγνατία Οδός, τα λιμάνια Πατρών και Ηγουμενίτσας καθώς ο υπό κατασκευή αυτοκινητόδρομος Πατρών – Πύργου, αυξάνουν τις δυνατότητες επικοινωνίας της περιοχής μελέτης με την μείωση του χρόνου ταξιδιού, για επισκέπτες εσωτερικού τουρισμού από τα μεγάλα αστικά κέντρα της Πάτρας, των Ιωαννίνων, της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Αυξάνουν επίσης για τους ίδιους λόγους και οι δυνατότητες για το τουρισμό του Σαββατοκύριακου σε όλες τις εποχές, ο οποίος μέχρι πρότινος λόγω της απαιτούμενης χρονοαπόστασης ήταν σχεδόν αδύνατος.
- Μεγάλη ποικιλία τουριστικών πόρων (οικιστικών, αρχαιολογικών, ιστορικών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών κ.λ.π.), τα οποία αποτελούν σημαντικό αναπτυξιακό πόρο που παραμένει αναξιοποίητος.
- Περιοχές ιδιαίτερου Φυσικού κάλλους, καθώς και σημαντικές προστατευόμενες περιοχές (Natura), οι οποίες μπορεί να αξιοποιηθούν μέσα από ήπιες παρεμβάσεις για την ανάδειξή τους.

Οι προς αξιοποίηση πόροι της περιοχής οριοθετούνται στις χωρικές ενότητες του Παναχαϊκού όρους του Δήμου Πατρέων και του Δήμου Αιγιαλείας στο σύνολτου, οι οποίοι αναπτύχθηκαν στην παρούσα πραγματογνομosύνη και που από τη θέση τους στο χώρο, συνδυάζονται με ευρύτερες περιοχές, όπου λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων τους, μπορεί να αναπτυχθούν ολοκληρωμένα προγράμματα εναλλακτικών μορφών τουρισμού με συγκεκριμένο θέμα.

Η έννοια της θεματικής οικοτουριστικής διαδρομής έγκειται στο ότι, σε αντίθεση με το δρόμο ως δίκτυο μεταφοράς, όπου σημασία έχει μόνο ο προορισμός, η θεματική διαδρομή εμπεριέχει γνώση του τόπου, του τοπίου, του δρόμου, του πολιτισμού, της φύσης, της πολιτισμικής παραγωγής, των οικισμών κλπ. και τη γόνιμη επαφή του επισκέπτη με τον τόπο επίσκεψης και τους ανθρώπους του.

Το σύνολο των οικοτουριστικών, πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών στους Δήμους Πατρέων και Αιγιαλείας που καταγράφηκαν στην παρούσα πραγματογνωμοσύνη φαίνονται στον παρακάτω χάρτη.

Όλες οι οικοτουριστικές, πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές των Δήμων Πατρέων και Αιγιαλείας που καταγράφηκαν στην παρούσα πραγματογνωμοσύνη φαίνονται αναλυτικά στους χάρτες 1, 2, 3, 4 και 5 του παραρτήματος.

Για την πλήρη οργάνωση των προτεινόμενων δικτύων οικοτουριστικών διαδρομών όπως αναπτύχθηκαν στα ανωτέρω κεφάλαιο της πραγματογνωμοσύνης μπορούν να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες προτάσεις για τη δημιουργία τουριστικών υποδομών:

- Ολοκλήρωση του καθαρισμού και της σήμανσης των υπαρχόντων πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών σύμφωνα με τις μελέτες που έχουν εκπονηθεί και ενταχθεί σε προγράμματα χρηματοδότησης.
- Συμπλήρωση και οργάνωση του δικτύου των πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών ανά Δήμο όπως αναφέρθηκαν ανωτέρω στα κεφάλαιο Γ-Α και Γ-Β: *Οικοτουριστικές διαδρομές με την εκπόνηση αντίστοιχων μελετών και την ένταξη τους σε πρόγραμμα χρηματοδότησης.*

- Ειδικά για το Δήμο Αιγιαλείας σύνδεση κατά το δυνατόν των διαδρομών, που παρουσιάζονται στην παρούσα πραγματογνωμοσύνη, μεταξύ τους ώστε να δημιουργηθεί ένα ενιαίο δίκτυο.
- Δημιουργία ψηφιακών εφαρμογών για την προβολή των οικοτουριστικών διαδρομών.
- Σύνταξη ειδικής μελέτης για τη δημιουργία ποδηλατικών διαδρομών βουνού.
- Ενίσχυση με κατάλληλα χρηματοδοτικά προγράμματα για τη δημιουργία υποδομών του τουρισμού ειδικά στην ορεινή Αιγιάλεια στον τομέα της εστίασης πρωτίστως ώστε να διαμορφώσουν τις συνθήκες προσέλκυσης και συγκράτησης των επισκεπτών όλη τη διάρκεια του έτους και των στον τομέα των καταλυμάτων δευτερευόντως.
- Κατεύθυνση της οργάνωσης και προώθησης των επενδύσεων και των χρηματοδοτικών προγραμμάτων με στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη και αλληλεπίδραση μεταξύ παραλιακής και ορεινής Αιγιάλειας.
- Ανάδειξη του ιδιαίτερου ημιορεινού τοπίου της Αιγιάλειας και ειδικά των περιοχών με τα χαρακτηριστικά επικλινή κτήματα καλλιέργειας και εγκαταστάσεις επεξεργασίας της σταφίδας και των αμπελώνων, με τη δημιουργία πεζοπορικών διαδρομών και επισκέψεων στα αγροκτήματα των εκτάσεων αυτών.
- Ενίσχυση του ρόλου της περιοχής της Ζαρούχλας, η οποία είναι ήδη σχετικά γνωστός προορισμός και όπου υπάρχει σχετική υποδομή εστίασης και διαμονής με τη δημιουργία ενός μικρού δικτύου πεζοπορικών διαδρομών που θα περιλαμβάνει τη λίμνη Τσιβλού, τη διαδρομή προς τα Ύδατα Στυγός, τα χωριά Περιστέρα και Σόλος, το δάσος Ζαρούχλας, τις ορειβατικές αναβάσεις προς το Γραρδίκι και το Λιβαδάκι, τη διαδρομή πέρασμα προς τον Φενεό τη λίμνη Δόξα και την Κορινθία και τέλος τα χωριά Αγρίδι και Αγία Βαρβάρα και τη διαδρομή Το Πέρασμα του Σολιώτη προς το χωριό Αμπελόκηποι (Αρφαρά).
- Ενίσχυση του ρόλου του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Παναχαϊκού όρους στο Πουρναρόκαστρο και των προγραμμάτων εκπαίδευσης και ενημέρωσης που ήδη υλοποιεί και αναβάθμιση των κτιριακών εγκαταστάσεων του ή μετεστεγάση του σε άλλο κτίριο. Στο κέντρο θα υπάρχουν κατάλληλα φυλλάδια και εποπτικά μέσα, τα οποία θα παρουσιάζουν κυρίως τα οικολογικά, αλλά και τα πολιτιστικά, οικονομικά και ιστορικά στοιχεία της περιοχής και του Παναχαϊκού όρους ειδικότερα.
- Δημιουργία Πάρκου Αναψυχής στο Παναχαϊκό, γύρω από την περιοχή του εγκαταλειμμένου κτιρίου (σανατόριο) στη Ζάστοβα με εγκαταστάσεις και εξοπλισμό με κιόσκια, παγκάκια για ξεκούραση, παρατήρηση και παρακολούθηση του περιβάλλοντος, πικ νικ, κλπ. και αθλητικές δραστηριότητες για περίπατο, πεζοπορία, τρέξιμο, ποδήλατο.
- Διοργάνωση θεματικών πολιτιστικών εκδηλώσεων (συναυλίες, πάρτυ, φεστιβάλ κλπ.), την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, τον αγροτουρισμό και διατροφικό τουρισμό με τη δημιουργία οργανωμένων θεματικών εκδηλώσεων για τα αγροτικά προϊόντα της περιοχής (π.χ. σταφίδα, σταφύλια, αρωματικά φυτά, μέλι), την οινοποιία (κρασί, τσίπουρο, ηδύποτα), αλλά και αυτοφυών (π.χ.μανιτάρια).
- Διοργάνωση θεματικών αθλητικών εκδηλώσεων με σημείο αναφοράς το ημιορεινό και ορεινό περιβάλλον όπως αγώνες ορεινού τρεξίματος, ποδήλατο βουνού, δίαθλο (τρέξιμο, ποδήλατο) και τρίαθλο (κολύμπι, τρέξιμο, ποδήλατο).
- Δημιουργία ποδηλατικών διαδρομών στη βάση ήδη υλοποιημένων σχεδίων (Δήμος Πάτρας) ή εκπονηθέντων μελετών (Δήμος Αιγιαλείας) στην παραλιακή και ημιορεινή ζώνη και διασύνδεσή τους με τις πεζοπορικές διαδρομές (βλ. χάρτη 6).

- Διασύνδεση των δραστηριοτήτων βουνού (πεζοπορία, ορειβασία, ποδήλατο) με τις θαλάσσιες δραστηριότητες της παραλιακής ζώνης (ιστιοπλοΐα, ιστιοσανίδα, kite-surf) με τη διοργάνωση παράλληλων εκδηλώσεων.
- Διαφήμιση και προβολή των δραστηριοτήτων πεζοπορίας, ορειβασίας, ποδηλάτου και των εκδηλώσεων με τις κλασικές έντυπες μεθόδους αλλά κυρίως με σύγχρονες ψηφιακές και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΗΣΗ

7. ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ
8. ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ
9. ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
10. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ
11. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
12. ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

Βιβλιογραφία

1. **«ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ»**, ΑΔΕΠ, 2013
2. **«ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ - ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΤΟ ΠΑΝΑΧΑΪΚΟ ΟΡΟΣ»**, ΑΔΕΠ, 2010
3. **«ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΑΝΑΔΕΙΞΗ – ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΑΧΑΪΚΟΥ ΟΡΟΥΣ, ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ»**, Δήμος Πατρέων, 2023
4. **«ΜΕΛΕΤΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΦΑΡΑΓΓΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ»**, ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΧΕΛΜΟΥ – ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ, 2008
5. **«ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΑ ΎΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΧΕΛΜΟΥ»**, Δήμος Ακράτας, 2005
6. **«ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ»**, Δήμος Αιγιαλείας, 2024
7. **«ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ, ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ»**, Δήμος Αιγιαλείας, 2024